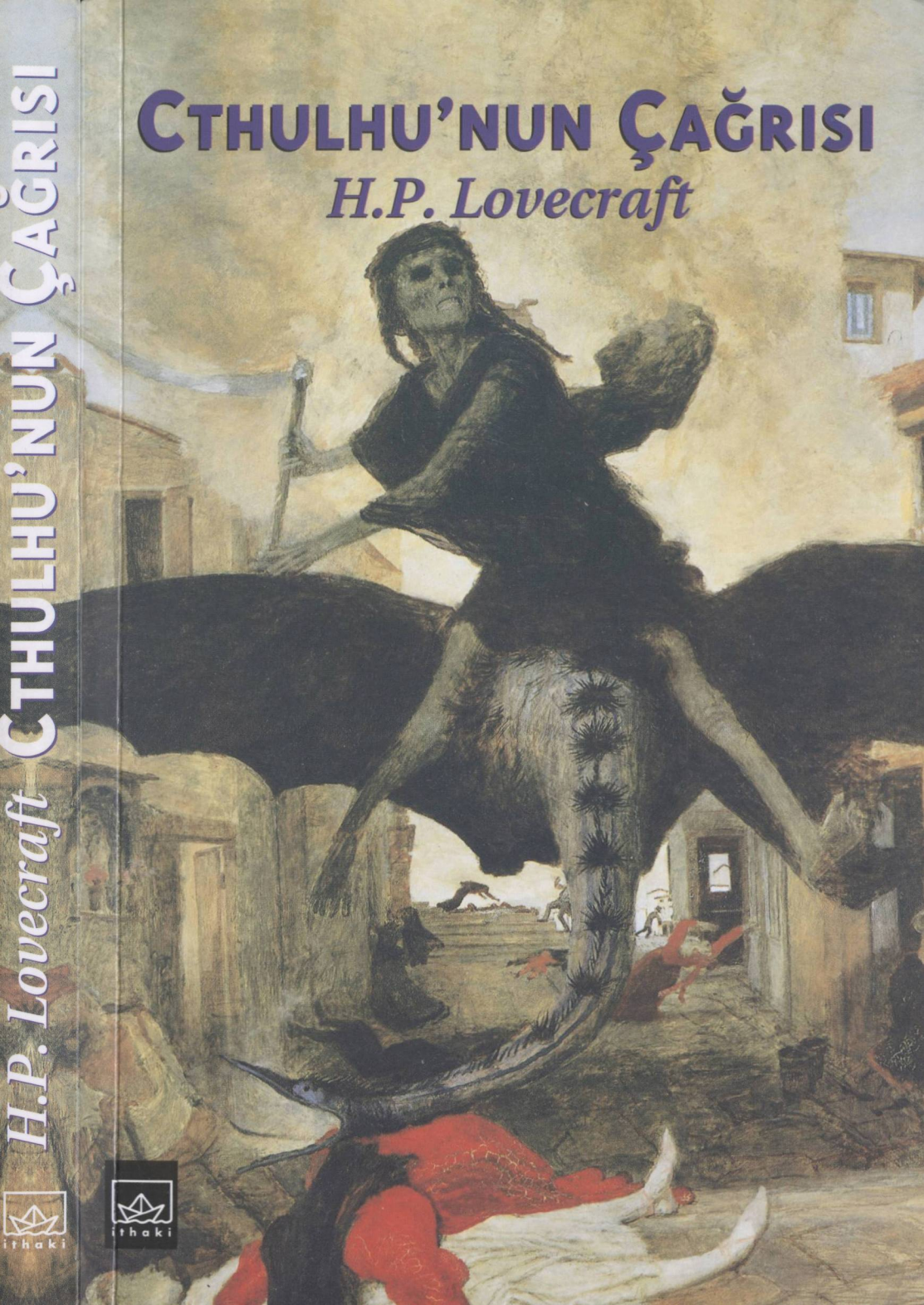
CTHULHU'NUN ÇAĞRISI

H.P. Lovecraft

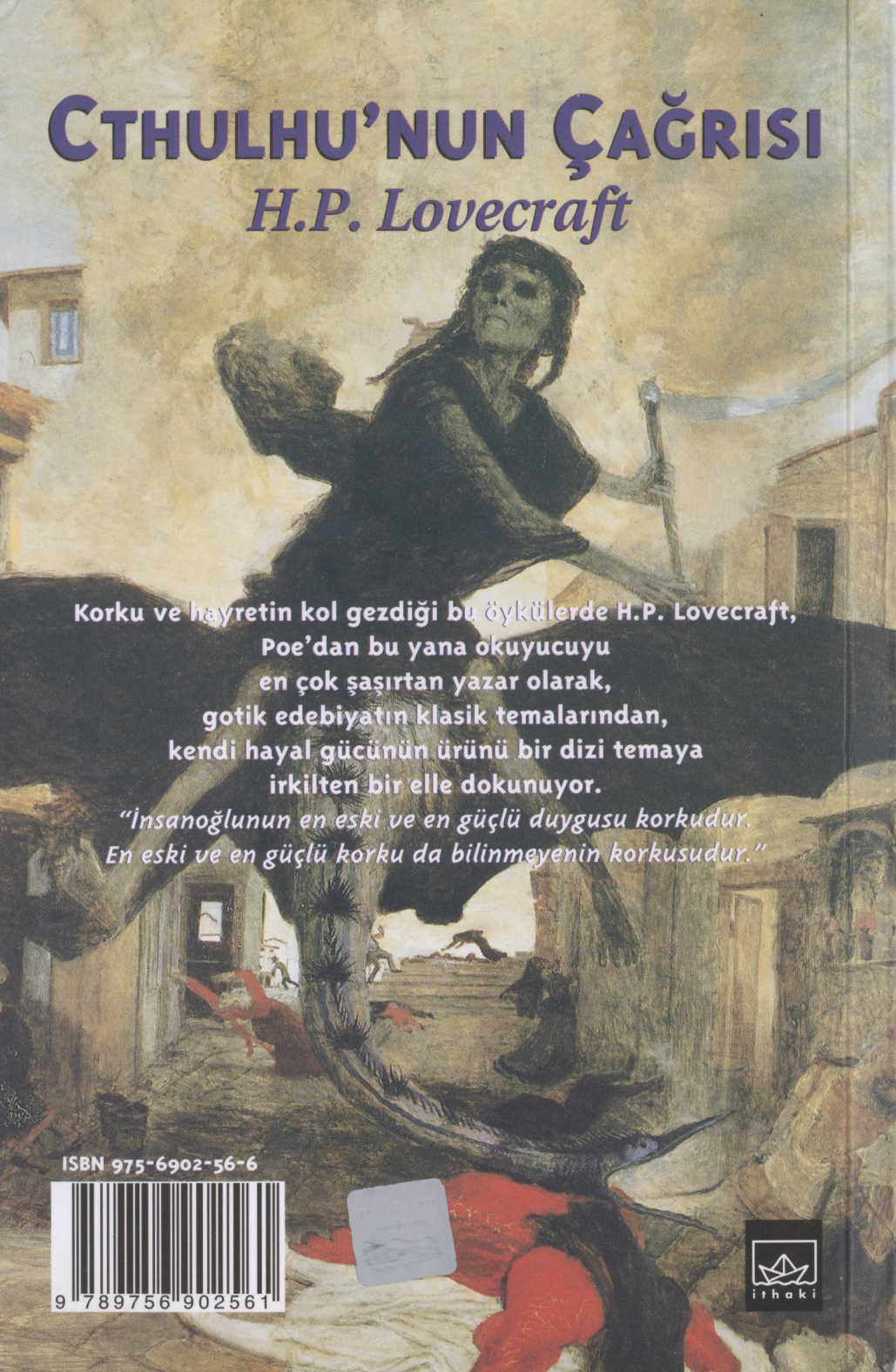

H.P. Lovecraft CTHULHU'NUN ÇAĞRISI

ithaki

CTHULHU'NUN ÇAĞRISI

H.P. Lovecraft

**Korku ve hayretin kol gezdiği bu öykülerde H.P. Lovecraft,
Poe'dan bu yana okuyucuyu
en çok şaşırtan yazar olarak,
gotik edebiyatın klasik temalarından,
kendi hayal gücünün ürünü bir dizi temaya
irkilten bir elle dokunuyor.**

***"İnsanoğlunun en eski ve en güçlü duygusu korkudur.
En eski ve en güçlü korku da bilinmeyenin korkusudur."***

ISBN 975-6902-56-6

9 789756 902561

ithaki

Howard Phillips Lovecraft

20 Ağustos 1890'da Rhode Island, Providence'ta doğdu. Dört yaşında okumayı öğrendi. Sağlık sorunları nedeniyle üniversiteye gidemedi. Hayatını kazanmak için hayalet yazarlık vb. yaptı. İrili ufaklı öyküler, makaleler ve çok sayıda mektup yazdı. "The Colour Out of Space", *At the Mountains of Madness*, "Cthulhu'nun Çağrısı" hayattayken ve öldükten sonra en çok dikkat çeken anlatıları oldu. 15 Mart 1937'de hayata gözlerini yumdu.

Edebiyat - 41
İthaki Kitaplığı - 1
Cthulhu'nun Çağrısı
H P. Lovecraft
ISBN 975-6902-56-6

Çeviri: Dost Körpe

©Bu çevirinin yayın hakları İthaki Yayınları'na aittir.

Yayın Koordinatörü: Füsun Altıner
Dizi Editörü: Savaş Kılıç
Kapak ve İç Baskı: Kitap Matbaacılık
Cilt: Fatih Mücellit

1. Baskı İstanbul, Şubat 2000

İthaki Yayınları
Mühürdar Cad. İlter Ertüzün Sok. 4/6 81300 Kadıköy İstanbul
Tel: 0216 330 93 08

CTHULHU'NUN ÇAĞRISI

Howard Phillips Lovecraft

Çeviren:

Dost Körpe

Çevirmenin Önsözü
7

Randolph Carter'ın İfadesi
13

Yabancı
21

Erich Zann'ın Müziği
29

Herbert West - Diriltici
39

Duvarlardaki Fareler
75

Pickman'in Modeli
99

Cthulhu'nun Çağrısı
117

İnnsmouth Üzerindeki Gölge
153

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

Poe'nun gotik mirasını devralma çabasında bulunan yazarların en tanınmışı Howard Phillips Lovecraft, 20 Ağustos 1890'da Providence, Rhode Island'da doğdu. Fantazi yazınının pek çok ünlü yazarı (Robert E. Howard, Ramsey Campbell) gibi o da hastalıklı, oğluna aşırı düşkün bir annenin gözetimi altında toplumdan kopuk, içine kapanık bir biçimde büyüdü ve bu durum yaşamının sonuna dek devam etti. Lovecraft'ın hem annesi, hem de babası aynı akıl hastanesinde öldüler. Annesi, önceleri küçük oğlunu bir kız gibi yetiştirmeye çalıştı ve üzerine titredi (öyle ki, hizmetçi çocuğu parka gezmeye götürdüğünde "çekiştirirken kolunu koparmasın diye" onlara eşlik ediyor, yemek yemek için bile Howard'ı yalnız bırakmaya yanaşmıyordu), ancak daha sonraları, akıl hastalığı ilerledikçe, Lovecraft'a çok çirkin bir çocuk olduğu fikrini aşıladı ve kendisini dinleme zahmetinde bulunan herkese oğlunun insan içine çıkmaya utandığı için kitaplara gömüldüğü yorumunda bulundu. Lovecraft ise, önce 18. yüzyıla, daha sonralarıysa astronomiye ve mitolojiye büyük ilgi duydu. Kendi iç dünyasının dinginliğinde Pan'ın ve diğer tanrıların gerçekten yaşadığı evrenler kurguladı. Okuldan "sağlık sorunları" yüzünden genç yaşta ayrılan Lovecraft kendini kötü şiirler yazmaya ve amatör gazeteciliğe adadı. Birçok yayın organında ırkçılığı savunan ve kraliyet yanlısı yazılar yazdı. Bu arada pek çok kişiyle mektuplaşmayı sürdürüyordu. Öyle ki, öldüğünde geride yüz binden fazla mektup bırakmıştı ve yüzyılımızın en büyük mektup yazarlarından biriydi.

Yirmili ve otuzlu yıllarda *Weird Tales* ve benzeri *pulp* korku dergi-

lerinde öyküleri yayınlanmaya başladı. Bu akımın pek çok ünlü yazarıyla (Robert Bloch, Robert E. Howard, Clark Ashton Smith) dost oldu ve kendisine ölesiye bağlı, küçük ama sağlam bir arkadaş çevresi edindi. 1924'te bir Yahudi olan Sonia H. S. Greene'le evlendi, ancak kısa süre sonra ayrıldılar. Lovecraft yaşamını yoksulluk içinde, değersiz yazarlar için "hayalet yazarlık" yaparak sürdürdü. Öykülerine hiçbir zaman güven duymadı ve en sonunda bu işi beceremediğine karar verdi (oysa bu karan verdiğinde tarzını hayli geliştirmişti). Yaşamı boyunca hiç öykü kitabı basılmadı (bir dostu bunu denedi, ama mali sorunlar yüzünden ancak yüz elli tane satabildi). Zaten çok üretken bir yazar da değildi. 1937'de bağırsak kanserinden öldüğünde ardında elli bir öykü bırakmıştı.

Lovecraft, *Weird Tales*'in (Robert E. Howard ve Clark Ashton Smith'le birlikte) "üç silahşör"ünden biriydi. Yazdıklarında hem popüler bir hava, hem de zamansız ve boyutsuz bir dehşeti sergileyen edebi bir tavır sezilir. Poe'nun yanı sıra Lord Dunsany ve Arthur Machen'den de büyük ölçüde etkilenen Lovecraft öykülerinde oldukça resmi, soğuk ve yer yer de sıkıcı bir dil kullanmıştır. Üslubu dış dünyaya yabancı, kendi hayal dünyasının şiirsel ve korkutucu evreninde yaşayan, fakir bir yirminci yüzyıl "centilmenini" yansıtır. Korkularını asla açığa vurmayan, hep tutumlu bir tavırla sona saklayan, ama bir yandan da okuyucuyu imalarla iğnelemekten geri kalmayan Lovecraft, her ne kadar genelde, tarzını geliştirdikçe özellikle uzun öykülerinde, gizemli ve yavaş yavaş tüyler ürperticiliği açığa çıkan bir dehşeti yakalamayı ve okuyucularda bu ruh halini uyandırmayı başarmışsa da, sık sık kullandığı "iğrenç," "korkunç" ve "berbat" gibi subjektif tanımlar yüzünden eleştirmenlerin saldırısına uğramıştır. Öykülerinde karakter çeşitlemelerine de pek rastlanmaz. Genelde birinci ağızdan anlatılan öykülerinin kahramanı kendisidir; pasif, onurlu, kibar, iletişimsiz, tutumlu, yoksul, tehlike karşısında aciz ve çareyi kaçmakta bulan, olayların kendisinin dışında geliştiği, 19. yüzyıldan

çıkıp gelmiş bir beyefendi özentisi. Bu öykülerde, sosyal yaşamı pek aktif olmayan birçok yazarınkilerde olduğu gibi, canlı diyaloglara yer yoktur. Lovecraft karşı cinse karşı fazla ilgi duymadığından (hatta, annesi yüzünden, kadınları itici bulduğundan) eserlerinde kadınlara da çok az rastlanır, ki bu kadınlar da asla aktif bir role sahip değildirler. Hatta bazı öykülerde kadınların sözü bile edilmez.

Lovecraft'ın öykülerini değerlendirirken yaşamındaki tuhaflıkları göz önünde bulundurmak gerekir. Her şeyden önce Lovecraft'ın bir çelişkiler yumağı olduğu anlaşılmalıdır. Gerçekten de, Lovecraft kadar kendisiyle çelişen bir başka insan kurgulamak, en usta edebiyatçı için bile, epey zor olsa gerek. Lovecraft'ın geçirdiği garip çocukluk dönemi ve annesinin belli bir yaştan sonra kendisiyle tüm fiziksel teması kesmesi, yazarı karşı cinse ve kısmen kendi cinsine karşı soğuk ve kontrollü davranmaya yöneltmiştir. Bir 'ana kuzusu' olarak yetiştirilen Lovecraft durmadan 18. yüzyıla ait kitaplar okuyan ve bu döneme duyduğu hayranlık sonucu, o zamanın şivesini kullanmaya çalışan bir züppe olup çıkmıştır. Yaşamının son birkaç yılında görüşlerini değiştirene ve daha açık fikirli olana dek Anglosaksonların üstünlüğünü canla başla savundu ve göçmenlerden "gettolardaki o faremsi, çarpık kemirgenler" ve "o fare suratlı, çekik gözlü mongollar" şeklinde bahseden makaleler yazdı (yabancılara karşı duyduğu bu antipatiyi öykülerinde de sezmek olasıdır). Oysa kendisi bir Yahudi'yle evlendi ve dostlarının çoğu da Yahudi'ydi, ki hepsi de ona son derece bağlıydılar ve kendisini dünyanın en tatlı insanı şeklinde tanımlıyorlardı. Lovecraft ayrıca Aryanların üstünlüğünü savunan yazılarında da "mavi gözlü, sarı sakallı savaşçıların azgın savaş çığlıklarından" dem vuruyor, ancak kendisi bir fare yakaladığında, elini değdirmemek için kapanla birlikte çöpe atıyordu. En büyük şansı fare kapanlarının sudan ucuz olmasıydı.

Politik görüşleri, pek çok kişinin tersine, yaşlandıkça muhafazakârlıktan liberalliğe dönüştü. Koyu bir materyalist olduğundan fan-

tastik yazınla uğraşması garip karşılanabilir, ama öykülerinde asla doğaüstü korkulara yer yoktu. Fiziksel açıdan da pek çok acayipliklere sahipti. Bir soğuk fobisi geliştirmişti ve otuz dereceden daha aşağı sıcaklığa sahip yerlerde duramıyordu. Uykusuz, yirmi yirmi beş saat rahatça durmaksızın konuşabiliyordu. Gündüzleri uyuyup geceleri yaşıyor, bu arada deliler gibi şeker tüketiyordu. Son derece güçlü bir hafızaya sahipti. İki yaşında alfabeyi öğrenmiş, üç yaşında okumaya başlamıştı. Ayrıca orta yaşa gelene dek eşcinselliğin varlığından habersiz yaşadı.

Şu halde, Lovecraft'ın öykülerini başarılı kılan anlatım tarzı ya da tekniğinden çok (her ne kadar, daha önce de belirttiğim gibi, giderek ustalaşmışsa da, ki böylece gotiğin o gizemli, kasvetli, donuk havasını başarıyla canlandırabilmesinin yanı sıra, "mood"larına kendisine ölümünden sonra büyük ün kazandıracak o sinsi, tüyler ürpertici dehşeti de eklemiştir) kurguladığı dünyaların ve evrenlerin orijinalliğidir. Lovecraft her şeyden önce bir mit yaratıcısıdır. Çocukluğunda Arap gizemciliğine ilgi duymuş, gençliğinde astronomiyle ilgilenmiş ve yazarlığı sırasında "Cthulhu Söyleni"ni yaratmıştır. "Cthulhu Söyleni"ne ilişkin öyküleri on üç tanedir (bu derlemede iki tanesi, "Cthulhu'nun Çağrısı" ve "Innsmouth Üzerindeki Gölge" yer alıyor). "Cthulhu Söyleni"nde adı geçen tanrılar iki ana bölümde sınıflandırılabilir: Eskiler ve Yaşlı Tanrılar. Yaşlı Tanrılar iyiliği ve ışığı, Eskiler ise kötülüğü ve karanlığı temsil eder. Yaşlı Tanrıların bizim dünyamızla pek ilgilendiği yoktur, ancak pek hain olan Eskiler, dünyadaki hizmetkârlarının, "Cthulhu Mezhebi" üyelerinin yardımıyla bizim boyutumuza geçmeyi, bir zamanlar yıldızlardan gelerek yerleştikleri dünyayı insanlardan geri almayı planlamaktadırlar. Bunu başarmak içinse ellerine küçücük bir fırsat geçmesi yeterlidir. O zaman okyanus dibindeki batık şehir R'lyeh'de uyumakta olan yüce rahip ölü Cthulhu, kaosun kör, bilinçsiz tanrısı Azatoth ve yandaşı Yog Sothot, bin evlatlı keçi Shub Niggurath, sürünen kaos Nyarlathotep ve diğerleri

dünyayı deliliğe ve alevlere boğacak, bir zamanlar sahip oldukları görkemi yeniden canlandıracaklardır.

Lovecraft, bir de "Deli Arap Abdul Alhazred" tarafından 8. yüzyılda yazılmış bir büyü kitabından, *Necronomicon*'dan bahsetmektedir. Söylenin diğer kısımları gibi bu kitap da bütünüyle yazarın hayal gücünün ürünüdür. Ancak Lovecraft'ın ne denli başarılı ve ikna gücü yüksek bir yazar olduğu ölümünden sonra ortaya çıkmış, pek çok kişi "Cthulhu Mezhebi"nin varlığına ve bu söylenin gerçekliğine yürekten inanarak toplantılar yapmış ve dernekler kurmuşlardır. Hatta günümüzde büyük olasılıkla bir ya da birden fazla "Cthulhu Mezhebi" vardır. Temelini Lovecraft'ın attığı ve ülkemizde bile gerçekliğine ölümcül bir ciddiyetle inanan kişilerin var olduğu bir söylenin dehşet verici tanrılarına hizmeti amaçlayan bir mezheptir bu. Lovecraft'ın kâğıt üzerindeki evreni öylesine ciddiye alındı ki, elime *Necronomicon* olduğu iddia edilen bir kitap bile geçti. Bu kitapta, eski Anadolu uygarlıklarının da "Cthulhu"ya taptığı iddia edilmiş ve eski dillerde pek çok büyü yer alıyor. Ne kadar ciddiye alınabileceği yoruma açık olan bu yazarı belirsiz (yalnızca Simon diye bir isim verilmiş) kitap, Lovecraft'la arasında paralellikler kurulabilecek (yaşamları açısından değilse bile ifade ettikleri dünyalar açısından) ve kendisiyle aşağı yukarı aynı dönemde yaşamış, Lovecraft'ın "The Thing On The Doorstep" öyküsünde isim vermeden, belirsizce değindiği Aleister Crowley'ye adanmış. Kitabın şaşırtıcı yönü, William Burroughs'un "*Necronomicon*'un yayınlanması insan ruhunun özgürleştirilmesinde bir dönüm noktası olabilir" şeklinde bir laf etmiş olması.

Bu seçkide yer alacak öyküleri seçerken, Lovecraft'ı tanıtıcı öykülere öncelik vermeyi uygun buldum. Böylece örneğin, Giovanni Scognamillo'nun da önerisiyle, "Herbert West –Diriltici" öyküsünü seçmemde bu öykünün geçtiğimiz yıllarda filme alınmış olması rol oynadı. Yine aynı mantıkla, yazarın uzun iki üç öyküsünü yayınlamak yerine daha çok kısa öykülerine yer verdim.

Dost Körpe, 1994

AMATEUR CORRESPONDENT

MAY-JUNE
1937

Dedication

This issue is respectfully dedicated to the memory of Howard Phillips Lovecraft, who died March 15, 1937, at the age of forty-six. Called by many the dean of modern writers of weird fiction, he will be mourned by every reader of fantasy, not only for the excellence of his writings but also for the fine calibre of mind typified therein.

İlk olarak **Amateur Correspondent** *(Mayıs-Haziran 1937) dergisinin kapağında yayınlanan, Virgil Finlay'in H.P. Lovecraft'ı bir onsekizinci yüzyıl beyefendisi olarak çizdiği portre.*

RANDOLPH CARTER'IN İFADESİ

Size tekrarlıyorum beyler, soruşturmalarınız boşuna. Eğer adalet diye adlandırdığınız yanılsamayı yatıştıracak bir kurban arıyorsanız ister beni burada sonsuza dek alıkoyun; ister hapse atın ya da idam edin, ama size şimdiye dek anlatmış olduklarımdan fazlasını söyleyemem. Anımsayabildiğim her şeyi kusursuz bir içtenlikle aktardım size. Hiçbir şeyi çarpıtmadım ya da gizlemedim ve eğer belirsiz kalan birşeyler varsa, bu yalnızca zihnimi bulandıran o kara bulut yüzündendir –o bulut ve onu üzerime çökerten korkuların bulanık doğası yüzünden.

Yine söylüyorum, Harley Warren'a ne olduğundan haberim yok, her ne kadar huzurlu bir yokoluşa kavuştuğunu, böyle bir nimet varsa tabii, düşünsem –hatta umsam– da. Beş yıldır en yakın arkadaşı olduğum ve bilinmeyen üzerine yaptığı korkunç araştırmaları kendisiyle, kısmen de olsa, paylaştığım doğrudur. Sizin şahidin, hafızam güvenilmez ve karma karışık olsa da, bizi, gerçekten o korkunç gecenin on bir buçuğunda, Gainsville Yolu'nda, Büyük Servi Bataklığı'na doğru yürürken görmüş olabileceğini inkâr edecek değilim. Hatta yanımızda elektrik fenerlerinin, küreklerin ve teçhizatıyla birlikte bir kangal tuhaf telin bulunduğunu doğrulayacağım; ne de olsa bütün bunlar sarsılmış hafızamda yer eden o tek, korkunç sahnede rol oynadılar. Ama daha sonra olanlar ve ertesi sabah bataklığın kıyısında yalnız ve sersemlemiş bir halde bulunuş sebebim konusunda, ısrarla belirtmeliyim ki, size defalarca tekrarladıklarımdan başka hiçbir şey bildiğim yok. Bana bataklıkta ya da civarında o korkunç olayın geçebi-

leceği hiçbir mekan olmadığını söylüyorsunuz. Ben de diyorum ki, gördüklerimin ötesinde hiçbir şey bilmiyorum. Hayal ya da kâbus görmüş olabilirim –hayal ya da kâbus olmasını çılgınca umut ediyorum– ama zihnim yalnızca insanlardan uzaklaştıktan sonraki o şok edici birkaç saat içinde olup bitenleri anımsayabiliyor. Ve Harley Warren'ın niye geri dönmediğini, ancak kendisi ya da gölgesi –ya da tanımlayamayacağım o isimsiz varlık– söyleyebilir.

Daha önce de söylediğim gibi, Harley Warren'ın tekin olmayan çalışmalarını çok iyi biliyor ve onları, bir dereceye kadar, paylaşıyordum. Yasaklanmış konular üzerine yazılmış, engin bir koleksiyon oluşturan garip, ender bulunur kitaplarından bildiğim dillerde yazılmış olanların hepsini okudum; ama bunların sayısı anlayamadığım dillerde yazılmış olanlara kıyasla pek azdı. Çoğu Arapçaydı sanırım; ve sonunu getiren o şeytani kitap –hep cebinde taşıdığı o kitap– benzerine hiçbir yerde rastlamadığım harflerle yazılmıştı. Warren bu kitapta tam olarak ne olduğunu asla söylemedi bana. Araştırmalarımızın doğasına gelince –artık eksiksiz bir kavrayışa sahip olmadığımı yinelemeli miyim? Buna şükrediyorum, çünkü hakiki bir ilgiden çok, gönülsüz bir hayranlıkla sürdürdüğüm, dehşet verici araştırmalardı onlar. Warren hep beni yönetirdi ve bazen ondan korkardım. O korkunç olaydan önceki gece, hiç ara vermeksizin, bazı cesetlerin neden asla çürümediklerini, mezarlarında binlerce yıl dinlendiklerini açıklayan teorisinden bahsederken yüzünde beliren o ifade karşısında nasıl titrediğimi hâlâ anımsıyorum. Ama şimdi ondan korkmuyorum, çünkü kavrayışımın ötesinde dehşetlerle tanışmış olduğunu sanıyorum. Şimdi onun için korkuyorum.

O geceki amacımız hakkında net bir fikrim olmadığını bir kez daha tekrarlıyorum. Warren'ın yanında taşıdığı o kitaptaki –bir ay önce Hindistan'dan gelen, anlaşılmaz harflerle dolu o kitaptaki– bir şeyle ilişkili olduğu apaçık ortada, ama bulmayı umduğumuz neydi, yemin ederim ki bilmiyorum. Şahidiniz bizi on bir buçukta Gainsville Yo-

lu'nda, Büyük Servi Bataklığı'na doğru giderken gördüğünü söylüyor. Bu herhalde doğrudur, ama kesin olarak anımsayamıyorum. Ruhumu dağlayan görüntüde yalnızca bir tek sahne var ve o da gece yarısından çok sonrasına ait olmalı; bulutlu gökyüzünde giderek kaybolan bir hilal vardı çünkü.

Yer, eski bir mezarlıktı; öylesine eskiydi ki, artık hatırlanamayacak kadar uzak yıllara ait çeşit çeşit işaretler karşısında titredim. Sıra sıra otlar, yosunlar ve tuhaf, sürüngen, yabani bitkilerle kaplı ve avare imgelemimin garip bir şekilde çürüyen taşlarla özdeşleştirdiği belli belirsiz, pis bir kokuyla dolu, derin, rutubetli bir çukurun dibindeydi. Her tarafta ihmalin ve tükenmişliğin izleri vardı ve Warren'la benim, yüzyıllar süren ölümcül bir sessizliği bozan ilk yaratıklar olduğumuz düşüncesi bir türlü peşimi bırakmıyordu. Vadinin kenarında solgun, giderek kaybolan bir hilal, benzersiz yeraltı mezarlıklarından yayılıyormuş görünen mide bulandırıcı siste göz kırpıyordu ve ben zayıf, titrek ışığı altında, tiksindirici antik mezar taşları, ölü külü kavanozları, boş mezarlık abideleri ve mozole cepheleri dizisini ayırt edebiliyordum; hepsi de dağılmaya yüz tutmuş, yosun kaplı, küf lekeli ve aşırı gür, sağlıksız bitki örtüsü tarafından kısmen gizlenmişti.

Bu korkunç ölüler kentindeki öznel varlığıma ilişkin ilk canlı izlenimim, Warren'la birlikte belirli bir yarı yıkık gömütün önünde durup, taşıyor göründüğümüz bir takım yükleri yere atma eylemine ilişkindir. O zaman yanımda bir elektrik feneriyle iki kürek bulunduğunu, arkadaşımın ise benzer bir fener ve portatif bir telefon teçhizatıyla donandığını fark etmiştim. Tek kelime bile konuşmadık, çünkü bulunduğumuz yer ve görevimiz bize bildik geliyordu; ve oyalanmadan küreklerimizi kapıp düz, arkaik mezarlığın üzerindeki çimenleri, yabani otları ve kurumuş toprağı temizlemeye koyulduk. Üç kocaman granit kapaktan ibaret tüm yüzey ortaya çıkınca, önümüzdeki tüyler ürpertici sahneyi incelemek üzere biraz geri çekildik, Warren bir takım zihinsel hesaplar yapıyormuş görünüyordu. Sonra tekrar

gömüte döndü ve küreğini kaldıraç olarak kullanarak, herhalde zamanında bir anıt olan taş yıkıntıya en yakın taraftaki kapağı kaldırmaya çabaladı. Başaramadı ve yardımına gelmemi işaret etti. En sonunda birleşik gücümüz taşı gevşetti ve böylece kaldırıp yana devirdik.

Kapağın kaldırılışı kara bir deliği açığa çıkardı; içinden öyle iç bulandırıcı zehirli gazlar akın ediyordu ki, dehşetle geri çekildik. Yine de, bir süre sonra, çukura yeniden yaklaştık ve kokuyu daha az dayanılmaz bulduk. Fenerlerimiz, aşağı dünyanın iğrenç irinlerinin damladığı ve güherçile kaplı nemli duvarlarla çevrili bir dizi taş basamağın girişini aydınlattı. Ve şimdi ilk kez hafızam sözlü bir iletişim kaydediyor; Warren yumuşak, tiz sesiyle konuşuyor benimle, bulunduğumuz korkunç mekândan etkilenmemiş bir sesle.

"Yukarıda kalmanı istemek zorunda olduğum için üzgünüm," dedi, "ama senin gibi zayıf sinirlere sahip birinin aşağı inmesine izin vermek cinayet olurdu. Görmek ve yapmak zorunda kalacağım şeyleri, tüm okuduklarına ve sana anlattıklarıma karşın, hayal bile edemezsin. Şeytanca bir iş bu Carter ve çelik gibi sinirleri olmayan birinin, her şeyi görüp yukarı canlı ve aklı başında çıkmayı başarabileceğinden şüpheliyim. Seni incitmek istemiyorum ve Tanrı biliyor ya, yanımda olmanı isterdim; ama sorumluluk bir bakıma bana ait ve senin gibi bir sinir bohçasını aşağıya, olası bir ölüme ya da deliliğe sürükleyemem. Sana söylüyorum, bu işin gerçek doğasını hayal bile edemezsin! Ama seni telefon aracılığıyla her hareketimden haberdar etmeye söz veriyorum –görüyorsun ya, yanımda dünyanın merkezine gidip gelmeye yetecek kadar tel var!"

Soğukkanlılıkla söylenmiş o sözleri hâlâ hafızamda duyabiliyorum; ve itirazlarını hâlâ anımsayabiliyorum. O mezarsı derinliklerde arkadaşıma eşlik etmeye son derece hevesli görünüyordum, ama sonunda o boyun eğmez bir inatçı olduğunu kanıtladı. Bir ara, ısrar etmeyi sürdürürsem araştırmayı yarıda kesme tehdidinde bulundu; etkili bir

tehdit, bu işin anahtarını elinde bulunduran yalnızca oydu ne de olsa. Bütün bunları hâlâ anımsayabiliyorum, aradığımızın ne tür bir şey olduğunu artık bilmesem de. Planında gönülsüz işbirliğimi elde ettikten sonra, Warren tel makarasını aldı ve aletleri ayarladı. İşaret vermesiyle bunlardan birini aldım ve yeni açılan deliğin yanındaki asırlık, renksiz mezar taşlarından birinin üzerine oturdum. Sonra elimi sıktı, tel kangalı omzuna aldı ve o tarifsiz kemik mahzeninin içinde gözden kayboldu.

Fenerinin parıltısını görmeyi ve ardında bıraktığı telin hışırtısını duymayı bir dakika kadar sürdürdüm; ama parıltı, sanki taş basamaklarda bir dönemeç varmışcasına, ansızın gözden kayboldu ve hemen ardından ses de yok olup gitti. Yalnız kalmıştım, yine de, yalıtılmış yüzeyleri o solan hilalin zayıf ışığı altında yeşil yeşil uzanan o büyülü halatlarla, bilinmeyen derinliklere bağlıydım.

Elektrik fenerimin ışığında sık sık saate baktım ve sabırsız bir endişeyle telefonun anizesini dinledim; ancak on beş dakikadan fazla bir süre hiçbir şey duyamadım. Sonra aletten hafif bir tıkırtı geldi ve gergin bir sesle arkadaşıma seslendim. Soğukkanlı olmama karşın, o tekinsiz mezardan, Harley Warren'dan daha önce hiç işitmediğim kadar korkulu ve titrek bir vurguyla gelen o kelimeleri duymaya hazırlıklı değildim. Az önce beni son derece sakin bir şekilde terk eden kişi, şimdi aşağılardan, en yüksek çığlıktan bile daha uğursuz, titrek bir fısıltıyla sesleniyordu:

"Tanrım! Gördüklerimi sen de görebilseydin!"

Yanıt veremedim. Konuşmaktan aciz, tek yapabildiğim beklemekti. Derken çılgınca sözler tekrar geldi:

"Carter, bu korkunç –canavarca– inanılmaz!"

Bu kez sesim beni yüz üstü bırakmadı ve vericiyi heyecanlı bir soru yağmuruna tuttum. Dehşet içinde şunu tekrarlamayı sürdürdüm, "Warren, ne görüyorsun? Ne görüyorsun?"

Arkadaşımın sesi tekrar duyuldu, hâlâ korkudan kısık ve şimdi

açıkça ümitsizlik dolu:

"Söyleyemem Carter! Düşüncenin tamamen ötesinde –anlatacak cesaretim yok– kimse bunu bilip de yaşayamaz –Ulu Tanrım! Bunu hayal bile etmemiştim!"

Yine sessizlik, iyice tutarsızlaşan soru yağmurum dışında. Sonra Warren'ın sesi, daha hummalı bir dehşet tonuyla:

"Carter! Tanrı aşkına, kapağı kapa ve kaçabilirsen kaç buradan! Çabuk! –Her şeyi bırak ve dışarı koş!– Bu tek şansın! Dediğimi yap ve açıklama isteme benden!"

Duyuyordum, ama tek yapabildiğim çılgınca sorularımı yinelemekti. Çevremde mezarlar, karanlık ve gölgeler vardı; altımda, insan imgeleminin sınırlarını aşan bir tehlike. Ama arkadaşım benden daha fazla tehlikedeydi ve korkumun arasında beni, bu şartlar altında onu terk edebilecek biri sandığı için belli belirsiz bir kızgınlık duydum. Başka tıkırtılar geldi ve kısa bir sessizlikten sonra Warren'dan acınası bir haykırış:

"Kaç! Tanrı aşkına, kapağı kapa ve kaç Carter!"

Açıkça sarsılmış olan arkadaşımın çocuksu argosundaki birşeyler beni kendime getirdi. Bir karara varıp haykırdım. "Warren, dayan! Aşağı geliyorum!" Ama bu teklifim üzerine, dinleyicimin ifadesi, kesin bir ümitsizlik çığlığına dönüştü:

"Yapma! Anlayamazsın! Artık çok geç –ve benim hatam. Kapağı kapa ve kaç –senin ya da kimsenin yapabileceği bir şey yok artık!"

İfade tekrar değişti, bu kez ümitsiz bir teslimiyet gibi daha yumuşak bir niteliğe büründü. Yine de benim için duyduğu kaygıdan dolayı hâlâ gergindi.

"Çabuk –çok geç olmadan!"

Ona aldırmamaya çalıştım: Beni saran felçten kurtulmaya ve aşağı inip ona yardım etme konusundaki sözümü tutmaya çalıştım. Ama sonraki fısıltısı beni hâlâ mutlak korkunun zincirlerinde hareketsiz buldu.

"Carter –çabuk ol! Faydasız– gitmelisin –en azından birimiz kurtulsun– kapak –"

Bir duraklama, başka tıkırtılar, sonra Warren'ın zayıf sesi:

"Artık neredeyse bitti –zorlaştırma– şu lanet olası merdivenleri kapa ve yaşamın için koş –zaman kaybediyorsun– elveda Carter –seni bir daha görmeyeceğim."

Burada Warren'ın fısıltısı bir haykırışa dönüştü; asırların dehşetiyle giderek bir çığlığa yükselen bir haykırışa –

"Lanet olsun bu cehennem yaratıklarına –ne kadar çoklar– Tanrım! Kaç! Kaç! KAÇ!"

Bundan sonrası sessizlik. O telefona fısıldayarak, mırıldanarak, seslenerek, haykırarak kaç bitip tükenmek bilmez asır boyunca, orada öyle aptallaşmış halde oturduğumu bilmiyorum. Tekrar tekrar, bütün o asırlar boyunca fısıldadım, mırıldandım, seslendim, bağırdım ve haykırdım, "Warren! Warren! Cevap ver bana –orada mısın?"

Ve sonra hepsinin ötesindeki dehşet çöktü üzerime –inanılmaz, düşünülemez, neredeyse ağza alınamaz bir şey, Warren'ın son ümitsiz uyarısını haykırmasından sonra sanki asırların geçtiğini ve korkunç sessizliği şimdi yalnız kendi çığlıklarımın bozduğunu söylemiştim. Ama bir süre sonra ahizeden tekrar tıkırtılar gelmeye başladı ve dinlemek için kulaklarımı zorladım. Yeniden aşağı seslendim, "Warren, orada mısın?" diye ve karşılık olarak zihnime bu bulutu çökerten şeyi duydum. Beyler, o ilk kelimeler bilincimi alıp götürdüğünden ve hastanedeki uyanışıma uzanan zihinsel bir boşluk yarattığından, ne o şeyi –o sesi– açıklamaya çalışabilirim, ne de onu ayrıntılarıyla tarife yeltenebilirim. Sesin pes olduğunu söyleyecek miyim; boşluktan gelen; tutkal gibi; uzak; dünya ötesi; insanlıkdışı; bedenden ayrılmış olduğunu? Ne söyleyeceğim? Deneyimimin sonuydu bu, öykümün de. Onu duydum ve başka bir şey bilmiyorum –derinliklerdeki o bilinmeyen mezarlıkta, ufalanan taşların ve yıkılan mezarların, gür otların ve zehirli sisin ortasında, donakalmış, otururken duydum onu–

kahrolası solan bir hilalin altında dans eden şekilsiz, ölümcül gölgeleri izlerken, o lanetli açık gömütün ta en derinliklerinden geldiğini duydum.

Ve bana şöyle dedi:

"Seni aptal, Warren ÖLDÜ!"

YABANCI

O gece baron pek çok felaketi düşledi;
Ve tüm savaşçı konukları, ki şeytan ve cadı
Biçimindeydiler, ve iri tabut kurdu,
Uzun süre kâbuslardan silinmeyecekti.

KEATS

Mutsuzdur o kişi, çocukluk anıları yalnızca korku ve üzüntü getiren. Zavallıdır o kişi, geriye baktığında kahverengi perdeleri ve dizi dizi çıldırtıcı eski kitaplarıyla büyük ve kasvetli odalarda geçen yalnız saatler, ya da uzak ve bükülmüş dallarını hafifçe sallayan, asmaların engellediği biçimsiz ve muazzam ağaçlarıyla bir korudan hayranlıkla izlenen alacakaranlığı gören. Tanrılar bana böyle bir kader verdi işte –bana, sersemlemiş, düş kırıklığına uğramış; budala, mahvolmuş kişiye. Ve yine de, tuhaf bir şekilde, halimden memnunum ve zihnim bir an için öteye, ötekine ulaşma tehdidinde bulununca, o sararıp solmuş anılara umutsuzca sarılıyorum.

Nerede doğduğumu bilmiyorum; tek bildiğim, son derece eski ve son derece korkutucu şatonun, karanlık geçitlerle ve yalnızca örümcek ağlarına ve gölgelere rastlanabilecek yüksek tavanlarla dolu olduğu. Koridorlardaki ufalanıp duran taşlar hep iğrenç bir şekilde nemliymiş gibi dururdu ve her yerde, sanki ölü nesillerin cesetleri üst üste birikmişçesine, lanet olası bir koku vardı. Bu koridorlar hep karanlıktı, bu yüzden bazen rahatlamak için mumlar yakıp uzun uzun onları seyrederdim; dışarıda güneş de yoktu, korkunç ağaçlar erişebildi-

ğim en yüksek kuleden daha yüksekti. Yalnızca bir tek kara kule vardı, ağaçların üzerinden dışarıdaki bilinmeyen gökyüzüne uzanan; ama o da kısmen yıkılmıştı ve çıplak duvarda, taşlara tutunarak yapılacak neredeyse olanaksız bir tırmanış dışında tepesine çıkmak olanaksızdı.

Bu yerde yıllarca yaşamış olmalıyım, ama zamanı ölçemiyorum. Bir takım varlıklar ihtiyaçlarımı karşılamış olmalı, ama ne kendim dışında herhangi bir kişiyi, ne de sessiz fareler, yarasalar ve örümcekler dışında herhangi bir canlıyı anımsayabiliyorum. Bana bakan her kimse, şaşkınlık verecek kadar yaşlı olmalı, çünkü gördüğüm ilk kişi, ki alaylı bir şekilde bana benziyordu, eğrilip bükülmüş, buruşmuş ve şato gibi çürümekteydi. Benim için temellerdeki taş kemerlerin bazılarında ortalığa saçılmış duran kemiklerde ve iskeletlerde tuhaf olan hiçbir şey yoktu. Bu şeyleri garip bir şekilde günlük yaşamımdaki olaylarla bağlantılandırıyor ve bazılarını küflü kitapların çoğunda rastladığım, canlı yaratıklara ait renkli resimlerden daha doğal buluyordum. Bildiğim her şeyi bu tür kitaplardan öğrendim. Hiçbir öğretmen beni teşvik etmedi ya da yol göstermedi ve tüm bu yıllar boyunca bir tek insan sesi bile duyduğumu anımsamıyorum –hatta kendiminkini bile; çünkü her ne kadar konuşma üzerine yazılanları okuduysam da, yüksek sesle konuşmayı denemek aklımın köşesinden bile geçmemişti. Dış görünüşüme karşı da aynı şekilde ilgisizdim, çünkü şatoda hiç ayna yoktu ve kendimi içgüdüsel olarak kitaplarda gördüğüm çizili ve boyalı genç simalara benzetiyordum. Genç olmalıydım, çünkü çok az şey anımsıyordum.

Şatonun kokuşmuş hendeğinin ötesindeki kara, dilsiz ağaçların altında uzanır ve saatlerce kitaplarda okuduklarımın düşünü kurardım; kendimi sınırsız ormanların ötesindeki güneşli dünyanın şen şakrak kalabalıkları arasında hayal ederdim özlemle. Bir keresinde ormandan kaçmayı denedim, ama şatodan uzaklaştıkça gölgeler yoğunlaştı ve hava giderek derinleşen korkularla doldu; böylece deli gibi koşa-

rak, gece sessizliğinin hüküm sürdüğü labirentte yolumu kaybetme korkusuyla, geri döndüm.

Böylece sınırsız alacakaranlıklar boyunca düş kurdum ve bekledim, neyi beklediğimi bilmeden. Derken gölgeli yalnızlığım içinde ışığa duyduğum özlem öyle çılgınca boyutlara ulaştı ki, daha fazla yerimde duramaz oldum ve yalvarıp yakaran ellerimi, ormanın üstünden bilinmeyen gökyüzüne uzanan o yıkık kara kuleye kaldırdım. Ve en sonunda, düşecek olsam da olmasam da, o kuleye tırmanmaya karar verdim; gökyüzünü görüp can vermek, hiç gökyüzünü görmeden yaşamaktan daha iyiydi ne de olsa.

Nemli alacakaranlıkta eski ve yıpranmış taş merdivenlerin sona erdiği yüksekliğe erişene dek tırmandım ve daha sonra, yukarı uzanan küçük ayak basma çukurlarına tehlikeli bir biçimde tutundum. Korkutucu ve dehşet vericiydi o ölü, merdivensiz taş silindir; kara, harap ve terk edilmişti; sessiz kanatlı, ürkmüş yarasalarla uğursuzdu. Ama ilerleyişimin yavaşlığı daha da korkutucu ve dehşet vericiydi; çünkü ne kadar tırmanırsam tırmanayım tepemdeki karanlık incelmiyordu ve yeni bir esinti, hayaletli ve kutsal kara topraklardan geliyormuşçasına saldırdı. Niye ışığa ulaşamadığımı merak ederek titredim; cesaretim olsaydı aşağıya bakacaktım. Gecenin ansızın üzerime çökmüş olduğunu düşledim ve serbest kalan elimle bir pencere boşluğu bulmak, böylece dışarı bir göz atarak ne kadar yükseğe çıktığımı kestirmeye çalışmak için boşuna aranıp durdum.

Derken, o içbükey ve umutsuzluk verici dik kaya parçasında bir sonsuzluk boyu dehşet içinde, görmeden tırmandıktan sonra, ansızın kafamın sert bir şeye değdiğini hissettim ve anladım ki çatıya ya da en azından katlardan birine ulaşmış olmalıyım. Karanlıkta serbest elimle engeli yoklayarak taştan yapılmış ve kımıldatılamaz olduğunu anladım. Sonra bunu kulede, çamurlu duvarda bulabildiğim her yere tutunarak yapılan ölümcül bir dolaşma izledi; en sonunda yoklayan elim engelin pes ettiğini anladı ve iki elimi de korkutucu tırmanış için

kullanırken kapağı ya da kapıyı kafamla iteleyerek tekrar yukarı yöneldim... Yukarıda ışıktan eser yoktu ve ellerim daha yukarılara uzanırken tırmanışımın o an için sona erdiğini biliyordum; çünkü kapak, çevresi aşağıdaki kuleden daha geniş olan, hiç şüphesiz azametli ve büyük bir gözlem odasına ait bir zemine, taştan bir yüzeye açılan bir boşluğun giriş kapısıydı. Dikkatlice tırmandım ve ağır kapağı kapanmaktan alıkoymaya çalıştım, ancak bunda başarılı olamadım. Taş zemin üzerinde bitkin düşmüş yatarken bu düşmenin yarattığı tuhaf yankıları dinledim ve gerektiğinde onu yeniden kaldırabileceğimi ümit ettim.

Şimdi çok büyük bir yükseklikte, o lanetli ormanın dallarının çok üstünde olduğuma inanarak sürüklene sürüklene yerden kalktım ve ilk defa gökyüzüne ve hakkında yazılanları okuduğum aya ve yıldızlara bakabilme umuduyla, el yordamıyla pencere aramaya başladım. Ama her yönde hayal kırıklığına uğradım; çünkü tek bulabildiğim içlerinde rahatsızlık verici boyutlarda çirkin dikdörtgen kutular barındıran engin mermer raflardı. Aşağıdaki şatoyla asırlardan beri bağlantısı kesilmiş bu yüksek dairede ne gibi eski sırların barınıyor olabileceğini giderek daha fazla düşündüm, daha fazla merak ettim. Sonra ellerim, beklenmedik bir şekilde tuhaf oymalı, sert ve büyük bir taş kapısı bulunan bir girişe rastgeldi. Zorladığımda kilitli olduğunu gördüm; ama doğaüstü bir kuvvet patlamasıyla bütün engelleri aştım ve kapıyı içe doğru açtım. Bunu yaparken tüm yaşamım boyunca tanıdığım en saf mutluluk sardı beni; çünkü düşler ve anı demeye dilimin varmadığı belirsiz hayaller dışında hiç görmemiş olduğum parlak bir dolunay, süslü demirden parmaklıklarda ve yeni bulduğum kapının önünde yükselen kısa bir taş basamaklar geçidinde dinginlikle parıldıyordu.

Şimdi şatonun en tepesinde olduğumu varsayarak kapının ötesindeki birkaç basamağı bir çırpıda aşmak için davrandım; ama ayın bir bulut tarafından ansızın gizlenmesi sendelememe yol açtı ve karanlık-

ta daha yavaş ve el yordamıyla ilerledim. Parmaklıklara ulaştığımda etraf hâlâ çok karanlıktı –parmaklıkları dikkatlice denedim ve açık olduklarını gördüm, ama tırmanmış olduğum şaşırtıcı yükseklikten düşerim korkusuyla açmadım. Sonra ay tekrar ortaya çıktı.

Tüm şokların en şeytanisi, cehennemce beklenmedik ve biçimsizce inanılmaz olanıdır. Daha önce yaşadığım hiçbir şey şimdi gördüklerim ve bu görüntünün içerdiği tuhaf mucizeler kadar dehşete düşüremezdi beni. Görüntünün kendisi afallatıcı olduğu kadar basitti de, çünkü yalnızca şundan ibaretti: Çevremde çok yüksek bir noktadan görülebilecek ağaç tepelerinden oluşan baş döndürücü bir manzara yerine, parmaklık seviyesinde, mermer kapaklar ve sütunlarla süslenip püslenmiş ve harap sivri kulesi ay ışığında hayaletimsi parıltılar saçan eski bir taştan kilisenin gölgesi altında yalnızca *katı toprak* uzanıyordu.

Yarı bilinçsizce parmaklığı açtım ve iki ayrı yönde uzanan, çakıl taşlarıyla dolu patika üzerinde bocaladım. Zihnim, sersemlemiş ve karma karışık da olsa, hâlâ ışığa duyduğu çılgınca özlemi koruyordu; ve yaşadığım inanılmaz mucize bile beni yolumdan alıkoyamazdı. Tecrübemin delilik mi, düş mü, yoksa büyü mü olduğunu bilmiyor ve aldırmıyordum; ama parlaklığı ve mutluluk kaynağını doyasıya seyretmekte kararlıydım. Kim ya da ne olduğumu bilmiyordum, ya da nerede olduğumu; ancak tökezleye tökezleye yürümeyi sürdürürken ilerleyişimi bütünüyle raslantısal kılmayan gizli, korku dolu anıların bilincine vardım. O kapaklar ve sütunlar bölgesinden çıkarken bir kemerin altından geçtim ve serbestçe kırlarda gezinmeye başladım; bazen görünen yolu izleyerek, ama bazen de meraklı bir tavırla onu terk edip yalnızca ara sıra rastlanan yıkıntıların çok eski ve unutulmuş bir yolun varlığını açığa vurduğu çayırlarda yürüyerek. Bir keresinde ufalanmış, yosunlu bir kalıntının çok eskiden yok olmuş bir köprüyü anıştırdığı bir akarsuyu yüzerek geçtim.

Hedefimmiş gibi görünen yere, çıldırtıcı bir şekilde tanıdık gelen,

ama yabancılığıyla beni tereddüte düşüren, bol ağaçlı bir parkta inşa edilmiş, sarmaşıklarla dolu kutsal bir binaya varmam iki saatten fazla zamanımı aldı sanıyorum. Hendeğin doldurulmuş olduğunu ve bazı iyi bildiğim kulelerin yıkıldığını gördüm; ancak bakanları şaşırtacak yeni kanatlar eklenmişti. Ama asıl merak ve sevinçle gözlemlediğim şey ışıklarla görkemli bir biçimde alevlenmiş ve son derece neşeli bir eğlencenin seslerini yayan açık pencerelerdi. Bunlardan birine yaklaşarak içeri baktım ve gerçekten çok tuhaf bir biçimde giyinmiş bir topluluk gördüm; eğleniyor ve hararetle birbirlerine birşeyler anlatıyorlardı. Görünen o ki, ilk defa insan sesi duyuyordum ve söylenenleri ancak belirsizce tahmin edebiliyordum. Yüzlerden bir kısmı inanılmayacak kadar uzak anımsayışları canlandıran ifadelere sahipti, diğerleriyse bütünüyle yabancıydı bana.

Şimdi alçak pencereden göz kamaştırıcı bir tarzda aydınlatılmış odaya girdim ve böylece, biricik umut anımda, çaresizliğin ve farkına varışın en kara çırpınışlarına adım attım. Kâbusun gelmesi kısa sürdü, çünkü adım atar atmaz hayal edebileceğim en korkutucu gösterilerden biriyle karşılaştım. Eşiği henüz geçmiştim ki tüm suratları allak bullak ederek ve hemen her ağızdan en korku dolu çığlıkları koparırarak, tüm kalabalığın üzerine iğrenç yoğunlukta, ani ve beklenmedik bir korku çöktü. Kalabalık çil yavrusu gibi dağıldı ve gürültü patırtı ve panik sırasında bayılıp düşenler çılgınca kaçışan arkadaşları tarafından sürüklendi. Pek çoğu elleriyle gözlerini kapadı ve körlemesine, eşyaları devirerek ve birçok kapıdan birine ulaşmayı becerememden duvarlara çarparak, kaçıp gitmek için ileri atıldı.

Çığlıklar şok ediciydi; ve o göz kamaştırıcı odada tek başıma ve sersemlemiş bir halde durup kaybolan yankıları dinlerken yanı başımda duran, göremediğim şeyin ne olabileceğini düşünerek titredim. İlk bakışta oda boş gibi görünüyordu, ama cumbalardan birine yaklaşınca orada kımıldayan bir şey gördüğümü sandım –benzer bir başka odaya açılan altın kemerli kapının ötesinde çok belirsiz bir hareket.

Kemere yaklaşınca varlığı daha iyi algılamaya başladım; ve o zaman, yaşamım boyunca çıkardığım ilk ve son sesle –beni neredeyse tehlikeli sebebi kadar tiksindiren berbat bir uluma– neşeli bir kalabalığı çılgın bir kaçaklar sürüsüne dönüştüren o kavranılamaz, tarifsiz ve ağza alınamayacak yaratığı tüm çıplaklığı ve korkunçluğu içinde gördüm.

Yaratığın nasıl olduğunu biraz olsun tarif edemem, çünkü kirli, esrarengiz, istenmeyen, anormal ve tiksinti verici her şeyin bileşimiydi o. Çürümenin, eskiliğin ve bozulmanın hortlaksı gölgesiydi; hastalıklı ifşanın kokuşmuş görüntüsü, sevecen toprağın hep gizlemesi gereken berbat yalınlıktı. Tanrı biliyor ya, bu dünyaya ait değildi –ya da artık değildi– ama dehşetle, yenmiş ve kemiksi hatlarında insan biçimini andıran sinsi, iğrenç ve gülünesi bir taklit ve küflü, parçalanmış giysilerinde beni daha da titreten, ağza alınmaz bir nitelik gördüm.

Neredeyse tamamen felç olmuştum, ama kaçmak için zayıf bir çaba harcayamayacak kadar da değil; arkaya doğru sendelemem isimsiz, sessiz canavarın üzerimdeki büyüsünü bozmaya yetmedi. İçlerine tiksindirici bir biçimde bakan camsı gözler tarafından büyülenmiş olan gözlerim kapanmayı reddediyordu; ama neyse ki bulanmışlardı ve korkunç nesneyi, ilk şoktan sonra, ancak belli belirsiz görebiliyorlardı. Görüntüden kurtulmak için gözlerimi ellerimle kapamak istedim, ama sinirlerim öylesine sersemlemişti ki, bu emri tam olarak yerine getiremediler. Yine de bu girişim dengemi bozmaya yetti; böylece düşmemek için ileri doğru sendeleyerek pek çok adım atmak zorunda kaldım. Bunu yaparken, ansızın ve acı verici bir şekilde; çirkin, boğuk soluk alışlarını duyduğumu sandığım leş kokulu yaratığın ne kadar *yakınımda* olduğunu gördüm. Yarı çıldırmış olmama karşın, yine de bana o derece yakın duran pis kokulu görüntüyü itebilecek gücü bulduğumu fark ettim; kozmik kâbussuluğun ve cehennemî kazanın bir felaket anı içinde *parmaklarım, altın kemerin altındaki yaratığın çürüyen, uzanmış pençesine dokundu.*

Çığlık atmadım, ama o an içinde, ruh katili anılardan ibaret tez bir çığ zihnimi silip süpürürken, gece rüzgârına binen tüm hortlaklar benim yerime çığlık attı. O anda, olmuş olan her şeyi biliyordum; korkutucu şatonun ve ağaçların ötesini anımsıyor ve içinde durduğum, değişmiş binayı tanıyordum; hepsinden korkuncu, kirli parmaklarımı onunkilerden ayırırken, bana yan yan bakarak duran habis görüntüyü de anımsıyordum.

Ama evrende acı olduğu kadar merhemi de vardır ve bu merhem unutuştur. O anın azami korkusu içinde beni neyin korkuttuğunu unuttum ve kara anılar patlaması, yankılı bir imge karmaşası içinde yok oldu. Bir düş içinde o hayaletli ve lanetli binadan kaçtım, ay ışığında hızla ve sessizce koştum. Mermer kiliseye dönüp merdivenlerden indiğimde taştan kapağın kımıldamadığını gördüm; ama buna üzülmedim, çünkü eski şatodan ve ağaçlardan nefret ediyordum. Şimdi alaycı ve dost hortlaklarla birlikte gece rüzgârına biniyor ve gündüzleri Nil kıyısındaki mühürlü ve bilinmeyen vadi Hadoth'un içindeki Nephren-Ka yeraltı mezarlıklarında oyunlar oynuyorum. Biliyorum ki, ne Neb'in kaya mezarlarının üzerindeki ay ışığı dışında ışık, ne de Büyük Piramit'in altında verilen Nitokris'in isimsiz ziyafetleri dışında herhangi bir şenlik bana göre; yine de yeni vahşiliğin ve özgürlüğün içinde yabancılığımın acısını neredeyse kucaklıyorum.

Çünkü unutuş beni sakinleştirse de, hep biliyorum ki bir yabancıyım ben; bu yüzyılda ve hâlâ insan olanların arasında bir yabancı. Bunu parmaklarımı o büyük yaldızlı çerçeve içindeki görüntüye uzattığımdan beri biliyorum; parmaklarımı uzatıp *soğuk ve boyun eğmez, parlatılmış bir cam yüzeye* dokunduğumdan beri.

ERICH ZANN'IN MÜZİĞİ

Şehir haritalarını büyük bir dikkatle incelememe karşın, Auseil Sokağı'nı bir daha bulamadım. İsimlerin değiştiğini bildiğimden, modern haritalar dışındakileri de gözden geçirdim. Şehrin eski mekânlarını da derinlemesine inceledim ve Auseil Sokağı adıyla bildiğim yerle ilintili olabilecek her bölgeyi ve ismi araştırdım. Ancak şu utanç verici bir gerçek ki, tüm yaptıklarıma karşın, yaşamımın üniversitede yoksul bir metafizik öğrencisi olarak geçirdiğim o son aylarında Zann'ın müziğini işittiğim evi, sokağı ve hatta mahalleyi bulabilmiş değilim.

Hafızamın bölük pörçük olmasına şaşmıyorum; çünkü Auseil Sokağı'nda oturduğum süre içinde fiziksel ve zihinsel sağlığım ciddi şekilde bozulmuştu ve ahbaplık ettiğim çok az kişiden hiçbiri, anımsadığım kadarıyla, orada oturmuyordu. Ancak orayı tekrar bulamayışım hem tuhaf, hem de şaşkınlık verici; çünkü üniversiteden yürüyerek yarım saatlik uzaklıktaydı ve oraya gitmiş olan kimselerin kolay kolay unutamayacağı acayipliklere sahipti. Auseil Sokağı'nı gören kimseye rastlamadım.

Auseil Sokağı, iki yanında dik, tuğladan, loş pencereli ambarlar uzanan ve üzerinden kara taşlı, koca bir köprü geçen karanlık bir nehri keserek uzanıyordu. O nehrin civarı, sanki komşu fabrikaların dumanı güneşi sürekli olarak kapıyormuşçasına hep gölgeliydi. Nehirden, ayrıca başka hiçbir yerde rastlamadığım ve anında anımsayacağım için, bir gün orayı bulmamda yardımı dokunabilecek pis kokular geliyordu. Köprünün ötesinde dar, kaldırım taşlı, sıra sıra par-

maklıklı sokaklar vardı; ve sonra, ilk başta hafif, ama Auseil Sokağı'na varıldığında inanılmayacak kadar dikleşen yokuş başlıyordu.

Auseil Sokağı kadar dar ve dik bir başka sokak görmedim. Neredeyse sarp bir kayalıktı; tüm araçlara kapalıydı, pek çok yerde basamaklardan ibaretti ve en tepede heybetli, sarmaşıklı bir duvarla son buluyordu. Asfaltı düzensizdi, bazen iri, yassı taş dilimli, bazen parkeli ve bazen de yeşilimsi gri bitkilerle kaynaşan düz topraktan ibaretti. Evler yüksek, sivri çatılı ve inanılmayacak kadar eskiydi; öne, arkaya, yanlara çılgınca yaslanıyorlardı. Bazen ikisi de öne uzanan, karşı karşıya durmuş iki tanesi sokağın üzerinde bir kemer gibi birleşiyordu; ve ışığın çoğunu aşağıdaki topraktan esirgedikleri açıktı. Sokak boyunca evler arasında kurulmuş birkaç köprü vardı.

Bu sokağın sakinleri üzerimde garip bir etki uyandırıyordu. İlk başlarda buna, hepsinin sessiz ve ketum olmalarının yol açtığını sandım; ama sonra asıl sebebin çok yaşlı olmalarından kaynaklandığına karar verdim. Böyle bir sokakta yaşamaya nasıl başladım bilmiyorum, ama oraya taşındığımda kendim değildim. Pek çok sefil yerde yaşamış, hep parasızlık yüzünden kovulmuştum; ta ki en sonunda Auseil Sokağı'ndaki, felçli Blandot tarafından işletilen o eğri eve rast gelene dek. Sokağın tepesindeki üçüncü ve oraya kadarki en yüksek evdi.

Odam beşinci kattaydı; ev neredeyse bütünüyle boş olduğundan o kattaki tek dolu oda benimkiydi. Geldiğim gece üst kattaki sivri tavanarasından gelen tuhaf bir müzik işittim ve ertesi gün yaşlı Blandot'ya bu konuda sorular sordum. Bana çalanın yaşlı bir Alman kemancı olduğunu, ismini Erich Zann olarak imzaladığını ve akşamları ucuz bir tiyatro orkestrasında çalan garip, dilsiz bir adam olduğunu söyledi; Zann'ın, üç köşeli tek penceresi sokaktaki engelleyici duvarı aşıp ötedeki yokuşu ve panoramayı gözler önüne seren bu yüksek ve tecrit edilmiş tavanarası odasını, tiyatrodan döndüğü gecelerde çalma tutkusu yüzünden seçmiş olduğunu da ekledi.

Ondan sonra Zann'ın müziğini her gece işittim ve beni uyutmama-

sına karşın, müziğinin tuhaflığı hiç aklımdan çıkmadı. Sanattan pek anlamasam da, armonilerinden hiçbirinin daha önce işittiğim müziklerle ilintili olmadığına emindim; ve çok orijinal bir dehaya sahip bir besteci olduğu kanısına vardım. Dinledikçe daha çok büyüleniyordum, öyle ki bir hafta sonra yaşlı adamın dostluğunu kazanmaya karar verdim.

Bir gece, işinden dönerken, holde Zann'ın yolunu kestim ve kendisini tanımak ve çalarken dinlemek istediğimi söyledim. Kılıksız, mavi gözlü, grotesk, keçi suratlı ve neredeyse kel, ufak tefek, zayıf, hafif kambur bir adamdı; ve ilk sözlerim karşısında hem korkmuş, hem de kızmış göründü. Ancak dost görünüşüm karşısında yumuşadı ve kendisini karanlık, gıcırdayan ve sarsak tavanarası merdivenleri boyunca izlemem için isteksizce işaret etti. Dik açılı tavanarasındaki iki odadan birinde kalıyordu ve odası batıya, sokağın yukarı ucunda yükselen duvara bakıyordu. Çok genişti ve alışılmamış çıplaklığı, bakımsızlığı yüzünden daha da geniş görünüyordu. Eşya namına yalnızca dar bir demir karyola, kirli bir lavabo, ufak bir masa, geniş bir kitaplık, demir bir müzik rafı ve üç tane eski tip sandalye vardı. Duvarlar çıplak tahtalardan ibaretti ve herhalde sıva yüzü görmemişlerdi; tozların ve örümcek ağlarının bolluğuysa odaya ikametten çok boşluk havası veriyordu. Erich Zann'ın güzellik dünyasının imgelemin uzak bir evreninde yattığı açıktı.

Dilsiz adam oturmamı işaret ederek kapıyı kapadı, koca tahta sürgüyü çekti ve yanında getirdiği mumun yanı sıra bir ikincisini yaktı. Sonra kemanını güve delikleriyle dolu kılıfından çıkararak en az rahatsız koltuklardan birine oturdu. Müzik rafını kullanmadı, ama bana seçme şansı sunmadan ve hafızadan çalarak, beni daha önce hiç işitmediğim melodilerle büyüledi; herhalde kendisinin bulduğu melodilerle. Doğalarını bütünüyle tasvir etmek müzik bilgisinden yoksun biri için olanaksız. En çarpıcı nitelikte, yinelenen ölümlere sahip bir tür füg düler, ancak dikkatimi çeken yönleri aşağıdaki odamdan

daha önce duyduğum tuhaf seslerin eksikliğiydi.

O akıldan çıkmayan notaları sık sık anımsamış ve kendi kendime mırıldanıp ıslıkla çalmıştım, böylece müzisyen en sonunda yayını indirdiğinde, biraz da onları çalıp çalmayacağını sordum. Bu istediğimi dile getirirken buruşuk, keçi suratı çalarken büründüğü kayıtsız uysallığı yitirdi ve yaşlı adamla ilk konuştuğumda fark ettiğim tuhaf öfke ve korku karışımını sergiler göründü. Bir an için, onu ikna etme hevesine kapılarak, bunaklığın kaprislerini çok hafife aldım; ve hatta bir önceki gece dinlediğim melodilerin birkaçını ıslıkla çalarak ev sahibimde o tuhaf ruh halini uyandırmaya çalıştım. Ama bu yöntemi ancak bir saniye için uygulayabildim; çünkü dilsiz müzisyen çaldığım parçayı tanıyınca suratı analizin bütünüyle ötesinde bir ifadeyle allak bullak oldu ve uzun, yaşlı, kemikli sağ eli ağzımı kapatıp benim acemice hatırlatışımı durdurmak için uzandı. Bunu yaparken sanki birinin gelmesinden korkuyormuşçasına perdeli pencereye bakarak tuhaflıklarının bir yenisini sergiledi –bakışı iki misli saçmaydı, çünkü bu pencere, Blandot'nun da söylediği gibi, dik sokaktaki, tepeden duvarın ötesinin görülebildiği tek pencereydi ve tavanarasındaki oda bitişik damlardan ulaşılamayacak kadar yüksekteydi.

Yaşlı adamın bakışı bana Blandot'nun söylediklerini anımsattı ve Auseil Sokağı sakinlerinden yalnız bu sakat müzisyenin görebildiği, doruğun ötesindeki engin ve ay ışığıyla aydınlanan çatılarla şehir ışıklarından ibaret, baş döndürücü panoramaya göz atmak için geçici bir istek duydum. Pencereye yaklaştım ve tam solgun perdeleri çekiyordum ki, dilsiz kiracı az öncekinden de daha korku dolu bir öfkeyle yeniden üzerime atıldı; bu kez beni iki eliyle sinirli bir şekilde sürüklemeye çabalarken başıyla kapıyı işaret ediyordu. Şimdi kendisinden bütünüyle iğrendiğimden, beni bırakmasını emrettim ve hemen gideceğimi belirttim. Tutuşu gevşedi ve tiksintimle gücenişimi görünce kendi kızgınlığı da yatışmış göründü. Gevşeyen tutuşunu sertleştirdi, ama bu kez dostça bir tavırla, beni bir sandalyeye oturttu; sonra is-

tekli bir görünümle dağınık masanın yanına gitti ve eline bir kalem alarak, özenli bir yabancının Fransızcasıyla pek çok sözcük yazdı.

En sonunda bana uzattığı notta hoşgörülü ve bağışlayıcı olmam için yalvarıyordu. Zann, yaşlı ve yalnız olduğunu, müziğinin ve başka şeylerin yol açtığı tuhaf korkularla sinirsel bozuklukların kendisini kederli yaptığını yazmıştı. Müziğini dinlemem hoşuna gitmişti ve garipliklerine aldırmayıp yeniden gelmemi diliyordu. Ancak acayip armonilerini kimseye çalamaz ve onları bir başkasından duymaya katlanamazdı; ayrıca odasındaki herhangi bir şeye dokunulmasına da katlanamıyordu. Koridordaki konuşmamıza dek müziğini odamdan duyabildiğimden habersizdi ve şimdi, Blandot'yla konuşup, geceleri onu işitemeyeceğim, daha aşağı kattaki bir odaya geçmemi istiyordu. Kira farkını ödeyeceğini yazmıştı.

Oturup o berbat Fransızcayı çözmeye çalışırken, yaşlı adama karşı daha fazla acıma hissettim. Çektiği fiziksel ve zihinsel acıların kurbanıydı o, tıpkı benim gibi; ve metafizik çalışmalarım bana şefkati öğretmişti. Sessizliğin ortasında pencereden hafif bir ses geldi – gece rüzgârı pencere kanatlarını oynatmış olmalıydı ve nedense ben de Erich Zann kadar şiddetle yerimden sıçradım. Böylece okumayı bitirdikten sonra ev sahibinin elini sıktım ve yanından bir dost olarak ayrıldım.

Ertesi gün Blandot bana üçüncü katta, yaşlı bir tefecinin dairesiyle saygıdeğer bir döşemecinin odası arasında daha pahalı bir oda verdi. Dördüncü katta kimse yoktu.

Zann'ın dostluğuma karşı duyduğu hevesin beni beşinci kattan inmeye ikna ettiği zaman göründüğü kadar fazla olmadığını anlamam uzun sürmedi. Kendisine uğramamı söylemiyordu ve uğradığımda da rahatsız olmuş görünüp ilgisizce çalıyordu. Bu hep geceleri gerçekleşiyordu – gündüzleri uyuyor ve kimseyi kabul etmiyordu. Her ne kadar o çatı katı ve tuhaf müzik üzerimde garip bir hayranlık etkisi uyandırmış görünse de, ona duyduğum sempati artmamıştı. O pen-

cereden dışarı, duvarın ötesine ve görünmeyen yokuşa, uzanmakta olan parlak çatılara ve kule tepelerine bakmak için acayip bir istek duyuyordum. Bir keresinde, Zann tiyatrodayken, tavanarasına çıktım, ancak odasının kapısı kilitliydi.

Başarabildiğim şey sağır, yaşlı adamın gece vakti çaldıklarına kulak misafiri olmaktı. İlk başlarda ayaklarımın ucuna basa basa eski beşinci kata çıkıyordum, sonra son gıcırdayan merdivenleri de tırmanıp sivri tepeli odaya çıkacak kadar cesaretlendim. O dar koridorda, anahtar deliği kapalı, sürgülü odanın dışında, pek çok kez içimi tarifsiz bir dehşetle –karanlık mucizenin ve derin gizemin dehşetiyle– dolduran sesler işittim. Sesler korkutucu değildi; ancak bu dünyaya ait olmayan titreşimler yayıyor ve belirli aralıklarla tek bir müzisyenin çaldığına inanmakta zorlandığım, senfonik bir niteliğe bürünüyorlardı. Erich Zann'ın vahşi bir güce sahip bir deha olduğu açıktı. Haftalar geçtikçe müzik daha da vahşileşti ve yaşlı müzisyen giderek artan ve acıma uyandıran bir şekilde bitkinleşip sinsileşti. Şimdi beni herhangi bir zaman kabul etmeyi reddediyor ve merdivenlerde karşılaştığımızda benden sakınıyordu.

Sonra bir gece, kapısının önünde durmuş dinlerken, kemanın çığlıklarının düzensiz bir ses karmaşasına dönüştüğünü işittim; öyle bir velvele ki, o sürgülü kapıdan dehşetin gerçekliğini ortaya koyan hazin bir kanıt –yalnızca bir dilsizin çıkarabileceği ve yalnızca en aşırı korku ve acı anlarında yükselebilecek berbat, anlaşılmaz bir haykırış– gelmese sarsılmış aklımdan şüphe edecektim. Kapıya defalarca vurmama rağmen bir karşılık alamadım. Daha sonra kara koridorda, ta ki zavallı müzisyenin zayıf bir çabayla bir sandalyeye tutunup döşemeden kalkmaya çabaladığını duyana dek soğuktan ve korkudan titreyerek bekledim. Bayıldıktan sonra kendine yeni geldiğine inanarak kapıya tekrar vurdum ve güven verici bir şekilde ismimi yineledim. Zann'ın pencereye doğru sendelediğini, panjuru ve kanatları kapattığını ve yine sendeleye sendeleye kapıya gelerek beni içeri almak için

tereddütle kilidi açtığını işittim. Bu kez varlığım onu gerçekten sevindirmişti; çünkü bir çocuğun annesinin eteğine sarılması gibi ceketime sarılırken, allak bullak suratı rahatlamanın etkisiyle pırıl pırıldı.

Heyecandan titreyen yaşlı adam beni bir sandalyeye oturtup kendisi de bir diğerine gömüldü, ki kemanıyla yayı yanı başında, döşemeye fırlatılmıştı. Bir süre hareketsiz, kafasını garip bir şekilde sallayarak oturdu, ancak aynı zamanda kendini yoğun ve korkulu bir dikkatle dinlemeye kaptırmış görünüyordu. Bir süre sonra sakinleşti ve masa başındaki bir sandalyeye geçerek kısa bir not yazdı, bana verdi ve masaya geri dönüp hızla ve ara vermeksizin yazmaya başladı. Notta, Tanrı ve kendi merakım aşkına, kendisine rahat vermeyen bütün o mucizeleri ve dehşetleri olduğu gibi anlatan Almanca bir beyanat yazarken beklemem için yalvarıyordu. Bekledim ve sağır adamın kalemi oynayıp durdu.

Aradan belki bir saat geçmişti ki, ben hâlâ beklemeyi ve yaşlı adamın hararetle doldurduğu sayfalar birikmeyi sürdürürken, Zann'ın korkunç bir şoku ima edercesine irkildiğini gördüm. Şüphe götürmez bir şekilde perdeli pencerelere bakıyor ve titreyerek dinliyordu. Sonra ben de bir ses duyar gibi olduğumu sandım; korkunç değil, zarif ve alçak, çok uzaklardan gelen ve komşu evlerden birinde ya da ötesini hiç göremediğim yüksek duvarların ardında bir müzisyenin varlığını açığa vuran, ahenkli bir sesti bu. Zann'da uyandırdığı etki korkunçtu, çünkü kalemini düşürerek ansızın ayağa fırladı ve geceyi, sürgülü kapının ardından dinlediğim sefer dışında, duymuş olduğum en vahşi melodilerle yarmaya başladı.

O korkunç gecede Erich Zann'ın çaldıklarını tarife kalkışmam boşuna olacaktır. Daha önce kulak misafiri olduğum her şeyden daha dehşet vericiydi, çünkü şimdi yüzündeki ifadeyi görebiliyor ve bu kez kendisini yönlendirenin yalın korku olduğunu anlayabiliyordum. Bir ses çıkarmaya çalışıyordu; ne olduğunu hayal bile edemediğim, ancak korkutuculuğunu hissettiğim birşeyleri savuşturmaya ya da bastırma-

ya çalışıyordu. Çalışı giderek acayip, taşkın ve isterik bir niteliğe büründü, ancak sonuna dek bu tuhaf yaşlı adamda var olduğunu bildiğim üstün dehanın özelliklerini korudu. Parçayı tanımıştım –tiyatrolarda popüler olan çılgın bir Macar dans şarkısıydı– ve bir an için Zann'ın bir başka bestecinin eserini çalışını ilk kez duyduğumu düşündüm.

O umutsuz kemanın çığlıkları ve inlemeleri giderek yükseldi, giderek çılgınlaştı. Müzisyen tekinsiz bir şekilde terliyor ve, perdeli pencereye delice bakışlar fırlatarak, bir maymun gibi kıvrılıp bükülüyordu. Taşkın gerilmelerinde neredeyse bulutlu, dumanlı ve şimşekler çakan dipsiz çukurlarda çılgınca dans eden, dönüp duran gölgeli satirleri ve Baküs'e tapınanları görebiliyordum. Ve sonra, kemandan gelmeyen daha tiz ve daha az titrek bir ses duyduğumu sandım; uzaklardan, Batı'dan gelen dingin, düşünceli, kararlı, alaycı bir ses.

O anda panjurlar, sanki içerdeki delice müziğe karşılık veriyormuşçasına, uğuldayan bir gece rüzgârıyla tangırdamaya başladı. Zann'ın çığlıklar atan kemanı şimdi kendini aşmış, bir kemandan asla çıkamayacağını sandığım sesler çıkarıyordu. Panjurlar daha gürültülü tangırdadılar, açıldılar ve pencereye çarpmaya başladılar. Sonra, ısrarcı darbeler karşısında cam kırılıp tuzla buz oldu ve donduruçu rüzgâr içeri dalarak mumları titretti ve masanın üzerindeki, Zann'ın korkunç sırrını yazdığı sayfaları hışırdattı. Zann'a baktım ve bilinçli gözlem yapma yetisini kaybettiğini gördüm. Dışarı fırlamış mavi gözleri camlaşmış ve boştu; ve çılgınca çalışı hiçbir kalemin tasvir edemeyeceği kör, mekanik, tanınmaz bir karmaşaya dönüşmüştü.

Diğerlerinden daha güçlü, ani bir rüzgâr elyazmasını kavrayıp pencereye fırlattı. Uçuşan sayfaları umutsuzca izledim, ancak ben kırık camlara ulaşamadan gözden kayboldular. Sonra içimdeki o eski, Auseil Sokağı'ndaki, kişinin duvarın ötesindeki bayırı ve uzanan şehri görebileceği bu tek pencereden bakma isteğini anımsadım. Çok karanlıktı, ama şehrin ışıkları hep yanardı ve onları oradan, yağmurun

ve rüzgârın arasından görebilmeyi umuyordum. Ancak, mumlar titreşirken ve çıldırmış keman gece rüzgârıyla ulurken, o tavanarası pencerelerinin en yükseğinden baktığımda, aşağıda hiçbir şehrin uzanmadığını ya da anımsanan sokaklardan dostça ışıkların parıldamadığını, yalnızca sınırsız bir boşluğun, devinimle ve müzikle dopdolu, yeryüzündeki hiçbir şeye benzemeyen, akıl almaz bir boşluğun karanlığının yattığını gördüm. Ve orada durmuş dehşet içinde bakarken, rüzgâr o eski, sivri tepeli tavanarasındaki iki mumu da söndürerek beni vahşi ve anlaşılmaz bir karanlıkla, önümde kargaşa ve kıyametle, ardımda ise geceye uluyan o kemanın şeytani çılgınlığıyla baş başa bıraktı.

Karanlıkta bir ışık yakamadan geriye doğru sendeleyip masaya çarptım. Bir sandalye devirdim ve en sonunda el yordamıyla, siyahlığın şok edici müzikle haykırdığı yere ulaştım. Bana karşı koyan güçler ne olursa olsun, en azından kendimi ve Erich Zann'ı kurtarmayı deneyebilirdim. Bir an soğuk bir şeyin bana sürtündüğünü sandım ve çığlık attım, ancak çığlığım korkunç kemandan çıkan sesler arasında duyulmuyordu. Ansızın karanlığın ortasından çılgınca fırlayan bir kutu bana çarptı ve müzisyene yakın olduğumu anladım. Kolumu ileri uzattım, Zann'ın sandalyesinin arkasına dokundum ve kendisine gelmesini sağlamak amacıyla, omuzlarını bulup sarstım.

Karşılık vermedi ve keman yavaşlamadan çığlık atmayı sürdürdü. Elimi kafasına koyup mekanik ileri geri sallanışını durdurdum ve kulağına birlikte gecenin bilinmeyen şeylerinden kaçmamız gerektiğini haykırdım. Ancak ne yanıt verdi, ne de tarifsiz müziğinin kudurganlığını azalttı; bu arada tavanarasının her yerinde garip rüzgâr akımları karanlıkta ve karmaşada dans ediyormuş gibi görünüyorlardı. Elim kulağına dokununca –o dingin suratı elleyene dek– sebebini bilmeden titredim; o camlaşmış gözleri boşluğa amaçsızca, iri iri bakan, buz gibi soğuk, sertleşmiş, soluk alıp vermeyen suratı elleyene dek. Ve sonra, bir mucize eseri kapıyı ve iri ahşap sürgüyü bularak, karan-

lıktaki o cam gözlü şeyden ve ben koşarken bile öfkesi artmayı sürdüren o lanetli kemanın hortlaksı ulumalarından çılgınca kaçtım.

Atlayarak, süzülerek, uçarak karanlık ev boyunca o bitimsiz merdivenlerden iniş; basamaklarla ve sallanan evlerle dolu o dar, dik ve eski sokakta bilinçsizce koşuş; basamaklardan ve kaldırım taşlarından gürültüyle aşağı sokaklara ve kokuşmuş, kanyon duvarlı nehre varıp o koca, karanlık köprüden herkesin bildiği daha geniş, daha sağlıklı sokaklara ve bulvarlara doğru soluk soluğa kaçış; bütün bunlar peşimi bırakmayan dehşet verici izlenimler. Ve hiç rüzgâr olmadığını anımsıyorum ve şehrin bütün ışıklarının parıldadığını.

Tüm o son derece dikkatli araştırmalarıma ve soruşturmalarıma karşın, bir daha Auseil Sokağı'nı bulmayı başaramadım. Ancak bütünüyle üzüldüğüm de söylenemez; ne buna, ne de Erich Zann'ın müziğini açıklayabilecek tek şey olan o sık yazılı sayfaların düşlenemez dipsizliklerde kayboluşuna.

HERBERT WEST
-DİRİLTİCİ

-I-
KARANLIKTAN GELEN

Kolejde ve daha sonraki yaşamımda dostum olan Herbert West'ten yalnızca korkudan titreyerek bahsedebiliyorum. Bu korku sadece geçtiğimiz günlerdeki kayboluşunun uğursuz niteliğinden değil, aynı zamanda tüm yaşamını adadığı uğraşılarından kaynaklanıyor ve ilk kez, on yedi yıldan daha uzun bir süre önce, ikimiz de Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde üçüncü senemizi okurken baş gösterdi. West benimle birlikteyken, deneylerinin mucizevi ve şeytansı yönleri tarafından tam anlamıyla büyüleniyordum ve onun en yakın arkadaşıydım. Şimdi, o yitip gittikten ve büyü bozulduktan sonra, korku baskın çıktı. Anılar ve olasılıklar gerçeklere kıyasla her zamankinden daha dehşet verici artık.

Dostluğumuzun ilk korkunç deneyimi sırasında yaşamımın en büyük şokunu yaşadım ve şimdi o olaydan ancak gönülsüzce bahsedebiliyorum. Söylediğim gibi, olay, ikimiz de tıp okulunda okurken, West'in daha o zamanlar ölümün doğası ve onu yapay olarak yenme olasılıkları üzerine çılgınca teorilerle kötü bir ün edindiği sıralarda gerçekleşti. Fakülte ve öğrenciler tarafından epey alaya alınan görüşleri, doğanın aslında mekanik olan yapısı üzerinde temellenmişti; ve doğal sürecin başarısızlığa uğramasından sonra, insanoğlunun organik makinesini hesaplanmış kimyasal işlemlerle çalıştırmanın yollarını arıyordu. Çeşitli canlandırıcı karışımlarla yaptığı deneylerde sayı-

sız tavşan, hintdomuzu, kedi, köpek, maymun öldürmüş ve sonunda kolejin baş belası haline gelmişti. Pek çok kere öldüğü varsayılan hayvanlardan yaşam belirtileri edinmeyi başarmıştı; çoğu şiddetli belirtilerdi. Ancak kısa süre sonra yönteminin kusursuzlaştırılmasının, eğer olasıysa, yaşam boyu sürecek bir araştırmayı öngördüğünü anlamıştı. Ayrıca, aynı karışımlar farklı organik türlerde asla aynı tepkiyi vermediğinden, daha derin ve ayrıntılı bir ilerleme için insan deneklere gereksinim duyduğu da anlaşılmıştı. İşte ilk kez bu noktada kolej yöneticileriyle çatışmaya girdi ve deneylerini sürdürmesi okulun dekanı– felçliler üzerine yaptığı çalışmaları bütün yaşlı Arkhamlılarca anımsanan, bilgili ve hayırsever Dr. Allan– tarafından yasaklandı.

West'in uğraşılarına karşı hep şaşırtıcı bir hoşgörü gösteriyordum ve neredeyse sınırsızca dallanıp budaklanan teorileri üzerine sık sık konuşuyorduk. Haeckel'le aynı görüşleri paylaşan ve tüm yaşamın fiziksel ve kimyasal bir süreç, 'ruh' denen şeyinse yalnızca bir söylen olduğunu düşünen dostum ölülerin suni diriltiminin sadece dokuların durumuna bağlı olduğuna ve çürüme baş göstermediği sürece, organları eksiksiz bir cesedin makul sınırlar içinde yaşam diye bilinen acayip işlemi sürdürebileceğine inanıyordu. West çok kısa bir ölüm sürecinin bile duyarlı beyin hücrelerinde meydana gelecek hasar sonucu akli ve zihinsel yaşama zarar verebileceğinin farkındaydı. İlk başlarda ölümün gerçekten baş göstermesinden önce yaşama gücünü yenileyebilecek bir ayıraç bulabilmeyi ummuş, ancak hayvanlarla yaptığı deneylerde yinelenen başarısızlıklar doğal ve yapay yaşam devinimlerinin birbirine zıt olduğunu anlamasını sağlamıştı. Daha sonraki deneklerinde olabildiğince tazelik aramış, karışımlarını kana, yaşamın sönüşünden hemen sonra enjekte etmişti. Profesörlerin gelişigüzel bir kuşkuculuk sergilemelerine yol açan buydu, çünkü deneklerin henüz ölmemiş olduğuna inanıyorlardı. Durup olayı akılcı bir şekilde ve yakından incelemiyorlardı.

Fakültenin çalışmalarını yasaklamasından kısa süre sonra West ba-

na bir şekilde taze insan cesetleri bulup açıktan açığa sürdüremediği deneylerini gizlice uygulamaya niyetli olduğundan bahsetti. Oturup bu işi becermenin yollarını tartışmasını dinlemek epey korkunçtu, çünkü kolejde anatomik örnekleri biz bulmazdık. Morg yetersiz kaldığında bu işle yöre sakini iki zenci ilgilenirdi ve sorgulandıkları çok enderdi. West o zamanlar narin yapılı, sarı saçlı, açık mavi gözlü ve yumuşak sesli, ufak tefek, dal gibi, eli yüzü düzgün bir gençti ve oturup onun Christchurch Mezarlığı ve yoksullar mezarlığının göreceli nimetlerinden bahsedişini dinlemek tuhaftı. En sonunda yoksullar mezarlığında karar kıldık, çünkü Christchurch'deki her ceset tahnit edilmişti; ki bu elbette West'in deneylerini alt üst ediyordu.

Bu arada onun çalışkan ve kendisine hayran asistanı konumuna gelmiş, yalnızca cesetlerin temin edilmesi değil, tiksinti uyandırıcı çalışmamız için uygun bir yer bulunmasına ilişkin karar vermesinde de yardımcı oluyordum. Zemin katında, karanlık işlerimizi gizlemek için perdeleri kapalı, bir ameliyat odasıyla laboratuvar kurduğumuz, Meadow Tepesi'nin ötesindeki terk edilmiş Chapman Çiftliği'ni öneren bendim. Çiftlik bütün yollardan uzaktaydı ve hiçbir evden görülmüyordu, ancak yine de tedbirli davranmak gerekiyordu; ne de olsa gece vakti gezmeye çıkanların şans eseri görebilecekleri tuhaf ışıklar sonucu çıkacak söylentiler, kısa sürede girişimimizin sonunu getirebilirdi. Eğer birileri yerimizi keşfederse bir kimya laboratuvarı olduğunu söylemeyi kararlaştırmıştık. Uğursuz bilim yuvamızı yavaş yavaş Boston'dan getirttiğimiz ya da kolejden sessizce ödünç aldığımız materyallerle –yalnızca bizim uzman gözlerimizin tanıyabileceği şekilde, dikkatle gizlenmiş materyallerle– donattık ve mahzende sık sık yapacağımız gömme işi için kazmalar ve kürekler aldık. Cesetler hep baş belalarıydı –West'in pansiyonunda gizlice yaptığı önemsiz deneylerden artakalan ufak kobay cesetleri bile.

Mezar hırsızları gibi yerel ölüm ilanlarını takip ediyorduk, çünkü deneklerimizin bir takım niteliklere sahip olması gerekiyordu. Ölüm-

den kısa süre sonra gömülmüş ve yapay yollarla korunmamış cesetler istiyorduk; sakatlığa yol açan herhangi bir hastalığa sahip olmamaları tercihimizdi, bunun dışında elbette ki bütün organları yerli yerinde olmalıydı. En büyük umutlarımız kaza kurbanları üzerinde odaklanıyordu. Morg ve hastane yetkilileriyle, güya kolej adına, şüphe uyandırmayacak şekilde elimizden geldiğince sık konuşmamıza karşın haftalarca uygun hiçbir şeye rastlamadık. Her ceset için önceliğin koleje tanındığını fark edince az sayıda dersin okutulduğu yaz aylarında da Arkham'da kalmamız gerekebileceğini anladık. Ancak sonunda şans yüzümüze güldü; bir gün neredeyse ideal bir cesedin yoksullar mezarlığına gömüldüğü haberini aldık; önceki sabah Yaz Havuzu'nda boğulmuş ve kasaba hesabına çabucak ve tahnit edilmeden gömülmüş, adeleli, genç bir işçiydi bu. O öğle sonrası yeni mezarı bulduk ve gece yarısından sonra işe koyulmaya karar verdik.

Her ne kadar henüz daha sonraki deneyimlerimizin yol açacağı özel mezarlık dehşetini duymuyorsak da sabahın o karanlık, erken saatlerinde yaptığımız iş tiksindiriciydi. Kürekler ve yağlı hırsız fenerleri taşıyorduk, çünkü elektrik fenerleri, o sıralar da imal ediliyor olmalarına karşın, günümüzün tungsten aygıtları kadar parlak ışık vermiyorlardı. Kazma işi yavaş ve pisti –eğer bilim adamları değil de sanatçılar olsaydık tüyler ürpertici bir şiirsellik yüklenebilirdi– ve küreklerimiz tahtaya çarpınca sevindik. Çam ağacından kutu bütünüyle ortaya çıkınca West aşağı inip kapağı açtı ve içindekini dışarı sürükleyip sırtına alarak yukarı çıkarmaya çalıştı. Ben uzandım ve sırtındaki yükü mezarın dışına çektim; ve sonra ikimiz de toprağa eski görünümünü kazandırmak için uzun süre uğraştık. Bu iş sinirlerimizi epey germişti, özellikle de ilk ganimetimizin kaskatı bedeni ve ifadesiz yüzü; ancak ziyaretimizin tüm izlerini silmeyi başardık. Kürekle toprağı düzleştirdikten sonra deneğimizi çadır bezi bir çuvalın içine koyup, Meadow Tepesi'nin ötesindeki eski Chapman Çiftliği'ne yollandık.

Çiftlikteki derme çatma tahlil masasının üzerine yatırılmış deneğin,

güçlü bir asetilen lambasının ışığı altında, hayaletimsi bir görünümü yoktu. Bir zamanlar sıhhatli, gürbüz, görünüşe bakılırsa hayal gücü kıt, alt tabakadan –geniş bedenli, gri gözlü ve kahverengi saçlı– bir gençti; ruhsal inceliklerden yoksun ve büyük olasılıkla en basit ve en sağlıklı yaşamsal işlemlerle ilgilenen bir hayvan. Her ne kadar dostumun uzman muayenesi bu konuda herhangi bir şüpheye yer bırakmasa da şimdi, gözleri kapalıyken, ölü değil de uyuyormuş gibi görünüyordu. En sonunda West'in hep özlemini çektiği şeye sahiptik –insanlar için en ince hesaplar ve teorilerle hazırlanmış karışımın denenebileceği, gerçekten ölü ve ideal tipte bir insana. Üzerimizdeki gerginlik çok büyüktü. Mutlak başarının hemen hemen olanaksız olduğunu biliyor ve kısmi canlanma sonucu ortaya çıkabilecek grotesk sonuçları düşünmekten kaynaklanan iğrenç korkuları engelleyemiyorduk. Bizi özellikle yaratığın zihni ve içtepileri endişelendiriyordu, çünkü ölümden sonra geçen süre içinde duyarlı beyin hücrelerinden bir kısmı bozulmuş olabilirdi. Ben şahsen, hâlâ geleneksel insan 'ruhu' üzerine bir takım acayip fikirlere sahip olduğumdan, ölümden dönen birinin anlatabileceği gizemleri düşündükçe heyecanlanıyordum. Bu dingin gencin ulaşılmaz boyutlarda neler gördüğünü ve yaşama bütünüyle geri döndürülürse neler anlatacağını merak ediyordum. Ancak merakım çok da fazla değildi, çünkü dostumun maddeciliğini hâlâ büyük ölçüde paylaşıyordum. Sıvısından büyük bir miktarı cesedin kolundaki bir damara enjekte ederken ve hemen ardından yarığı güvenli bir şekilde kaparken benden daha sakindi.

Bekleyiş tüyler ürperticiydi, ama West hiç tereddüt etmedi. Arada sırada stetoskopunu deneğe dayıyor ve olumsuz sonuçları bir filozof tavrıyla karşılıyordu. En ufak bir yaşam belirtisinden yoksun geçen kırk beş dakikadan sonra hayal kırıklığı taşıyan bir sesle karışımın yetersiz olduğunu, ancak elindeki fırsatı sonuna dek değerlendireceğini, solgun ganimetinden kurtulmadan önce formülde bir değişiklik yapmayı deneyeceğini belirtti. O öğle sonrası mahzende bir mezar

kazmıştık ve onu şafak sökmeden doldurmamız gerekiyordu – çünkü, evin kapısına kilit takmamıza karşın, canavarca bir keşfe yol açabilecek en küçük risklerden bile kaçınmak istiyorduk. Ayrıca, bir sonraki gece beden artık taze sayılmayacaktı. Böylece asetilen lambamızla yandaki laboratuvara geçerek suskun konuğumuzu karanlıkta, masanın üzerinde bıraktık ve tüm enerjimizi yeni bir karışım hazırlamaya adadık; tartmalar ve ölçüler West tarafından neredeyse fanatik bir özenle denetleniyordu.

O korkunç olay çok ani ve beklenmedik bir şekilde gerçekleşti. Bir test tüpünden diğerine birşeyler aktarıyordum ve West de bu havagazsız binada bir Bunsen lambası yerine geçen alkollü lambayla meşguldü ki, yandaki karanlık odadan yaşamımız boyunca duyduğumuz en korkutucu ve şeytani çığlıklar yükseldi. Cehennem kuyusu açılıp içindekilerin çektiği acılar iğrenç bir ses karmaşası şeklinde ifade edilseydi bile bundan daha tarifsiz olamazdı, çünkü o bir anlık, kavranılmaz kakofoninin içinde, dirilen doğanın tüm ilahi dehşeti ve anormal çaresizliği odaklanmıştı. O sesi çıkaran şey insan olamazdı –insanların doğasında böyle sesler çıkarmak yoktur– ve West'le ben üzerinde uğraştığımız işi ya da olası bir keşfi bir an bile düşünmeden, saldırıya uğramış hayvanlar gibi en yakın pencereye atıldık; tüpleri, lambayı, imbikleri devirerek ve kendimizi kır gecesinin yıldızlı boşluğuna deliler gibi atarak. Sanırım kasabaya doğru düşe kalka çılgınca koşarken biz de haykırdık, ancak varoşlara vardığımızda –bir genelevden çıkmış, sendeleyerek eve dönen gecikmiş eğlence düşkünleri gibi görünmemize yetecek kadar– kendimizi kontrol altına aldık.

Ayrılmadık ve West'in odasına ulaşmayı başarıp orada gaz lambasının ışığında şafak sökene dek fısıldaşıp durduk. Bu arada rasyonel teorilerden ve araştırma planlarından bahsederek biraz sakinleşmiştik, böylece –derslere aldırmadan– günü uyuyarak geçirebildik. Ama o akşam gazetedeki bütünüyle bağlantısız iki haber uyumayı yeniden olanaksız hale getirdi. Eski, terk edilmiş Chapman evi açıklanamaz

bir şekilde yanıp kül olmuştu; buna devrilen lambanın yol açtığını anlayabiliyorduk. Ayrıca, sanki birisi küreksiz ve boşu boşuna toprağı tırmalamış gibi, yoksullar mezarlığındaki yeni bir mezarı açma girişiminde bulunulmuştu. Bunu anlayamıyorduk, çünkü toprağı büyük bir özenle düzleştirmiştik.

Bundan sonraki on yedi yıl boyunca West sık sık omzundan arkaya bakıp durdu ve arkasındaki hayali ayak seslerinden yakındı. Şimdi ise ortadan kayboldu.

-II-
HASTALIK ŞEYTANI

On altı yıl önceki, İblis'in dehlizlerinden zehirli bir ifrit kopup gelen tifonun Arkham'ı kasıp kavurduğu o korkunç yazı asla unutmayacağım. Hemen herkes o yılı bu şeytani bela yüzünden anımsıyor, çünkü dehşet gerçekten de yarasa kanatlarıyla Christchurch Mezarlığı'ndaki tabut yığınlarının üzerine çökmüştü; ancak benim için o yılı da korkunç kılan birşeyler var –Herbert West kaybolmuş olduğuna göre artık yalnızca beni korkutan şeyler.

West ve ben mezuniyet sonrasında Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin yaz sınıflarında çalışıyorduk ve dostum ölülerin canlandırılmasını hedefleyen deneyleri yüzünden oldukça geniş çaplı ve kötü bir ün edinmişti. Sayısız ufak hayvanın bilim adına katledilmesinden sonra bu acayip çalışmalar, şüpheci dekanımız Dr. Allan Halsey tarafından görünüşte durdurulmuştu; ama West, pis ve dağınık pansiyon odasında bir takım gizli deneyler yapmayı sürdürmüş ve bir keresinde, korkunç ve unutulmaz bir şekilde, bir insan cesedini yoksullar mezarlığından alarak Meadow Tepesi'nin ötesindeki terk edilmiş bir çiftliğe götürmüştü.

O çirkin olay sırasında kendisiyle birlikteydim ve durgun damarlara yaşamın kimyasal ve fiziksel işlemlerini bir ölçüde yenileyeceğine

inandığı bir iksiri enjekte ettiğini gördüm. Sonuç dehşet vericiydi – öyle ki, aşırı gerilen sinirlerimiz sonunda korkudan sayıklamamıza yol açtı– ve West daha sonraları çıldırtıcı bir takip edilme ve avlanıyor olma hissinden bir türlü kurtulamadı. Ceset yeterince taze değildi; şurası kesin ki normal zihinsel özellikleri geri getirmek için ceset gerçekten çok taze olmalıydı ve eski evin yanması o yaratığı gömmemizi engellemişti. Eğer yeraltında olduğunu bilebilseydik daha iyi olacaktı.

O deneyimden sonra West çalışmalarına bir süre için ara verdi; ancak doğuştan bilim adamının şevki yavaşça geri dönünce yeniden istekleriyle kolej yetkililerini bezdirmeye ve inceleme odasını kullanmasına izin verilmesini, son derece önemli olduğuna inandığı çalışmalarını sürdürebilmek için denekler sağlanmasını istemeye başladı. Ama yakarışları boşa çıktı; çünkü Dr. Halsey'nin kararı kesindi ve diğer profesörler de liderlerini destekliyorlardı. Radikal diriltim teorisinde narin yapısı, sarı saçları, gözlüklü mavi gözleri ve yumuşak sesiyle içindeki soğuk beynin normal üstü –neredeyse şeytani– gücünü kesinlikle ele vermeyen hevesli bir gencin olgunluktan uzak kaprislerinden başka hiçbir şey göremiyorlardı. Onu kafamda o zamanki haliyle canlandırabiliyorum –ve tüylerim ürperiyor. Yüzü sertleşti, ama asla yaşlanmadı. Ve şimdi Sefton Akıl Hastanesi'nde bir kaza oldu, West de kayıplara karıştı.

West, üniversitedeki son dönemimizin bitimine doğru Dr. Halsey'le tatsız bir söz dalaşına girişti ve bu tartışmada iyi yürekli dekandan daha az nazik davrandı. Son derece büyük bir çalışma üzerinde uğraşmasının gereksizce ve mantıksızca engellendiğini hissediyordu; öyle bir çalışma ki, elbette ilerki yıllarında da onunla uğraşabilecek olmasına karşın, işe hâlâ üniversitenin ayrıcalıklarına ve kolaylıklarına sahipken başlamanın daha iyi olacağını düşünüyordu. Muhafazakâr yaşlıların, hayvanlar üzerinde elde ettiği olağanüstü sonuçları görmezden gelmeleri ve diriltimin olanaksızlığı hususundaki ısrarlarını

sürdürmeleri ifade edilemeyecek kadar mide bulandırıcıydı ve bu, West gibi mantıksal bir düşünce yapısına sahip bir gence neredeyse anlaşılmaz geliyordu. Yalnızca biraz daha olgunlaşınca 'profesör-doktor' tipinin –kuşaklar boyu süregelen acıklı Püritanizm ürünü– kronik zihinsel sınırlılıklarını anlayabilecekti; iyi kalpli, insaflı, bazen şefkatli ve cana yakın; ama hep dar fikirli, hoşgörüsüz, geleneklere bağlı ve perspektif yoksunu. Bu kusurlu, ancak yüce ruhlu, gerçek suçları çekingenlikleri olan ve entelektüel günahlarından dolayı –Ptolemaizm, Kalvinizim, anti-Darwinizm, anti-Nietzscheizm ve her türlü Sabbatarianizm ve harcamaları kısıtlayıcı kanunlar– herkes tarafından alaya alınarak cezalandırılan kişiler için yaşlılık saygınlıktı. Olağanüstü bilimsel başarılarına karşın genç olan West'in ise, iyi yürekli Dr. Halsey'ye ve çok bilmiş meslektaşlarına karşı pek az sabrı vardı; içinde giderek artan bir kırgınlıkla birlikte, teorilerini bu saygıdeğer ve kalın kafalı kişilere etkileyici ve dramatik bir tarzda kanıtlama tutkusunu büyütüyordu. Gençlerin hemen tümü gibi o da gününü özenle kurgulanmış intikam, zafer ve sonuçta soylu bağışlayıcılık düşleriyle geçiriyordu.

Sonra Tartarus'un kâbussu mağaralarından sırıtan, ölümcül bela geldi. Başladığı sıralarda West ve ben yeni mezun olmuş, ancak yaz okulunda ek işte çalışmak için kalmıştık, böylece tüm şeytani öfkesiyle kasabanın üzerine çöktüğünde Arkham'daydık. Henüz yetkili doktorlar olmamamıza karşın diplomalarımızı almıştık ve hastaların sayısı arttıkça deli gibi kamu hizmetine sürülüyorduk. Durum neredeyse kontrol dışıydı ve ölüler yerel cenaze kaldırıcılarının üstesinden gelemeyeceği kadar hızlı bir şekilde birikiyordu. Gömmeler çabucak ve tahnitsiz yapılıyordu; Christchurch Mezarlığı bile tahnitsiz ölülerin tabutlarıyla dolup taşmıştı. Bu durum sık sık konumunun ironisi üzerinde düşünen West'i etkilemiyor değildi –ortalık taze deneklerle doluydu, ancak yasaklanmış çalışmaları için hiçbiri uygun değildi! Çalışmaktan canımız çıkıyordu ve çok büyük zihinsel ve si-

nirsel gerginlikler dostumu hastalıklı düşüncelere yöneltiyordu.

Ama West'in nazik düşmanları da yorucu görevlerle uğraşırken ondan daha az bitkin düşmüyorlardı. Kolej neredeyse bütünüyle kapanmış ve tıp fakültesindeki her doktor tifo salgınına karşı verilen savaşa katılmıştı. Özellikle Dr. Halsey kendini hizmete adamış, büyük becerisini şevk dolu bir enerjiyle diğerlerinin tehlike ya da açıkça görünen umutsuzluk yüzünden kaçındığı vakalara yöneltmişti. Bu ay dolmadan korkusuz dekan popüler bir kahraman olmuştu, ancak fiziksel yorgunluk ve sinirsel tükenmeyle boğuşarak ayakta kalmaya uğraşmaktan ününün farkına varamamış gibi görünüyordu. West elinde olmadan düşmanının cesaretine hayranlık duyuyor, ancak bu hayranlık yüzünden ona olağanüstü doktrinlerinin gerçekliğini kanıtlamayı daha fazla istiyordu. Hem kolej çalışmalarının, hem de belediye sağlık yasalarının alt üst olmuş düzenlerini fırsat bilerek bir gece kısa süre önce ölmüş birinin cesedini gizlice üniversitenin inceleme odasına sokmayı başardı ve gözlerimin önünde karışımın yenilenmiş halini enjekte etti. Yaratık gözlerini açtı, ama hiçbir şeyin kendisini canlandıramayacağı bir şekilde hareketsiz kalmadan önce yalnızca insanın ruhunu donduran bir dehşetle tavana baktı. West yeterince taze olmadığını söyledi –sıcak yaz havası cesetleri sevmez. Bu kez yaratığı yakarken neredeyse yakalanıyorduk ve West kolej laboratuvarını bir kez daha kendi emelleri için kullanmanın güvenli olup olmayacağını düşünmeye başladı.

Salgın, Ağustos ayında doruk noktasına erişti. West ve ben ölü gibiydik ve Dr. Halsey ayın 14'ünde gerçekten öldü. Ayın 15'indeki acele cenazeye bütün öğrenciler katıldı ve etkileyici bir çelenk getirdiler, her ne kadar bu çelenk varlıklı Arkham sakinleri ve belediye tarafından gönderilenlerin yanında gölgede kalsa da. Cenaze neredeyse bir kamu meselesi haline gelmişti; ne de olsa dekan bir halk kahramanıydı. Gömülmeden sonra hepimiz öğle sonrasını içimiz kararmış bir halde Ticaret Binası'nın barında geçirdik; ki burada West, baş düşmanı-

nın ölümüyle sarsılmış olmasına karşın, kötü şöhretli teorilerinden bahsederek hepimizin tüylerini ürpertti. Akşam çöktükçe öğrenciler evlerine gitmek ya da çeşitli işlerle uğraşmak üzere dağıldılar; ancak West, beni, "felekten bir gece çalmak için" kendisine yardım etmeme ikna etti. West'in ev sahibesi, sabah iki civarında aramızda üçüncü bir adamla birlikte döndüğümüzü gördü; ve kocasına görünüşe bakılırsa iyi bir ziyafet çekip bol bol şarap içtiğimizi söyledi.

Bu tatsız kadın doğruyu söylüyor gibi görünüyordu; çünkü sabah üçte bütün ev West'in odasından gelen çığlıklarla ayaklandı ve kapıyı kırıp içeri girdiklerinde ikimizi de kan lekeli halı üzerinde baygın, dövülmüş, tırmalanmış ve hırpalanmış bir şekilde, West'in şişeleriyle aletlerinin kırık kalıntıları arasında baygın yatar halde buldular. Saldırganın nasıl ortadan yok olduğunu açık bir pencere açıklıyordu ve pek çok kişi ikinci kattan yaptığı korkunç atlayıştan sonra kaçıp gidebilmesine şaşmıştı. Odada bir takım garip elbiseler vardı, ama kendine gelen West bunların yabancıya ait olmadığını, mikrobik hastalıkların bulaşıcılığı üzerine yapılan bakteriolojik analizlerde kullanılan numuneler olduğunu söyledi. Geniş şöminede olabildiğince çabuk yakılmaları emrini verdi. Polisin aldığı ifadelerde ikimiz de saldırganın kimliğini bilmediğimizi söyledik. West sinirli bir şekilde yerini şimdi anımsayamadığı bir kenar mahalle barında tanıştığımız cana yakın bir yabancı olduğunu anlattı. Hepimiz iyi eğlenmiştik ve ne West, ne de ben kavgacı arkadaşımızın peşine düşülmesini istemiyorduk.

Aynı gece Arkham'daki ikinci dehşet başladı –beni salgından daha fazla ürperten dehşet. Christchurch Mezarlığı'nda korkunç bir cinayet işlendi; bir bekçi pençe darbeleriyle öldürülmüştü ve ölüm şekli, tanımlanamayacak kadar iğrenç olması bir yana, saldırganın insan olup olmadığı konusunda da şüpheler doğuruyordu. Kurban, gece yarısından epey sonra sağ görülmüştü –şafak söktüğündeyse anlatılamaz şey açığa çıkmıştı. Komşu Bolton kasabasındaki bir sirkin müdü-

rü sorguya çekildi, ama adam hiçbir hayvanın kafesinden kaçmadığına yeminler etti. Cesedi bulanlar kan izlerinin yakındaki bir mezara doğru gittiğine ve kapının tam önündeki betonun üzerinde ufak, kırmızı bir birikintinin olduğuna dikkat ettiler. Daha belirsiz bir iz de ormana doğru gidiyor, ancak kısa süre sonra gözden kayboluyordu.

Ertesi gece şeytanlar Arkham'ın çatıları üzerinde dans ettiler ve doğaüstü delilik rüzgârla uludu. Kasabanın üzerine bazılarının salgından daha kötü olduğunu söylediği ve bazılarınınsa salgının beden bulmuş şeytani ruhu olduğunu iddia ettiği bir lanet çökmüştü. Sekiz eve kızıl ölüm saçan isimsiz bir yaratık girmişti –hepsinde, dışarda ihtiyatla hareket eden, sessiz, sadist canavar tarafından geride on yedi bedenin parçalanmış ve şekilsiz kalıntıları bırakılmıştı. Birkaç kişi onu karanlıkta görür gibi olmuştu ve hepsi de beyaz, sakat bir gorile ya da insan biçiminde bir şeytana benzediğini söylüyorlardı. Kurbanlarının tamamını geride bırakmamış, çünkü karnı acıkmıştı. Öldürdüğü kişilerin sayısı on dörttü; cesetlerin üç tanesi zaten daha önce ölmüş ve gömülmeyi bekliyordu.

Üçüncü gece polis tarafından başı çekilen çılgına dönmüş arama grupları, yaratığı Miskatonic kampüsünün yanındaki Crane Sokağı'nda yakaladılar. Arama özenle organize edilmiş, gönüllü telefon istasyonlarının yardımıyla sürekli bağlantı sağlanmış ve kolej bölgesindeki biri kapalı bir pencerenin tırmalandığını duyup bildirince sokak hemen sarılmıştı. Genel alarm ve alınan bütün önlemler sonucu yalnızca iki kişi ölmüş ve ele geçirme büyük kayıplar vermeden gerçekleştirilmişti. Yaratık en sonunda bir kurşun tarafından durdurulmuş, ancak ölmeyerek yaygın bir heyecan ve tiksinti dalgası ortasında hastaneye kaldırılmıştı.

Çünkü aslında bir insandı. Mide bulandırıcı gözlerine, suskun maymunsuluğuna ve şeytani saldırganlığına karşın bu açıktı. Yarasını sarıp bir arabayla Sefton'daki akıl hastanesine yolladılar ve orada on altı sene boyunca kafasını yumuşak duvarlara vurdu –geçenlerde in-

sanların pek bahsetmek istemediği koşullar sonucu meydana gelen bir kazada kaçana dek. Arkham'daki arayıcılar en çok canavarın yüzü temizlendiği zaman fark ettikleri şeyden tiksinmişlerdi. Alay edercesine inanılmaz bir şekilde, üç gün önce gömülmüş, bilge ve kendini feda etmiş bir şehide –merhum Dr. Allan Halsey'ye, halk kahramanı ve Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi dekanına– benziyordu.

Kaybolan Herbert West'le benim hissettiğimiz tiksinti ve dehşet uç noktalardaydı. Bu gece onu düşünürken korkudan titriyorum; West'in o sabah bandajlarının arasından fısıldadıklarını duyduğum zamankinden bile fazla titriyorum.

"Lanet olsun, *yeterince* taze değildi!"

-III-
AY IŞIĞINDA ALTI EL SİLAH SESİ

Tek bir el ateş etmek yeterliyken bir tabancadaki altı kurşunu da arka arkaya ve büyük bir hızla sıkmak alışılmamış bir tavırdır, ama Herbert West'in yaşamındaki pek çok şey alışılmamıştı. Kolejden ayrılan genç bir doktorun ev ve ofis seçimini belirleyen ilkeleri gizlemek zorunda bırakılması da pek alışılmış bir şey değildi, ama Herbert West'in başına gelen buydu. İkimiz de Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden diplomalarımızı alıp, yoksulluk nedeniyle hemen genel pratisyen olarak çalışmaya başladığımızda, evimizi çok ıssız bir yerde ve yoksullar mezarlığına yakın olduğu için seçtiğimizi açığa vurmamaya çok dikkat ettik.

Bu türden bir ağzı sıkılığın sebepsiz olduğu çok enderdir, ki bizimki de sebepsiz değildi; çünkü zorunluluklarımız, pek hoşa gitmeyen ve tüm yaşamımızı adadığımız çalışmalardan kaynaklanıyordu. Dış görünüşte yalnızca doktorduk, ama bu görünümün altında, çok daha yüce ve müthiş amaçlar yatıyordu –çünkü Herbert West'in varoluşunun özü, bilinmeyenin kara ve yasaklanmış alemlerini araştırmaktı ki,

bu araştırmalarda yaşamın sırrını bulup mezarlığın soğuk killerini ebedi bir yaşama döndürmeyi umuyordu. Böyle bir araştırma tuhaf materyaller gerektirir ve bunlara taze insan bedenleri de dahildir; bu zorunlu şeyleri edinebilmek için, kişi sessizce ve gayrı resmi bir mezarlığın yakınında yaşamalıdır.

West ile kolejde tanışmıştık ve onun iğrenç deneylerine yakınlık duyan tek kişi bendim. Yavaş yavaş kendisinin ayrılmaz asistanı olmuştum ve şimdi koleji de bitirdiğimize göre, artık birlikte yaşamamız gerekiyordu. Bir şirkette iki doktor için boş kadro bulmak zordur, ama en sonunda üniversitenin de yardımıyla Bolton'da bir iş bulduk –Arkham'ın, kolejin olduğu kasabanın, yakınlarındaki bir fabrikada. Bolton Yün İplik Fabrikaları, Miskatonic Vadisi'ndeki en büyük fabrikalardır ve çeşitli ülkelerden gelmiş çalışanları yerel doktorlar tarafından pek sevilmez. Evimizi büyük bir özenle, en sonunda Pond Sokağı'nın bitimine yakın, epey harap bir binada karar kılarak seçtik; en yakın komşudan beş numara uzaktaydı ve yerel yoksullar mezarlığıyla arasında yalnızca oldukça yoğun ve dar, kuzeye uzanan bir orman çizgisiyle ikiye ayrılmış, geniş bir çayırlık vardı. Aradaki uzaklık istediğimizden fazlaydı, ama çayırlığın öte tarafına geçmeden daha yakın bir ev bulamazdık ve bunu yaparsak fabrika bölgesinin bütünüyle dışına çıkmış olacaktık. Yine de memnun sayılırdık, çünkü uğursuz materyal kaynağımızla aramızda kimse yoktu. Yürüyüş biraz uzun sürüyordu, ama suskun deneklerimizi rahatsız edilmeden sürükleyebilirdik.

Çalışmalarımız ta en başından beri –pek çok genç doktoru memnun edecek ve başka şeylerle ilgilenen öğrenciler için bir sıkıntı kaynağı ve yük olacak kadar– çok geniş geniş kapsamlıydı. Fabrika çalışanları gürültü patırtı çıkarmaya eğilimli kimselerdi; ve yaptıkları pek çok işin yanı sıra sık sık çıkardıkları kavgalar ve düzenledikleri bıçaklı saldırılar bizi epey meşgul ediyordu. Ama zihnimizi asıl kurcalayan mahzende kurduğumuz gizli laboratuvardı –sabahın erken saatlerin-

de, elektrik ışıklarının altındaki uzun masanın üzerindeki, yoksullar mezarlığından alıp getirdiğimiz yaratıkların damarlarına West'in çeşitli karışımlarını enjekte ettiğimiz laboratuvar. West, ölüm diye adlandırdığımız şeyden sonra duran yaşamsal faaliyetleri yeniden canlandıracak bir şey bulabilmek için deli gibi deney yapıyor, ancak en korkunç engellerle karşılaşıyordu. Karışım farklı tipler için farklı bileşimlerden oluşmak zorundaydı –kobaylarda işe yarayanı insanlarda etkisiz oluyordu ve farklı insan denekleri büyük değişiklikler gerektiriyordu.

Cesetler son derece taze olmak zorundaydı, yoksa beyin dokusunun hafifçe çürümesi kusursuz diriltimi olanaksız kılıyordu. Gerçekte, en büyük sorun yeterince taze denekler bulabilmekti –West kolejde tazeliği şüpheli cesetlerle yaptığı gizli deneylerde korkunç sonuçlarla karşılaşmıştı. Kısmi ya da kusurlu dirilimin sonuçları mutlak başarısızlıktan çok daha iğrençti ve ikimiz de öyle yaratıklara ilişkin dehşet verici anılara sahiptik. Arkham'ın Meadow Tepesi'ndeki o terk edilmiş çiftlik evinde yaptığımız şeytani çalışmadan sonra giderek yoğunlaşan bir belanın varlığını hissetmeye başlamıştık ve West, genelde sakin, sarı saçlı, mavi gözlü, bilimsel bir otomat olmasına karşın, pek çok kez sinsice izlendiği hissiyle ürperdiğini itiraf etmişti. İçinde, yıpranmış sinirlerden kaynaklanan ve diriltilmiş deneklerimizden en az birinin hâlâ canlı olduğunu, Sefton'daki bir akıl hastanesi hücresinde korkunç, etçil bir yaratığın yaşadığını bilmenin verdiği inkâr edilemez yoğunluktaki huzursuzlukla güçlenen, yarım yamalak bir takip edilme hissi vardı. Sonra ilk deneğimize de tam olarak ne olduğunu öğrenememiştik.

Bolton'daki deneklerde şansımız yaver gitti –Arkham'dakinden çok daha iyi. Henüz yerleşeli bir hafta olmamıştı ki, bir kaza kurbanını, gömüldüğü gece, mezarından çıkarmayı başardık ve karışım etkisini yitirmeden önce son derece bilinçli bir ifadeyle gözlerini açmasını sağladık. Bir kolunu yitirmişti –eğer kusursuz bir bedene sahip olsay-

dı, belki daha başanlı olacaktık. O günle bir sonraki Ocak ayı arasında üç deney daha yaptık; biri bütünüyle başansızdı, birinde kaslarda hareket görüldü ve sonuncusu epey korkutucuydu –yaratık doğruldu ve bir ses çıkardı. Sonra şansımızın yaver gitmediği bir dönem geldi; gömülmeler azaldı; gömülenler de işe yaramayacak kadar hastalıklı ya da sakattı. Bütün ölümlerin ve sebeplerinin sistematik bir kaydını tutuyorduk.

Ancak bir mart gecesi, beklenmedik bir şekilde, yoksullar mezarlığından gelmeyen bir denek elde ettik. Bolton'da giderek baskın çıkan Püritan ruhu boks sporunu yasaklamıştı –her zamanki sonuca yol açarak. Fabrika işçileri arasında gizli ve kötü düzenlenmiş müsabakalar yaygındı ve arada sırada aşağı seviyeli profesyonel yetenekler de getirtiliyordu. O kış gecesinin geç saatlerinde böyle bir müsabaka yapılmıştı; ve iki ürkek Polonyalının gizlice gelip birbirini tutmayan sözlerle çok gizli ve umutsuz bir vakaya bakmamız için yalvarmalarına bakılırsa, sonuç felaket olmuştu. Onları takip ederek terk edilmiş bir ambara geldik ve orada korkmuş yabancılar kalabalığından artakalanların yere uzanmış suskun, siyah bir şeklin başında durduğunu gördük.

Müsabaka Kid O'Brien'la –hiç de İrlandalılarınkine benzemeyen kanca gibi bir burna sahip hantal ve şimdi titremekte olan bir genç– Buck Robinson, "Harlem Dumanı" arasında gerçekleşmişti. Zenci nakavt olmuştu ve bir anlık muayeneden sonra öyle kalmayı sürdüreceği açığa çıkmıştı. Kendimi tutamayıp ön ayak diyeceğim son derece uzun kollara ve ağıza alınmaz Kongo gizemleriyle korkunç bir ayın altındaki tam tam seslerini çağrıştıran bir surata sahip itici, goril gibi bir yaratıktı. Bedeni herhalde hayattayken daha da korkunç görünüyordu –ama dünyada çirkin pek çok şey vardır. Bütün acınası kalabalığın üzerine korku çökmüştü, çünkü eğer olay örtbas edilmezse kanunun kendilerini nasıl cezalandıracağını bilmiyorlardı; ve West, elimde olmadan titrememe karşın –sebeplerini çok iyi bildiğim– ya-

ratıktan sessizce kurtulma önerisini getirdiğinde hepsi minnettardı.

Sonuç ne yazık ki epey sıkıcıydı. Ganimetimiz, korkunç görünümüne rağmen kara koluna enjekte ettiğimiz karışımlara karşı bütünüyle tepkisizdi; yalnızca beyaz denekler üzerinde çalışılarak hazırlanmış karışımlara. Vakit tehlikeli bir biçimde şafağa yaklaşınca diğerlerine yaptığımızı yaptık –yaratığı çayırlıktan yoksullar mezarlığının yakınındaki ağaçlığa götürdük ve donmuş toprağın elverdiği ölçüde gömdük. Mezar pek derin değildi, ama bir önceki deneğinki – kendi kendine doğrulup bir ses çıkaranınki– kadar iyiydi. Polisin onu böylesine loş ve sık bir ormanda asla bulamayacağından emin olarak, yağlı hırsız fenerlerimizin ışığında mezarı dikkatlice yapraklar ve asma dallarıyla örttük.

Ertesi gün polisten giderek daha fazla korkmaya başladım, çünkü hastalarımdan biri bir kavgadan ve ölümden şüphelenildiği ve söylentilerin dolaştığı haberini getirdi. West'i endişeli kılacak bir başka sebep daha vardı, çünkü öğleden sonra çağrıldığı bir vaka epey tehditkâr bir biçimde sona ermişti. İtalyan bir kadın çocuğunun kaybolması üzerine isteri krizine girmiş –beş yaşlarında olan çocuk sabahın erken saatlerinde dolaşmaya çıkmış ve akşam yemeğine gelmemişti– ve zayıf bir kalp için oldukça endişe verici belirtiler sergilemişti. Çok budalaca bir isteriydi bu, çünkü çocuk daha önceleri de sık sık kaçmıştı; ancak İtalyan köylüleri son derece batıl inançlıdır ve bu kadın da doğaüstü alametleri gerçeklerle aynı kefeye koyuyordu. Kadın akşam yedi sularında ölmüş ve çılgına dönen kocası yaşamını kurtarmamakla suçladığı West'i korkunç bir şekilde öldürmeye kalkmıştı. Kısa ve sivri kamasını çekince dostları tarafından tutulmuş, ancak West oradan onun insanlıkdışı çığlıklarını, lanetlerini ve intikam yeminlerini duyarak ayrılmıştı. Bu son keder adama gece ilerledikçe hâlâ ortalarda görünmeyen çocuğunu unutturmuş gibiydi. Ormanı aramaktan bahsedenler olmuştu, ancak aile dostlarının hemen tümü ölü kadınla ve çığlıklar atan adamla meşguldü. Sonuçta West'in sinirleri

epey gerilmiş olmalıydı. Polis ve çılgın İtalyan üzerine endişeler içini karartmıştı.

On bir sıralarında yattık, ama pek iyi uyuduğum söylenemezdi. Bolton, öylesine küçük bir kasaba için şaşırtıcı nitelikte bir polis gücüne sahipti ve bir önceki gece olanlar araştırılırsa ortaya çıkacak rezaleti düşünerek korkmaktan kendimi alamıyordum. Bu, bütün yöresel çalışmalarımızın sonu anlamına gelebilirdi –ve belki hem West'i, hem de beni kodese gönderecekti. Ortalarda gezinen kavga söylentilerinden hiç hoşlanmıyordum. Saat üçü çaldığında ay ışığı gözlerime vurdu, ancak kalkıp perdeyi kapamadan sırtımı döndüm. Sonra arka kapıdan tıkırtılar gelmeye başladı.

Hareketsiz ve uyku sersemi bir biçimde uzanmayı sürdürdüm, ancak kısa süre sonra West'in kapımı çaldığını işittim. Gecelik ve terlik giymişti, elinde bir tabancayla elektrik feneri vardı. Tabancayı görünce zihninin polisten çok çıldırmış İtalyanla meşgul olduğunu anladım.

"En iyisi birlikte gidelim," diye fısıldadı. "Kapıyı açmamak söz konusu değil nasılsa ve belki de bir hastadır –o budalalara arka kapıyı denemek yaraşır zaten."

Böylece parmaklarımızın uçlarına basa basa ve kısmen doğrulanan, kısmen yalnızca sabahın o garip, erken saatlerinde ruhun üzerine çöken o korkuyu hissederek merdivenlerden indik. Gürültüler giderek artıyordu. Kapıya ulaştığımızda sürgüyü dikkatle çektim ve hızla açtım; ay ışığı orada duran silueti gözler önüne sererken West acayip bir şey yaptı. Dikkat çekme ve o çok korktuğumuz polis soruşturmasını başımıza sarma tehlikelerine karşın –neyse ki bundan evimizin çok ıssız bir yerde olması sayesinde kurtulduk– dostum ansızın, heyecanla ve gereksizce tabancasındaki altı kurşunu gece gelen ziyaretçinin üzerine boşalttı.

Çünkü o ziyaretçi ne İtalyan, ne de polisti. Ay ışığının altında korkunç bir şekilde, dev gibi, ancak kâbuslarda hayal edilebilecek şekil-

siz bir yaratık vardı –neredeyse dört ayak üzerinde duran, üzerine toprak, yaprak ve asma dalı parçaları yapışmış, kurumuş kanlar yüzünden iğrenç kokan, cam gözlü, mürekkep gibi kara ve parıldayan dişlerinin arasında kar beyazı, berbat, silindir biçimli ufak bir el olduğu anlaşılan bir nesne tutan bir yaratık.

-IV-
ÖLÜLERİN ÇIĞLIĞI

Ölü bir adamın çığlığı bende Dr. Herbert West'e karşı daha da belirgin ve hissedilir bir korku uyandırdı, ki bu ilerki yıllarda dostluğumuzun yıpranmasına yol açtı. Ölü bir adamın çığlığının dehşet uyandırması doğal, çünkü şurası açık ki ne hoş, ne de sıradan bir olay bu; ancak benzer deneyimlere alışkın olan ben bu kez yalnızca bir tek sebep yüzünden korkmuştum. Ve, belirttiğim gibi, korktuğum kişi ölü adam değildi.

Dostu ve asistanı olduğum Herbert West sıradan bir köy doktorunun ilgi alanlarının çok ötesinde bilimsel meraklara sahipti. Bolton'da çalışırken yoksullar mezarlığının yakınında, ıssız bir yerde oturması da bu yüzdendi. Kısaca ve kabaca açıklanırsa, West'in ilgi duyduğu tek şey yaşamı ve sona eriş fenomenini gizlice incelemek ve bundan yola çıkarak ölüleri, onlara enjekte ettiği bir karışım yoluyla, canlandırmaktı. Bu korkunç deneyler için sürekli çok taze cesetler edinmesi gerekiyordu; çok taze, çünkü en ufak bir çürüme bile beyin yapısına onulmaz bir zarar veriyordu; ve de insan, çünkü karışımın değişik türde canlılar için değişik şekillerde hazırlanması gerektiğini anlamıştık. Düzinelerce tavşan ve hintdomuzu öldürmüş, ama bu yolun çıkmaz olduğunu görmüştük. West asla bütünüyle başarılı olamamıştı, çünkü asla yeterince taze bir ceset edinememişti. İstediği çok kısa bir süre önce ölmüş cesetlerdi; her hücresi sağlam ve yaşam denilen o devinim moduna yönelmeyi sağlayacak içtepiyi yeniden edinme yetisi-

ne sahip cesetler. Bu ikinci ve yapay yaşamın sürekli enjeksiyonlarla ebedi kılınabilmesini umuyorduk, ancak bildiğimiz doğal yaşamın etkimeye karşılık vermediğini öğrenmiştik. Yapay devinimi başlatmak için doğal yaşamın sönmüş olması gerekiyordu –denekler son derece taze, ancak bütünüyle ölü olmalıydılar.

Bu dehşetli araştırma ilk kez, West ve ben Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenciyken, hayatın mekanik doğasının bilincine tam anlamıyla vardığımız sıralarda başladı. Bu yedi yıl önceydi, ama West, şimdi bile bir gün dahi yaşlanmış görünmüyordu –ufak tefekti, sarışındı, hep tıraşlı gezerdi, yumuşak bir sesi ve gözlükleri vardı; korkunç araştırmalarının giderek artan baskısı altında sertleşen ve fanatikleşen karakterini yalnızca soğuk mavi gözlerinde arada sırada beliren bir parıltı ele veriyordu. Deneyimlerimiz çoğu zaman son derece berbat olmuştu; kusurlu diriltim sonucu mezarlıktaki kil yığınları, yaşamsal karışımdaki çeşitli değişikliklerle canlanarak hastalıklı, anormal ve bilinçsiz devinimler sergilemişlerdi.

Yaratıklardan biri sinir bozucu bir çığlık atmıştı; bir diğeri yerinden fırlamış, bizi bayıltana dek dövmüş ve akıl hastanesine kapatılmadan önce şok edici bir biçimde pek çok kişiyi öldürmüştü; bir başkası, Afrikalı iğrenç bir ucube, derin olmayan mezarından çıkarak berbat bir şey yapmıştı –West onu vurmak zorunda kalmıştı. Diriltim sonrası bilinçten eser gösterecek kadar taze cesetler edinemediğimizden, isimsiz dehşetler yaratmıştık. Canavarlarımızdan birinin, hatta belki de ikisinin, hâlâ sağ olduğunu düşünmek huzursuzluk vericiydi –bu düşünce bizi bir gölge gibi takip etti, ta ki sonunda West korkunç koşullar altında kaybolana dek. Ancak Bolton'daki o ıssız yerde olan evin mahzeninden çığlıklar geldiği sırada son derece taze denekler için duyduğumuz istek korkularımızı bastırmıştı. West benden daha hevesliydi, öyle ki bana çok sağlıklı her bedene yarı açgözlülükle bakıyormuş gibi geliyordu.

Deneklere ilişkin şansımız Temmuz 1910'da yaver gitmeye başladı.

Illionis'deki akrabalarıma uzun bir ziyaret yapmıştım ve döndüğümde West'i çok tuhaf, sevinçli bir ruh hali içinde buldum. Bana heyecanla açıkladığına göre konuya bütünüyle farklı bir açıdan yaklaşarak tazelik sorununu çözmüştü –yapay muhafaza yoluyla. Yeni ve oldukça sıradışı bir tahnit bileşimi üzerinde çalıştığından haberim vardı ve çalışmalarının başarıyla sonuçlanmasına şaşırmamıştım; ancak ayrıntıları açıklamadan, deneklerin sakıncalı bayatlıkları onları ele geçirmemizden çok önceki gecikmelere bağlı olduğundan, böyle bir bileşimin çalışmalarımıza ne gibi bir yardımı dokunabileceğini anlayamadım. West bu sorun üzerinde epey kafa yormuştu; tahnit bileşimi o anda değil gelecekte işe yarayacak ve, yıllar önce Bolton'daki boks maçında öldürülen zenciyi edinişimiz gibi, çok taze ve gömülmemiş bir ceset elde etmek için kadere güvenilecekti. Kader en sonunda insaflı davranmıştı, çünkü bu kez gizli mahzen laboratuvarında henüz çürümeye başlamış olamayacak kadar taze bir ceset yatıyordu. West diriltim sonrası neler olabileceğini ve zihinle mantığı yeniden canlandırıp canlandıramayacağımızı tahmine cesaret edemiyordu. Bu deney çalışmalarımızda bir dönüm noktası olacaktı ve buna ikimiz de tanık olalım diye, yeni bedeni dönüşüme dek saklamıştı.

West deneği nasıl edindiğini anlattı. Güçlü kuvvetli bir adamdı; Bolton Yün Iplik Fabrikaları'ndaki bir takım işlerini halletmek üzere trenden yeni inmiş, iyi giyimli bir yabancı. Kasaba içindeki yürüyüşü uzun sürmüş ve fabrikalara giden yolu sormak için evimize uğradığında kalbi teklemeye başlamıştı. Uyarıcı bir ilaç kullanmayı reddetmiş ve bir an sonra düşüp ölmüştü. Beden, bekleneceği gibi, West'e gökten bir armağan gibi görünmüştü. Kısa konuşmaları sırasında yabancı kendisini Bolton'da kimsenin tanımadığını belirtmiş ve ceplerinde yapılan bir arama St. Louisli, görünüşe bakılırsa kayboluşuyla ilgili bir soruşturma başlatacak bir ailesi bulunmayan, Robert Leavitt adında biri olduğunu ortaya çıkarmıştı. Eğer bu adam yaşama döndürülemezse kimsenin deneyimizden haberi olmayacaktı. Materyalle-

rimizi evle yoksullar mezarlığı arasındaki sık bir ormana gömüyorduk. Eğer, öte yandan, canlandırılabilirse, ünümüz parlak bir şekilde yayılacak ve sonsuza dek sönmeyecekti. Böylece West vakit geçirmeden bedenin bileğine, onu ben gelene dek taze tutacak bileşimi enjekte etmişti. Bana göre deneyimizi tehlikeye atan zayıf kalp sorunu West'i pek endişelendirmişe benzemiyordu. En sonunda, hiç başaramadığı bir şeyi başaracağını umuyordu –bilincin yeniden kazanılışını ve belki yaratığın normal bir yaşama dönüşünü görmeyi.

Böylece 18 Temmuz 1910 gecesi Herbert West ve ben, mahzen laboratuvarında durup göz kamaştırıcı ark lambasının altında yatan beyaz, sessiz bedeni izledik. Tahnit bileşimi şaşkınlık uyandıracak kadar iyi işlemişti, çünkü iki hafta boyunca sertleşmeden durmuş olan güçlü kuvvetli vücuda bakarken ölü olduğundan emin olmak için West'e bir kez daha sorma gereksinimi duydum. West beni hemen bu konuda temin etti; diriltim karışımının asla çok dikkatli testler uygulanmadan kullanılmadığını anımsattı; ne de olsa ilk canlılıktan eser kalmışsa karışım hiçbir işe yaramıyordu. West ön hazırlıkları yaparken bu yeni deneyin karmaşıklığı karşısında etkilenmiştim; öyle karmaşıktı ki kendisinden başka kimseye güvenemezdi. Bedene dokunmamı yasaklayarak, önce bilekten, tahnit bileşimini enjekte ettiği noktanın hemen yanından ilaç dolu bir şırınganın iğnesini soktu ve içindekileri boşalttı. Söylediğine göre, bu bileşimi nötralize etmek ve sistemi normal rahatlığa kavuşturarak diriltim karışımının, enjekte edildikten sonra, rahat etki edebilmesini sağlamak içindi. Kısa süre sonra, ölü uzuvlarda bir değişim ve hafif bir titreme baş gösterdiğinde, West sarsılan suratın üzerine vahşice yastık benzeri bir nesne bastırdı ve ceset diriltim çabalarımız için hazır duruma gelmiş görünene dek de kaldırmadı. Soluk yüzlü araştırmacı daha sonra yaşamın bütünüyle yok olduğundan emin olmak için üstünkörü bir test yaptı, tatmin olarak doğruldu ve nihayet o öğle sonrası, sol kola, son derece hassas ölçümlerle, çalışmalarımızın yeni ve bilinçsiz olduğu kolej

günlerimizdekinden bile daha heyecanlı bir şekilde hazırladığımız yaşam iksirini enjekte etti. Size, gerçekten taze o ilk deneğimiz üzerindeki etkileri beklerken –dudaklarını açıp gerçekten mantıklı birşeyler söylemesini, belki de aşılmaz boşlukların ötesinde neler gördüğünü anlatmasını umduğumuz ilk deneğin başındayken– bizi kemiren o çılgınca, nefes kesici şüpheyi anlatamam.

West ruha inanmayan ve bilinci bütünüyle bedensel bir fenomen olarak kabul eden bir materyalistti; bu yüzden ölüm engelinin ötesinde yatan uçurumlara ve mağaralara ilişkin korkunç gizemler öğrenmek gibi bir beklentisi yoktu. Ben teoride kendisine bütünüyle karşı değildim, ancak atalarımın ilkel inançlarının kalıntılarını içgüdüsel olarak, belli belirsiz taşıyordum; böylece cesedi hayranlık ve beklentiyle izlemekten kendimi alamıyordum. Ayrıca, hafızamdan Arkham'daki o terk edilmiş çiftlik evinde ilk deneyimizi gerçekleştirdiğimiz gece duyduğumuz o iğrenç, insanlıkdışı çığlığı silip atamıyordum bir türlü.

Girişimimizin tümüyle başarısız olmayacağını anlamam için pek uzun süre geçmesi gerekmemişti. Daha önce tebeşir gibi beyaz olan yanaklarda kırmızı bir renk belirdi ve aşırı gür, kızıl sakalın altına dek yayıldı. Eliyle cesedin sol bileğinden nabzı yoklayan West ansızın başını salladı; ve neredeyse aynı anda bedenin ağzının üstüne yerleştirilmiş ayna buharlandı. Bunu birkaç kasılımlı kas kıpırdanması izledi ve daha sonra nefes alıp verişler duyulmaya, göğsün inip kalkışları fark edilmeye başlandı. İnik göz kapaklarına baktım ve bir titreme saptadığımı sandım. Derken göz kapakları açıldı ve altlarında yatan gri, sakin ve canlı, ama zekâdan ve hatta meraktan yoksun gözler sergilendi.

Olağanüstü bir heves anında, kızaran kulaklara sorular fısıldadım; hafızanın belki hâlâ muhafaza ettiği öteki dünyalara ilişkin sorular. Daha sonra dehşet hepsini unutturdu, ama sanırım en sonuncusu şuydu: "Nerelerdeydin?" Söylenenler bana verilmiş bir yanıt mıydı

bilmiyorum, çünkü düzgün ağızdan hiç ses çıkmadı; ancak o anda ince dudakların sessizce kıpırdadığına ve konuyla ilintili olup olmadığını anlayamadığım ve yalnızca "sadece şimdi" diye seslendirebileceğim heceler oluşturduklarına kesinlikle emindim. Söylediğim gibi, o sırada çok yüce bir gayenin gerçekleştirildiğine inanmanın coşkusuna kapılmıştım; ve ilk defa diriltilmiş bir cesedin mantıklı sözler söylediğine tanık olmanın. Bir an sonra, mutlak başarı üzerine olsun, karışımın en azından geçici bir süre için, ölülerdeki bilinçli yaşamı restore ettiği ve hatta konuşmalarını sağlayabildiği üzerine olsun, hiçbir şüpheye yer kalmamıştı. Ancak o zafer anı içinde benliğime dehşetlerin en korkuncu çöktü –konuşan yaratıktan kaynaklanan bir dehşet değil, tanık olduğum olaydan ve tüm meslek yaşamımı birleştirdiğim adamdan kaynaklanan bir dehşet.

Çünkü en sonunda gözleri dünyada yaşadığı son deneyimin anısıyla faltaşı gibi açılan ve korkutucu bir bilince bütünüyle kavuşmuş olan o çok taze ceset, kollarını havada çılgınca sallayarak bir ölüm kalım mücadelesine girişti; ve artık hiçbir şeyin kendisini yeniden canlandıramayacağı ikinci ve mutlak bir ölüme yenik düşmeden önce acı çeken beynimde sonsuza dek yankılanacak şu sözcükleri haykırdı:

"İmdat! Uzak dursana, seni lanet olası mendebur çüce –şu kahrolası iğneyi uzak tut benden!"

-V-

GÖLGELERDEN GELEN DEHŞET

I. Dünya Savaşı sırasında savaş meydanlarında yaşanan ve kitaplara geçmeyen korkunç olaylardan pek çok kişi bahsetti. Bunlardan bir kısmı başımı döndürdü, bir kısmı midemi bulandırdı, kalanlarsa titrememe ve karanlıkta ardıma bakmama yol açtı; ancak tüm bunlara karşın en korkunç öyküyü anlatabilecek kişinin ben olduğuma inanıyorum –gölgelerden gelen o şok edici, anormal, inanılmaz dehşeti an-

latabilecek kişinin.

1915'de Flanders'daki bir Kanada alayında –ki büyük savaşa katılmak için hükümetten önce davranan pek çok Amerikalıdan bir kısmı oradaydı– üstteğmen rütbesiyle doktorluk yapıyordum. Orduya kendi isteğimle değil, daha çok vazgeçilmez asistanı olduğum kişinin gönüllü yazılışının doğal sonucu olarak katılmıştım –Bostonlu ünlü cerrahi uzman Dr. Herbert West'in. Dr. West savaşta cerrahlık yapmasını sağlayacak bir fırsat için can atıyordu ve bu şansı yakalayınca beni de neredeyse bütünüyle irademe aykırı bir biçimde peşinden sürükledi. Savaşın bizi ayırmasını benim açımdan hoş kılacak bir takım sebepler vardı; tıbbı ve West'i giderek daha fazla sinir bozucu olarak görmeme yol açan sebepler; ancak Ottowa'ya gidip bir meslektaşının yardımıyla bir tıp heyetinde binbaşı rütbesiyle iş bulduğunda ona elimden geldiğince yardım etme dürtüsüne karşı koyamadım.

Dr. West'in savaşta cerrahlık yapmaya can attığını söylediğimde bir savaşma dürtüsüne sahip olduğunu ya da uygarlığın güvenliğinden endişe duyduğunu belirtmiyorum. Hep buz gibi bir entelektüel makineydi; zayıf, sarışın, mavi gözlü ve gözlüklü; sanırım arada sırada açığa vurduğum savaş şevkimi ve uyuşuk tarafsızlığı kınayışlarımı gizliden gizliye hor görüyordu. Ancak savaşa hazır Flanders'da istediği bir şey vardı; ve onu elde etmeyi sağlama bağlamak için askeri bir kimliğe bürünmesi gerekiyordu. İstediği tıp biliminin pek çok kişiye garip gelecek, gizlice üzerinde uğraştığı ve son derece şaşırtıcı, arada sırada da korkutucu sonuçlar elde ettiği bir dalına ilişkindi. Gerçekte, istediği şey her türlü sakatlanmış taze insan cesedini rahatça edinebilmekti.

Herbert West taze bedenlere gereksinim duyuyordu, çünkü yaşamını adadığı uğraş ölülerin diriltimiydi. Bu uğraşı Boston'a geldikten sonra kendisini kısa sürede ünlü yapan müşterileri tarafından bilinmiyordu; ancak Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde geçirdiğimiz günlerden beri en yakın dostu ve tek asistanı olan

benim tarafımdan çok iyi biliniyordu.

Korkunç deneylerine o kolej günlerinde başlamıştı, önce ufak hayvanlar, daha sonra da şok edici yollarla edinilmiş insan cesetleri üzerinde. Ölülerin damarlarına enjekte ettiği bir karışım vardı ve eğer yeterince tazelerse tuhaf şekillerde tepki gösteriyorlardı. Uygun formülü bulmakta epey zorlanmıştı, çünkü her organizma tipi için özel bir diriltici hazırlanması gerekiyordu. Tikel başarısızlıkları karşısında dehşete kapılıyordu; kusurlu karışımların ya da yeterince taze olmayan cesetlerin ürünü isimsiz yaratıklar karşısında. Bu başarısızlıkların bir kısmı canlı kalmıştı –biri bir akıl hastanesindeydi, diğerleriyse ortadan kaybolmuşlardı– ve düşlenebilir, ancak gerçekleşmesi olanaksız şeyleri düşündükçe alışılmış kayıtsız görünüşünün altında sık sık ürperiyordu.

West, deneklerin uygunluğu için gerekli temel şartın mutlak tazelik olduğunu kısa sürede anlamış ve ceset edinmek için korkutucu ve anormal yollara başvurmuştu. Kolejde ve fabrika kasabası Bolton'da birlikte geçirdiğimiz ilk doktorluk yıllarımızda kendisine karşı hep hayranlıkla karışık bir saygı beslemiştim; ancak yöntemlerinde gemi azıya aldıkça içimde giderek artan bir korku belirdi. Sağlıklı, canlı bedenlere bakış şeklini hiç beğenmiyordum; ve sonra mahzen laboratuvarındaki kâbussu bir deneyde kullandığımız deneğin ele geçirildiğinde canlı olduğunu öğrendim. İlk kez o zaman bir cesette bilinçli düşünce niteliğini uyandırabildi ve korkunç bir bedel karşılığı edinilmiş başarısı iyice sertleşmesine yol açtı.

Daha sonraki beş yıl içinde kullandığı yöntemlerden bahsetmeye dilim varmıyor. Yalnızca korktuğum için ondan ayrılamıyordum ve ağza alınamayacak görüntülerle karşılaştım. Giderek Herbert West'in kendisini yaptığı her şeyden daha korkutucu bulmaya başladım –bu, bir zamanlar yaşamı uzatmaya karşı duyduğu normal bilimsel şevkin giderek dejenere olduğunu ve hastalıklı, hortlaksı bir meraka ve gizliden gizliye mezarsı bir pitoresklik eğilimine dönüştüğünü fark et-

memden sonra gerçekleşti. İtici ve canavarca ilgisi anormal şeylere karşı şeytani ve sapıkça bir bağımlılık kimliğine büründü; pek çok sağlıklı adamın korkudan ve tiksintiden düşüp ölmesine yol açacak, yapay ucubelere soğukkanlılıkla gözlerini dikip uzun uzun bakıyordu; solgun entelektüelizminin altında fiziksel deneylerin zor beğenir bir Baudelaire'i olmuştu –mezarların kayıtsız bir Elagabalus'u.

Tehlikelerle gözünü kırpmadan mücadele ediyordu; suçları soğukkanlılıkla işliyordu. Sanırım olaylar doruk noktasına bilinçli yaşamın yeniden canlandırılabileceğini kanıtladığında ve değişik ceset parçalarının diriltimi üzerinde deneyler yapmaya başladığında ulaştı. Doğal fiziksel sistemlerinden ayrılmış organik hücrelerin ve sinir dokularının bağımsız yaşamsal niteliklerine ilişkin çılgınca ve orijinal fikirleri vardı; ve tanımlanamaz bir tropik sürüngenin çatlamaya az kalmış yumurtalarından edindiği asla ölmeyen, yapay yollarla beslenen dokudan bir takım korkunç başlangıç bilgileri ve sonuçlar elde etti. İki biyolojik noktayı açıklığa kavuşturmayı özellikle istiyordu – bir, belkemiği ve çeşitli sinir merkezleri temel alınarak, beyin olmadan da bilincin ya da bilinçli eylemin edinilip edinilemeyeceği; ve iki, daha önce tek bir canlı organizmanın parçasıyken cerrahi yöntemlerle ayrılan parçalar arasında maddesel hücrelerin dışında herhangi bir ruhsal, fizik ötesi bağın bulunup bulunmadığı. Bunların araştırılması çok büyük sayıda taze insan cesedi gerektiriyordu – ve Herbert West'in savaşa katılmasının sebebi de buydu.

O kâbusumsu iğrenç olay 1915 Martı'nda, sabaha karşı, St. Eloi'deki askeri hastanelerden birinde gerçekleşti. Şimdi bile aşırı heyecandan kaynaklanan şeytani bir düş olup olmadığından emin değilim. West umutsuz sakatlanma vakaları üzerinde yeni ve radikal teoriler geliştirmek için bir laboratuvar talep etmiş ve kendisine bu geçici, kulübe benzeri büyük binanın güneyindeki bir oda verilmişti. Orada kanlı malzemelerinin ortasında bir kasap gibi çalışıyordu –bazı şeyleri ciddiyetsizlikle ele almasına ve sınıflandırmasına bir türlü

alışamamıştım. Bazı zamanlar askerler için gerçekten cerrahi mucizeler yaratıyordu; ancak daha az bilinen ve daha az insansever bir niteliğe sahip asıl uğraşları o lanetliler karmaşasında bile tuhaf kaçan seslerin açıklanmasını gerektiriyordu. Bunlara sık sık duyulan tabanca sesleri de dahildi –bir savaş meydanında elbette tuhaf kaçmayan, ancak hastanede oldukça dikkat çeken sesler. Dr. West diriltilmiş deneklerinin uzun süre yaşamasını ve çok kişi tarafından görülmesini istemiyordu. İnsan dokusunun yanı sıra, üzerinde epey iğrenç başarılar kazandığı o sürüngen embriyo dokusunu da sık sık kullanmıştı. Organsız parçaları canlandırmak için insan materyalinden daha iyiydi ve dostumun şimdi üzerinde en fazla uğraştığı şey de buydu. Laboratuvarın karanlık bir köşesinde, garip bir kuluçka makinesinin üstünde duran kapalı, geniş bir fıçının içi sürüngen hücreleri maddesiyle doluydu; ve bu madde iğrenç bir şekilde şişiyor, çoğalıyordu.

Söz konusu gecede yeni ve mükemmel bir deneğe sahiptik –hem fiziksel olarak güçlü, hem de duyarlı bir sinir sistemini garantileyecek kadar zeki bir adama. Durum epey ironikti, çünkü bu adam West'in şimdiki işini bulmasına yardım eden ve çalışma arkadaşımız olan birisiydi. Dahası, geçmişte West'le birlikte diriltim teorisi üzerinde bir noktaya kadar gizlice çalışmalarda bulunmuştu. Üstün hizmet madalyalı Binbaşı Sir Eric Moreland Clapham-Lee, bölüğümüzdeki en iyi cerrahtı ve şiddetli çarpışmaların haberleri karargâha ulaşınca apar topar St. Eloi bölgesine atanmıştı. Gözüpek Teğmen Ronald Hill'in pilotluğunu yaptığı bir uçakla gelmiş, ancak uçak tam hedefinin üzerinde vurulmuştu. Düşüşüyse olağanüstü ve korkunçtu; sonrasında Hill tanınmaz hale gelmiş, ama büyük cerrah neredeyse kafası kopmuş ve bunun dışında sağlam bir halde dışarı çıkarılmıştı. West bir zamanlar dostu ve çalışma arkadaşı olan bu yaşamsız yaratığı açgözlülükle kapmıştı; ve kafayı kesmeyi bitirdiğinde, gelecek deneylerde kullanmak üzere, muhafaza edilmesi için o cehennemî, peltemsi sürüngen dokusu fıçısına koyduğunda ve ameliyat masasındaki o baş-

sız cesetle ilgilenmeye başladığında tüylerim ürperdi. Yeni kan enjekte etti, başsız boğazdaki bir takım damarları, atardamarları ve sinirleri bağladı; iğrenç açıklığı bir subay üniforması içinde bulunmuş, kimliği bilinmeyen bir cesetten aldığı deri parçasıyla kapadı. Ne istediğini biliyordum –bu yüksek niteliklere sahip bedenin, kafası olmadan, Sir Eric Moreland Clapham-Lee'yi diğerlerinden farklı kılan zihinsel yaşama ait herhangi bir belirti sergileyip sergilemeyeceğini görmek istiyordu. Bir zamanlar diriltim üzerinde çalışan bu dilsiz beden şimdi tüyler ürpertici bir biçimde bu çalışmalardaki bir deneğe dönüşmüştü.

Herbert West'i o sinsi elektrik lambasının altında, o başsız cesedin koluna diriltim karışımını enjekte ederken hâlâ görebiliyorum. Bu sahneyi tanımlayamam –eğer bunu yapmaya kalkışsaydım bayılırdım, çünkü sınıflandırılmış ölülerle dolu, kaygan döşeme üzerinde kanın ve insan artıklarının diz boyu yükseldiği ve kara gölgelerle kaplı bir köşede mavi-yeşil, kısık bir ateş üzerinde iğrenç sürüngen maddelerinin anormalce çoğaldığı, kabardığı ve kaynadığı o odada delilik kol geziyordu.

Denek, West'in defalarca belirttiği gibi, mükemmel bir sinir sistemine sahipti. West ondan çok şey bekliyordu; ve ilk kasılmalar belirdiğinde yüzündeki heyecanı ve merakı görebiliyordum. Sanırım kafasında giderek kesinlik kazanan görüşünün, bilincin, mantığın ve kişiliğin beyin olmadan da ayrı ayrı varlıklarını sürdürebileceği teorisinin kanıtlarını görmeye hazırdı –insanın merkezi bir bağlantısı bulunmadığını, yalnızca her kısmın kendi içinde iyi ya da kötü bir bütünselliği sürdürdüğü, sinirsel yapıdan ibaret bir makine olduğunu görmeye. Teorisini başarıyla kanıtladıktan sonra yaşamın gizemini söylen kategorisine havale edecekti. Beden şimdi daha şiddetli bir biçimde kasılıyordu ve meraklı bakışlarımızın altında korkutucu bir biçimde sarsılmaya başladı. Kollar huzursuzca hareketlendi, bacaklar karna çekildi ve çeşitli kaslar tiksindirici bir kıvranış karmaşasıyla ka-

sıldı. Sonra başsız yaratık kesinlikle çaresizlik sergileyen bir tavırla kollarını öne uzattı –Herbert West'in her teorisini kanıtlamaya yetecek, bilinçli bir çaresizlikti bu. Sinirlerin adamın yaşamındaki son eylemini anımsadığı açıktı; düşen uçaktan kurtulmaya çalışma eylemini.

Daha sonra neler olduğunu asla bütünüyle bilemeyeceğim. Binanın o sırada ani bir Alman bombardımanı sonucu bütünüyle yıkılmasının şokunun yol açtığı bir halüsinasyon olabilir –bunu kim inkâr edebilir ki, yalnızca West ve ben sağ kaldığımıza göre? West geçenlerde kaybolmadan önce buna inanmaktan hoşlanıyordu, ama bazen bunu başaramadığı oluyordu; çünkü ikimizin de aynı halüsinasyonu yaşaması çok garipti. O korkunç olay aslında çok basitti ve yalnızca ima ettikleriyle değer kazanıyordu.

Masadaki beden etrafını körlemesine, korkunç bir biçimde yoklayarak doğrulmuş ve biz bir ses duymuştuk. İnsan sesi demeye dilim varmıyor, çünkü çok berbattı. Yine de ona ilişkin en kötü şey ses rengi değildi. Söylediği şey de değildi –çünkü yalnızca "Atla, Ronald, Tanrı aşkına, atla!" diye haykırmıştı. Asıl berbat olan geldiği yöndü.

Çünkü sürünen kara gölgelerle dolu o korkunç köşedeki geniş, üstü kapalı fıçının içinden gelmişti.

VI.
MEZAR LEJYONLARI

Dr. Herbert West bir yıl önce kaybolduğunda, Boston polisi beni sıkı bir sorgulamadan geçirdi. Birşeyler gizlediğimi düşünüyor, belki de daha ciddi şeylerden şüpheleniyorlardı; ama onlara gerçeği anlatamazdım, çünkü inanmazlardı. West'in sıradan insanların ilgi alanlarının çok ötesindeki şeylerle uğraştığını biliyorlardı; çünkü ölülerin diriltimi üzerindeki iğrenç deneyleri uzun süre önce artık bütünüyle gizlenemeyecek kadar geniş bir boyut kazanmıştı; ama ruhumu par-

çalayan o en son felaket öylesine şeytani bir hayal niteliğine sahipti ki, gördüklerimin gerçekliğinden bile şüphe etmeme yol açtı.

West'in en yakın arkadaşı ve güvendiği tek asistanıydım. Yıllar önce, tıp fakültesinde tanışmıştık ve en başından beri korkunç araştırmalarını paylaşmıştım. Yeni ölmüş birinin damarlarına enjekte edildiğinde yaşamı yenileyecek bir karışımı kusursuzlaştırmak için uzun süre uğraşmıştı; çok sayıda taze ceset gerektiren ve bu yüzden pek çok garip eyleme yol açan bir çalışmaydı bu. Daha şok edici olanıysa bazı deneylerin sonuçlarıydı, çünkü zihni uyandırmak için duyarlı beyin hücreleri henüz çürümemiş, çok taze denekler bulmak gerekiyordu.

Çok taze cesetlere duyulan bu gereksinim West'in ahlaki çöküntüsüne sebep olmuştu. Edinilmeleri zordu ve bir gün, iğrenç bir şekilde, bir deneği hâlâ canlı ve kendindeyken ele geçirmişti. Adam bir boğuşma, bir iğne ve güçlü bir alkaloit yardımıyla son derece taze bir cesede dönüşmüş ve deney, çok kısa ve unutulmaz bir an için, başarılı olmuştu; ama bunun sonucunda West'in ruhu nasırlaşmış ve körelmiş, sertleşen bakışları da özellikle duyarlı bir beyne ve sağlıklı bir fizik yapısına sahip kişilere baktıkça iğrenç ve içten pazarlıklı bir değer biçme ifadesini gizlemeye başlamıştı. Sonlara doğru West'e karşı bir korku duydum, çünkü artık bana da o şekilde bakıyordu. İnsanlar onun bakışlarını değil, ama benim korkumu fark ediyorlardı; ve kayboluşundan sonra bunu saçma sapan şüpheler için bir temel olarak kullandılar.

West, gerçekte, benden de fazla korkuyordu; çünkü iğrenç uğraşıları kaçamak bir şekilde yaşamasına ve her gölgeden ürkmesine yol açmıştı. Kısmen polisten korkuyordu; ama bazen sinirliliğinin nedenleri daha derinlerde ve daha belirsizdi; enjeksiyonlarıyla hastalıklı bir yaşama uyandırdığı ve bu yaşamı terk ettiklerini görmediği bir takım tanımlanamaz yaratıklarla ilintiliydi. Deneylerini genellikle bir tabancayla bitiriyordu, ama birkaç kez yeterince çabuk davranamamıştı.

Yağmalanmış mezarının üzerinde daha sonra tırmalanma izleri görülen o ilk denek vardı bir kere. Ayrıca yakalanmadan önce yamyamlık yapan ve kimliği belirlenmeden Sefton'daki bir tımarhane hücresine kapatılıp kafasını on altı yıl boyunca duvarlara vuran o Arkhamlı profesörün bedeni de vardı. Kurtulmayı başarmış diğer deney ürünlerinden bahsetmek daha zordu, çünkü son yıllarda West'in bilimsel şevki dejenere olup sağlıksız ve acayip bir düşkünlüğe dönüşmüş ve becerisini insan cesetlerinin tümünü değil de, ayrılmış ya da insana ait olmayan organik maddelerle birleştirilmiş kısımlarını canlandırmaya adamıştı. Kaybolduğu sıralarda bu uğraşı canavarca bir iğrençliğe bürünmüştü; deneylerinin pek çoğu bu satırlarda anlatılamaz. I. Dünya Savaşı, ki o sırada ikimiz de cerrah olarak cephede görev yapıyorduk, West'in bu yönünü yoğunlaştırmıştı.

West'in deneklerine karşı duyduğu korkunun belirsiz olduğunu söylerken, bu korkunun karmaşık doğasını aklımda tutuyorum. Bir kısmı yalnızca öyle tanımsız canavarların varlığını bilmekten kaynaklanırken, bir kısmı da kendisine bir takım koşullar altında fiziksel zarar verebileceklerini bilmekten doğuyordu. Ortadan kayboluşları durumu dehşet verici kılıyordu –West yalnızca birinin nerede olduğundan haberdardı, o acınası tımarhane yaratığının. Sonra daha karmaşık bir korku daha vardı –1915'de, Kanada ordusundayken yaptığı tuhaf bir deneyden kaynaklanan son derece ilginç bir duyumsama. West, şiddetli bir çarpışmanın ortasında, üstün hizmet madalyalı Binbaşı Sir Eric Moreland Clapham-Lee'yi, deneylerinden haberdar ve zamanında aynı şeylerle uğraşmış bir başka doktoru, diriltmişti. Kafa koparılmış ve böylece gövdedeki yan bilinçli yaşamın olanakları keşfedilmek istenmişti. Binanın bir Alman güllesiyle yerle bir olmasından hemen önce bir başarı edinilmişti. Gövde bilinçli bir şekilde hareket etmişti; ve, anlatırken inanılmaz gelse de, ikimiz de açıkça duyulan sözcüklerin laboratuvarın gölgeli bir köşesinde duran kopuk kafadan çıktığına emindik. Güllenin düşmesi bir bakıma iyi olmuştu

–ama West yalnızca ikimizin kurtulduğuna asla istediği kadar emin olamamıştı. Ölüleri diriltme yetisine sahip, başsız bir doktora ilişkin tüyler ürpertici tahminlerde bulunup durmuştu.

West'in oturduğu son yer Boston'daki en eski mezarlıklardan birinin karşısındaki son derece zarif ve lüks bir evdi. Burayı bütünüyle sembolik ve estetik nedenlerle seçmişti; ne de olsa gömülü olanların çoğu koloni dönemine aitti ve çok taze bedenler arayan bir bilim adamının hiçbir işine yaramazlardı. Laboratuvar dışardan getirtilmiş işçiler tarafından inşa edilen gizli bir mahzende kuruluydu ve içinde ev sahibinin hastalıklı deneyleriyle lanetli eğlentilerinden artakalan bedenlerin ya da beden parçalarıyla yapay ucubelerin sessizce ve hiç iz bırakmadan yok edilmesine yarayan dev bir yakma fırını vardı. Bu mahzenin kazılışı sırasında işçiler son derece eski bir tünele rast gelmişlerdi; hiç kuşkusuz eski mezarlıklı ilintili, ancak oradaki mezarlardan hiçbiriyle bağlantısı olamayacak kadar derinlerde bir tünele. West, bir takım hesaplamalardan sonra, bu tünelin en son gömme işinin 1768'de yapıldığı Averil'lerin aile mezarlığının altındaki gizli bir odaya açıldığına karar vermişti. O güherçile kaplı, nemli duvarları incelerken kendisiyle birlikteydim ve yüzyıllık mezar gizemlerinin keşfinin yol açacağı tüyler ürpertici heyecana hazırdım; ancak ilk kez West'in yeni ürkekliği doğasındaki meraka galip geldi ve dejenere karakterine aykırı davranarak tünelin olduğu gibi bırakılmasını ve girişinin örülmesini emretti. Böylece o cehennemî geceye dek öylece kaldı; gizli laboratuvarın duvarlarının bir parçası olarak. West'in çöküşünden bahsedip duruyorum, ama bunun bütünüyle zihinsel ve belirsiz bir şey olduğunu eklemeliyim. Dış görünüşte sonuna dek hep aynı kaldı –sakin, soğuk, zayıf, sarı saçlı ve gözlüklü, mavi gözlü ve ne yılların, ne de korkuların asla değiştiremediği genç bir çehreye sahip. O üstü kazınmış mezarı düşünürken ya da omzundan arkaya bakarken bile sakin görünüyordu; Sefton'da demir parmaklıkları kemiren o yamyam yaratığı düşünürken bile.

Herbert West'in sonu bir akşamüstü, müşterek çalışma odamızda oturmuş kâh elindeki gazeteye, kâh bana bakışlar fırlatıp dururken başladı. Buruşmuş sayfalar arasında tuhaf bir haber başlığı dikkatini çekmiş ve sanki isimsiz, dev bir pençe on altı yıl öncesinden uzanmıştı. Seksen kilometre ötedeki Sefton tımarhanesinde olan korkunç ve inanılmaz bir şey civar sakinlerini afallatmış, polisi ise şaşkınlığa uğratmıştı. Sabaha karşı bahçeye bir grup sessiz adam girmiş ve liderleri görevlileri uyandırmıştı. Dudaklarını oynatmadan konuşan ve sesi, bir vantrilok gibi taşıdığı kocaman siyah bir kutuyla ilintiliymiş gibi görünen tehditkâr görünüşlü, asker kıyafetli biriydi bu adam. İfadesiz yüzü neredeyse tannsal bir güzelliğe sahip denebilecek kadar biçimliydi, ama holün ışığıyla aydınlandığında görevliyi şok etmişti – çünkü boyalı camdan gözleri olan balmumundan bir yüzdü görünen. Ne olduğu bilinmeyen bir kazanın kurbanıydı bu kişi. Yanı başında daha iri bir adam vardı; mavimsi yüzü ne idüğü belirsiz bir hastalık yüzünden yan deforme olmuş, itici görünüşlü bir dev.

Konuşmacı on altı yıl önce Arkham'dan getirilen yamyam canavarın kendilerinin himayesine devredilmesini talep etmişti; ve talebinin reddedilmesi üzerine verdiği bir sinyalle şok edici bir kargaşa başlatmıştı. Yanındakiler kaçmayan her görevliyi dövmüş, çiğnemiş ve ısırmışlardı; dört kişiyi öldürdükten sonra da canavan serbest bırakmayı başarmışlardı. Olayı isteri krizlerine girmeden anımsayabilen kurbanlar yaratıklann insandan çok, o balmumu suratlı liderlerinin emrindeki bilinçsiz robotlar gibi hareket ettiklerine yeminler ediyorlardı. Yardım çağnlana dek adamlar.ve akıl hastası ortadan kaybolmuşlardı.

Bu haberi okuduğu saatten gece yarısına dek geçen zaman içinde West neredeyse felç olmuş bir şekilde oturdu. Gece yarısı kapı çalındı ve korkuyla yerinden sıçramasına yol açtı. Bütün hizmetçiler tavanarasında uyuduğundan kapıyı ben açtım. Polise de söylediğim gibi, sokakta yük arabası yoktu; yalnızca bir grup tuhaf görünüşlü adam ve

içlerinden birinin epey anormal bir sesle "Ekspres –parası ödendi," diye homurdanarak kapının önüne bıraktığı büyük, dikdörtgen bir sandık. Sonra sarsıla sarsıla yürüyerek uzaklaştılar ve gitmelerini izlerken tuhaf bir şekilde evin arkasındaki eski mezarlığa yöneldikleri izlenimine kapıldım. Kapıyı kapadıktan sonra West aşağı indi ve sandığa baktı. Yaklaşık sekiz metrekare boyutlarındaydı ve üzerinde West'in ismiyle o anki adresi yazılıydı. Üzerine ayrıca "Eric Moreland Clapham-Lee'den, St. Eloi, Flanders" diye bir de not düşülmüştü. Altı yıl önce, Flanders'da, bombalanmış bir hastane Dr. Clapham-Lee'nin diriltilmiş başsız gövdesinin ve –belki de– bilinçli sesler çıkarmış olan kafasının üzerine yıkılmıştı.

West şimdi bile heyecanlanmamıştı. Benzi sapsarıydı. Aceleyle "Bu son – ama bunu – yakalım," dedi. Kutuyu aşağıya, laboratuvara taşıdık –dinleyerek. Ayrıntıları pek anımsamıyorum –ruh halimi tahmin edersiniz– ama fırının içine koyduğum bedenin Herbert West'inki olduğu iddiası pis bir yalandır. İkimiz birlikte o açılmamış tahta kutuyu içeri soktuk, kapağı kapadık ve elektrik düğmesine bastık. Sonuçta kutudan ses filan da gelmedi.

Duvardaki eski mezarlığa açılan tünelin örüldüğü kısmın üzerindeki sıvaların döküldüğünü ilk fark eden West oldu. Ben kaçmaya davrandım, ama beni durdurdu. Sonra ufak, kara bir delik gördüm, buz gibi, mezarsı bir esinti hissettim ve burnuma çürümüş bir toprağın kokuşmuş bağırsaklarının kokusu geldi. Ses yoktu, ama o sırada elektrik ışıkları söndü ve alt dünyanın fosforlu ışığının ortasında yalnızca çılgınlığın –ya da daha kötüsünün– yaratabileceği, yavaşça hareket eden, dilsiz bir yaratıklar ordusu gördüm. Dış görünüş itibarıyla insan, yarı insan, kısmen insan ya da bütünüyle insanlıkdışıydılar –ordu grotesk bir biçimde heterojendi. Duvardaki taşları teker teker, sessizce indiriyorlardı. Ve sonra, gedik yeterli büyüklüğe eriştiğinde, birer birer laboratuvara girdiler; balmumundan biçimli bir başa sahip, azametle yürüyen bir yaratığın peşinden gelerek. Liderlerinin ar-

kasındaki çılgın bakışlı bir ucube Herbert West'i kavradı. West ne direndi, ne de ses çıkardı. Sonra hepsi birden üzerine atılıp gözlerimin önünde parça parça ettiler ve parçaları o korkunç, muazzam yeraltı tüneline götürdüler. West'in kafası bir Kanada subayı üniforması giymiş liderleri tarafından taşındı. Kaybolurken gözlüklerin ardındaki mavi gözlerin ilk kez, çılgınca, fark edilir bir duyarlılığın ifadesiyle korkunç bir şekilde parladıklarını gördüm.

Hizmetçiler beni sabah baygın yatarken buldular. West gitmişti. Fırında yalnızca kime ait olduğu belirsiz küller vardı. Dedektifler beni sorguya çektiler, ama ne söyleyebilirim ki? Sefton trajedisiyle West arasında bağlantı kurmayı reddediyorlar; sandığı taşıyan adamların varlığını da kabullenmiyorlar. Onlara tünelden bahsettim ve bana duvardaki dökülmemiş sıvayı işaret edip güldüler. Bu yüzden onlara daha fazlasını anlatmadım. Ya bir deli ya da katil olduğumu düşünüyorlar –herhalde deliyim. Ama o lanetli mezar lejyonları bu denli sessiz olmasalardı delirmeyebilirdim.

DUVARLARDAKİ FARELER

16 Temmuz 1923'de, en son işçi de çalışmalarını tamamladıktan sonra, Exham Manastırı'na taşındım. Terk edilmiş bina yalnızca iskeleti kalmış bir harabe olduğundan restorasyonu epey sorun çıkarmıştı; ancak atalarım burada oturmuştu, bu yüzden hiçbir masraftan kaçınmadım. Binada Birinci James döneminde son derece korkunç, ama aynı derecede esrarlı bir trajedi, ev sahibinin, çocuklarından beşinin ve pek çok hizmetkârın ölümüne yol açtığından beri kimse oturmuyordu; ve üçüncü oğlan, dedem, nefret uyandıran soyumuzdan sağ kurtulan tek kişi, bir şüphe ve kin dalgası içinde buradan kaçmak zorunda kalmıştı.

Tek mirasçının katil ilan edilmesiyle bina krallığa devredilmiş, suçlanan adamsa kendini temize çıkarmak ya da mülkünü geri almak için girişimlerde bulunmamıştı. Mantığın ya da kanunun çok ötesinde bir dehşetle sarsılan ve yalnızca o eski binayı görüşünden ya da hafızasından uzak tutmak için çılgınca bir istek gösteren onbirinci Exham Baronu Walter de la Poer, Virginia'ya kaçmış ve bir sonraki yüzyılda Delapore adıyla tanınan aileyi kurmuştu.

Exham Manastırı'nda kimse oturmamıştı, ancak daha sonraları Norrys ailesine devredilmiş ve tuhaf, karmaşık mimarisi pek çok kişi tarafından incelenmişti; gotik kulelerin Sakson ya da Roma tarzı bir altyapı üzerine oturtulduğu temeli daha da eski bir tarza ya da tarzların karışımına –efsanelere bakılırsa Roma, hatta Druid ya da Kelt– aitti. Bir yanı, Anchester köyünün üç mil batısındaki ıssız bir vadiye bakan manastırın kenarında kurulu olduğu uçurumun sert kireçtaşıyla

kaynaşan bu temel benzersizdi.

Mimarlar ve antikacılar unutulmuş yüzyıllara ait bu acayip, kutsal kalıntıyı incelemeye bayılırken köylüler nefret ediyorlardı. Yüzyıllar önce atalarım yaşarken de nefret etmişlerdi, şimdi de nefret ediyorlardı üzeri terk edilmişliğin yosunları ve küfleriyle kaplı bu yapıdan. Daha Anchester'a varalı bir gün olmadan lanetli bir eve geldiğimi öğrenmiştim. Ve bu hafta işçiler Exham Manastırı'nı dinamitle yıktılar ve şu anda temelinin kalıntılarını ortadan kaldırmakla meşguller. Soyum hakkında üstünkörü bir bilgiye sahiptim, ki buna ilk Amerikalı atamın kolonilere tuhaf bir olay yüzünden gelmiş olması da dahildi. Ancak Delapore'ların ketum tavırları yüzünden ayrıntıları hiçbir zaman öğrenememiştim. Büyük çiftlik sahibi komşularımızın tersine, Haçlı seferlerine çıkan atalarımızla ya da diğer Ortaçağ ve Rönesans kahramanlarıyla övündüğümüz çok enderdi; İç Savaş sırasında her köy ağasının ölümünden sonra açılmak üzere en büyük oğluna bıraktığı türden bir mektubun içine yazılmış olabilecekler dışında hiçbir bilgi aktarımı da yoktu. Üzerine titrediğimiz bütün o şan şeref hep göçten sonra edinilmişti; gururlu ve onurlu, ama belki çekingen ve anti-sosyal bir Virginia ailesinin şan şerefi.

Savaş sırasında servetimiz eridi ve James kıyısındaki evimiz Carfax'ın yakılması tüm yaşamımızı değiştirdi. Epey yaşlı olan büyükbabam kundakçıların saldırısı sırasında ölmüş ve hepimizi geçmişe bağlayan o zarfı da yanında götürmüştü. O yangını bugün bile sanki yedi yaşındaymışım gibi görebiliyorum; Federasyon askerleri bağırıyor, kadınlar çığlık atıyor ve zenciler uluyup dua ediyorlar. Babam orduda Richmond'u savunuyordu ve pek çok formaliteden sonra annemle benim hatlardan geçip ona katılmamıza izin verildi.

Savaş sona erince hepimiz kuzeye, annemin geldiği yere taşındık; erkekliğe, orta yaşa ve zenginliğe duyarsız bir Yanki olarak eriştim. Ne babam, ne de ben, o zarfın içinde neler olduğunu asla bilemedik ve Massachusetts iş hayatının griliklerine daldıkça aile ağacımın çok

derinlerinde yattığı apaçık olan bütün o gizemlere karşı duyduğum ilgiyi yitirdim. O gizemlerinin doğasında nelerin barındığını bilseydim Exham Manastırı'nı yosunlara, yarasalara ve örümcek ağlarına terk etmekten nasıl da mutluluk duyardım!

Babam 1904'de öldü, ama geride ne bana, ne de on yaşındaki annesiz oğlum Alfred'e bir mesaj bıraktı. Ailedeki bilgi alışveriş düzenini tersine döndüren Alfred'di, çünkü kendisine yalnızca geçmişe ait bir takım şakacı tahminlerden bahsetmeme karşın o 1917'de, savaş sırasında hava subayı olarak gönderildiği İngiltere'den öğrendiği bir takım çok eski efsaneleri aktaran mektuplar yazdı. Delapore'ların renkli ve biraz da uğursuz bir geçmişe sahip oldukları anlaşılıyordu, çünkü bir dostumun oğlu olan ve Anchester'daki aile konağının yakınında yaşayan, Kraliyet Uçuş Filosu'ndan Yüzbaşı Edward Norrys köylülerin çılgınca ve inanılmaz boş inançlarından bahsetmişti, ki bunlarla çok az yazarın hayal gücü boy ölçüşebilirdi. Norrys'in kendisi de bunları pek ciddiye almıyordu elbette; ama oğlumu eğlendiriyorlardı ve mektuplarda yazacak konu çıkmış oluyordu. Dikkatimi Atlantik ötesindeki mirasta yoğunlaştıran ve Norrys'in, tüm pitoresk ıssızlığıyla Alfred'e gösterip, şu andaki sahibi amcası olduğundan, şaşırtıcı denebilecek kadar ucuz bir fiyata satın almasını önerdiği aile konağını edinip restore etme kararını vermeye iten de kesinlikle bu efsanelerdi.

Exham Manastırı'nı 1918'de satın aldım, ancak oğlumun sakat olarak dönüşü restorasyon planlarımı iki sene ertelememe yol açtı. Yaşadığı iki sene içinde onunla ilgilenmek dışında hiçbir şey düşünmedim; işimi bile ortaklarımın eline bırakmıştım.

1921'de, kendimi oğlu elinden alınmış ve amaçsız, artık genç olmayan emekli bir fabrikatör olarak gördüğümden, kalan yıllarımda yeni mülkümle ilgilenme kararını aldım. Aralıkta Anchester'ı ziyaret ettim ve orada bana oğlum hakkında çok düşünmüş tombul, sevimli bir genç adam olan Yüzbaşı Norrys eşlik etti; kendisinden restorasyon

için gerekli planları ve anekdotları toparlama konusunda yardım sözü aldım. Bir uçurumun kenarına tehlikeli bir şekilde tünemiş ve ayrık kulelerin arasındaki taş duvarlar ve çıplak döşeme dışında herhangi bir iç mekandan yoksun, likenle kaplı ve karga yuvalarıyla delik deşik, sarsak, karma karışık bir Ortaçağ harabesi olan Exham Manastırı ise içimde hiçbir duygu uyandırmadı.

Büyük yapının üç yüz yıl önce atalarım tarafından terk edildiği zamanki halini yavaş yavaş gözümde canlandırdıkça restorasyon için işçiler tutmaya başladım. Her seferinde civardan uzaklara gitmem gerekiyordu, çünkü Anchester köylüleri binadan inanılmayacak ölçüde korkuyor ve nefret ediyorlardı. Bu duygu öylesine yoğundu ki, bazen dışarıdan gelen işçilere de bulaşıyor ve pek çoğunun kaçıp gitmesine yol açıyordu; üstelik bu korku yalnız manastırla değil, eski sahipleriyle de ilintiliydi.

Oğlum ziyaretleri sırasında bir de la Poer olarak kendisinden uzak durulduğunu söylemişti ve ben de, köylüleri bana kalan miras hakkında ne kadar az şey bildiğime inandırmadan önce, benzer bir sebepten dolayı ustaca dışlandığımı gördüm. Daha sonra bile beni sevmeyip surat astılar, böylece köy gelenekleri üzerine pek çok bilgiyi Norrys'den edinmek zorunda kaldım. Belki de insanların bağışlayamadığı, kendilerinde öylesine nefret ve tiksinti uyandıran bir sembolü restore etmeye gelmiş olmamdı; çünkü, mantığa sığsın ya da sığmasın, Exham Manastırı'na şeytanların ya da kurtadamların cirit attığı bir yer gözüyle bakıyorlardı.

Norrys'in benim için topladığı öyküleri birleştirerek ve onlara kalıntıları incelemiş olan pek çok bilim adamının anlattıklarını da ekleyerek, Exham Manastırı'nın, Stonehenge'le aynı yaşta olması gereken, Druid ya da Ön-Druid'e ait tarihöncesi bir tapınağın yerinde durduğu sonucuna vardım. Orada tanımsız ayinlerin yapılmış olduğundan pek az kişi şüphe ediyordu ve bu ayinlerin Romalıların getirdiği Kibele ibadetine dönüştüğü yolunda tatsız söylentiler vardı.

Aşağı mahzende hâlâ görülebilen yazıtlar şüphe götürmeyecek bir şekilde, bir zamanlar Romalı vatandaşlara boş yere yasaklanmış olan karanlık Magna Mater ibadetine ilişkin "DIV . . . OPS . . . MAGNA. MAT . . ." gibi kelimeleri içeriyordu. Anchester, pek çok kalıntının da kanıtladığı gibi, üçüncü August lejyonunun kamp yeri olmuştu ve görkemli Kibele tapınağının Frigyalı bir rahibin emriyle isimsiz ayinler düzenleyen inananlarla kaynadığı söyleniyordu. Öyküler, eski dinin çöküşünün tapınaktaki toplu alemlere son vermediğini, rahiplerin gerçekte değişmeden yeni dine uyum sağladıklarını da ekliyordu. Aynı şekilde ayinlerin Roma gücüyle birlikte yok olmadığı ve bazı Saksonların tapınaktan artakalanlara ekleme yapıp, daha sonra da korunan ana hatları belirledikleri ve tapınağı, heptarşinin yarısı boyunca korku saçan bir mezhebin merkezine dönüştürdükleri de söyleniyordu. M.S. 1000 civarında tapınak, bir tarih kaydında, tuhaf ve güçlü bir keşiş birliğini barındıran ve geniş bahçelerle çevrili, korkmuş bir halkı uzak tutmak için duvarlara gereksinim duymayan sağlam, taştan bir manastır olarak tanımlanıyordu. Her ne kadar, Üçüncü Henry'nin yeri, 1261'de, atalarımdan Gilbert de la Poer'e, Birinci Exham Baronu'na bağışlaması sırasında bir engel çıkmamasına bakarak, Norman İstilası'ndan sonra iyice zayıfladığı anlaşılsa da mezhep, Danimarkalılar tarafından asla yok edilmedi.

Bu tarihten önce aileme dair hiçbir kötücül söylenti yoktu, ama o sırada tuhaf bir şey olmuştu herhalde. Bir kayıtta bir de la Poer'den 'Tanrı'nın lanetlediği' diye bahsedilirken, köy efsaneleri eski tapınağın ve manastırın temelleri üzerine kurulan şato hakkında yalnızca kötü ve korkutucu şeyler söylüyorlardı. Kamp ateşi öyküleri son derece ürkütücü ve korkunç imaları, belirsiz kaçamaklıkları yüzünden daha da dehşet vericiydi. Atalarımı, Gilles de Retz'in ve Marquis de Sade'ın, yanlarında acemi çırak gibi kalacağı, kalıtsal bir şeytan soyu şeklinde tanımlıyor ve kuşaklar boyunca köylülerin kaybolmasından onların sorumlu olduğunu gizlice ima ediyorlardı.

Anlaşıldığına göre en kötü karakterler, baronlar ve onların dolaysız mirasçılarıydı; en azından fısıldanan, en kötü şeyler bu kişiler hakkındaydı. Eğer biraz sağlıklı eğilimlere sahipse, bir mirasçının daha tipik bir oğulun yolunu açmak için genç yaşta ve gizemli bir şekilde öldüğü söyleniyordu. Ailede, başkanlığını evin reisinin yaptığı ve bazen birkaç üye dışında kalanlara kapanan gizli bir mezhep var gibi görünüyordu. Bu mezhebin temelini kan bağının değil, mizacın oluşturduğu anlaşılıyordu, çünkü evlilik yapan pek çok kişi dışarıdan girmişti. Cornwall'lu Bayan Margaret Trevor, Godfrey'in, beşinci baronun ikinci oğlunun eşi, tüm yörede çocuklar için önde gelen bir bela ve Gal sınırında hâlâ unutulmamış son derece korkunç, eski bir türkünün şeytani kahramanı oldu. Bu türkünün içinde, olayı aynı noktadan ele almasa da, Shrewsfield Kontu'yla evlendikten kısa süre sonra kontun kendisi ve annesi tarafından öldürülen ve bu ikisinin dünyaya anlatamadıkları şeyleri itiraf ettikleri rahip tarafından affedilip kutsandıkları, Bayan Mary de la Poer'in berbat öyküsü de vardır.

Bu söylenler ve türküler, kaba boş inançların tipik örnekleri olduklarından, bana oldukça itici geliyorlardı. Soyuma bu kadar uzun bir süre kafayı takmış olmaları da özellikle rahatsızlık vericiydi; bu arada canavarca alışkanlıklara ilişkin suçlamalar da bana tatsız bir şekilde, Meksika Savaşı'ndan döndükten sonra zencilerin arasına karışan ve bir voodoo rahibi olan genç kuzenim, Carfaxlı Randolph Delapore'u anımsatıyordu.

Kireç taşından uçurumun altında uzanan çorak, rüzgârlı vadiden gelen iniltilerden ve ulumalardan; bahar yağmurlarının ardından beliren mezar kokularından; Bay John Clave'in atının bir gece ıssız bir arazide çiğnediği çırpınan, çığlık atan beyaz yaratıktan; ve manastırda güpegündüz gördüğü şey yüzünden aklını kaçıran hizmetçiden bahseden daha belirsiz öyküler ise beni çok daha az rahatsız ediyordu. Bunlar beylik, hayali bilgilerdi ve o zamanlar tam bir kuşkucuydum. Kayıp köylülere ilişkin ifadeler daha dikkat çekiciydi, her ne

kadar Ortaçağ geleneği göz önüne alındığında özel bir anlamları olmasa da. Araştırıcı merak ölüm demekti ve Exham Manastırı civarındaki tabyalarda –şu anda yıkıklar– halka birden fazla kopuk kafa sergilenmişti.

Bazı öyküler son derece ilginçti ve bana keşke gençliğimde bu karşılaştırmalı mitolojiyi daha fazla öğrenseydim dedirtiyorlardı. Örneğin her gece manastırda bir yarasa kanatlı şeytanlar lejyonunun cadı ayinleri yaptığına inanılıyordu –yedikleri engin bahçelerde serpilmiş kaba sebzelerin aşırı bolluğunu açıklayabilecek bir lejyonun. Ve, en parlak olan öykü de farelerin dramatik destanıydı– terk edilmesine yol açan o trajediden üç ay sonra şatodan boşanan ve koşuşturan iğrenç kemirgenler ordusunun –öfkesi dinmeden önce yoluna çıkan her şeyi silip süpüren ve kümes hayvanlarını, kedileri, köpekleri, domuzları, koyunları ve hatta iki bahtsız insanı yutan o zayıf, kirli, doymak bilmez ordunun destanı. O unutulmaz kemirgen ordusunun çevresinde apayrı bir söylen çemberi dönmektedir, çünkü köy evlerine yayılmış, pek çok lanet ve dehşet uyandırmıştır.

Yaşlılığın verdiği bir dik kafalılıkla atalarımdan kalan evin restorasyonunu sürdürürken edindiğim, beni yaptığımdan vazgeçirmeye yönelik bilgiler bu türdendi işte. Bir an için bile bu öykülerin temel psikolojik ortamımı hazırladıkları düşünülmemeli. Öte yandan, çevremi saran ve yardım eden Yüzbaşı Norrys'le antikacılar tarafından sürekli övülüyor, cesaretlendiriliyordum. Başlangıcından iki yıl sonra iş tamamlandığında kocaman odaları, lambri kaplı duvarları, kubbeli tavanları, tirizlere ayrılmış pencereleri ve geniş merdivenleri, restorasyondan kaynaklanan olağanüstü harcamaların bütünüyle hakkını veren bir gururla inceledim.

Ortaçağın her özelliği ustaca biçimlendirilmiş ve yeni kısımlar eski duvarlarla ve temellerle kusursuz bir biçimde kaynaştırılmıştı. Atalarımın konağı tamamlanmıştı ve soyumun bende son bulan yöresel ününü en sonunda sahiplenmek için sabırsızlanıyordum. Burada sü-

rekli oturabilir ve bir de la Poer'in (ismin özgün yazılışını yeniden benimsemiştim) bir canavar olması gerekmediğini kanıtlayabilirdim. Exham Manastırı'nın Ortaçağ görünüşünü korumasına karşın içinin bütünüyle eski kemirgenlerden ve eski hayaletlerden temizlenmiş olduğunu bilmek de keyfimi arttırıyordu belki.

Söylediğim gibi, Manastır'a 16 Temmuz 1923'de taşındım. Ev halkı yedi hizmetçiden ve dokuz kediden ibaretti, ki bu sonuncu cinse bayılırım. En yaşlı kedim 'Nigger-Man' yedi yaşındaydı ve benimle birlikte Boston, Massachusetts'deki evimden gelmişti; diğerlerini manastırın restorasyonu sırasında Yüzbaşı Norrys'in ailesiyle birlikte yaşarken toplamıştım.

Beş gün boyunca günlük yaşamımız son derece dingindi; ben tüm zamanımı eski aile bilgilerini bir düzene koymaya ayırıyordum. Şimdi en son trajediye ve Walter de la Poer'in kaçışına ilişkin bir takım son derece ayrıntılı belgeler edinmiştim, ki bunların Carfax'taki yangında kaybolan mektupta yazanlara çok benzediğine emindim. Görünüşe bakılırsa atamın tüm yaşamını değiştiren, ancak belirsiz imalar dışında ve belki o sırada kendisine eşlik eden ve daha sonra kaçıp bulunamayan hizmetçiler hariç kimseye sözünü etmediği o şok edici keşiften iki hafta sonra, dört suç ortağı hizmetçi dışında tüm ev halkını uykularında öldürmekle suçlanması boş yere değildi.

Bir babanın, üç erkek ve iki kız kardeşin ölümünü kapsayan bu kasıtlı kıyım köylüler tarafından büyük ölçüde mazur görülmüş ve kanun öylesine gevşek davranmıştı ki, suçlu onurlu ve zarar görmemiş bir şekilde, gizlenmeden Virginia'ya kaçabilmişti; fısıldanan genel kanıysa çok eski bir laneti topraklardan temizlediğiydi. Böylesine korkunç bir eyleme nasıl bir keşfin yol açmış olabileceğini tahmin bile edemiyordum. Walter de la Poer ailesine ilişkin uğursuz öyküleri yıllar boyu duymuş olmalıydı, yani bu materyal kendisine taze bir dürtü sağlayamazdı. O halde eski, dehşet verici bir ayine mi tanık olmuş ya da manastırda veya civarında korkunç ve ifşa edici bir sembole mi

rast gelmişti? İngiltere'de utangaç, kibar bir genç olarak biliniyordu. Virginia'da sert ya da acı çeken birinden çok, yorgun ve endişeli biri görünümündeydi. Bir başka maceracı centilmenin, Bellview'lü Francis Harley'nin günlüğünde kendisinden, anımsanmalıdır ki, eşsiz bir adalet, onur ve zerafet anlayışına sahip bir adam olarak bahsediliyordu.

22 Temmuzda, her ne kadar o zaman hiç ciddiye alınmasa da, daha sonraki olaylarla doğaüstü bağlantısı yüzünden önem kazanan ilk hadise meydana geldi. Neredeyse önemsiz denebilecek kadar basitti ve o şartlar altında fark edilmesi olanaksızdı; çünkü duvarlar dışında bütünüyle yeni bir binada oturuyordum ve çevrem özenle seçilmiş bir hizmetçi kadrosuyla sarılı olduğundan, içinde bulunduğum yöreye karşın, endişe duymam saçma olurdu.

Daha sonra hatırladığım şey yalnızca şu –huylarını çok iyi bildiğim yaşlı kara kedim şüphe götürmez bir biçimde, doğasına son derece ters bir şekilde tetikte ve huysuzdu. Huzursuz ve tedirgin tavırlarla odadan odaya geziniyor, gotik yapının bir parçasını oluşturan duvarları koklayıp duruyordu. Bunun ne kadar basmakalıp geldiğinin farkındayım –hayalet öykülerinden hiç eksik olmayan, sahibi çarşaflı figürü görmeden önce hep hırıldayan köpek gibi– ancak bile bile göz ardı da edemem.

Ertesi gün bir hizmetçi evdeki bütün kedilerin huzursuzluğundan şikayet etti. İkinci kattaki batıya bakan köşeli kemerli, siyah meşe kaplamalı ve kireçtaşı uçurumuyla ıssız vadiye bakan üç gotik pencereli, görkemli çalışma odama geldi; ve o konuşurken bile Nigger-Man'in batı duvarı boyunca sürünen ve eski taşın üzerindeki yeni kaplamaları tırmalayan kapkara şeklini gördüm.

Adama herhalde eski taşların insan duyularının algılayamadığı, fakat yeni kaplamalara karşın kedilerin hassas duyum organlarına rahatsızlık veren bir takım acayip kokular yaydığını söyledim. Buna kendim de inanıyordum ve herif farelerin ya da sıçanların varlığından bahsettiğinde burada üç yüz yıldır hiç fare bulunmadığını ve yörede-

ki tarla farelerinin bile yollarını şaşırıp bu yüksek duvarlara uğramayacaklarını anlattım. O öğle sonrası Yüzbaşı Norrys'i çağırdım ve o da tarla farelerinin manastırı böylesine ani ve emsalsiz bir biçimde işgal etmelerinin olanaksız olduğunu açıkladı.

O gece, her zamanki gibi oda hizmetçimden kurtularak, taş bir merdivenden ve kısa bir galeriden geçtim –ilki kısmen eskiydi, diğeriyse bütünüyle restore edilmişti– ve batı kulesindeki odama vardım. Bu oda daire biçiminde, çok yüksek ve lambrisizdi; duvarlarında Londra'dan bizzat seçtiğim nakışlı halılar asılıydı.

Nigger-Man'in de yanımda olduğunu görerek ağır gotik kapıyı kapadım ve ustaca mumlara benzetilmiş ampüllerin ışığı altında uzandıktan sonra ışığı kapayarak her zamanki gibi ayaklarımın dibinde uzanan saygıdeğer kedimle birlikte oymalı ve tenteli, dört direkli karyolama gömüldüm. Perdeleri çekmedim ve önümde duran dar pencereden dışarı bakındım. Gökyüzünde hafif bir tan belirtisi vardı ve pencerenin zarif, ağ biçimli süslemeleri hoş bir şekilde gölgelenmişti.

Bir ara sessizce uykuya dalmış olmalıyım, çünkü kedim dingin halinden ansızın sıçrayınca belli belirsiz, tuhaf rüyaları anımsar gibi oldum. Kediyi hafif tan ışığının altında kafası öne fırlamış, ön ayakları ayak bileklerimin üzerinde ve arka ayakları geriye uzanmış dururken gördüm. Büyük bir dikkatle duvardaki, pencerenin batısındaki, üzerinde görebildiğim kadarıyla hiçbir şey olmayan, ancak benim de tüm dikkatimin toplandığı bir noktaya bakıyordu.

Ve bakarken Nigger-Man'in boş yere heyecanlanmamış olduğunu anladım. Halıların gerçekten hareket edip etmediğini bilmiyorum. Bana sanki çok hafifçe hareket ediyorlarmış gibi geldi. Ama şuna yemin edebilirim ki, arkalarından hafif, belli belirsiz sıçan ya da fare koşuşturmaları sesleri geldiğini duydum. Bir an sonra kedim üzerine atlayarak en büyük halıyı ağırlığıyla aşağı indirmiş ve nemli, bazı yerleri restorasyon sırasında onarılmış ve hiçbir tarafında kemirgenlere ait herhangi bir iz bulunmayan eski bir taş duvarı açığa çıkarmıştı.

Nigger-Man döşemede duvarın bu kısmı boyunca koşturup durdu, düşmüş halıyı tırmıklayarak ve arada sırada duvarla meşeden yapılma döşemenin arasına bir pençe sokmaya çalışarak. Hiçbir şey bulamadı ve bir süre sonra yorgun bir şekilde ayaklarımın dibindeki yerine döndü. Ben kımıldamamıştım, ama o gece tekrar uyuyamadım.

Sabahleyin bütün hizmetçileri sorguya çektim ve aşçının pencere eşiğinde dinlenen bir kedinin tuhaf hareketlerini anımsaması dışında, hiçbirinin garip bir şey fark etmediğini öğrendim. Bu kedi gecenin bilinmeyen bir saatinde miyavlayarak aşçıyı uyandırmış ve kadıncağız kedinin bir amaç peşinde açık kapıdan fırlayıp merdivenlerden indiğini görmüştü. Öğle vaktini uyuklayarak geçirdim ve öğleden sonra Yüzbaşı Norrys'i yeniden çağırdım; anlattıklarımla son derece ilgilendi. Tuhaf olaylar –öylesine önemsiz, ancak meraklandırıcı– pitoresk duygularını uyandırıyor ve yöresel hayalet öykülerinden bir kısmını anımsamasına yol açıyordu. Farelerin varlığı bizi gerçekten şaşırtmıştı ve Norrys hizmetçilerin stratejik bölgelere koymalarını sağladığım bir takım kapanlar ve zehirler verdi.

Çok uykum olduğundan erken yattım, ancak en korkunç düşler beni rahat bırakmadı. Çok yüksek bir yerden, dizlerime kadar pisliğe gömülü, alacakaranlığın aydınlattığı bir mağarada sürüsüyle birlikte görünüşleri içimde tarifsiz bir tiksinti uyandıran bir grup mantarsı, yağlı ve gevşek etli hayvanı güden beyaz sakallı bir şeytan domuz çobanına bakar görünüyordum. Derken, domuz çobanı durup başını sallayınca pis kokulu boşluğa güçlü bir sıçan ordusu yağarak hem hayvanları, hem de adamı yedi.

Bu korkunç görüntüden, her zamanki gibi ayaklarımın dibinde uyumakta olan Nigger-Man'in hareketleri tarafından ansızın uyandırıldım. Bu kez hırıltılarının, hıslamalarının ve ne yaptığının farkında olmadan pençelerini ayak bileğime geçirmesine yol açan korkunun kaynağını sorgulamama gerek yoktu; çünkü odanın her duvarından mide bulandırıcı sesler geliyordu –yırtıcı, dev farelerin kayıp gider-

ken çıkardığı pis gürültüler. Şimdi halıların durumunu gösterecek tan ışığı da yoktu –düşen kısım yenilenmişti– ama ışığı açamayacak kadar korkmuş da değildim.

Ampüller yanınca tüm duvar örtüsünün korkunç bir biçimde titrediğini ve zaten tuhaf olan desenlerin eşsiz bir ölüm dansı yaptıklarını gördüm. Bu hareket seslerle birlikte bir anda yok oldu. Yataktan fırlayarak yanımda duran ve yatağı ısıtmakta kullandığım kapaklı madeni tavanın uzun sapıyla halıları dürtükledim ve altında ne yattığını görmek için bir tanesini kaldırdım. Yamalı taş duvar dışında hiçbir şey yoktu ve kedi bile anormal varlıklara karşı duyduğu gerilimi yitirmişti. Odanın etrafına yerleştirdiğim tuzakları inceleyince hepsinin de kapanmış olduğunu, ancak yakalanıp kurtulmuş olan yaratıklardan geriye hiçbir iz kalmadığını gördüm.

Daha fazla uyumam söz konusu değildi, böylece bir mum yakarak kapıyı açtım ve galeriden merdivenlere, çalışma odama doğru yürüdüm; Nigger-Man de beni takip ediyordu. Ancak taş basamaklara varmadan kedi önüme fırladı ve eski merdivenlerden inerek gözden kayboldu. Ben de inerken, birden aşağıdaki büyük odadan gelen sesleri fark ettim; doğaları hakkında yanılmanın olası olmadığı sesleri.

Meşe kaplı duvarlar, Nigger-Man şaşkın bir avcının öfkesiyle koşuştururken kaçışan ve kaynaşıp duran farelerin sesleriyle inliyordu. Aşağı inince ışıkları yaktım ve bu kez sesler kesilmedi. Fareler velvelelerini sürdürürken öylesine büyük bir güç ve belirlilikle kaçışıyorlardı ki, en sonunda hareketlerinin belirli bir yön doğrultusunda olduğunu fark ettim. Bitmez tükenmez sayıda oldukları anlaşılan bu yaratıklar inanılmaz yükseltilerden, inanılır ya da inanılmaz bir derinliğe doğru, olağanüstü bir göçü gerçekleştiriyorlardı.

Şimdi koridordan sesler geldiğini duyuyordum ve bir an sonra iki hizmetçi ağır kapıyı açtılar. Bütün kedileri öfkeli bir paniğe sürükleyen ve pek çok merdivenden aşağı hızla inerek alt mahzenin kapalı kapısı önünde miyavlayarak oturmalarına yol açan, kaynağı bilinme-

yen karmaşanın sebebini bulmak için evi araştırıyorlardı. Onlara fareleri duyup duymadıklarını sordum, ancak verdikleri yanıt olumsuzdu. Ve dikkatlerini kaplamalardan gelen seslerde toplamaya çalıştığımda bütün seslerin kesilmiş olduğunu fark ettim.

İki adamla birlikte aşağı indim ve alt mahzenin kapısının önüne vardık, ancak kedilerin dağılmış olduklarını gördük. Daha sonra altımızda yatan yeraltı kemerlerini araştıracaktım, ama o an için yalnızca tuzakları kontrol etmekle yetindim. Hepsi de kapanmış olmalarına karşın içleri boştu. Kedilerle benim dışımızda sesleri kimsenin duymadığını anlayınca sabaha kadar çalışma odamda oturup derin düşüncelere daldım ve içinde oturduğum binaya ilişkin öğrenebildiğim her efsaneyi teker teker anımsadım. Öğle öncesi, Ortaçağ tarzı mobilya planımın ortadan kaldıramadığı rahat okuma koltuğunda biraz uyudum. Daha sonra Yüzbaşı Norrys'e telefon ettim ve kendisi gelip alt mahzeni araştırmamda yardımcı oldu.

Her ne kadar bu mahzenin Romalı eller tarafından inşa edildiği düşüncesi karşısında titremelerimizi bastıramasak da, uygunsuz hiçbir şeye rastlanmadı. Her alçak kemer ve dev sütun Romalıydı – berbat Saksonların yozlaşmış Roma tarzıyla değil, Sezarlar döneminin sade ve uyumlu klasisizmiyle; gerçekten duvarlar burayı defalarca incelemiş olan antikacıların çok iyi bildiği yazılarla kaplıydı – "P. GETAE, PROP . . . TEMP . . . DONA . . ." ve "L. PRAEC . . . VS . . . PONTİFI . . . ATYS . . ." gibi şeylerle.

Atys'e yapılan gönderme titrememe yol açtı, çünkü Catullus'u okumuştum ve ibadeti Kibele'ninkiyle öylesine kaynaşmış olan bu Doğu tanrısının korkunç ayinleri hakkında biraz bilgim vardı. Norrys ve ben, fenerlerin ışığı altında, genelde sunak olarak kabul edilen düzensiz dörtgenlikte bir takım taş blokların üzerindeki tuhaf ve neredeyse silinmiş desenleri yorumlamaya çalıştık. Bir tanesinin, bir tür güneş ışınının, öğrenciler tarafından Romalılara ait olmadığının kabul edildiğini ve bu sunakların aynı yörede kurulu daha eski ve belki daha

orijinal bir tapınaktan Romalı rahipler tarafından alıntılandığının öne sürüldüğünü anımsadık. Bu bloklardan birinin üzerinde beni meraklandıran bir takım kahverengi lekeler vardı. Odanın ortasında bulunan en büyüklerinin üstünde ateşle ilintili olduğunu ortaya koyan bir takım nitelikler fark ediliyordu –herhalde adakların yakıldığı yerdi.

Kapısının önünde kedilerin inildediği ve Norrys'le benim geceyi geçirmeye karar verdiğimiz o mahzendeki görüntüler bunlardı işte. Hizmetçiler kanepeler indirdiler ve kendilerine kedilerin gece yaptıkları herhangi bir şeye karışılmaması tembih edildi; bize arkadaşlık etsin diye Nigger-Man'i de yanımıza almıştık. Büyük meşe kapıyı –hava girsin diye yarıklar açılmış modern bir taklit– sıkıca kapamakta karar kıldık; ve bunu yaptıktan sonra, hâlâ yanan fenerlerimizle köşemize çekilip ne olacağını görmek için beklemeye başladık.

Mahzen manastırın çok derin bir kesimindeydi ve o ıssız vadiye bakan, dışa eğimli kireçtaşı uçurumunun ortalarında bir yerde bulunduğu kesindi. O kaynaşan ve varlıkları açıklanamayan farelerin hedefinin burası olduğundan şüphe etmiyor, ancak sebebini bir türlü kestiremiyordum. Orada nöbetim sırasında beklenti içinde uzanırken, ayaklarımın dibindeki kedinin huzursuz kıpırdanmalarının beni arada sırada uyandırmasıyla; yarı biçimlenmiş düşler gördüğümü fark ettim.

Bu düşler sağlıklı değildi ve bir gece önce gördüğüm düşe korkunç derecede benziyorlardı. O günbatımı mağarasını ve çamurda oynaşan tarifsiz mantarsı canavarlarıyla domuz çobanını yeniden gördüm; ve bu yaratıklara bakarken daha yakından ve daha belirgin görebildim onları –öylesine belirgin ki, neredeyse inceleyebilecektim. Sonra birinin sarkık bedenini gerçekten inceledim ve Nigger-Man'i yerinden sıçratan, uyumamış olan Yüzbaşı Norrys'i de kahkahalara boğan bir çığlıkla uyandım. Norrys bana çığlık attıran şeyin ne olduğunu bilseydi daha fazla –ya da daha az– gülebilirdi. Ama ben de ancak daha sonra anımsayabildim. Mutlak korku çoğu kez merhametli bir biçim-

de hafızayı felç eder.

Garip olay başladığında Norrys tarafından uyandırıldım. Aynı korkutucu düşten, beni hafifçe sarsması ve kedileri dinlememi söylemesiyle kurtuldum. Gerçekten de dinlenecek pek çok şey vardı, çünkü taş merdivenlerin ötesindeki kapalı kapının ardında kediler gerçek bir karabasandaymışçasına haykırıyor ve tırmalıyor, Nigger-Man ise dışarıdaki hemcinslerine aldırmayıp beni bir gece önce huzursuz eden fare koşuşturmaları kargaşasının tıpkısının yinelendiği çıplak taş duvarların çevresinde heyecanla koşuyordu.

Şimdi içimde ağır bir dehşet uyanmıştı, çünkü normal hiçbir şeyle açıklanamayacak tuhaflıklarla karşı karşıyaydım. Bu fareler, eğer kedilerle benim paylaştığımız bir çılgınlığın ürünü değillerse, katı kireçtaşı bloklarından ibaret sandığım Roma tarzı duvarların içinde gizleniyor ve süzülüyor olmalıydılar . . . ya da belki on yedi yüzyıldan fazla bir süredir akıp duran sular kemirgenler için yeterli genişlikte dolambaçlı tüneller açmışlardı . . . Ama böyle olsa bile, durumun korkunçluğu azalmıyordu; çünkü eğer bu yaratıklar canlıysa niye Norrys iğrenç kargaşalarını duymuyordu? Niye Nigger-Man'i gözlemem ve dışarıdaki kedileri dinlemem için ısrar ediyor ve niye onları neyin ayaklandırmış olabileceği üzerinde çılgınca ve belirsiz tahminlerde bulunuyordu?

Ona, ne duyduğumu sandığımı anlatmayı, elimden geldiğince mantıklı bir şekilde becerdiğim sırada kulaklarım seslerin azaldığını fark etti; daha da aşağı, en derin alt mahzenlerin çok daha altına iniyorlardı ve sanki tüm uçurum gezinen farelerle kaynıyormuş gibi görünüyordu. Norrys beklediğim kadar şüpheci davranmadı ve adamakıllı etkilenmiş göründü. Kapıdaki kedilerin, sanki fareleri yakalama umutlarını yitirmişler gibi, gürültü patırtılarını kesmiş olduklarına işaret etti; bu arada Nigger-Man tekrar huzursuzlaşmış, odanın ortasında duran, Norrys'in kanepesine benimkinden daha yakın büyük taş sunağın dibini çılgınca kazıyordu.

Bu noktada bilinmeyene karşı duyduğum korku çok büyüktü. Şaşırtıcı birşeyler olmuştu ve benden daha genç, daha iri yarı ve daha doğal bir materyalist olan Yüzbaşı Norrys'in de, belki de yerel efsanelerle yaşamı boyunca iç içe yaşadığından, en az benim kadar etkilenmiş olduğunu gördüm. O an için hiçbir şey yapamayıp yalnızca yaşlı kara kedinin giderek azalan bir hararetle sunağın dibini pençelemesini, arada bir kafasını kaldırıp kendisi için bir şey yapmamı istediğinde takındığı o ikna edici tavırla miyavlamasını izledik.

Norrys şimdi sunağa bir fener yaklaştırarak sessizce diz çökmüş, ağır Roma-öncesi tarzı bloğu mozaiklerle donatılmış döşemeye bağlayan yüzyılların likenlerini temizleyerek Nigger-Man'in pençelediği yeri inceliyordu. Hiçbir şey bulamadı ve tam çabalarından vazgeçmek üzereydi ki, beni, hayal ettiğimden daha fazlasını içermese de, titreten önemsiz bir noktayı fark ettim.

Norrys'e bundan bahsettim ve birlikte bu neredeyse fark edilmez ayrıntıya, büyüleyici keşfin ve onaylamanın sabitliğiyle baktık. Ayrıntı şundan ibaretti –sunağın yanına konulan fenerin alevi daha önce ona etki etmeyen ve hiç şüphesiz Norrys'in likenleri temizlediği, döşemeyle sunak arasındaki yarıktan gelen bir hava akımıyla hafif ama fark edilir bir biçimde titreşiyordu.

Gecenin kalanını iyice aydınlatılmış çalışma odasında, ne yapmamız gerektiğini sinirli sinirli tartışarak geçirdik. Bu lanetli binanın altında, Romalılara ait bilinen en derin tünellerden de daha derinde bir mahzenin, üç yüz yıldır meraklı antikacıların gözünden kaçmış olan bir mahzenin varlığını keşfetmek, arkaplanda sinsi birşeyler olmadan da bizi heyecanlandırmaya yeterdi. Görünen oydu ki, bu durum heyecanımızı iki misli arttırmıştı; ve batıl tedbirleri elden bırakmayarak araştırmamızdan vazgeçip manastırı sonsuza dek terk etmek mi, yoksa macera duygumuzu tatmin edip bilinmeyen derinliklerde bizi bekleyen bütün kötülüklere göğüs germek mi gerektiğine karar veremeyerek duraksadık.

Sabah olunca uzlaşmış ve Londra'ya giderek bu gizemin üstesinden gelebilecek bir grup arkeolog ve bilim adamı toplamayı kararlaştırmıştık. Alt mahzeni terk etmeden önce isimsiz ve yeni bir dehşet çukuruna açıldığını varsaydığımız o merkez sunağı boş yere kımıldatmaya çalıştığımızı da eklemeliyim. Kapıyı hangi gizemin açabileceğini bulmak bizden daha bilge adamlara düşüyordu.

Londra'da geçirdiğimiz günler boyunca Yüzbaşı Norrys ve ben, hepsinin de ailem hakkında daha sonraki araştırmalarla açığa çıkabilecek sırlara saygı göstereceğine emin olduğumuz beş ünlü otoriteye elimizdeki gerçekleri, tahminleri ve efsanevi öyküleri sunduk. Hemen hepsinin alaycılığa pek yatkın olmadığını, bunun yerine yoğun bir ilgi ve samimi bir sempati gösterdiklerini gördük. Tümünün adını vermek gerekli değil, ancak aralarında Eski Truva'da yaptığı kazılarla zamanında tüm dünyanın ilgisini çeken Sir William Brinton'ın da bulunduğunu söyleyebilirim. Hepimiz Anchester'a giden trene binerken korkutucu bir ifşaatın kenarında asılı durduğumu hissettim; dünyanın öte tarafındaki Başkan'ın ani ölümüyle pek çok Amerikalı'nın büründüğü yas havasıyla sembolize edilen bir duyumsamaydı bu.

7 Ağustos akşamı Exham Manastırı'na vardık ve hizmetçiler olağandışı hiçbir şey olmadığını söylediler. Kediler, hatta yaşlı Nigger-Man bile, son derece uslu durmuşlardı; ve evdeki tuzaklardan bir teki bile kapanmamıştı. Araştırmaya ertesi gün başlayacaktık ve tüm konuklarıma iyi hazırlanmış odalar ayarlamıştım.

Ben de, ayaklarımın dibinde uzanan Nigger-Man'le birlikte, kendi odama çekilmiştim. Uyku çabuk geldi, ancak berbat rüyalar beni rahat bırakmadı. Trimalchio'nunkine benzer bir Roma tarzı şölen görüntüsü vardı ve geniş, kapalı bir tabağın içinde korkunç bir şey duruyordu. Sonra alacakaranlık mağaradaki domuz çobanı ve pis sürüsüne ilişkin o lanet olası şey tekrar geldi. Ancak uyandığımda gündüzdü ve aşağıdan normal sesler geliyordu. Fareler, canlı ya da hayali, beni rahatsız etmemişti; ve Nigger-Man hâlâ sessizce uyuyordu.

Aşağı indiğimde her yerde aynı dinginliğin hüküm sürdüğünü gördüm; toplanan hizmetçilerden biri –kendini medyumluğa adamış, Thornton adında bir herif– oldukça tuhaf bir tavırla bazı güçlerin görmemi istediği şeyi artık görmüş olduğumu belirtti.

Şimdi her şey hazırdı ve sabah 11'de yedi kişilik bir grup halinde, yanımızda güçlü elektrik fenerleri ve kazı aletleriyle birlikte, alt mahzene inip kapıyı ardımızdan sürgüledik. Nigger-Man de bizimleydi, çünkü araştırmacılar duvarlarda farelerin belirmesi durumunda heyecanıyla bizi olaydan haberdar edebileceğini düşünüyorlardı. Roma tarzı yazıtları ve bilinmeyen sunak desenlerini yalnızca üstünkörü inceledik, çünkü bilginlerden üçü onları zaten görmüştü ve bütün özelliklerini biliyorlardı. Asıl ilgi, önemli merkez sunak üzerinde toplanmıştı ve bir saat içinde Sir William Brinton bilinmeyen bir karşı ağırlığın dengeyi koruduğunu açığa çıkarıp sunağı itmeyi başardı.

Şimdi hazırlıklı olmasaydık bizi ezecek bir dehşetle karşı karşıyaydık. Tuğla döşemedeki neredeyse dörtgen bir açıklığın içinde, olağanüstü bir aşınmaya uğradıkları için merkezdeki eğik bir düzlem gibi görünen basamakların üstüne bir dizi soluk, insan ya da yarı-insan kemiği saçılmıştı. Hâlâ iskelet dizimini koruyanlar korku ve panik ifade eden pozisyonlardaydılar ve hepsi de kemirilmişti. Kafatasları mutlak geri zekâlılık, kretenizm ya da ilkel yarımaymunsuluk belirtileri taşıyordu.

Bu cehennemî basamakların üzerinde sert kayalardan oyulmuş görünen ve bir hava akımını ileten kemerli bir dehliz vardı. Bu hava akımı kapalı bir mahzenden gelebilecek ani ve zehirli bir akımdan çok içinde tazeliği barındıran serin bir esintiydi. Duraksamamız uzun sürmedi ve titreyerek basamaklarda geçebileceğimiz bir yol açmaya başladık. İşte o zaman Sir William yontulmuş duvarları inceleyerek ve darbelerin yönüne bakarak dehlizin *aşağıdan kazıldığı* gözleminde bulundu.

Şimdi çok dikkatli olmalı ve kelimelerimi iyi seçmeliyim.

Kemirilmiş kemiklerin arasından ite kaka birkaç basamak indikten sonra önümüzde ışık olduğunu gördük; mistik bir ışıldama değil, ıssız vadiye tepeden bakan uçurumdaki bilinmeyen yarıklardan başka yerden gelemeyecek süzülmüş gün ışığıydı gördüğümüz. Bu yarıkların dışarıdan bakıldığında gözden kaçması fazla şaşırtıcı değildi, çünkü vadide kimsenin oturmaması bir yana, uçurum öylesine derin ve çıkıntılı ki, üzerini yalnızca bir havacı ayrıntısıyla inceleyebilir. Birkaç basamak daha indik ve soluklarımız kelimenin tam anlamıyla kesildi; öyle ki Thornton, medyum araştırmacı, yanı başındaki sersemlemiş adamın kollarında bayılıp kaldı. Tombul yüzü bembeyaz kesilmiş ve sarkmış olan Norrys anlaşılmaz birşeyler haykırdı; bu arada ben de nefesimi bıraktım ya da tısladım ve gözlerimi kapadım sanırım.

Arkamdaki adam –gruptaki benden yaşlı tek kişi– duyduğum en çatlak sesle beylik "Aman Tanrım!" kelimelerini virakladı. Yedi yetişkin adam arasında yalnızca Sir William Brinton soğukkanlılığını korudu, oysa grubun başını çektiğinden görüntüyü ilk o görmüş olmalıydı.

Önümüzde çok geniş ve büyük, alacakaranlık bir mağara göz alabildiğine uzanıyordu; sınırsız gizemin ve dehşetli çağrışımların hüküm sürdüğü bir yeraltı dünyası. Yapılar ve daha başka mimari kalıntılar vardı –dehşetli bir bakış içinde gözüme tuhaf bir höyükler dizisi, ilkel bir anıtlar çemberi, alçak kubbeli, Roma tarzı bir yıkıntı, ortalığa saçılmış büyük bir Sakson binası ve eski İngiliz tarzı, ahşap bir yapı ilişti– ancak bütün bunlar toprağın sunduğu genel, hortlaksı görünüm karşısında küçülüyordu. Çünkü basamakların ötesinde metreler boyunca çılgınca ve karma karışık bir insan –ya da basamaklarda gördüklerimiz kadar insan– kemikleri yığını uzanıyordu. Köpüklü bir deniz gibi yayılmışlardı, bazıları dağılmış, bazılarıysa bütünüyle ya da kısmen iskelet özelliklerini korumuş halde; bu sonuncular şeytani çılgınlık pozisyonları içinde ya bir tehlikeyle savaşmışlar ya da yamyamca niyetlerle başkalarına sarılmışlardı.

Dr. Trask, antropolog, kafataslarını sınıflandırmak için durduğunda kendisini bütünüyle şaşırtan ilkel bir karışımla karşılaştı. Genelde evrim derecesinde Piltdown adamından da aşağılardaydılar, ancak kesinlikle insandılar. Bazıları daha yüksek derecelerdeydi ve kafataslarının pek azı üstün ve duyarlı bir şekilde gelişmiş tipteydi. Bütün kemikler, çoğu fareler tarafından, ancak bazıları da yarı-insan kalabalıkça, kemirilmişti. Aralarına pek çok ince fare kemikleri de karışmıştı –eski destana son veren ölümcül ordunun şehitleri.

O korkunç keşif günü boyunca aramızdaki herhangi birinin yaşamayı ve aklını korumayı sürdürebilmiş olması beni hâlâ şaşırtır. Ne Hoffman, ne de Huysmans, yedimizin sendeleyerek yürüdüğü, her birimizin durmadan yeni şeylerle karşılaşarak tökezlediği ve o an için orada üç yüz ya da bin ya da iki bin ya da on bin yıl önce olmuş olayları düşündüğü, o alacakaranlık mağaradan daha çılgınca ve inanılmaz, daha fantastik ve itici ya da daha gotik ve grotesk bir yer kurgulayamazdı. Orası cehennemin bekleme odasıydı ve Trask bazı iskeletlerin, son yirmi ve daha öte nesle ait olanların dört ayaklı hayvanlarınki olduğunu söylediğinde zavallı Thornton yeniden bayıldı.

Mimari kalıntıları yorumlamaya başladığımızda dehşetler birbirine eklendi. Dört ayaklı yaratıklar –iki ayaklı benzerlerinden ayrıldıklarında– taştan hapisanelere kapatılmışlardı, ki bunları açlığın ya da fare korkusunun yol açtığı son çılgınlık sırasında yıkmış olmalıydılar. Oraya sürüler halinde kapatılmışlar ve görünüşe bakılırsa artıkları siloda saklanan zehirli yiyeceğe dönüşen ve Roma'dan da eski, dev taş ambarların dibinde bulunabilen kaba bitkilerle beslenip şişmanlatılmışlardı. Şimdi atalarımın niye böylesine geniş bahçelere sahip olduklarını anlıyordum –Tanrı aşkına, keşke unutabilseydim! Sürülerin ne işe yaradığını ise sormama gerek yoktu.

Sir William, elinde feneriyle Roma tarzı yıkıntıların arasında durarak, yaşamım boyunca duyduğum en şok edici ayin duasını çevirip yüksek sesle okudu; ve Kibele rahiplerinin bulup kendilerininkiyle

kaynaştırdığı Tufan öncesine ait mezhebin beslenme alışkanlıklarını anlattı. Norrys, hendeklere alışkın olmasına karşın, İngiliz binasından çıktığında düz yürüyemiyordu. Orası bir kasap dükkânı ve mutfaktı –öyle olduğunu tahmin etmişti– ancak böyle bir yerde tanıdık İngiliz aletlerini görüp bazıları 1610 gibi yakın bir tarihte yazılmış olan tanıdık İngiliz duvar yazılarını okumak çok fazlaydı. O binaya girememiştim –şeytani etkinlikleri yalnızca atalarımdan Walter de la Poer'in hançeri tarafından durdurulan o binaya.

Girmeyi göze aldığım yer ise, meşe kapısı düşmüş, alçak bir Sakson binasıydı ve orada paslı demir çubuklarıyla yan yana dizili, on korkunç hücre gördüm. Üçünün içinde birileri vardı; hepsi de yüksek bir dereceye ait iskeletlerdi ve birinin işaret parmağında ailemizin armasını taşıyan bir mühür yüzüğü buldum. Sir William, Roma tarzı küçük kilisenin altındakilerden çok daha eski hücrelerle dolu bir mahzen keşfetti, ancak bu hücreler boştu. Bunların altında biçimleri bozulmamış kemiklerle dolu alçak bir yeraltı kemeri vardı, ki bu kemiklerden bazılarının üzerinde Latin, Yunan ve Frigya dillerinde yazılmış korkunç yazılara rastlanıyordu.

Bu arada Dr. Trask tarih öncesine ait höyüklerden birini açarak bir gorilinkinden biraz daha insana benzeyen ve üzeri tanımlanamaz ideogram oymalarla dolu kafatasları çıkardı. Bütün bu dehşetin ortasında kedim umursamaz bir tavırla geziniyordu. Onu bir ara bir kemik yığınının tepesine canavarca tünemiş gördüm ve sarı gözlerinin ardında yatan gizemleri merak ettim.

Bu alacakaranlık bölgesinin –yinelenen düşümün öylesine berbat bir biçimde önceden gösterdiği bu bölgenin– korkutucu gizemlerini biraz olsun açığa çıkardıktan sonra uçurumdan gelen ışığın aydınlatamadığı, sonsuz görünen o gece yarısı mağarasına yöneldik. Katettiğimiz o ufak mesafenin ardında hangi görüntüsüz Stigya dünyalarının yattığını asla bilemeyeceğiz, çünkü böyle sırların insanlık için iyi olmadığına karar verilmişti. Ancak o an için yakınımızda bizi meşgul

edecek çok şey vardı, çünkü henüz pek uzağa gitmeden fenerlerimizin ışığı farelerin kendilerine ziyafet çektiği ve besinlerinin aniden bitmesi üzerine kurt gibi aç ordunun önce açlıktan ölen canlı ordulara saldırmak ve ardından manastırdan fırlayıp köylülerin asla unutmayacağı o tarihsel yıkım alemini gerçekleştirmek üzere terk ettiği o lanetli, sonsuz sayıda kuyuyu aydınlattı.

Tanrım! Kesilip biçilmiş ve delinmiş kemiklerle, yarık kafataslarıyla dolu o lanetli, kara leş çukurları! İnsansı fosillerle, kutsal olmayan sayısız yüzyılların Kelt, Romalı ve İngiliz kemikleriyle tıka basa dolu o kâbus yarıkları! Bazıları ağzına kadar doluydu ve bir zamanlar ne kadar derin olduklarını kimse söyleyemezdi. Diğerleri hâlâ fenerlerimiz için dipsizdi ve isimsiz hayallerle kaynıyordu. Bu ürkütücü Tartarus'un karanlığındaki arayışları sırasında bu tuzaklara düşen bahtsız farelere ne olmuştu peki?

Bir keresinde korkunç bir çukurun kenarında ayağım kaydı ve bir an için zevk dolu bir korku yaşadım. Uzun süredir düşüncelere dalmış olmalıydım, çünkü tombul Yüzbaşı Norrys dışında bizim gruptan kimseyi göremiyordum. Sonra o koyu, sınırsız, öte uzaklıktan tanıdığımı sandığım bir ses geldi; ve yaşlı, kara kedimin kanatlı bir Mısır tanrısı gibi yanımdan kayıp geçerek bilinmeyenin o sınırsız uçurumuna daldığını gördüm. Ama ben de çok uzakta değildim, çünkü bir saniye sonra hiç şüphem kalmamıştı. Bu, o şeytanın doğurduğu, hep yeni dehşetlerin peşinde koşan ve beni Nyarlathotep'in, o deli, suratı olmayan tanrının, iki şekilsiz budala flütçünün ezgileri ortasında karanlıkta körlemesine uluduğu, dünyanın merkezindeki o sırıtan mağaralara bile götürebilecek farelerin ürkünç koşuşturmalarının sesiydi.

Fenerim sönmüştü, ama hâlâ koşuyordum. Sesler, ulumalar ve yankılar duydum, ancak hepsinin üstünde o kâfir sinsi koşuşturma sesi yavaşça yükseliyordu; yavaşça, yavaşça yükseliyordu, katı şişkin bir cesedin sonsuz akik köprülerin altından kara, leş kokulu bir denize

akan yağlı ırmağın üzerinde yavaşça yükselmesi gibi yükseliyordu.

Bir şey bana çarptı –yumuşak ve tombul bir şey. Fareler olmalıydı; yaşayanlarla ve ölülerle beslenen o yapışkan, peltemsi, kurt gibi aç ordu. . . Bir de la Poer, yasaklanmış şeyleri yediğine göre niye fareler bir de la Poer'i yemesinlerdi ki?. . . Savaş oğlumu yemişti, topuna lanet olsun. . . ve Yankiler Carfax'ı alevlerle yemiş ve Grandshire Delapore'u ve gizemi yakmışlardı. . . Hayır, hayır, işte söylüyorum size, alacakaranlık mağaradaki o şeytan çoban *değilim* ben! O sarkık mantarsı yaratık Edward Norrys'in tombul suratını *taşımıyordu*! Bir de la Poer'in topraklarını bir Norrys mi sahiplenecek?. . . Bu voodoo, söylüyorum size. . . o benekli yılan. . . Lanet olsun sana, Thornton, ailemin yaptıklarını görünce bayılmak neymiş göstereceğim sana!. . . O kan be, seni aşağılık herif, sana zevk almayı öğreteceğim. . . bana eski ayinleri söyler misin?. . . *Magna Mater! Magna Mater!*. . . *Atys*. . . *Dia ad aghaidh's ad aodaun*. . . *agus bas dunach ort! Dhonas's dholas ort, agus leat-sa!*. . . *Ungl*. . . *unl*. . . *rrlh*. . . *chchch*. . .

Üç saat sonra karanlığın ortasında beni bulduklarında söylediğimi iddia ettikleri şeyler bunlardı işte; karanlığın ortasında, kendi kedim zıplayıp boğazımı parçalamaya çalışırken, Yüzbaşı Norrys'in tombul, yarı yenmiş bedeni üzerinde çömelmiş bir halde. Şimdi Exham Manastırı'nı yıktılar, Nigger-Man'i benden aldılar ve beni soyaçekimim ve deneyimim üzerine korku dolu fısıltılarla birlikte Hanwell'deki bu parmaklıklı odaya kapadılar. Thornton yandaki odada, ancak kendisiyle konuşmama engel oluyorlar. Ayrıca manastırla ilgili tüm gerçekleri hasıraltı etmeye de çalışıyorlar. Zavallı Norrys'den bahsettiğimde bu iğrenç olaydan dolayı beni suçluyorlar, ama benim yapmadığımı biliyor olmalılar. Farelerin yaptığını biliyor olmalılar; koşuşturmaları asla uyumama izin veremeyecek olan o kaygan aceleci farelerin; bu odanın yumuşak duvarları ardında yarışan ve beni tüm yaşamım boyunca tanımadığım dehşetlerle yüzleştiren şeytani farelerin; asla duyamadıkları farelerin, duvarlardaki farelerin.

Pickman's Model — H.P. Lovecraft
July 27, 1934.

PICKMAN'İN MODELİ

Deli olduğumu düşünmemelisin Eliot –pek çok kişinin bundan daha tuhaf önyargıları var. Niye Oliver'ın otomobillere binmeyen büyükbabasına gülmüyorsun? Eğer o lanet olası metroyu sevmiyorsam bu benim sorunum; hem ne de olsa taksiyle daha çabuk geldik. Eğer metroya binseydik Park Sokağı'ndan sonraki tepeyi yürüyerek geçmek zorunda kalacaktık.

Biliyorum, geçen seneki görüşmemizde olduğundan daha sinirliyim, ama bunun için doktor kesilmene gerek yok. Tanrı biliyor ya, sinirli olmamın pek çok sebebi var ve sanırım aklım başımda olduğu için şanslıyım. Hem niye böyle konuşmam için zorluyorsun? Eskiden bu kadar sorgulayıcı değildin.

Pekâlâ, eğer dinlemek istiyorsan anlatmamak için bir sebep göremiyorum. Hem belki dinlemen de gerekiyor, çünkü Sanat Kulübü'nden ayağımı kesmeye ve Pickman'den uzak durmaya başladığımı duyduğundan beri acılı bir anne baba gibi yazıp durdun bana. Şimdi o ortadan kaybolduğuna göre kulübe arada sırada uğruyorum, ama sinirlerim eskisi gibi sağlam değil.

Hayır, Pickman'in başına ne geldiğini bilmiyorum ve tahmin etmek de istemiyorum. Bir takım sırlarını öğrendikten sonra onunla selamı sabahı kestiğimi anlamışsındır –işte bu yüzden nereye gitmiş olduğunu düşünmek istemiyorum. Bırak polisler bulsun, ne bulacaklarsa –henüz Peters takma adıyla kiraladığı, North End'deki yerden habersiz oldukları gerçeğini göz önünde tutarsak, pek fazla bir şey bulamayacaklarını söyleyebilirim. Ben kendim de orayı yeniden bu-

lup bulamayacağımdan emin değilim ya –hoş bunu gündüz gözüyle bile denemem! Evet, gerçekten biliyorum, korkarın ki biliyorum, orayı niye elinde tuttuğunu. Şimdi buna geliyorum. Ve sanırım daha sözlerimi bitirmeden niye polisle konuşmadığımı anlayacaksın. Onlara yol göstermemi isteyeceklerdi, ama ben yolu bilseydim bile tekrar dönemezdim oraya. Orada birşeyler vardı – ve şimdi ne metroyu kullanabiliyor, ne de (buna da gülebilirsin) mahzenlere inebiliyorum artık.

Pickman'le selamı sabahı, Dr. Reid ya da Joe Minot ya da Rosworth gibi mızmız hanım evlatlarıyla aynı aptalca sebeplerden dolayı kesmiş olmadığımı anlayacağını tahmin ediyorum. Dekadan sanat sarsmaz beni; ve bir adam Pickman'inki gibi bir dehaya sahipse, eserleri hangi doğrultuda olursa olsun onu tanımayı bir onur sayarım. Boston, asla Richard Upton Pickman'den daha usta bir ressama sahip olmadı. Bunu ta en başında söylemiştim ve hâlâ da söylüyorum; bana o, 'Hortlak Beslenmesi'ni gösterdiğinde de fikrimi biraz olsun değiştirmedim. Bu, hatırlıyorsun, Minot'un onunla selamı sabahı kestiği sıralardaydı.

Biliyorsun, Pickman'inkiler gibi eserler üretmek, derin bir sanat anlayışını ve doğa üzerine derinlemesine bir öngörüyü gerektirir. Herhangi bir ucuz dergi kapağı çizeri ortalığa çılgınca boya sıçratıp bunu bir karabasan ya da Cadılar Ayini ya da şeytanın portresi olarak adlandırabilir, ama yalnızca büyük bir ressam böyle bir şeyi gerçekten korkutucu ya da canlı kılabilir. Bunun sebebi yalnızca gerçek bir sanatçının korkunç olanın gerçek anatomisini ya da korkunun fizyolojisini, gizli içgüdülerle ya da kalıtımsal korku anılarıyla tamı tamına bağlantı kuran çizgi ve orantı çeşitlerini ve dingin bir tuhaflık duygusunu uyandıracak uygun renk kontrastlarıyla aydınlatma efektlerini bilmesidir. Kitapların kapaklarına konulan ucuz hayalet öyküsü resimleri bizi yalnızca güldürürken, bir Fuseli tablosunun neden titrettiğini sana açıklamama gerek yok. Bu heriflerin yakaladıkları bir şey

var –yaşamın ötesinde– bize yalnızca bir saniyesini gösterebildikleri. Dorè'da vardı bu. Sime'de var. Chicagolu Angarola'da var. Ve Pickman'de de vardı, gelmiş geçmiş ve –Tanrı'dan umuyorum ki– gelebilecek herkesten daha fazla.

Gördüklerinin ne olduğunu sorma bana. Biliyorsun, alışılmış sanatta, önemsiz ticari kişilerin çıplak bir stüdyoda karalamasına çiziktirdikleri yapay saçmalıklarla doğaya ya da modellere bakılarak çizilmiş hayat dolu, nefes alıp veren şeyler arasında dünyalar kadar fark vardır. Doğrusu şunu söylemeliyim ki, gerçekten tekin olmayan bir sanatçı, modeller yaratan ya da içinde yaşadığı hayali dünyaya karşılık gelen gerçek görüntüler oluşturan bir çeşit vizyona sahiptir. Tıpkı bir yaşam ressamının ürünlerinin mektupla öğrenim görmüş bir karikatüristin uydurmalarından farklı olması gibi, aynı şekilde bu sanatçı, her nasılsa, bir taklitçinin yapmacık düşlerinden farklı ürünler ortaya koymayı becerir. Eğer Pickman'in gördüklerini ben görmüş olsaydım –ama hayır! İşte, daha derinlemesine konuşmadan önce birer içki içelim. Tanrım, eğer o insanın –insansa tabii– gördüklerini ben görmüş olsaydım yaşayamazdım!

Pickman'in en iyi çizdiği şeyin suratlar olduğunu anımsıyorsundur. Goya'dan beri hiç kimsenin bir dizi çehreye ya da bir ifade özelliğine katıksız cehennemi onun kadar fazla yerleştirebildiğine inanmıyorum. Ve Goya'dan önce de Notre Dame'daki ve Mont Saint-Michel'deki gargoyları ve kimeraları yapan ortaçağlı vatandaşlara kadar dönmen gerekiyor. Onlar akla gelebilecek her şeye inanıyorlardı –ve belki akla gelebilecek her şeyi görmüşlerdi de, çünkü Ortaçağ'ın bazı acayip evreleri vardı. Gitmenden bir yıl önce, Pickman'e, böyle fikirleri ve görüntüleri Tanrı aşkına nereden bulduğunu sormanı anımsıyorum. Yüzüne karşı attığı kahkaha edepsizce değil miydi? Reid biraz da bu kahkaha yüzünden onunla selamı sabahı kesti. Reid, biliyorsun, o sıralar karşılaştırmalı patolojiyle yeni yeni ilgilenmeye başlamıştı ve şu ya da bu zihinsel veya fiziksel belirtinin biyolojik ya da ev-

rimsel önemiyle ilgili pek çok debdebeli 'öznel bilgi'yle doluydu. Pickman'in kendisini her geçen gün biraz daha ittiğini ve sonlara doğru neredeyse korkuttuğunu –herifin çehresinin ve ifadesinin hoşuna gitmeyen, insani olmayan bir şekilde yavaş yavaş değiştiğini– söyledi. Beslenme yönteminden söz edip durdu ve Pickman'in anormal ve son derece eksantrik olduğunu belirtti. Sanırım, bu konu üzerinde konuştuysanız eğer, Reid'e, Pickman'in resimlerinin sinirlerini bozmasına ya da hayal gücünü alt üst etmesine izin verdiğini söylemişsindir. Ben şahsen benimkileri bozduğunu söylediğimi anımsıyorum –o zamanlar.

Ama Pickman'le ilişkimi bu türden bir şey yüzünden koparmadığımı aklında tut. Tersine, ona duyduğum hayranlık giderek büyüdü; çünkü şu 'Hortlak Beslenmesi' olağanüstü başarılıydı. Bildiğin gibi, kulüp onu sergilemedi ve Güzel Sanatlar Müzesi de hediye olarak verilmesini kabul etmedi; kimsenin satın almak istemediğini de ben ekleyeyim, böylece Pickman gidene dek onu evinde bulundurdu. Şimdi babası onu Salem'de saklıyor –biliyorsun ki Pickman eski bir Salem ailesinden gelme ve atalarından biri 1692'de cadılık suçundan asıldı.

Pickman'i sık sık aramak bende bir alışkanlık halini aldı, özellikle de tekin olmayan sanat üzerine bir monograf için not tutmaya başladıktan sonra. Herhalde bu fikri kafama sokan onun eserleriydi ve ne olursa olsun, geliştirmeye başladığımda onun bir bilgi ve öneri cevheri olduğunu fark ettim. Bana elinde bulunan bütün tabloları ve çizimleri gösterdi; ayrıca mürekkepli kalemle çizilmiş bazı taslaklarını da; bunları görmüş olsalardı üyelerin çoğu, yürekten inanıyorum ki, onu kulüpten tekmeyle kovarlardı. Kısa sürede bir müptela olup çıkmıştım ve bir okul çocuğu gibi oturup saatlerce onun kendisini Danvers tımarhanesine tıktırmaya yetecek kadar uçuk sanat teorilerini ve felsefî spekülasyonlarını dinlerdim. Kendisine bir kahramanmış gibi tapınmam, insanların giderek onunla daha az görüşmeye başlama ko-

nusundaki genel tavırlarıyla birleşince, o da bana iyice güvenmeye başladı; ve bir akşam eğer çenemi sıkı tutarsam ve hassas bir mideye sahip değilsem, bana oldukça sıradışı birşeyler –evindekilerden bir parçacık daha güçlü birşeyler– gösterebileceğini ima etti.

"Bilirsin," dedi, "Newbury Sokağı'na uyum sağlayamayacak şeyler vardır –buraya yabancı olan ve zaten burada idrak edilemeyecek şeyler. Ruhun tonlarını yakalamak benim işim ve bunları biçimlendirilmiş topraklardaki bir dizi sonradan oluşma yapay sokakta bulamazsın. Back Koyu, Boston değil –henüz hiçbir şey değildir, çünkü hatıralar toplamak ve yerel ruhları çekmek için yeterli zamanı olmadı. Burada hayaletler varsa bile, bir tuz bataklığının ve sığ körfezin evcil hayaletleri onlar; ve ben insan hayaletleri istiyorum –cehenneme bakıp gördüklerinin anlamını bilebilecek kadar yüksek dereceli bir donanıma sahip varlıklar.

"Bir sanatçının yaşaması gereken yer North End'dir. Eğer herhangi bir estetikçi samimi olsaydı, kitlesel gelenekler uğruna kenar mahallelere katlanırdı. Tanrı aşkına! Bu tür yerlerin yalnızca *yapılmadığını*, aslında *büyüdüğünü* fark etmiyor musun? Kuşaklar birbirleri ardınca oralarda yaşadılar, duyumsadılar ve öldüler; o zamanlar insanlar yaşamaktan, duyumsamaktan ve ölmekten korkmuyorlardı. 1632'de Copp's Tepesi'nde bir değirmen olduğunu ve bugünkü sokakların yarısının 1650'den önce yapıldığını bilmiyor musun? Sana iki yüz elli yıldan fazla ayakta kalmış evler gösterebilirim; modern bir evi toza dönüştürecek şeylere göğüs germiş evler. Günümüz insanları, yaşam ve ardında yatan güçler hakkında ne biliyorlar ki? Salem cadılığını bir aldatmaca olarak nitelendiriyorsun, ama bahse girerim ki dört kuşak önceki büyükbabaannem sana pek çok şey anlatabilirdi. Onu Gallows Tepesi'nde, dindarlık taslayan Cotton Mather'in gözleri önünde astılar. Mather, lanet olasıca, bazı kişilerin bu kahrolası monotonluk kafesinden kurtulmayı başarabileceğinden korkuyordu –birilerinin ona büyü yapmış ya da gece vakti kanını içmiş olmasını is-

terdim!

"İçinde yaşamış olduğu bir evi ve kulağa hoş gelen bütün o cüretkâr konuşmalarına karşın, içine girmeye cesaret edemediği bir başka evi gösterebilirim sana. O aptal Magnalia'ya ya da çocuksu *Görünmeyen Dünyanın Harikaları*'na yazmaya cesaret edemediği şeyler biliyordu. Buraya bak, eskiden bütün North End'de bir takım insanları birbirlerinin evlerine, mezarlığa ve denize bağlayan bir dizi tünel olduğunu biliyor muydun? Bırak insanlar yerin üstünde kovuşturmalar yapsınlar ve eziyet etsinler –ulaşamadıkları şeyler her gün sürüp gidiyordu ve yerlerini saptayamadıkları sesler geceleri kahkahalar atıyordu!

"Aslına bakarsan dostum, 1700'den önce inşa edilmiş ve ayakta kalmayı başarabilmiş her on evden sekizinin mahzeninde sana tuhaf birşeyler gösterebileceğime kalıbımı basarım. Yıkılan şu ya da bu eski binada işçilerin bulduğu tuğlayla örülmüş, boşluğa açılan kemerlere ve kuyulara dair haberleri okumadan bir ay bile geçirmiyoruz –bu yerlerden Henchman Sokağı yakınlarındaki bir tanesini geçen sene demiryolu köprüsünden görebiliyordun. Eskiden cadılar ve büyülerinin çağırdıkları vardı; korsanlar ve denizden getirdikleri, kaçakçılar vardı; hükümet izniyle çalışan korsan gemileri vardı –ve sana söylüyorum, eski günlerde insanlar yaşamayı ve yaşamın sınırlarını genişletmeyi biliyorlardı! Gözüpek ve bilge bir adamın bilebileceği tek dünya burası değildi –pöh! Ve buna karşılık bir de bugünü düşün, bir kulüp dolusu sözüm ona sanatçının bile bir Beacon Sokağı çay masası duyarlılığının ötesine geçen bir resim karşısında titremelere ve çırpınmalara kapılmasına yol açan solgun ve pembe beyinleri!

"Günümüzü kurtaran tek fazilet, geçmişi doğru dürüst araştıramayacak kadar aptal olması. Haritalar, kayıtlar ve turist rehberleri North End hakkında gerçekten ne anlatıyorlar ki? Pöh! Seni, üstünkörü bir tahminle, içlerinde kaynaşan yabancılar dışında on canlının bile varlıklarından haberdar olmadığı, Prince Sokağı'nın kuzeyindeki

otuz ya da kırk dar sokağa ve şebekeye götürmeyi garanti edebilirim. Ve bu aptal melezler onların anlamı hakkında ne biliyorlar ki? Hayır, Thurber, bu eski yerler muhteşem düşler kuruyor ve mucizelerle, dehşetlerle ve sıradanlıktan kaçışlarla dolup taşıyorlar; yine de onları anlayabilecek ya da onlardan faydalanacak tek bir kişi bile yok. Daha doğrusu, yalnızca bir tek kişi var – çünkü ben geçmişi boşuna araştırıp durmuyorum!

"Buraya bak, sen bu türden şeylerle ilgilenirsin. Sana orada antik dehşetin gece ruhunu yakalayabildiğim ve Newbury Sokağı'nda hayalini bile kuramayacağım tablolar ürettiğim bir stüdyom daha olduğunu söylesem ne yaparsın? Doğal olarak kulüpteki o lanet olasıca hanım evlatlarına bundan bahsetmiyorum – hele Reid, kahrolası, tersine dönmüş evrim yolunda ilerleyen bir tür canavar olduğumu fısıldayıp dururken. Evet, Thurber, uzun süre önce güzellik gibi dehşetin de yaşamdan resmedilmesi gerektiğine karar verdim, bu yüzden dehşetin yaşadığını bildiğim yerlerde bir takım araştırmalar yaptım.

"Hâlâ hayatta olan üç İskandinav ve benim dışımda kimsenin görmemiş olduğuna inandığım bir yerim var. Demiryolu köprüsünden mesafe olarak pek uzak değil, ama ruhsal olarak yüzyıllarca uzak. Orayı bodrumdaki tuhaf eski tuğla kuyu yüzünden aldım –sana bahsettiklerimden biri. Kulübe neredeyse yıkılmak üzere olduğundan kimse orada oturmak istemiyor; ödediğim kira öyle komik ki söylemeye utanıyorum. Pencereler çivilenmiş, ama daha iyi, ne de olsa çalışırken gün ışığı istemiyorum. Resimlerimi mahzende, ilhamın en fazla olduğu yerde yapıyorum, yine de zemin kattaki odaları dayayıp döşettim. Evin sahibi bir Sicilyalı ve evi ondan Peters takma adıyla kiraladım.

"Şimdi, eğer istersen seni bu gece oraya götürebilirim. Resimlerin hoşuna gideceğini sanıyorum, çünkü, söylediğim gibi, orada kendimi biraz kaptırıp koyuverdim. Pek uzakta sayılmaz –bazen yürüyerek gidiyorum, çünkü öyle bir yere taksiyle giderek dikkat çekmek istemiyo-

rum. Güney İstasyonu'ndan Battery Sokağı'na giden metroya binebiliriz; daha sonra fazla yürümemiz gerekmiyor."

Doğrusu, Eliot, bu sıkıcı söylevden sonra bana, kendimi koşarak ilk gördüğüm boş taksiye atmaktan alıkoyup yürümek dışında yapacak bir şey kalmıyordu. Güney İstasyonu'ndan metroya bindik ve on iki sıralarında Battery Sokağı'ndaki merdivenlerden inmiş. Constitution Rıhtımı'nın ötesindeki eski liman mahallesinde ilerliyorduk. Sokakların isimlerine dikkat etmedim ve hangisine saptık bilmiyorum, ama Greenough Sokağı olmadığına eminim.

Saptıktan sonra, dağılıverecekmiş gibi görünen çatıları, ufak çerçeveli pencereleri ve mehtaplı gökyüzüne karşı yan parçalanmış yükselen harap bacalarıyla yaşamımda gördüğüm en eski ve en kirli ara sokağı tırmanmaya başladık. Görünürde Cotton Mather'in zamanına ait olmayan üç ev bile bulunduğunu sanmıyorum –şurası kesin ki, gözüme ilişen evlerden en az ikisi birbirine yaslanmıştı ve bir keresinde de neredeyse unutulmuş gambrel öncesi tarzda sivri bir çatı gördüğümü sandım, her ne kadar antikacılar Boston'da artık bu tip çatıların kalmadığını söyleseler de.

Loş sokaktan sola saparak aynı ölçüde sessiz ve daha da dar, karanlık bir sokağa girdik; ve daha sonra karanlıkta sağa doğru, geniş açılı olduğuna inandığım bir dönüş yaptık. Kısa süre sonra Pickman'in cebinden çıkardığı fener kurtlar tarafından iyice yenmiş, son derece eski, on panellik bir kapıyı aydınlattı. Pickman kapıyı açtıktan sonra, beni bir zamanlar kara meşeyle kaplı olduğu belli, görkemli, boş bir koridora iteledi –koridor yalındı elbet, ama heyecan uyandırıcı bir biçimde Andros ve Phipps'in ve büyücülüğün zamanlarını çağrıştırıyordu. Sonra beni soldaki bir kapıdan soktu, bir gaz lambası yaktı ve kendimi evimde hissetmemi söyledi.

Şimdi, Eliot, ben sokaktaki adamın tabiriyle oldukça "sıkı" biri sayılırım, ama itiraf etmeliyim ki o odanın duvarlarında gördüklerim oldukça kötü bir şekilde etkiledi beni. Onlar tablolarıydı, biliyorsun

–Newbury Sokağı'nda yapamadığı ve hatta sergileyemediği tabloları– ve kendisini "kapıp koyverdiğini" söylerken haklıydı. İşte –bir içki daha al– benim nasılsa ihtiyacım var!

Sana onları tarif etmeye çalışmam faydasız, çünkü o berbat, kâfir dehşet, o inanılmaz iğrençlik ve ahlaki çöküntü sözcüklerin sınıflandırma yetilerinin çok ötesindeki ufak ayrıntılardan kaynaklanıyordu. Sidney Sime'de görülen egzotik teknikten, Clark Ashton Smith'in kanı dondurmak için kullandığı Satürn-ötesi peyzajlardan ve ay manzaralarından eser yoktu. Arka planda çoğunlukla eski kilise mezarlıkları, engin ormanlar, deniz kıyısındaki yarlar, tuğla tüneller, çok eski tarzda döşenmiş odalar ya da duvarcı işi, basit kemerli mezarlar görülüyordu. Copp's Tepesi Mezarlığı, ki o evden fazla uzakta olamazdı, gözde bir sahneydi.

Çılgınlık ve anormallik ön plandaki simalarda yatıyordu –ne de olsa Pickman'in hastalıklı sanatının üstünlüğü iblisçe portreler çizmesindeydi. Bu simaların bütünüyle insan olduğu çok enderdi, ama çoğunlukla insanlığa değişen derecelerde yakındılar. Bedenlerin neredeyse tümü, iki ayaklılardan sayılmalarına karşın, öne eğiktiler ve belli belirsiz, köpeksi bir görünüşleri vardı. Pek çoğunun derisinde hoş olmayan bir tür lastiksilik göze çarpıyordu. Öğ! Onları şimdi bile görür gibiyim! Ne yaptıklarına gelince – doğrusu, fazla kesin konuşmamı bekleme benden. Genellikle besleniyorlardı –ne yediklerini söylemeyeceğim. Bazen gruplar halinde mezarlıklarda ya da yeraltı geçitlerinde gösterilmişlerdi ve genellikle kurbanları için birbirleriyle savaşır görünüyorlardı –daha doğrusu, sahipsiz ganimetleri için. Ve Pickman bazen bu solgun ganimetlerdeki kör suratlara öyle lanetli ifadeler veriyordu ki! Ara sıra yaratıklar gece vakti açık pencerelerden içeri sıçrarken ya da uyuyanların göğüsleri üzerine çökmüş, boğazlarını parçalarken görülüyorlardı. Bir tuval bir grup yaratığı Gallows Tepesi'nde, ölü yüzü kendilerininkini çok andıran, asılmış bir cadının etrafında çember kurmuş, ulurken gösteriyordu.

Ama beni fenalaştıran şeyin bütün bu korkunç temalar ve sahneler olduğu fikrine kapılma sakın! Ben üç yaşında bir velet değilim ve bunlar gibisini daha önce çok görmüştüm. Beni fenalaştıran *suratlardı*, Eliot, tuvalden yaşam soluğunun ta kendisiyle yan yan bakan ve salya akıtan, o lanetli *suratlar*! Tanrı adına, dostum, onların canlı olduklarına *gerçekten* inanıyorum! O iğrenç büyücü boya maddesinde cehennem alevlerini uyandırmıştı ve fırçası kâbuslar doğuran sihirli bir değnekti! Ver şu şarap şişesini bana, Eliot!

Adı "Ders" olan bir tane vardı –Tanrı beni onu tekrar görmekten esirgesin! Dinle –bir grup isimsiz köpeksi yaratığın bir kilise mezarlığında çember kurup çömelmiş, küçük bir çocuğa kendileri gibi beslenmeyi öğretişlerini kafanda canlandırabiliyor musun? Çalınmış bir bebeğin bedeli, tahminimce –tuhaf yaratıkların çaldıkları insan bebeklerine karşılık beşiklerine kendi yavrularını bırakmalarına ilişkin o eski efsaneyi bilirsin. Pickman o çalınan bebeklere ne olduğunu gösteriyordu –nasıl büyüdüklerini– ve derken insan olanların ve olmayanların suratları arasında korkunç bir ilinti görmeye başladım. Pickman gerçekten de insanlıkdışı olanla insanlığın aşağı bir seviyesinde olan arasındaki tüm o hastalıklı derecelendirmelerinde, şeytani bir bağlantıyı ve evrimi tanıtıyordu. Köpeksi şeyler insanlardan türemişti!

Ve yaratıkların insanlara bıraktıkları bebekleri nasıl çizdiğini merak eder etmez gözüm tam da bu düşünceyi somutlaştıran bir tabloya ilişti. Eski bir Püritan odası görüntülenmişti –kafesli pencereleri, tahta bir kanepesi ve biçimsiz onyedinci yüzyıl mobilyalarıyla, içinde bir ailenin oturduğu ve babanın Kutsal Kitap'ı okuduğu, yoğun bir ışıkla aydınlatılmış bir oda. Tek bir tanesi dışında tüm yüzler soyluluğu ve derin bir saygıdeğerliği sergiliyordu, ama o yüzün yansıttığı tek şey cehennemin alaycılığıydı. Yüz genç bir adamınkiydi ve hiç şüphesiz sofu adamın oğlu sanılan birine aitti, ama özü kirli şeylerle akrabaydı. Onların değiştirilmiş oğluydu o –Pickman yüz hatlarını

yüce bir ironi ruhuyla son derece belirgin bir şekilde kendininkine benzetmişti.

Bu arada Pickman bitişik bir odada bir lamba yakmıştı ve kapıyı kibarca benim için açık tutuyordu; bana 'modern çalışmalarını' görmek isteyip istemediğimi sordu. Ona düşüncelerimi söyleme fırsatını bulamamıştım –korkudan ve tiksintiden dilim tutulmuştu– ama sanırım beni tamamen anladı ve kendini oldukça övülmüş saydı. Ve şimdi seni tekrar temin etmek istiyorum ki Eliot, ben alışılmıştan biraz farklılık gösteren her şey karşısında feryadı basacak bir hanım evladı değilim. Orta yaşlıyım ve oldukça kaşarlanmış sayılırım; sanırım beni Fransa'da, kolay kolay sindirilemeyeceğimi bilecek kadar tanıdın. Şunu da anımsamalısın ki, kendimi henüz toplamış ve New England sömürgesini bir çeşit cehennem uzantısına dönüştüren o korkunç tablolara yeni yeni alışmaya başlamıştım. Doğrusunu istersen, tüm bunlara karşın bir sonraki oda beni esaslı bir çığlık atmaya zorladı ve düşüp bayılmamak için kapıya tutunmak zorunda kaldım. Öteki oda bir grup hortlağı ve cadıyı atalarımızın dünyasını istila ederken göstermişti, ama bu oda dehşeti günlük yaşamımızın ortasına getiriyordu!

Tanrım, herif resim yapmasını nasıl da biliyordu! 'Metro Kazası' adlı bir çalışmada, iğrenç yaratıklardan ibaret bir sürü, bilinmeyen bir yeraltı mezarlığından Bolyston Sokağı metrosunun zeminindeki bir çatlağa tırmanıyor ve perondaki insan kalabalığına saldırıyorlardı. Bir diğeri Copp's Tepesi'nde, mezarların arasında yapılan bir dansı, günümüze ait bir arka planla gösteriyordu. Sonra bir sürü mahzen resmi vardı; yaratıklar duvarlardaki deliklerden ve çatlaklardan sürünerek giriyor ve sırıtarak fırçaların, fırınların arkasına çömeliyor, merdivenlerden inecek ilk kurbanlarını bekliyorlardı.

Bir mide bulandırıcı tuval, pis kokulu canavarların karınca benzeri ordularının yeryüzünü delik deşik eden oyuklardan sıkışarak çıktıkları, Beacon Tepesi'nin engin bir profilini betimler görünüyordu.

Modern mezarlıklardaki danslar serbestçe resmedilmişti ve bir başka ifade beni hepsinden daha fazla sarstı –bilinmeyen bir mahzende geçen sahnede, bir sürü yaratık, elinde tanınmış bir Boston turist kılavuzu tutan ve bunu yüksek sesle okuduğu belli olan birinin etrafına toplanmıştı. Hepsi de aynı geçidi işaret ediyordu ve her yüz saralı, çınlayan kahkahalarla öylesine çarpılmıştı ki, neredeyse zalim kahkahaların yankılarını duyduğumu sandım. Tablonun ismi şuydu, 'Holmes, Lowell ve Longfellow Auburn Dağı'nda Gömülü Yatıyor.'

Kendimi yavaş yavaş toplarken ve bu ikinci kötülük dolu, hastalıklı odaya ısınırken, mide bulandırıcı tiksintimdeki bazı noktaları analize giriştim. Her şeyden önce, dedim kendi kendime, bu yaratıkların itici olmalarının nedeni Pickman'deki mutlak insanlıkdışılığı ve katı yürekli zalimliği yansıtmalan. Beynin ve bedenin çektiği işkence, ölümcül mekânların aşağılanması bu derece hoşuna gittiğine göre herif tüm insanlığın acımasız bir düşmanı olmalıydı. İkinci olarak, resimler korkutuyordu, çünkü gerçekten çok iyiydiler. Sanatları ikna edici türdendi –resimleri gördüğümüzde ifritlerin ta kendisini görüyor ve onlardan korkuyorduk. Ve işin tuhafı, Pickman gücünü seçicilikten ya da tuhaflıktan almıyordu. Hiçbir şey bulandırılmış, çarpıtılmış ya da basmakalıplaştırılmış değildi; anahatlar keskin ve canlıydılar; ayrıntılarsa neredeyse acı verecek kadar iyi betimlenmişti. Ve suratlar!

Gördüğümüz sıradan bir ressamın yorumu değildi; yalın nesnellik içinde açıkça belirgin, cehennemin ta kendisiydi. Tanrı adına, ta kendisiydi! Herif bir hayalperest ya da romantik filan değildi –bize düşlerin çalkantılı, parlak geçiciliğini sergilemeye dahi çalışmıyor, bütünüyle, kusursuzca, içtenlikle ve kesin bir şaşmazlıkla gördüğü durağan, mekanik ve iyi kurgulanmış bir dehşet dünyasını soğuk ve şeytani bir alaycılıkla yansıtıyordu. Bu dünyanın ne olabileceğini ya da ortasında uzun adımlarla koşan, hızla yürüyen ve sürünen kâfir şekillerin Pickman'in gözüne nereden iliştiğini Tanrı bilir; ama imgele-

rinin şaşırtıcı kaynağı her ne olursa olsun, bir tek şey apaçıktı. Pickman her bakımdan –idrakta ve uygulamada– su katılmadık, titiz ve neredeyse bilimsel bir *realistti*.

Ev sahibim şimdi beni mahzene, asıl stüdyosuna götürüyordu ve tamamlanmamış tuvallerde bir takım cehennemî çalışmalarla karşılaşmaya kendimi hazırladım. Rutubetli merdivenlerin dibine eriştiğimizde Pickman fenerini geniş odanın köşelerinden birine çevirdi ve toprak zemindeki büyük bir kuyuya ait olduğu anlaşılan dairesel, tuğladan bir kuyu ağzı bileziğini aydınlattı. Biraz daha yaklaştık ve bileziğin yaklaşık iki metre genişliğinde, duvarlarınsa kırk santim kalınlığında, toprak seviyesinden de on beş santim kadar yukarıda olduklarını gördüm –onyedinci yüzyıla ait su katılmadık bir eserdi, yanılmadıysam tabii. Bu, diye açıkladı Pickman, bahsedip durduğu şeyditepenin altına açılmış tüneller zincirine ait bir delik. Dalgın dalgın bakınırken kuyunun kapatılmamış olduğunu ve ağır bir tahta diskin kapak görevini gördüğünü fark ettim. Pickman'in çılgınca imaları boş laftan ibaret değilse, o kuyunun ilintili olduğu şeyleri düşünerek hafifçe titredim; sonra dönerek onu izledim ve bir merdivenden, daha sonra da dar bir odadan geçerek ahşap zeminli ve stüdyo olarak döşenmiş orta boyutlarda bir odaya girdik. Bir asetilen gaz lambası donanımı çalışma için gerekli ışığı sağlıyordu.

Ressam sehpalarının üzerine oturtulmuş, duvarlara dayalı tamamlanmamış tablolar yukarıdaki tamamlanmışlar kadar korkutucuydular ve ressamın titiz yöntemlerini sergiliyorlardı. Sahne taslakları aşırı özenle çizilmişlerdi ve kurşun kalemle üzerlerinden geçilmiş şekiller Pickman'in doğru perspektifi ve orantıyı elde etmedeki özenli kusursuzluğunu ifade ediyordu. Herif muhteşemdi –bunu şimdi bile, tüm bildiklerime karşın, söylüyorum. Bir masanın üzerinde duran koca bir fotoğraf makinesi dikkatimi çekti ve Pickman onu arka planlar için manzara çekimlerinde kullandığını, böylece şu ya da bu görüntü için alet edevatını yüklenip tüm şehirde dolaşmak yerine, man-

zaralan stüdyosunda, fotoğraflardan çizdiğini söyledi bana. Bir fotoğrafın uzun süreli bir iş için gerçek bir manzara ya da model kadar iyi olduğunu düşünüyordu ve onları düzenli olarak kullandığını belirtti.

Odanın her tarafından yan yan bakınan mide bulandırıcı taslaklarda ve yarım kalmış ucubelerde gerçekten tedirgin edici birşeyler vardı ve Pickman ışıktan uzaktaki bir tuvalin örtüsünü ansızın indirdiğinde, yaşamım adına, tiz bir çığlığı engelleyemedim –o gece attığım ikinci çığlığı. Çığlığım eski ve güherçileli mahzenin loş koridorlarında yankılanıp durdu ve ben, isterik bir kahkahayla patlama tehdidinde bulunan bir tepki selini bastırmak zorunda kaldım. Ulu Tanrım! Eliot, ama ne kadarı gerçekti ve ne kadarı hummalı hayal, bilmiyorum. Yeryüzünün böyle bir düşü barındırabilmesi bana olası gelmiyor.

O, parıldayan kırmızı gözleriyle muazzam ve isimsiz bir günah tohumuydu ve kemikli pençelerinde bir zamanlar bir erkek olan bir şeyi tutuyordu, tıpkı bir çocuğun şeker çubuğunu dişlemesi gibi kafayı kemirerek. Bir şekilde çömelmişti ve ona bakarken insan sanki her an elindeki avı yere atıp daha iştah açıcı bir parçanın peşine düşecekmiş izlenimine kapılıyordu. Ama her şeye lanet olsun, onu tüm paniğin ölümsüz kaynağı yapan şey o şeytani tema değildi –ne buydu, ne de sivri kulaklı köpek suratı, kanlı gözler, yassı burun ve salyalı ağız. Pullu pençeler veya cüsseli beden ya da yarı oynaklı ayaklar da değildi –bunların hiçbiri değildi, herhangi biri heyecanlı bir adamı delirtmeye yeterli olsa da.

O şey teknikti Eliot –lanetli, inançsız, doğaüstü teknik! Yaşayan bir adam olarak ben, yaşamın gerçek nefesinin tuvalle böylesine bütünleştiğini başka hiçbir yerde görmedim. Yaratık oradaydı –öfkeyle bakıyor, kemiriyor ve öfkeyle bakıyordu– ve biliyordum ki, yalnızca doğa yasalarının kesintiye uğramasıyla bir adamın böyle bir şeyi modelsiz çizmesine göz yumulabilirdi –şeytana satılmamış hiçbir ölümlünün görmediği aşağı dünyaya göz atmamışsa tabii.

Tuvalin boş bir tarafına bir ataşla, kötü bir şekilde kıvrılmış bir kâğıt parçası tutturulmuştu –herhalde Pickman'in arka plan olarak çizmeyi düşündüğü, çoğaltacağı karabasan kadar çirkin bir yere ait bir fotoğraftır, diye düşündüm. Tam onu düzeltip bir göz atmak için uzanmıştım ki, Pickman'in sanki vurulmuş gibi yerinden sıçradığını gördüm. Şaşkınlık çığlığım, karanlık mahzende alışılmamış yankılar uyandırdığından beri tuhaf bir dikkatle dinliyordu ve şimdi, benimkiyle kıyaslanmasa da, içinde ruhsal olandan çok fiziksel nitelikleri barındıran bir korkuya kapılmış göründü. Bir tabanca çıkardı ve sessiz olmamı işaret etti, sonra ana mahzene girdi ve kapıyı ardından kapattı.

Sanırım bir saniye için donup kaldım. Pickman'in dinleyiş tarzını taklit ederek, bir yerlerde hafif bir koşuşturma sesi ve tespit edemediğim bir yönde gelen bir dizi hayvan çığlığı ya da darbe sesleri duyduğumu sandım. Dev fareleri düşündüm ve titredim. Sonra, her nasılsa tüylerimi diken diken eden, hafif bir tıkırtı geldi –kaçamak, el yordamıyla yapılmış bir takırtı, söylemek istediğimi sözcüklere dökmeyi beceremesem de. Sanki ağır bir tahta, taşın ya da tuğlanın üzerine düşmüş gibiydi –tuğlanın üzerindeki tahta– bunu ne düşündürüyordu bana?

Ses tekrar geldi, daha yüksek. Sanki tahta bir öncekinden daha öteye düşmüş gibi bir titreşme oldu. Bunu keskin bir gıcırtı sesi, Pickman'den anlaşılmaz bir haykırış ve bir tabancanın altı kurşununun hepsinin, bir aslan terbiyecisinin etki uyandırmak için havaya ateş etmesi gibi, gösterişli bir tarzda, kulakları sağır edici bir biçimde sıkılması izledi. Boğuk bir cığıltı ya da cıyaklama ve bir düşme sesi. Sonra yeniden tahta ve tuğla sürtünmeleri, bir duraksama ve kapının açılması ki, şunu itiraf etmeliyim, beni sertçe yerimden sıçrattı. Pickman, eski kuyuyu istila eden tombul farelere lanet okuyarak dumanlar tüten tabancasıyla yeniden belirdi.

"O şeytanlar ağızlarının tadını biliyorlar, Thurber," diye sırıttı, "ne

de olsa o eski tüneller mezarlığa, cadı mağaralarına ve deniz kıyısına açılıyordu. Ama yedikleri her neyse bitmiş olmalı, çünkü dışarı çıkmaya çok fazla meraklıydılar. Çığlığın onları harekete geçirdi sanıyorum. Bu türden eski yerlerde tedbirli olmak iyidir –karşılaşılan tek engel kemirgen dostlarımız, gerçi bazen atmosfer ve renklilik açısından faydalı bir mülkiyet olduklarını düşünüyorum."

Doğrusu Eliot, o geceki maceranın sonuydu bu. Pickman bana o yeri göstermeye söz vermişti ve Tanrı biliyor ya, bir başka yoldan çıkardı, çünkü bir sokak lambası gördüğümüzde tek düze sıralanmış karışık sefil bloklar ve eski evlerle dolu yarı tanıdık bir sokaktaydık. Bu sokağın Charter Sokağı olduğu sonradan ortaya çıktı, ama o zaman tam olarak nerede olduğumuza dikkat edemeyecek kadar telaşlıydım. Metro için çok geç kalmıştık ve şehre Hanover Sokağı'ndan yürüyerek döndük. O yürüyüşü anımsıyorum. Tremont'dan Beacon'a geçtik ve Pickman beni Joy'un köşesinde, dönüp bir ara sokağa saptığım yerde bıraktı. Onunla bir daha konuşmadım.

Onunla selamı sabahı niye mi kestim? Sabırsız olma. Bekle de kahve için zile basayım. Öteki meretten yeterince içtik, ama ben şahsen birşeylere ihtiyaç duyuyorum. Hayır –sebep o evde gördüğüm tablolar değildi; gerçi onların, Pickman'in Boston'daki evlerin ve kulüplerin onda dokuzundan kovulmasını sağlamaya yeteceğine yemin edebilirim ve sanırım şimdi niye metrolardan ve mahzenlerden uzak durmak zorunda kaldığımı biliyorsun. Asıl sebep –ertesi gün ceketimde bulduğum bir şeydi. Biliyorsun, korkutucu tuvale iliştirilmiş o kıvrık kâğıt; o ucubenin arka planını çizmek için kullanacağı yerin bir fotoğrafı olduğunu sanmıştım. O en son panik onu düzeltmek için uzanırken gelmişti ve görünen o ki, dalgınlıkla buruşturup cebime atıvermiştim. Ama işte kahve –kapkara iç, Eliot, aklın varsa.

Evet, Pickman'le selamı sabahı kesmemin sebebi o kağıttı; Richard Upton Pickman'le, tanıdığım en büyük sanatçıyla –ve yaşamın sınırlamalarından efsanelerin ve çılgınlığın kuyularına atlayan en iğrenç

varlıkla. Evet –koca Reid haklıydı. O tam olarak insan değildi. Ya tuhaf bir gölgenin içinde doğmuştu, ya da yasaklanmış kapıyı açmanın bir yolunu bulmuştu. Şimdi hepsi bir, çünkü o gitti –sık sık gezmeyi sevdiği o efsanevi karanlığa geri döndü. İşte, bırakalım şamdan yansın. Yaktığım şeyi açıklamamı ya da hatta tahmin yürütmemi isteme benden. Bana Pickman'in fareler diyerek geçiştirmek istediği o köstebeğimsi tırmanışların ardında ne yattığını da sorma. Bazı sırlar vardır, bilirsin, eski Salem zamanından kalmış olabilirler ve Cotton Mather daha da tuhaf şeylerden bahseder. Pickman'in tablolarının nasıl kahrolası bir şekilde canlı olduğunu, hepimizin o yüzleri nereden bulduğunu nasıl da merak ettiğimizi biliyorsun.

Doğrusu –o kâğıt bir arka plan fotoğrafı filan değildi. Gösterilen şey Pickman'in o berbat tuvale çizdiği canavarımsı yaratıktı yalnızca. Kullandığı modeldi o –ve arka plan sadece en küçük detayına kadar mahzen stüdyosunun duvarına aitti. Tanrı aşkına, Eliot, *fotoğraf gerçek yaşamdan çekilmişti.*

CTHULHU'NUN ÇAĞRISI

Böylesine büyük güçlerin ya da varlıkların hâlâ yaşadıkları düşünülebilir... çok eski bir çağdan artakaldıkları... öyle bir çağ ki, belki bilincin gelişen insanlık dalgası karşısında çok uzun süre önce geri çekilen şekiller ve biçimlerle ifade edildiği... belirsiz anısı yalnızca şiirlerde ve efsanelerde barınan ve tanrılar, canavarlar, her türden hayali yaratıklar diye adlandırılan biçimlerle...

ALGERNON BLACKWOOD

-I-
KİLİN İÇİNDEKİ DEHŞET

Yeryüzündeki en merhametli şey, insan zihninin çevresindeki her şeyle bağlantı kurma konusundaki yetersizliğidir herhalde. Sonsuzluğun kara denizlerinin ortasındaki dingin bir cehalet adasında yaşıyoruz ve çok uzaklara yolculuk etmek bize göre değil. Her biri kendi yönünde ilerlemeye çalışan bilimler şimdiye dek bize pek zarar getirmedi; ancak günün birinde, ayrık bilgilerin birleştirilmesi önümüze öylesine korkunç gerçeklik manzaraları serecek ve oradaki tatsız konumumuzu açığa vuracak ki, ya bu keşif karşısında çıldıracağız, ya da ölümcül ışıktan kaçıp yeni bir Ortaçağ'ın huzuruna ve güvenliğine sığınacağız.

Teosofistler dünyamızın ve insan ırkının geçici ve önemsiz olduğu kozmik çemberin dehşetli görkemi üzerine tahminler yürüttüler bile. Kibar bir iyimserlikle maskelenmese kanı donduracak terimler-

le tuhaf yaşam biçimlerini ima ettiler. Ama düşündükçe beni titreten ve düşledikçe çıldırtan, yasaklanmış sonsuzluklara fırlattığım bir anlık bakış onlardan gelmedi. O bakış, gerçeğe fırlatılan tüm dehşetli bakışlar gibi bilgilerin şans eseri birleşmesi ile ortaya çıkmıştı –ki bu kez söz konusu olan eski bir gazete kupürü ile ölmüş bir profesörün notlarıydı. Umarım kimse benim bulduklarımı bulmaz; şurası kesin ki eğer yaşarsam, bir daha asla böylesine korkunç bir zincire bilerek bir halka daha eklemeyeceğim. Sanırım profesör de sessiz kalmayı planlamıştı ve ansızın ölmeseydi notlarını yok edecekti.

Bu konu üzerinde bilgi edinmem Providence, Rhode Adası'ndaki Brown Üniversitesi'nde Sami Dilleri Profesörlüğü'nden emekli büyükamcam George Gammell Angell'ın 1926-7 kışındaki ölümüyle başladı. Profesör Angell eski yazıtlar üzerine çok tanınmış bir otoriteydi ve önemli müzelerin müdürleri kendisine sık sık başvururlardı; bu yüzden doksan iki yaşındaki ölümü pek çok kişi tarafından anımsanabilir. Gösterilen ilgi, ölüm sebebinin belirsizliği üzerinde yoğunlaştı. Görgü tanıklarının anlattıklarına göre, Profesör Newport gemisinden indikten sonra, rıhtım mahallesi ile rahmetlinin Williams Sokağı'ndaki evi arasında kestirme bir yol oluşturan sarp tepelerin yamaçlarındaki tuhaf karanlık avlulardan birinden gelmiş olan, denizci görünüşlü genç bir zenci kendisine dirsek attıktan sonra ansızın düşerek ölmüştü. Doktorlar görünürde hiçbir rahatsızlık bulamadılar, ancak karmaşık tartışmalardan sonra yaşlı adamın ölümüne dik bir bayırı tırmanması sonucu kalbinde meydana gelen belirsiz hasarın yol açtığına karar verildi. O sıralar bu resmi açıklamaya karşı çıkmak için sebep görememiştim, ancak son zamanlarda şuphe eğilimleri gösteriyorum –ve hatta şüphelenmekten de fazlasını yapıyorum.

Büyükamcam çocuksuz bir dul olarak öldüğünden varisi ve vasiyet hükümlerini yerine getirmekle yükümlü kişi bendim; ve notlarını kusursuzca incelemem gerekiyordu; bu yüzden bu dosyalarıyla kutularını Boston'daki evime taşıdım. Aralarında bağıntı kurduğum pek

çok materyal daha sonra Amerikan Arkeoloji Derneği tarafından yayımlanacaktır, ancak son derece şaşırtıcı bulduğum ve başka gözlere göstermekten hiç hoşlanmadığım bir kutu vardı. Kilitliydi ve anahtarını profesörün hep cebinde taşıdığı yüzüğü incelemeyi akıl edene dek bulamadım. O zaman kutuyu açmayı başardım, ama bunu yaptıktan sonra karşıma daha sağlam ve sıkı kilitlenmiş ikinci bir engel çıktı. Demek istediğim bulduğum kilden yarım kabartmanın ve tutarsız notların, abuk sabuk yazıların ve kupürlerin anlamı ne olabilirdi ki? Amcam son yıllarında en yüzeysel sahtekârlıklara inanacak kadar saflaşmış mıydı? Yaşlı adamın iç huzurunu kaçırdığı apaçık olan o tuhaf oymayı incelemeyi aklıma koydum. Yarım kabartma iki santim kalınlığında, on iki santim boyunda ve on beş santim eninde kaba bir dikdörtgendi; modern olduğu anlaşılıyordu. Buna karşın üzerindeki desenler, hava ve konu açısından, modern olmaktan çok uzaktı; çünkü kübizmin ve fütürizmin acayiplikleri pek çok ve çılgınca olmasına karşın, tarihöncesi yazılarda bulunan o gizemli düzenliliğe pek bulaşmazlar. Ve her ne kadar amcamın kâğıtlarıyla ve biriktirdikleriyle çok içli dışlı olmama karşın hangi dilde olduğunu anlayamadığım gibi, hangi devre ait olduğunu bir türlü ortaya çıkaramasam da bu desenlerin pek çoğunun bir tür yazı olduğu anlaşılıyordu.

Bu hiyerogliflerin üstünde, empresyonist yapısı, doğası hakkında kesin bir yargıda bulunmayı engelleyen, resim amacıyla çizildiği apaçık bir şekil de vardı. Bir tür canavar ya da canavar sembolü olduğu anlaşılıyordu; yalnızca hastalıklı bir imgelemin kurgulayabileceği türden bir şekildi. Eğer aşırı çalışan hayal gücüm sayesinde aynı anda bir ahtapotun, bir ejderin ve bir insan bozuntusunun resimlerini gördüğümü söylesem o yaratığın ruhuna çok aykırı düşmez herhalde. Etli, duyargalı bir kafa gelişmemiş kanatlı, groteks ve pullu bir bedenin üstünde duruyordu; ancak onu şok edecek kadar korkutucu yapan bütün *genel anahatlarıydı*. Şeklin arkasında büyük taşlı, harçsız bir mimarinin belirsiz göstergeleri yatıyordu.

Bu ucubeye eşlik eden yazılar, gazete kupürlerinden bir istif dışında, Profesör Angell tarafından yakın bir zamanda yazılmış; ve edebi olma kaygısı da gözetilmemişti. Ana doküman olduğu anlaşılan belgeye, böylesine duyulmamış bir kelimenin yanlış okunmasını engellemek için özenle "CTHULHU MEZHEBİ" yazılmıştı. Bu manüskri iki bölüme ayrılmıştı; ilkinin başlığı "1925 – H. A. Wilcox'un Düşü ve Düş Çalışmaları, 7 Thomas Sk., Providence, R. I.," ikincisininse "Müfettiş John R. Legrasse'in Anlatısı, 121 Bienville Sk., New Orleans, La., 1908'de A. A. S. Top. –Aynı Konuda Notlar, & Prof. Webb'in Rpr." idi. Diğer elle yazılmış kağıtlarsa özet notlardı, bazıları farklı insanların gördüğü tuhaf rüyaların anlatısı, bazıları teosofi kitaplarından ve dergilerinden alıntılar (en dikkat çekeni W. Scott Elliot'ün *Atlantis ve Kayıp Lemuria*'sıydı), kalanı uzun süredir ayakta kalan gizli toplumlara ve saklı mezheplere ilişkin, Frazer'in *Altın Dal*'ı ve Miss Murray'in *Batı Avrupa'da Cadı Kültürü* gibi mitolojik ve antropolojik kaynak kitaplara yapılan göndermelerle birlikte, yorumlardı. Kupürlerde genellikle 1925 yazında rastlanan acayip zihinsel hastalıklardan, toplu çılgınlık ve cinnet salgınlarından söz ediliyordu.

Ama elyazmasının ilk yarısında çok acayip bir öykü anlatılıyordu. Görünen o ki 1 Mart 1925'de nörotik ve heyecanlı görünüşlü zayıf, esmer bir genç adam Profesör Angell'ın kapısını çalıp yanında o sıralar nemli ve taze olan kilden yarım kabartmayı getirmişti. Kartvizitinde Henry Anthony Wilcox yazıyordu ve amcam, onun, uzaktan tanıdığı mükemmel bir ailenin en genç oğlu olduğunu, son günlerde Rhode Adası Tasarım Okulu'nda heykeltıraşlık öğrenimi görüp, fakültenin yakınındaki Fleur-de-Lys binasında tek başına yaşadığını anımsamıştı. Wilcox, dehası herkesçe bilinen, ancak çok tuhaf yönleri olan, yaşına göre olgun bir gençti ve çocukluğundan beri anlatmaya meraklı olduğu garip öykülerle ve acayip düşlerle ilgi çekmişti. Kendisini 'hiper-duyarlı bir ruha sahip' olarak tanımlıyordu, ancak eski ticaret şehrinin ağır başlı sakinleri ona 'tuhaf' deyip geçiyorlardı.

Hemcinslerinin arasına hiç karışmadan yavaş yavaş tüm sosyal yaşamdan uzaklaşmıştı ve şimdi yalnızca başka kentlerdeki estetik meraklısı ufak bir grup tarafından tanınıyordu. Muhafazakârlığını korumaya kararlı Providence Sanat Kulübü bile ondan umudu kesmişti.

Profesörün elyazmasına göre, bu ziyarette heykeltıraş ansızın ev sahibinden yarım kabartmanın üzerindeki hiyeroglifleri tanımlamak için arkeoloji bilgisini kullanmasını istemişti. Yapmacık görünen ve sempati duyulmasını engelleyen dalgın, tumturaklı bir tavırla konuşuyordu; ve amcam yanıtını biraz sert bir biçimde vermişti, çünkü tabletin su götürmez tazeliği onu arkeolojiyle tamamen ilintisiz kılıyordu. Genç Wilcox'un verdiği, amcamın kelimesi kelimesine anımsayıp yazmasına yol açacak kadar ilgisini çeken yanıt tüm konuşmayı simgeleyen ve o zamandan beri kendisinin tipik bir özelliği olduğunu düşündüğüm fantastik, şairane bir havaya sahipti. Wilcox "Gerçekten de yeni," dedi, "ne de olsa onu dün gece tuhaf kentleri düşlerken yaptım; ve düşler karanlık Tyre'dan da, düşünceye dalmış Sfenks'den de, bahçelerle çevrili Babil'den de eskidirler."

İşte o zaman uyuyan bir belleği uyandıran ve amcamı heyecanlandırıp ilgisini çeken o ipe sapa gelmez öyküyü anlatmaya başladı. Bir gece önce hafif bir yer sarsıntısı olmuştu, ki bu New England'da yıllardır görülenlerin en şiddetlisiydi; ve Wilcox'un hassas imgelemi bundan etkilenmişti. Uyuduktan sonra eşsiz bir düşte dev bloklardan ve göğe uzanan anıtlardan oluşan, her şeyin üzerinden yeşil çamurların damladığı ve sinsi bir dehşetin gizlendiği, harçsız, büyük bir şehir görmüştü. Duvarlar ve sütunlar hiyeroglifllerle kaplıydı ve aşağıdaki belirsiz bir noktadan aslında ses olmayan bir ses geliyordu; yalnızca imgelemin sese dönüştürebileceği, ancak neredeyse telaffuz edilemez *'Cthulhu fhtagn'* kelimeleriyle ifade etmeye çalıştığı karma karışık bir duyumsama.

Bu kelime karmaşası Profesör Angell'i heyecanlandıran ve rahatsız eden bir anımsamanın anahtarıydı. Heykeltıraşı bilimsel bir titizlikle

sorgulamaya başladı; ve uyanınca delikanlının kendisini şaşkınlık verici bir biçimde, üşümüş ve gece elbiseleriyle, başında çalışırken bulduğu o yarım kabartmayı neredeyse delice bir dikkatle inceledi. Wilcox'un daha sonra söylediğine göre amcam hem hiyeroglifleri, hem de desenleri tanımlamakta gecikmesini ilerlemiş yaşına bağlamıştı. Sorularının pek çoğu ziyaretçisine alakasız gelmişti, özellikle desenleri tuhaf mezhepler ya da topluluklarla ilintilendirmeye çalışanları; ve Wilcox kendisine sus payı olarak geniş çaplı mistik ya da pagan bir birliğe üyelik teklif edilmesine anlam veremiyordu. Profesör Angell heykeltıraşın gerçekten herhangi bir gizemli mezhepten ya da düşünce sisteminden habersiz olduğuna inandıktan sonra ziyaretçisinin bundan sonra göreceği düşler hakkında rapor vermesi için alabildiğine ısrarcı davranmıştı. Böylece düzenli sonuçlar elde edildi; elyazmasında, ilk konuşmasından sonra ziyaretçinin yeraltından gelen bir sesin ya da bilincin monoton bir şekilde, kâğıda dökülemeyecek duyum uyarımlarında bulunduğu, karanlık ve taşları çamurla örtülü eski ve korkunç bir mekanda gece vakti geçen, şaşkınlık verici imgelem kırıntılarına ilişkin günlük notlar vardı. En çok tekrarlanan iki ses *'Cthulhu'* ve *'R'lyeh'* kelimeleriyle ifade edilenlerdi.

Elyazmasına göre 23 Mart'ta Wilcox gelmemişti; ve evinde yapılan sorgulamalar anlaşılmaz bir tür ateşli hastalığa tutulup ailesinin Waterman Sokağı'ndaki evine götürüldüğünü ortaya çıkarmıştı. Geceleyin çığlıklar atarak aynı binada kalan pek çok sanatçıyı uyandırmıştı ve o zamandan beri bilinçsizlik ve sayıklama nöbetleri içindeydi. Amcam hemen aileye telefon etmiş ve daha sonra hastayla ilgilenen Dr. Tobey'nin Thayer Sokağı'ndaki ofisini sık sık arayarak olayla yakından ilgilenmişti. Delikanlının hummalı zihni açıkça garip şeylere saplanmıştı; ve doktor onlardan bahsederken arada sırada ürperiyordu. Anlattıkları sadece daha önce düşledikleri değil, yürüyen ya da hantalca gezinen 'kilometrelerce yükseklikteki' bir yaratığa ilişkin delice sayıklamalardı. Profesör, hastanın çılgınca kelimeler dışında

herhangi bir tanımlama getirmediğine ve Dr Tobey tarafından tekrarlanan tarifinin, düşoymasında betimlemeye çalıştığı isimsiz canavarın eşi olması gerektiğine inanmıştı. Bu nesneye yapılan göndermeler, doktorun eklediğine göre, her seferinde genç adamın uykuya dalmasına yol açıyordu. Ateşi, tuhaf bir şekilde, normalin çok üstünde değildi; ancak içinde bulunduğu durum bunun dışında zihinsel bir işleyiş bozukluğundan çok, gerçek bir hummanın belirtilerini gösteriyordu.

2 Nisan'da, öğleden sonra üç sıralarında Wilcox'un hastalığının tüm belirtileri ansızın kayboldu. Yatağında doğrulup kendini evinde ve 22 Mart gecesinden beri düşlerinde ya da gerçek yaşamda neler olup bittiğinden habersiz bir halde bulmanın şaşkınlığını yaşadı. Doktoru tarafından iyileşmiş bulununca, üç gün sonra evine döndü; ancak artık Profesör Angell'a yardımı dokunmuyordu. Iyileşmesiyle birlikte bütün tuhaf düşler kaybolmuştu ve amcam bir hafta boyunca tüm sıradan hayallerini üstünkörü dinledikten sonra gece düşüncelerini kaydetmekten vazgeçmişti.

Burada elyazmasının ilk kısmı sona eriyordu, ancak dağınık notlara yapılan bir takım göndermeler bana üzerinde düşünecek pek çok malzeme verdi –öyle çok ki, sanatçıya karşı duyduğum sürekli güvensizlik, yalnızca o sıralar hayat görüşümü temellendiren müzmin kuşkucukla açıklanabilir. Söz konusu notlar Wilcox'un tuhaf hayaller gördüğü dönem içinde çeşitli kişilerin görmüş olduğu düşleri tanımlıyordu. Amcamın tez davranıp küstahlığa kaçmadan sorgulayabileceği hemen hemen bütün arkadaşları üzerinde bir takım şaşılası, geniş çaplı soruşturmalar yapıp onlardan her gece gördükleri düşler üzerine rapor vermelerini ve geçmişe ait dikkat çekici hayallerin tarihlerini bildirmelerini istediği anlaşılıyordu. Sorularına verilen karşılıklar çeşitliydi; ancak, en azından, sıradan bir insanın sekretersiz başa çıkamayacağı kadar çok yanıt aldığı kesindi. Mektupların aslı korunmamıştı, ancak notlar kusursuz ve gerçekten önemli bir özet teş-

kil ediyordu. Toplum ve iş hayatındaki sıradan insanlardan –New England'ın geleneksel 'tuzu kuruları'– arada sırada ve hep 23 Mart'la 2 Nisan arasında –genç Wilcox'un çılgınlık devresi– huzursuz ve şekilsiz, karanlık izlenimler edinenlere rastlamasına karşın, elde edilen sonuç bütünüyle olumsuzdu. Her ne kadar dört kişi belirsiz bir şekilde, acayip manzaralara atılan kaçamak bakışlardan ve bir kişi de anormal bir şeye karşı duyulan korkudan bahsetse de, bilim adamlarının çok fazla etkilendikleri söylenemezdi.

Uygun yanıtlar, sanatçılardan ve şairlerden gelmişti; ve eminim ki notları karşılaştırma olanağı bulsalardı bir panik çıkacaktı. Mektupların aslı elimde olmadığından, derleyicinin yöneltici sorular sorduğundan ya da benzerlikleri gizli gizli doğrulamak istediği sonuca uygun şekilde düzenlediğinden biraz şüphelendim. İşte bu yüzden, her nasılsa amcamın elindeki eski bilgilerden haberdar olan Wilcox'un emektar bilim adamını aldattığını hissetmeyi sürdürdüm. Estetik düşkünlerinden gelen bu yanıtlar rahatsız edici bir öykü anlatıyorlardı. 28 Şubat'la 2 Nisan arasında büyük kısmı çok acayip şeyler düşlemişler ve düşlerin yoğunluğu heykeltıraşın sayıklamaları sırasında ölçülemez derecede artmıştı. Bunların dörtte biri Wilcox'un tarif ettiğine benzeyen görüntüler görüp sesi andıran şeyler duymuşlardı; ve bazı hayalciler sonlara doğru beliren isimsiz dev yaratıktan ölesiye korktuklarını itiraf etmişlerdi. Notlarda kuvvetle vurgulanan bir vaka ise oldukça üzücüydü. Teosofiye ve gizemciliğe ilgi duyan çok tanınmış bir mimar, genç Wilcox'un kendinden geçtiği gece, çıldırmış ve aylarca bir çeşit cehennem kaçkınından kurtulmak için durmaksızın haykırdıktan sonra ölmüştü. Eğer amcam bu vakalardan yalnızca numaralarla bahsetmeyip isimlerini de verseydi, bu bilgileri doğrulamaya ve kişisel araştırmalar yapmaya kalkışabilirdim; ancak durum böyle olmadığından yalnızca birkaç kişinin izini sürebildim. Yalnız tüm bu kişiler notları bütünüyle doğruladılar. Profesörün sorguladığı diğer kişilerin de bu insanlar kadar şaşkın olup olmadığını merak ettim.

Asla herhangi bir yanıt alamayacak olmaları kendileri için daha iyi.

Daha önce belirttiğim gibi, gazete kupürleri söz konusu dönem içinde rastlanan panik, çılgınlık ve tuhaflık vakalarından bahsediyordu. Profesör Angell bir kupür bürosuyla anlaşmış olmalıydı, çünkü alıntıların sayısı epey fazlaydı ve kaynaklar tüm dünyaya yayılmıştı. Londra'da tek başına uyuyan bir adam birden şok edici bir çığlıkla kendini pencereden atarak intihar etmişti. Bir başka yerde, Güney Amerikalı bir gazetenin editörüne gönderilen ipe sapa gelmez mektupta bir fanatik gördüğü düşlerden dehşetli bir geleceğin kehanetini çıkarıyordu. Kaliforniya'dan gelen bir haber beyazlara bürünmüş ve asla gerçekleşmeyen 'görkemli ifayı' bekleyen kalabalık bir teosofi kolonisinden bahsederken, Hindistan'dan gelen haberler Mart ayının sonunda beliren ciddi yerel huzursuzlukları üstü kapalı bir biçimde anlatıyordu. Haiti'de voodo ayinleri iki misli artmıştı ve Afrika'daki ileri karakollardan uğursuz söylentilerin raporları geliyordu. Filipinlerdeki Amerikan subayları bazı kabileleri tedirginlik verici bulmuşlardı ve New York polisleri 22-23 Mart gecesi azgın Levanten toplulukların saldırısına uğramışlardı. İrlanda'nın batısı da çılgın söylentilerle ve efsanelerle doluydu; ve Ardois Boonot adında çok iyi bir ressam 1926 Paris bahar sergisine kafir *Düş Manzarası* tablosuyla katılmıştı. Ve akıl hastaneleri tarafından rapor edilen sorunlar öylesine fazlaydı ki, tuhaf paralelliklerin tıp dünyasında fark edilmemiş ve mistik sonuçlara varılmamış olması yalnızca bir mucizeyle açıklanabilir. Bir tutam acayip kupürde her şey sergileniyordu; ve o zaman onları bir kenara atmama yol açan duyarsız rasyonelliği bugün kavramakta zorlanıyorum. Ancak o sırada genç Wilcox'un profesörün anlattığı daha eski vakaları zaten bildiğinden emindim.

-II-
MÜFETTİŞ LEGRASSE'NİN ÖYKÜSÜ

Heykeltıraşın düşünü ve yarım kabartmayı amcam için böylesine önemli kılan eski meseleler uzun elyazmasının ikinci yarısını teşkil ediyordu. Görünen o ki, Profesör Angell o isimsiz ucubeyi daha önce bir kez daha görmüş, bilinmeyen hiyeroglifleri çözmek için uğraşmış ve ancak *'Cthulhu'* olarak ifade edilebilen o uğursuz heceleri işitmişti; ve bütün bunlar birbirleriyle öylesine heyecan verici ve korkutucu bir bağlantı içindeydiler ki, amcamın bilgi istemi ve sorgulamalarla genç Wilcox'un peşine düşmesi şaşırtıcı değildi.

Bu daha önceki deneyim on yedi yıl önce, 1908'de Amerikan Arkeoloji Derneği'nin St. Louis'deki yıllık toplantısı sırasında gerçekleşmişti. Profesör Angell, nüfuzuna ve konumuna yaraşır bir biçimde bütün görüşmelerde ön plana çıkmıştı ve bu toplantıyı doğru yanıtlar edinmek istemiyle sorular sormak ve uzman çözümleyicilere problemler sunmak için fırsat bilen pek çok yabancının ilk ilgilendiği kişilerden biriydi.

Bu yabancıların en önemlisi ve kısa süre içinde tüm toplantının ilgi odağı haline gelen kişi yerel hiçbir kaynaktan edinemeyeceği özel bir takım bilgiler için ta New Orleans'dan gelen orta yaşlı, sıradan görünüşlü bir adamdı. Adı John Raymond Legrasse'ydi ve bir polis müfettişiydi. Yanında ziyaretinin sebebini de getirmişti; kökenini belirleyemediği, groteks, itici ve çok eski olduğu anlaşılan bir taş heykelcik.

Müfettiş Legrasse'nin arkeolojiyle uzaktan yakından ilgisi yoktu. Tersine, aydınlatılma isteği yalnızca mesleki nedenlerden kaynaklanıyordu. Heykelcik, put, fetiş ya da her neyse, birkaç ay önce New Orleans'ın güneyindeki ormanlık bataklıklarda düzenlendiği iddia edilen voodoo ayinine yapılan baskında ele geçirilmişti; ve ona ilişkin törenler öylesine tuhaf ve korkunçtu ki, polis kendilerine bütünüyle yabancı ve Afrika'nın en kara voodoo çevrelerinden bile çok daha şey-

tani, karanlık bir mezheple karşı karşıya olduklarını anlamıştı. Mezhebin kökenlerine ilişkin, ele geçirilen üyelere zorla söyletilen acayip ve inanılmaz öyküler dışında, hiçbir şey öğrenilememişti; polisin o korkunç sembolü tanımlamalarına yardımcı olabilecek ve böylece mezhebin kaynağına ulaşmalarını sağlayacak bilgili antikacılar aramasına da bu yüzdendi.

Müfettiş Legrasse elindekinin yarattığı heyecan dalgasına hazırlıklı değildi. O şeye bir bakış fırlatmak toplanmış bilim adamlarının yoğun bir heyecana kapılmaları için yeterli olmuştu ve mutlak yabancılığıyla gerçek boşluksu eskiliği, keşfedilmemiş ve eskil manzaraları ima eden o küçük figüre bakmak için çevresini sarmışlardı. Bu korkunç nesneyi bilinen hiçbir heykeltıraşlık akımı yaratmamıştı, ancak kaynağı belirsiz bir taştan yapılma, mat ve yeşilimsi yüzeyinde sanki yüzyıllar, hatta binyıllar kaydedilmiş gibiydi.

En sonunda, yakından ve dikkatli inceleme için, yavaşça elden ele dolaştırılan figür on sekiz yirmi santim boylarındaydı ve işçiliği enfesti. Belirsiz antropoit hatlarına sahip bir canavarı sergiliyordu, ancak ahtapot benzeri ve suratı duyargalarla dolu bir kafaya, pullu, lastiksi görünüşlü bir bedene, ön ve arka bacaklarında çok büyük pençelere ve sırtında uzun, dar kanatlara sahipti. Korkutucu ve doğal olmayan bir kötülükle dolu gibi görünen bu yaratık şişkindi ve bilinmeyen bir dille yazılmış yazılarla dolu bir dörtgen bloğun ya da tabanlığın tepesinde kötücül bir biçimde çömelmiş duruyordu. Kanatların uçları bloğun arka kenarına değiyordu, kıç merkezdeydi, kıvrılmış, çömelme pozisyonundaki arka ayakların uzun, kavisli pençeleri ise ön kenarı kavrıyor ve tabanlığın dibine doğru, dörtte birlik kısımda uzanıyordu. Kafadanbacaklı başı öne eğilmişti, böylece surattaki duyargaların uçları çömelmiş yaratığın dizlerini kavrayan dev ön pençelerin arkalarına sürtünüyordu. Bütünün görünümü anormal bir şekilde canlı gibiydi ve kaynağı hiç bilinmediği için daha da korkutucuydu. Çok büyük, dehşetli ve hesaplanamaz bir yaşta olduğu şüphesizdi;

ancak onu uygarlığın gençlik dönemlerindeki sanat akımlarına ya da başka herhangi bir dönemdeki akımlara bağlayacak en ufak bir halka bile yoktu.

Bütünüyle ayrı ve farklıydı, hatta yapıldığı madde bile bir sırdı; çünkü altın ya da gökkuşağı renkli benekler ve oyuklarla dolu sabunsu, yeşilimsi siyah taş jeolojide ya da mineralolojide bilinen hiçbir şeyi andırmıyordu. Tabandaki yazılar da aynı derecede şaşırtıcıydı; ve dünyanın yarısındaki uzman öğrenimin temsilcilerinin orada bulunmalarına karşın hiç kimse en ufak bir dilsel bağlantıyı ortaya çıkaramamıştı. Nesne ve madde gibi yazılar da bildiğimiz insanlıktan korkutucu bir şekilde uzak ve ayrı bir şeye aittiler; dehşet verici bir şekilde, dünyamızın ve kavrayışımızın içinde yer almadığı eski ve kutsal olmayan yaşam çemberlerini anıştıran bir şeye.

Ancak, üyelerin kafalarını sallayıp müfettişin problemi karşısında yenilgiyi kabullenmelerine karşın toplananlar arasında o canavar heykelciğindeki biçimde ve yazılarda tuhaf, tanıdık birşeyler gören ve biraz çekingenlikle bildiği garip şeyleri anlatan bir adam vardı. Bu adam Princeton Üniversitesi'nde antropoloji profesörü ve söz sahibi biri olan, merhum William Channing Webb'di.

Profesör kırk sekiz yıl önce bir takım Germen yazıtlarının peşine düşerek Grönland ve Izlanda'ya giden bir tura katılmış, ancak aradığını bulamamıştı; ve Batı Izlanda kıyılarının yükseltilerinde, tuhaf bir şeytana tapma biçimi olan dinleri, kasıtlı kana susamışlığı ve tiksindiriciliğiyle kendisini ürperten, yozlaşmış Eskimolardan ibaret acayip bir kabile ya da mezhep mensuplarıyla karşılaşmıştı. Dinleri diğer Eskimolarca pek bilinmiyordu ve ondan titreyerek bahsediyor, daha dünya yaratılmadan önce dehşet verici sonsuzluklardan geldiğini söylüyorlardı. İsimsiz ayinlerin ve insan kurbanların yanı sıra yaşlı bir başşeytana ya da *tornasuk*'a yapılan bir takım geleneksel törenler de vardı; ve Profesör Webb bu konuya ilişkin olarak yaşlı bir *angekok*'un ya da büyücü-rahibin elinden geldiğince düzgün bir şekilde anlattık-

larını özenle kaydetmişti. Ancak şu anda önemli olan bu mezhebin kutsal saydığı ve buzdan tepelerin ardında tan ağardığında çevresinde dans ettikleri fetişti. Profesörün belirttiğine göre oldukça ilkel, taştan yapılma, korkunç bir görüntüyü ve esrarlı bir takım yazıları sergileyen bir yarım kabartmaydı. Ve söylediğine göre temelde, toplantıda sergilenmekte olan hayvansı şeyin bir benzeriydi.

Toplanan üyelerce şüphe ve şaşkınlıkla karşılanan bu bilgiler Müfettiş Legrasse için iki misli heyecan vericiydi; ve hemen profesörü bir soru yağmuruna tuttu. Adamlarının tutukladığı bataklık mezhebi üyeleri arasındaki sözlü bir ayini fark edip kopyasını çıkardığından, profesörün şeytana tapan Eskimolardan alınan heceleri elinden geldiğince anımsamasını rica etti. Bunu ayrıntıların adamakıllı karşılaştırılması takip etti ve dedektifle bilim adamı birbirlerinden dünyalarca uzak iki cehennemî ayinde kullanılan cümle parçasının gerçek kimliği üzerinde görüş birliğine varınca ortalığa bir an için şaşkınlık dolu bir sessizlik çöktü. Hem Eskimo büyücülerinin, hem de Louisiana bataklık rahiplerinin benzer idollerine dinî şarkılarla söyledikleri –sözcük ayrımları cümle parçası söylenirken yapılan geleneksel duraklamalardan yola çıkılarak tahmin edilince– şunu çok andıran bir şeydi.

'Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fthagn.'

Legrasse, Profesör Webb'den bir adım ilerdeydi, çünkü melez tutuklulardan pek çoğu yaşlı rahiplerden bu sözcüklerin anlamını öğrenmişler ve dedektife yinelemişlerdi. Cümle, söylediklerine göre, aşağı yukarı şu anlama geliyordu:

'R'lyeh'deki evinde ölü Cthulhu düş görerek bekliyor.'

Ve böylece, çevresindekilerin yoğun ısrarı karşısında Müfettiş Legrasse bataklık müritleriyle yaşadığı deneyimi elinden geldiğince ayrıntılı olarak anlatmıştı; amcamın son derece önemli bulduğu bir öyküydü bu. Öyküde söylen yaratıcılarının ve teosofistlerin en vahşi düşlerinden izler vardı ve bu türden melezlerle paryalardan beklenmeyecek düzeyde, şaşırtıcı bir kozmik hayal gücünün varlığı açığa

vuruluyordu.

1 Kasım 1907'de, New Orleans polisine güneydeki bataklık ve sığ göller bölgesinden çılgınca bir çağrı gelmişti. Çoğu Lafitte'in adamlarının ilkel, ancak iyi huylu torunları olan ve gecekondularda oturan yöre sakinleri gece vakti üzerlerine çöken bilinmeyen bir şeyden kaynaklanan amansız bir korkunun pençesindeydiler. Bunun voodoo olduğu açıktı, ancak bildiklerinden çok daha korkunç bir tür voodoo'ydu; ve kimsenin gitmeye cesaret edemediği kara hayaletli ormanın içlerinden gelen ardı arkası kesilmez, kötücül tamtam sesleri duyulmaya başladığından beri kadınlarının ve çocuklarının bazıları ortadan kaybolmuşlardı. Delice haykırışlar ve yürek parçalayan çığlıklar, insanın ruhunu donduran ilahiler ve dans eden şeytan alevleri vardı ve korkmuş habercinin eklediğine göre, insanlar artık buna daha fazla katlanamıyorlardı.

Böylece yirmi kişilik bir polis ekibi, iki at arabasına ve bir otomobile doluşarak, titreyen gecekondu sakininin rehberliğinde akşamüstü yola çıkmıştı. Yolun sonunda arabalarından inmişler ve miller boyu asla gün yüzü görmeyen korkunç servi ormanında bata çıka, sessizlik içinde ilerlemişlerdi. Çirkin kökler ve habis yosun ilmikleri hızlarını kesiyor ve arada sırada karşılarına çıkan bir nemli kaya yığını ya da çürüyen bir duvarın kalıntıları her türden şekilsiz ağacın ya da mantar adacığının birleşimiyle oluşan depresif havaya katkıda bulunuyordu. En sonunda sefil bir barakalar topluluğu olan gecekondu mahallesi göründü; ve isterik yöre sakinleri koşup fenerli adamların çevresini sardılar. Şimdi çok ötelerden boğuk tamtam sesleri belli belirsiz duyulabiliyordu; rüzgâr yön değiştirdiğinde düzensiz aralıklarla, kan dondurucu bir çığlık işitiliyordu. Sonsuz gece ormanının ötesindeki solgun ağaççıkların arasından da kızıl bir parıltı sızıyor gibiydi. Tekrar yalnız bırakılmayı istemeyen korkmuş gecekondu sakinlerinin hiçbiri o uğursuz bölgeye doğru bir adım dahi atmaya yanaşmıyordu, böylece Müfettiş Legrasse ve on dokuz adamı, rehbersiz, daha

önce hiç görmedikleri karanlık dehşet geçitlerine daldılar.

Polisin girdiği bölge, şeytani olarak isim yapmış, bilinmeyen ve beyaz adamın ayak basmadığı bir yerdi. Efsanelerde hiçbir insanın görmediği ve içinde parlak gözlü, dev, biçimsiz, beyaz, ahtapotumsu bir yaratığın yaşadığı bir gölden bahsediliyordu; ve yöreliler toprağın içindeki mağaralardan bu yaratığa tapınmak için gece yarısı yarasa kanatlı şeytanların uçarak çıktığını fısıldıyorlardı. Orada D'Ibervil-le'den, La Salle'dan, Kızılderililerden, hatta ormanın tüm hayvanlarından ve kuşlarından bile daha uzun süredir yaşamakta olduğunu söylemişlerdi. O, başlı başına bir kâbustu ve onu görmek ölmek demekti. Ama insanların düş görmesini sağlıyordu, böylece uzak durmaları gerektiğini anlayabiliyorlardı. Aslında o anda yapılmakta olan voodoo ayini de bu iğrenç bölgenin yalnızca en kenarındaydı, ancak yine de yeterince kötü bir yerdeydi; belki de yörelileri şok edici seslerden ve olaylardan çok, ayinlerin yapıldığı yer korkutmuştu.

Kara bataklığın içinden kızıl parıltıya ve soğuk tamtamlara doğru ilerlerken Legrasse'nin adamlarının duyduğu sesleri yalnızca şiirler ya da çılgınlık tam anlamıyla ifade edebilir. İnsanlara özgü ve hayvanlara özgü ses özellikleri vardır ve ses kaynağının birini çıkarması gerekirken diğerini çıkardığını duymak dehşet vericidir. Burada hayvansı öfke ve ayinsi serbestlik, o gece ormanında cehennemin girdaplarından gelen ölümcül fırtınalar gibi yükselen ve yankılanan ulumalar ve cırlak zevk doruklarıyla şeytansı niteliklere bürünüyordu. Ve arada sırada daha düzensiz ulumalar kesiliyor ve boğuk seslerden oluşan, iyi talim edilmiş görünen bir koronun şu korkunç cümleyi ya da ilahiyi söylediği duyuluyordu;

'Ph'nglui mgwl'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn.'

Sonra, ağaçların seyrekleştiği bir yere ulaşan adamlar, ansızın görüntünün kendisiyle burun buruna geldiler. Dördü olduğu yere çöktü, biri bayıldı ve ikisi, neyse ki ayinin çılgın kakofonisi tarafından bastırılan, delice bir çığlık attılar. Legrasse bayılan adamın suratına

bataklık suyu serpti ve hepsi de durup korkudan titreyerek, neredeyse hipnotize olmuş bir şekilde izlediler.

Bataklıktaki ağaçsız bir alanda belki yarım hektar genişliğinde, oldukça kuru, yeşillikli bir ada duruyordu. Bu adanın üzerinde yalnızca bir Sime'in ya da Angarola'nın resmedebileceği tuhaf görünüşlü bir insan topluluğu sıçrıyor ve kıvrılıp bükülüyordu. Elbiselerden yoksun bu melezler çok büyük, yüzük şeklinde bir şenlik ateşinin çevresinde haykırıyor, böğürüyor ve kıvranıyorlardı; ateşin ortasında, alev perdesindeki dalgalanmalar sırasında görülebilen, yaklaşık iki buçuk metre yüksekliğinde büyük, granit bir anıt vardı; bu anıtın tepesinde ise, küçük boyutlarıyla ona zıt, tehlikeli oyma heykelcik duruyordu. Merkezde alevlerin ortasındaki anıt olmak üzere, on daragacından oluşan geniş bir çemberde kayıp, aciz yörelilerin garip bir şekilde hırpalanmış bedenleri düzenli aralıklarla ve baş aşağı bir şekilde sarkıyordu. Müritler, bedenlerin halkasıyla alevlerin halkası arasında, sonsuz bir ayin sarhoşluğuyla, toplu halde soldan sağa hareket ederek bu çemberin içinde zıplıyor ve gürültülü sesler çıkarıyorlardı.

Adamlardan birinin, çabuk heyecanlanan bir İspanyolun, eski efsanelerle ve dehşetlerle dolu ormanın derinliklerindeki karanlık bir noktadan ayine aynı şekilde karşılık verildiğini düşlemesine yol açan şey, yalnızca hayal gücü ya da yankılar olabilirdi. Bu adamla, Joseph D. Galvez'le, daha sonraları tanıştım ve kendisine sorular sordum; ve hayal gücünün rahatsız edici bir şekilde kuvvetli olduğunu gördüm. Belli belirsiz duyulan, büyük kanatlardan gelen sesleri ve en uzaktaki ağaçların ötesinde yükselen dağ gibi, beyaz, parlak gözlü bir yaratığın varlığını ima edecek kadar ileri gitti –ama sanırım kendini yerel batıl inançlara çok fazla kaptırmıştı.

Aslında adamların dehşet içinde duraksaması çok kısa sürmüştü. Görev her şeyden önce geliyordu; ve orada yüze yakın melez müridin bulunmasına karşın, polis ateşli silahlarına güvenerek kararlı bir şekilde baş döndürücü karmaşanın ortasına dalmıştı. Beş dakika bo-

yunca yaşanan gürültü ve kaos tariflerin ötesindeydi. Vahşi darbeler vurulmuş, silahlar ateş edilmiş ve insanlar kaçmıştı; ama her şey sona erdiğinde Legrasse kırk yedi asık suratlı tutsak edinmeyi başarmış ve onları aceleyle giyinip iki sıra polisin arasında yola koyulmaya zorlamıştı. Müritlerden beşi ölmüştü ve ağır yaralı olan ikisi diğer tutsaklar tarafından oracıkta yapılan sedyelerle taşınmışlardı. Anıtın üzerindeki heykelcik ise, elbette, Legrasse tarafından özenle indirilip birlikte götürülmüştü.

Oldukça güç ve yorucu bir yolculuktan sonra merkeze varıldığında incelenen tutsakların tümünün de çok aşağı tabakadan, melez ve zihinsel açıdan sağlıksız oldukları görülmüştü. Hemen hepsi denizciydi ve genelde Batı Hint ya da Cape Verde Adaları'ndan gelme Brava Portekizli olan bir grup zenci ve melez, ırk ayrımı gözetmeyen mezhebe bir voodoo havası katıyordu. Ama sorular sorulmaya başlanmadan önce işin içinde zenci putperestliğinden çok daha derin ve eski birşeyler olduğu anlaşılmıştı. İlkel ve cahil olmalarına karşın, yaratıklar iğrenç inançlarının temel fikrine şaşırtıcı bir kararlılıkla bağlı kalıyorlardı.

Söylediklerine göre insanın ortaya çıkışından çağlar önce yaşayan ve henüz dünya gençken gökyüzünden gelen Yüce Eskiler'e tapıyorlardı. Bu Eskiler şimdi toprağın içinde ve denizin altındaydılar; ancak ölü bedenleri gizemlerini düşlerle ilk insana anlatmış ve böylece hiç ölmeyen bir mezhep kurulmuştu. Tutsaklar işte bu mezhebin üyeleriydiler ve hep var olduğunu, hep var olacağını, uzak, ıssız topraklarda ve dünyaya saçılmış karanlık yerlerde yüce rahip Cthulhu denizin altındaki güçlü şehir R'yleh'deki karanlık evinden yükselip dünyaya yeniden hükmedene dek gizli kalacağını söylüyorlardı. Bir gün, yıldızlar hazır olduğunda, çağrısını yapacak ve gizli mezhep onu özgürlüğüne kavuşturmak için hazır olacaktı.

Bu arada başka hiçbir şey anlatılmamalıydı. İşkenceyle bile söyletilemeyen bir sır vardı. İnsanoğlu yeryüzünün bilinçli varlıkları ara-

sında bütünüyle yapayalnız değildi, çünkü karanlıktan çıkıp birkaç inananı ziyaret eden şekiller vardı. Ama bunlar Yüce Eskiler değildi. Eskiler'i hiçbir insan görmemişti. Oyma put, yüce Cthulhu'ydu, ama kimse diğerlerinin de onun gibi olup olmadığını bilmiyordu. Artık kimse eski yazıları okuyamıyordu, ama söylentiler ağızdan ağıza aktarılıyordu. Gizem ilahilerde değildi –bu asla sesli söylenmiyor, ancak fısıldanıyordu. İlahilerin tek söylediği şuydu: 'R'lyeh'deki evinde ölü Cthulhu düş görerek bekliyor.'

Tutsaklardan yalnızca ikisi asılacak kadar aklı başında bulundu, kalanlarsa çeşitli kurumlara gönderildiler. Hepsi de ayin cinayetlerinde parmakları olduğunu inkâr ettiler ve öldürme işini hayaletli ormandaki çok eski buluşma yerinden gelen Karakanatlı Varlıkların gerçekleştirdiğini bildirdiler. Ancak bu gizemli işbirlikçilere ilişkin hiçbir tutarlı bilgi edinilemedi. Polisin öğrendiklerinin hemen tümü Castro adında, tuhaf limanlara yolculuk ettiğini ve mezhebin Çin dağlarındaki ölümsüz liderleriyle konuştuğunu iddia eden çok yaşlı bir İspanyol-Kızılderili melezinden geldi.

Yaşlı Castro, teosofistlerin kuramlarını geçersiz kılan ve insanoğluyla yeryüzünü gerçekten çok genç ve fani gösteren korkutucu bir efsaneyi bölük pörçük anımsıyordu. Çok çok uzun zamanlar önce başka Yaratıklar dünyaya hükmetmiş ve büyük şehirler kurmuşlardı. Ölümsüz Çinlilerin anlattığına göre, kalıntıları hâlâ Pasifik adalarında harçsız taşlar şeklinde bulunuyordu. Hepsi de insanoğlunun gelişinden çağlar önce ölmüşlerdi, ancak yıldızlar sonsuzluk çemberinde yeniden uygun konuma geldiğinde Onları diriltebilecek sanatlar vardı. Onlar yıldızlardan gelmiş ve heykellerini de Kendileriyle birlikte getirmişlerdi.

Bu Yüce Eskiler, diye devam etmişti Castro, et ve kandan ibaret değillerdi. Biçimleri vardı –bu yıldızsı heykel tarafından kanıtlanmıyor muydu?– ancak bu biçim maddeden yapılmamıştı. Yıldızlar uygun olduğunda, gökyüzünde dünyalardan dünyalara sıçrayabiliyor;

ama yıldızlar uygun olmadığında yaşayamıyorlardı. Ancak her ne kadar yaşamasalar da, gerçekte hiç ölmeyeceklerdi. Hepsi de yüce şehirleri R'lyeh'deki taştan evlerinde, güçlü Cthulhu'nun büyüleri tarafından korunmuş, yıldızlar ve dünya kendileri için bir kez daha hazır olduğunda görkemli bir şekilde yeniden doğmak üzere uzanmışlardı. Ama bu sırada bir dış güç Bedenlerini özgürleştirmeliydi. Kendilerini bir arada tutan büyüler aynı şekilde ilk adımı atmalarını engelliyordu ve sonsuz sayıda yıl akıp giderken tek yapabildikleri karanlıkta uzanıp düşünmekti. Evrende olup biten her şeyi biliyorlardı, çünkü konuşma biçimleri düşünce iletişimiydi. Şimdi bile mezarlarında konuşuyorlardı. Sonsuz kaoslardan sonra ilk insanlar çıkageldiğinde Yüce Eskiler aralarındaki duyarlı kişilerin düşlerini şekillendirerek onlarla konuşmuşlardı; çünkü dilleri ancak bu yolla memelilerin etli beyinlerine ulaşabilirdi.

Derken, diye fısıldamıştı Castro, bu ilk insanlar, Yüceler'in kendilerine gösterdiği küçük putların çevresinde mezhebi kurmuşlardı; bu mezhep, yıldızlar uygun konuma gelene ve gizli rahipler yüce Cthulhu'yu tebaasını diriltmek ve yeryüzündeki hükümdarlığını yeniden başlatmak için Mezarından çıkarana dek ölmeyecekti. Zamanın geldiğini anlamak kolaydı, çünkü o sırada insanoğlu Yüce Eskiler gibi olacaktı; özgür ve vahşi, iyinin ve kötünün ötesinde, kanunlardan ve ahlak kurallarından kurtulmuş, neşe içinde haykıran, öldüren ve eğlenen varlıklar. O zaman kurtulmuş olan Eskiler onlara haykırmanın, öldürmenin, eğlenmenin ve zevk almanın yeni yollarını öğretecekler ve tüm dünya bir vecd ve özgürlük yangınıyla alev alev yanacaktı. Bu arada mezhep, uygun ayinlerle, bu eski yaşam biçiminin anısını canlı tutmalı ve geri dönüş kehanetinin gölgesini korumalıydı.

Geçmişte seçilmiş kişiler düşlerinde mezardaki Eskiler'le konuşmuşlar, ancak sonra bir şey olmuştu. Büyük, taş R'lyleh anıtları ve mezarlarıyla birlikte batmıştı; ve düşüncenin bile içinden geçemediği ilkel bir gizemle dolu olan derin sular zihinsel iletişimi koparmıştı.

Ama anılar asla ölmemişti ve başrahipler yıldızlar uygun konuma geldiğinde şehrin yeniden yükseleceğini söylüyorlardı. Sonra topraktan, küf kokulu ve gölge gibi, unutulmuş deniz diplerindeki mağaralarda işitilmiş belirsiz söylentilerle dolu kara ruhlar çıkmıştı. Ancak Castro'nun onlardan uzun boylu bahsedecek cesareti yoktu. Hemen susmuş ve hiçbir ikna yöntemi ya da kurnazlık bu konuda konuşmasını sağlayamamıştı. Eskiler'in *boyutlarından* da, tuhaf bir şekilde, söz etmek istemiyordu.Mezhep hakkında ise, merkezini Arabistan'daki ıssız çöllerde, İrem'in, Sütunlar Şehri'nin gizli ve dokunulmamış bir şekilde düş gördüğü yerde olduğunu düşündüğünü söylemişti. Avrupa'daki cadı mezhepleriyle işbirliği içinde değildi ve üyeleri dışında varlığını bilen hemen hiç kimse yoktu. Hiçbir kitap mezhep hakkında imada bulunmamıştı, her ne kadar ölümsüz Çinlilerin dediğine göre deli Arap Abdul Alhazred'in *Necronomicon*'unda tarikat üyelerinin istedikleri gibi yorumlayabilecekleri çift anlamlı sözler olsa da; özellikle pek çok tartışmalara yol açmış şu iki dize:

Sonsuza dek yatabilen ölü değildir,
Ve tuhaf uzak zamanlarda ölüm bile ölebilir.

Derin bir şekilde etkilenmiş ve şaşırmış olan Legrasse mezhebin geçmişte kurduğu bağlantıları ortaya çıkarmak için boşuna uğraşmıştı. Castro'nun bütünüyle gizli olduğunu söylerken haklı olduğu anlaşılıyordu. Tulane Üniversitesi'ndeki otoriteler, ne mezhep, ne de puta bir açıklama getirmişlerdi ve şimdi ülkedeki en büyük otoritelere başvurmuş olan dedektif, Profesör Webb'in Grönland öyküsüyle karşılaşmıştı.

Legrasse'nin öyküsünün toplantıda uyandırdığı büyük ilgi –gerçi bunda heykelciğin de payı yadsınamaz– her ne kadar derneğin resmi bülteninde bu konudan çok kısa bahsedilse de, toplantıya katılanların daha sonraki iletişimlerinde de yankılarını sürdürdü. Şarlatanlarla ve taklitçilerle sık karşılaşanlar tedbiri asla elden bırakmazlar. Leg-

rasse, heykelciği bir süre için Profesör Webb'e ödünç verdi, ancak profesörün ölümü üzerine kendisine geri verildi ve şu anda hâlâ dedektifte, ki kısa süre önce onu gördüm. Gerçekten de korkunç bir nesne ve genç Wilcox'un düş-heykeline çok benziyor.

Amcamın heykeltıraşın öyküsü karşısında heyecanlanmasına şaşırmadım, çünkü Legrasse'nin mezhep hakkında bildiklerini öğrendikten sonra, yalnızca heykelciği ve üzerindeki hiyerogliflerin aynısını ve şeytani Grönland tabletini *düşleyen* değil, aynı zamanda *düşlerinde* en az üç kere Eskimo satanistlerin, hem de melez Louisianalıların kullandıkları formüldeki sözcüklerin tıpatıp aynısını işiten duyarlı bir gençle karşılaşınca kafasından pek çok düşünce geçmiş olmalı. Profesör Angell'ın ilk iş olarak son derece ciddi bir araştırmaya girişmesi çok doğaldı; ancak şahsen genç Wilcox'un mezhep hakkında dolaylı yoldan bilgi edinip, gizemi arttırmak ve sürdürmek için bir dizi düş icat ettiğinden şüpheleniyordum. Profesörün topladığı düş beyanları ve kupürler, elbette, çok güçlü delillerdi; ama zihnimin usçuluğu ve tüm konunun saçmalığı beni en mantıklı olduğuna inandığım çözümleri benimsemeye sürüklemişti. Böylece, manüskriyi yeniden baştan sona inceledikten, teosofik ve antropolojik notları Legrasse'nin mezhep beyanıyla karşılaştırdıktan sonra, heykeltıraşı görmek ve kendisine yaşlı, bilgili bir adamı böylesine küstahça kandırmanın ne demek olduğunu göstermek için Providence'a bir yolculuk yaptım.

Wilcox hala Thomas Sokağı'ndaki Fleur-de-Lys Binası'nda, on yedinci yüzyıl Breton mimarisine sahip, ince sıvalı cephesini tepedeki eski, tatlı Sömürge evlerinin arasında, Amerika'daki en zarif Georgia çan kulesinin altında sergileyen, berbat bir Victoria taklidi evde tek başına oturuyordu. Kendisini odasında çalışırken buldum ve ortalığa saçılmış eserlerden dehasının gerçekten de çok büyük ve otantik olduğu sonucunu çıkardım. İnanıyorum ki, günün birinde, dekadan sanatçılardan biri olarak ünlenecektir; çünkü Arthur Machen'in düzyazıda uyandırdığı ve Clark Ashton Smith'in şiirde ve resimde

görülebilir kıldığı o kâbuslan ve fantezileri kilde belirginleştirdi ve bir gün mermerde de yansıtacaktır.

Esmer, zayıf ve derbeder görünüşlüydü; kapıyı çaldığımda ayağa kalkmadan, kayıtsız bir tavırla dönerek ne istediğimi sordu. Kendisine kimliğimi açıkladığımda biraz ilgilenmiş göründü; çünkü amcam tuhaf düşlerini inceleyerek merakını uyandırmış, ancak bu incelemelerin sebebini açıklamamıştı. Ben de ona bir şey söylemeyip biraz kurnazlıkla kendisini konuşturmaya çalıştım.

Kısa süre sonra kesinlikle samimi olduğuna inandım, çünkü düşlerinden yanlış anlaşılmaya meydan vermeyecek bir tavırla bahsediyordu. O düşler ve bilinçaltı tortuları, sanatını derinlemesine etkilemişlerdi; ve bana kara imalarla yüklü, dış hatları beni neredeyse titreten hastalıklı bir heykel gösterdi. Bu şeyin aslını düş yarım kabartması dışında herhangi bir yerde gördüğünü anımsamıyordu, ancak anahatlar ellerimin altında duyarsız bir biçimde kendiliklerinden ortaya çıkmışlardı. Bu, hiç kuşkusuz sayıklarken bahsettiği yaratıktı. Gizli mezhep hakkında, amcamın amansız sorgulamaları sırasında söyledikleri dışında hiçbir şey bilmediğini belirtti; ve o tuhaf izlenimleri nasıl edinmiş olabileceğini merak ettim.

Düşlerinden tuhaf, şiirsel bir tavırla söz ederek; o çamurlu yeşil, harçsız, taşlı, rutubetli şehri *–geometrisi*, demişti tuhaf bir tavırla, *bütünüyle yanlış olan o şehri–* korkunç bir canlılıkla görmemi ve yeraltından gelen o yarızihinsel, durmaksızın *'Cthulhu fhtagn, Cthulhu fhtagn'* sözcüklerini yineleyerek çağrıdaki korkulu beklentiyi işitmemi sağlamıştı.

Bu sözcükler, ölü Cthulhu'nun taş mezarındaki düş nöbetini anlatan dehşetli ayinin bir parçasını oluşturuyordu ve tüm sağduyuma karşın derin bir şekilde etkilendiğimi hissettim. Wilcox'un mezhep hakkında üstünkörü bilgi edindiğinden ve sonra okuduğu bütün o aynı derecede garip şeyler ve kurduğu düşler arasında bunu kısa sürede unuttuğundan emindim. Daha sonra, etkileyiciliği yüzünden

düşlerde, yarım kabartmada ve şimdi görmekte olduğum korkunç heykelde bir bilinçaltı ifadesi bulmuştu; böylece amcama karşı yapılan sahtekârlığın son derece masum olduğu açığa çıkıyordu. Biraz huysuz ve yapmacık tavırları olan genç, asla sevemeyeceğim tipte biriydi; ancak hem dürüstlüğünü, hem de dehasını kabullenmeye hazırdım. Kendisinden dostça ayrılırken yeteneğinin vaat ettiği tüm başarıları kazanmasını diledim.

Mezhep konusu beni hâlâ büyülüyordu ve arada sırada kurduğum hayallerde onun kökenleri, bağlantıları üzerine yaptığım araştırmalarla kişisel ün kazandığımı görüyordum. New Orleans'a gittim, Legrasse'yle ve o eski baskın grubundaki adamlarla konuştum, korkutucu heykelciği gördüm ve hâlâ sağ olan melez tutukluları sorguladım. Ne yazık ki yaşlı Castro yıllar önce ölmüştü. Birinci elden edindiğim bu bilgiler amcamın yazdıklarının ayrıntılı bir tekrarından başka bir şey olmamalarına karşın, beni yeniden heyecanlandırdılar; çünkü keşfi beni önemli bir antropolog yapacak, oldukça gerçek, oldukça gizli ve oldukça eski bir dinin izinde olduğumdan emindim. Tavrım hâlâ bütünüyle materyalistti, ki *keşke şimdi de öyle olabilseydi* diyorum; açıklanması zor bir inatçılıkla, düş notlarıyla Profesör Angell tarafından toplanan tuhaf kupürler arasındaki rastlantıları görmezden gelmiştim.

O zamanlar şüphelenmeye başladığım –şimdi ise korkarım ki *bildiğim*– bir şey amcamın ölümünün doğal sebeplerden olmadığıydı. Yabancı melezlerle kaynayan eski bir limandan yukarı çıkan dar bir tepe sokağında, melez bir denizci tarafından dikkatsizce itildikten sonra öldü. Louisiana'daki mezhep üyelerinin de melez ve denizci olduklarını unutmadım; ve gizemli ayinlerden, inanışlar kadar eski ve acımasız gizli yöntemlerden, zehirli iğnelerden bahsedildiğini duysam hiç şaşırmayacağım. Şurası gerçek ki Legrasse'ye ve adamlarına ilişilmedi; ancak Norveç'te bir takım şeyler görmüş olan bir denizci öldü. Amcamın heykeltıraştan edindiği bilgilerden sonra derinleme-

sine giriştiği araştırmalar sinsi kulaklara erişmiş olamaz mı? Sanırım Profesör Angell çok şey bildiği için ya da çok şey öğrenmek üzere olduğu için öldü. Benim de aynı yolu takip edip etmeyeceğimi göreceğiz, çünkü şimdi ben de çok şey biliyorum.

-III-
DENİZDEN GELEN ÇILGINLIK

Eğer Tanrı bana bir lütufta bulunmak isterse, bu gözlerimin gelişigüzel bir köşeye atılmış kâğıt parçasını şans eseri fark etmesinden doğan tüm sonuçları bütünüyle silmesi olacaktır. O kâğıda günlük yaşamımın akışı içinde rastgelmeme olanak yoktu, çünkü bir Avustralya gazetesinin, *Sydney Bülteni*'nin 18 Nisan 1925 tarihli eski bir sayısıydı. O zamanlar amcamın araştırması için açgözlülükle kupür toplayan büronun bile dikkatinden kaçmıştı.

Profesör Angell'ın 'Cthulhu Mezhebi' adını verdiği şey üzerine yaptığım araştırmalardan büyük ölçüde vazgeçmiştim ve Paterson, New Jersey'deki bilgili bir arkadaşımı ziyaret ediyordum; yerel bir müzenin müdürü ve hatırı sayılır bir madenbilimciydi. Bir gün müzenin arka odalarından birindeki depo raflarına özensizce yerleştirilmiş kayıtlı numuneleri incelerken, gözlerim taşların altına serilmiş eski gazetelerden birindeki tuhaf bir resme takıldı. Bu, bahsettiğim *Sydney Bülteni*'ydi –ne de olsa arkadaşımın akla gelebilecek bütün yabancı ülkelerle geniş bağlantıları vardı– ve resimde Legrasse'nin bataklıkta bulduğunun neredeyse aynısı olan korkunç bir taş heykelin belden yukarısı sergileniyordu.

Sayfayı üzerindeki değerli yükten hevesle kurtardıktan sonra haberi daha dikkatli inceledim ve epey kısa olduğunu görerek hayal kırıklığına uğradım. Ancak yazılanlar çekiciliğini yitirmiş araştırmam için son derece önemliydi; ve kupürü özenle yırttım. Haberde şunlar yazıyordu:

DENİZDE BULUNAN GEMİNİN GİZEMİ

Vigilant, Yedeğinde Harap, Silahlı Yeni Zelanda Yatıyla Geldi. Güvertede Biri Sağ, Biri Ölü İki Kişi Bulundu. Umutsuz Savaşın ve Denizdeki Ölümlerin Öyküsü. Kurtarılan Denizci Tuhaf Deneyiminin Ayrıntılarını Açıklamayı Reddediyor. Yanında Tuhaf Bir Heykel Bulundu. Soruşturma Sürüyor.

Morrison Şirketi'nin Valparaiso'dan yola çıkan şilebi bu sabah Darling Limanı'ndaki rıhtıma, yedeğinde, 12 Nisan'da Güney 34° 21' enlemi ve Batı 152° 17' boylamında rastladıkları, içinde biri sağ, biri ölü iki kişi bulunan harap ve işe yaramaz durumdaki, ancak silahlı Dunedin Y.Z. buharlı yatı *Alert*'le yanaştı.

Vigilant , Valparaiso'dan 25 Mart'ta ayrıldı ve 2 Nisanda son derece şiddetli fırtınalar ve dev dalgalar yüzünden rotasının epey güneyine sürüklendi. 12 Nisan'da başıboş gemiye rastlandı; ve her ne kadar terk edilmiş gibi dursa da, güvertede yarı sayıklayan bir adam ve bir haftadan uzun süredir ölü olduğu anlaşılan bir başka adam bulundu.

Hayatta olan adam elinde kırk santim boylarında, taştan yapılmış korkunç bir put tutuyordu, ki Sydney Üniversitesi'ndeki, Kraliyet Derneği'ndeki ve Collage Sokağı Müzesi'ndeki yetkililerin tümü bu nesnenin doğası karşısında bütünüyle şaşkınlığa düştüklerini itiraf ettiler ve adam da onu yatın kabininde, sıradan bir oyma sandığın içinde bulduğunu söyledi.

Bu adam, kendine geldikten sonra, korsanlık ve katliama ilişkin son derece garip bir öykü anlattı. Adı Gustaf Johansen, zeki sayılabilecek bir Norveçli; 20 Şubat'ta on bir kişilik kadrosuyla Callao'ya varmak üzere Auckland'dan yola çıkan, iki direkli yelkenli *Emma*'da ikinci kaptan yardımcısıydı.

Söylediğine göre *Emma*, 1 Mart'taki büyük fırtına yüzünden gecikmiş ve rotasının oldukça güneyine sürüklenmiş, 22 Mart'ta ise Güney 49° 51' enleminde ve Batı 128° 34' boylamında, tuhaf ve saldırgan görünüşlü Kanakalılardan ve melezlerden oluşan bir tayfanın idaresindeki *Alert*'le karşılaşmıştı. Sert bir dille geri dönmeleri emredilince Kaptan Collins reddetmişti; bunun üzerine tuhaf denizciler yatta bulunan oldukça ağır, pirinç-

ten top bataryalarla iki direkli yelkenliye vahşice ve uyarıda bulunmadan ateş açmışlardı.

Emma'nın adamları savaşmışlar, yelkenlinin su altından gelen atışlar sonucu batmaya başlamasına karşın düşmanlarına yaklaşmayı ve ona yanaşmayı başararak yatın güvertesindeki vahşi mürettebatla dövüşmüş ve sayı üstünlükleri sonucu, düşmanlarının oldukça tiksindirici ve gözü kara, ancak epey beceriksiz dövüşme tarzları yüzünden hepsini öldürmek zorunda kalmışlardı.

Emma'dan üç adam –ki bunların arasında Kaptan Collins ve İkinci Kaptan Green de vardı– ölmüştü; ve kalan sekiz kişi, Johansen'in kaptanlığında, ele geçirdikleri yatı eski yönüne çevirerek geri dönmelerinin hangi nedenle emredildiğini öğrenmek istemişlerdi.

Anlatılana göre ertesi gün küçük bir adaya yanaşmışlardı, ancak okyanusun o kısmında hiçbir adanın varlığı bilinmiyor; ve adamların altısı kıyıda garip bir şekilde ölmüştü, ki Johansen öyküsünün bu kısmından pek bahsetmek istemeyip yalnızca kayalar arasındaki derin bir yarığa düştüklerini söylemekle yetiniyor.

Daha sonra o ve arkadaşı yata çıkarak idare etmeye çalışmış, ancak 2 Nisan'daki fırtına yüzünden kontrolü kaybetmişlerdi.

O zamandan ayın 12'sindeki kurtarılışına dek olanları çok az anımsıyor ve arkadaşının, William Briden'ın, ne zaman öldüğünü bile bilmiyor. Briden'ın ölüm sebebi belirli değil, ancak aşırı heyecandan ya da güneş çarpmasından öldüğü sanılıyor.

Dunedin'den telgrafla alınan bilgilere göre *Alert* orada oldukça tanınan bir ada ticaret gemisiydi ve nhum bölgesinde kötü bir üne sahipti. Sahibi ormana sık sık yaptıkları gece ziyaretleri ve düzenledikleri toplantılarla epey dikkat çeken bir grup tuhaf melezdi; ve 1 Mart'taki fırtınadan ve yer sarsıntısından hemen sonra aceleyle limandan ayrılmışlardı.

Auckland'deki muhabirlerimiz, *Emma* ve tayfasının mükemmel olarak tanındığını, Johansen'inse ağırbaşlı ve değerli bir kişi olarak bilindiğini söylüyorlar.

Denizcilik mahkemesi, olanlar üzerine yarın başlatacağı tahkikatta Johansen'i şimdiye dek anlattıklarından fazlasını söylemeye ikna etmek için

her yola başvuracak.

Hepsi buydu, cehennemî putun resmiyle birlikte; ancak zihnimde öyle düşünceler uyandırmıştı ki! İşte elimde Cthulhu Mezhebi'ne ilişkin yeni bilgiler ve yalnız karada değil, denizde de tuhaf şeyler yaptıklarını gösteren kanıtlar vardı. İğrenç putlarıyla yolculuk eden melez tayfanın *Emma*'dakilere geri dönmelerini emretmelerine yol açan dürtü neydi? *Emma*'nın mürettebatından altısının üzerinde öldüğü ve Johansen'in hakkında konuşmaktan kaçındığı bu bilinmeyen ada da neyin nesiydi ? Mahkemenin yaptığı araştırma neleri açığa çıkarmıştı ve Dunedin'deki tehlikeli mezhep hakkında ne biliniyordu? Ve en şaşırtıcısı, amcam tarafından özenle not edilen çeşitli olaylara böylesine habis ve şimdi reddedilemeyecek kadar apaçık bir önem kazandıran, tarihler arasındaki derin ve doğallığın ötesindeki o bağlantı neydi ?

1 Mart'ta –Uluslararası Gün Çizgisi'ne göre 28 Şubat'ta– deprem ve fırtına baş göstermişti. *Alert* ve iğrenç tayfası yüce bir çağrıya uyarcasına hevesle yola çıkmış ve dünyanın öteki tarafında genç bir heykeltıraş düşünde gördüğü dehşetli Cthulhu'ya biçim verirken şairler ve sanatçılar da tuhaf, rutubetli, büyük taşlarla harç kullanılmadan inşa edilmiş bir şehri düşlemeye başlamışlardı. 23 Mart'ta *Emma*'nın mürettebatı bilinmeyen bir adaya çıkmış ve arkalarında altı ölü bırakarak ayrılmışlardı; bu tarihte duyarlı insanların düşleri canlılık kazanmış ve dev canavarın habis takibiyle kararmış, bu arada bir mimar çıldırmış ve bir helkeltıraş ansızın sayıklamaya başlamıştı! Ya 2 Nisan'daki, rutubetli şehre ilişkin tüm düşlerin kesildiği ve Wilcox'un o tuhaf ateşin pençesinden kurtulduğu tarihteki fırtınaya ne demeli? Bütün bu olanlar neyin nesiydi –neyin nesiydi yaşlı Castro'nun, yıldızlarda doğmuş, denizin altına gömülen Eskiler'le ve yaklaşan hükümdarlıklarıyla, sadık mezhepleriyle ve *düşler üzerindeki hakimiyetleriyle* ilgili imaları? Sarsak adımlarla insanın dayanma gücünün ötesindeki kozmik dehşetlerin kıyısında mı yürüyordum? Eğer durum

buysa bu dehşetler yalnızca zihne ait olmalıydılar, çünkü 2 Nisan'da insanoğlunun ruhunu kuşatan canavarca bela her ne idiyse bir şekilde sona ermişti.

O akşam, acil telgraflarla ve ayarlamalarla geçen bir günün ardından ev sahibime veda ederek San Francisco'ya giden bir trene atladım. Bir aydan kısa bir süre sonra Dunedin'ydim; ancak orada, eski deniz tavernalarına takılmış olan garip mezhep üyelerine dair çok az şeyin bilindiğini gördüm. Rıhtım mahallesi ayaktakımı birilerinden özellikle bahsedilmeyecek kadar kalabalıktı; ama üstü kapalı olarak, bu melezlerin kara içlerine yaptıkları ve bu sırada uzak tepelerden davul seslerinin geldiği, kızıl bir alevin fark edildiği bir yolculuktan bahsediliyordu.

Auckland'de, Johansen'in Sydney'deki üstünkörü ve sonuçsuz bir sorgulamadan sonra *sarı saçları beyazlamış halde* döndüğünü ve daha sonra West Sokağı'ndaki kulübesini satarak karısıyla birlikte Oslo'daki eski evine taşınmak üzere yola çıktığını öğrendim. Heyecan verici öyküsüne ilişkin olarak dostlarına amirallik dairesi görevlilerine anlattıklarından fazlasını söylememişti ve tek yapabildikleri bana Oslo'daki adresini vermekti.

Bundan sonra Sydney'ye giderek denizcilerle ve denizcilik mahkemesi üyeleriyle konuştum. Sydney Koyu'ndaki Circular Rıhtımı'nda şimdi satılmış ve ticari işlemlerde kullanılmakta olan *Alert*'i gördüm, ancak düşüncelerini açıklamayan dev gövdesinden hiçbir şey öğrenemedim. Mürekkepbalığı kafalı, ejder gövdeli, pul kanatlı ve hiyeroglifli tabanlığa sahip, çömelmiş heykel Hyde Park'taki Müze'de muhafaza ediliyordu; ve onu uzun süre, dikkatle inceleyerek kötücül zerafette bir işçiliğe ve Legrasse'deki daha ufak numunede görülen aynı mutlak gizeme, korkunç eskiliğe ve materyaldeki dünyadışı tuhaflığa sahip olduğunu gördüm. Müze müdürünün söylediğine göre jeologlar bunun dev bir bilmece olduğunu düşünüyorlardı; çünkü dünyada böyle bir kaya olmadığına yeminler ediyorlardı. Derken bir ürper-

tiyle yaşlı Castro'nun Legrasse'ye ilkel Eskiler hakkında söylediklerini anımsadım; "Onlar yıldızlardan gelmiş ve heykellerini de Kendileriyle birlikte getirmişlerdi."

O zamana dek tanımadığım bir zihinsel devrimle sarsılmış bir şekilde Oslo'daki İkinci Kaptan Johansen'i ziyaret etmeye karar verdim. Gemiyle Londra'ya geçerek hemen Norveç'in başkentine giden başka bir gemiye atladım; ve bir sonbahar günü Egeberg'in gölgesindeki temiz rıhtım mahallelerine vardım.

Araştırmalarım sonucu Johansen'in evinin, daha büyük şehrin 'Christiania' adını taşıdığı bütün o yüzyıllar boyunca Oslo ismini tutan Kral Harold Haardrada'nın Eski Kenti'nde olduğunu anladım. Taksiyle kısa bir yolculuk yaptıktan sonra cephesi sıvalı zarif ve eski bir evin önünde durup, yürek çarpıntısı içinde kapıyı çaldım. Kapıyı karalara bürünmüş, üzgün görünüşlü bir kadın açtı ve bozuk bir İngilizceyle Gustaf Johansen'in ölmüş olduğunu söyleyerek içimi acı bir hayal kırıklığının kaplamasına yol açtı.

Eşinin söylediğine göre dönüşünden kısa bir süre sonra ölmüştü, çünkü 1925 yılında denizde olanlar ruhunu çökertmişti. Kendisine kamuoyuna söylediğinden fazlasını söylememiş, ancak –belli ki onun okumasını engellemek için– İngilizce yazılmış –'teknik meseleler' üzerine olduğunu söyledi demişti– uzun bir elyazması bırakmıştı. Gothenburg doku yakınlarındaki dar bir sokakta yürürken bir çatı penceresinden kafasına düşen bir kâğıt tomarı kendisini yere sermişti. İki Doğu Hintli gemici hemen yardıma koşup ayağa kaldırmışlardı, ancak ambülans yetişemeden ölmüştü. Doktorlar belirli bir ölüm sebebi bulamamışlar ve kalp yetmezliğiyle bünye zayıflığı yüzünden öldüğüne karar vermişlerdi.

Şimdi ben de ölene dek peşimi bırakmayacak, ya 'kazayla' ya da başka türlü gelecek olan o kara dehşetin içimi kemirdiğini hissetmeye başlamıştım. Kadını, dul eşinin 'teknik meseleleriyle' olan ilintimin elyazmasını okumama hak kazandıracak kadar derin olduğuna ikna

ettikten sonra, belgeleri yanıma alıp Londra gemisinde okumaya başladım.

Elyazması sade ve düzensizdi –naif bir denizcinin olanları sonradan bir günlüğe aktarma isteğinin ürünü– ve o sonuncu, berbat yolculuğu günü gününe anımsama çabasını içeriyordu. Burada, yazmanın tümünü bütün bulanıklığı ve gereksiz anlatılarıyla aktaramam, ancak geminin kenarlarına çarpan dalgaların sesinin bana niye böylesine dayanılmaz geldiğini ve kulaklarımı pamukla tıkadığımı açıklayacak kadarını anlatacağım.

Johansen, Tanrıya şükürler olsun ki, her ne kadar şehri ve Yaratığı gördüyse de her şeyi bilmiyordu; ama ben yaşamın ötesinde, zamanın ve uzayın içinde bitimsizce pusuya yatan dehşetleri de bir başka yer sarsıntısı korkunç şehirlerini yeniden havaya ve gün ışığına çıkardığında onları dünyaya salmak için hazır bekleyen kâbussu bir mezhep tarafından tanınan ve sevilen, yıldızlardan gelen ve denizin altında düşler kuran o lanetli yaratıkları düşündükçe asla rahat uyuyamayacağım.

Johansen'in yolculuğu mahkemeye anlattığı şekilde başlamıştı. Yüklü olan *Emma*, Auckland'den yüküyle 20 Şubat'ta ayrılmış ve denizin altından insanların düşlerine giren dehşetleri yükselten depremin yol açtığı fırtınayı tüm şiddetiyle göğüslemişti. Yeniden kontrol altına alındıktan sonra gemi 22 Mart'ta *Alert*'le karşılaşana dek düzenli yol almıştı; gemiye açılan ateşi ve batırılışını okurken ikinci kaptanın üzüntüsünü hissedebiliyordum. *Alert*'deki simsiyah mezhep şeytanlarından ise fark edilir bir dehşetle bahsediyordu. Yok edilmelerini neredeyse görev kılan acayip tiksindirici bir niteliğe sahiptiler ve Johansen soruşturma sırasında mahkemede mürettebatına karşı acımasızlık suçlamasında bulunulmuş olmasına gerçekten şaşmıştı. Sonra, ele geçirdikleri yatta ve Johansen'in komutası altında, meraklarına yenilerek ilerleyen adamlar, denizden fırlamış büyük bir sütun görmüşler ve 47° 9' Güney enlemiyle 126° 43' Batı boylamında yeryüzün-

deki en büyük dehşetin somut varlığından başka bir şey olamayacak çamurlu, balçıklı, otlarla kaplı yapılarla dolu bir sahile rastgelmişlerdi –tarih öncesinin ölçüsüz uzak zamanlarında karanlık yıldızlardan sızarak inen dev, iğrenç yaratıklar tarafından inşa edilmiş kâbussu ceset şehri R'yleh'e. Orada, yeşil çamurlu mezarlarında gizlenen ve en sonunda, hesaplanamaz devirlerden sonra, duyarlıların düşlerine korku salan ve inananları buyurgan bir tavırla kutsal bir özgürlük ve yenilenme savaşına çağıran düşünceler yayan yüce Cthulhu ve ordusu yatıyordu. Johansen bütün bunlardan en başta şüphelenmemiş, ama Tanrı biliyor ya, kısa süre sonra gerçeği görmüştü!

Sanırım yalnızca bir tek dağ tepesi, yüce Cthulhu'nun gömülü olduğu korkunç anıtla süslü bina su yüzeyine çıkmıştı. Aşağıda yatan her şeyi *tüm boyutlarıyla* düşündükçe neredeyse kendimi hemen öldürmek istiyorum. Yaşlı şeytanların bu sular damlayan Babil'inin kozmik görkemi karşısında Johansen ve adamlarının dilleri tutulmuştu, sanırım bizim dünyamıza ya da aklı başında bir başka dünyaya ait olmadığını, bütün bulanıklığı ve gereksiz anlatılarıyla anlamışlardı. Yeşilimsi taş blokların inanılmaz boyutları, büyük oyma anıtın baş döndürücü yüksekliği ve dev heykellerle yarım kabartmaların *Alert*'teki sandıkta bulunan tuhaf heykelle şaşırtıcı benzerlikleri karşısında duyulan saygıyla karışık korku ikinci kaptanın ürkek tasvirlerinin her satırında, dokunaklı bir şekilde belirgin.

Fütürizmin ne olduğunu bilmemesine karşın, Johansen şehirden bahsederken ona çok yakın birşeyler yakalamış; çünkü belirli bir yapıyı ya da binayı betimlemek yerine yalnızca geniş açıların ve taş yüzeylerin, bu dünyadan doğru dürüst herhangi bir şeye ait olmayacak kadar büyük ve korkunç heykellerle, hiyerogliflerle dolu kâfir yüzeylerin yarattığı izlenimler üzerinde duruyor. *Açılar* hakkında söylediklerinden bahsediyorum, çünkü Wilcox'un berbat düşlerinde gördüğünü söylediği bir şeyi anımsatıyor. Anlattığına göre gördüğü düş ülkesinin *geometrisi* anormal, Öklidiçi ve bizimkinden bütünüyle far-

lı, baş döndürücü alanlar ve boyutlarla doluydu. Şimdi korkunç gerçekle yüzleşen cahil bir denizci de aynı şeyleri hissediyordu.

Johansen ve adamları bu inanılmaz akropolün üzerindeki eğimli bir çamur yatağından karaya çıkmışlar ve düşe kalka, insanlar için yapılmadığı belli dev, balçıklı blokları tırmanmışlardı. Bu ıslak sapkınlık diyarından yayılan ve ışığı kıran zehirli gazların içinden bakıldığında gökyüzündeki güneş bile çarpık görünüyor ve ilk bakışta dışbükey, ikinci bakışta içbükey olarak algılanan oyma kayalardaki anlaşılmaz, hiç görülmemiş çılgınca açıları olan sapkın bela ve şüphe pusuya yatmış bekliyordu.

Henüz kayalardan, balçıktan ve otlardan daha belirgin bir şey görülmeden tüm araştırmacıların üzerine korkuyu çok andıran bir şey çökmüştü. Diğerlerinin küçümsemesinden çekinmese her biri kaçıp gidecekti ve taşınıp götürülebilecek hatıralık bir eşya ararken –ki bu arayış boşa çıkmıştı– bu işi gönülsüzce yapıyorlardı.

Anıtın dibindeki merdivenlere tırmanıp bir şey bulduğunu haykırarak ilan eden Portekizli Rodrigez'di. Diğerleri onu izlediler ve üzerinde artık tanıdık gelen mürekkepbalığı-ejder yanın kabartması olan muazzam oyma kapıya merakla baktılar. Jolansen'in söylediğine göre koca bir ambar kapısı gibiydi; ve hepsi de bir kapı olduğunu, her ne kadar bir tuzak kapağı gibi yatay mı, yoksa bir mahzenin dış kapısı gibi çaprazlama mı durduğuna karar verememeseler de, şatafatlı lento, eşit ve etrafındaki pervaz sayesinde anlamışlardı. Wilcox'un orada olsa belirteceği gibi, şehrin geometrisi tümüyle yanlıştı. Kişi denizin ve toprağın yataylığından emin olamıyor, bu nedenle her şeyin göreceli konumu garip bir çeşitlilik sergiliyordu.

Briden taşın pek çok yerini boşu boşuna itti. Sonra Donovan köşelerini dikkatle inceleyerek, ilerledikçe her noktaya basmaya başladı. Grotesk taşın kenarında uzun uzun yürüdü –aslında, eğer o şey sonuçta yatay olmasaydı tırmandı denilebilirdi– ve adamlar evrendeki bir kapının böylesine muazzam olabilmesine şaştılar. Derken, çok

yavaşça ve hafifçe, yarım hektarlık kaya levha tepeden içeri doğru göçmeye başladı; ve dengede durduğunu anladılar.

Donovan aşağı inip, pervaz boyunca bir şekilde sürünerek arkadaşlarına katıldı; herkes korkunç oyma kapının tuhaf bir biçimde aşağı kayışını izledi. Kapı bu fantastik, prizma biçimli, çarpık diyarda anormal bir şekilde çapraz hareket ediyor ve böylece bütün madde ve perspektif kuralları alt üst olmuş gibi görünüyordu.

Boşluk kapkaraydı ve karanlık neredeyse elle tutulabilecek kadar yoğundu. Aslında bu, *olumlu bir nitelikti;* çünkü iç duvarları gözlerden gizliyor ve kelimenin tam anlamıyla uzak zamanların tutsaklığından duman gibi yayılarak kurtulup, daralmış ve kambur gökyüzünde zardan kanatlarla uçup uzaklara kaçan güneşi fark edilir bir şekilde karartıyordu. Yeni açılan boşluktan gelen kokular dayanılmazdı ve bir süre sonra kulakları iyi işiten Hawkins aşağılardan berbat bir sürünme sesinin geldiğini duyar gibi olduğunu söyledi. Herkes dinledi ve herkes dinlerken, O, akışkanlıkla ve gürültüyle belirerek dev, peltemsi ve yeşil gövdesiyle kara eşikten körlemesine aktı ve o zehirli çılgınlık şehrinin kötü kokulu dış havasına çıktı.

Zavallı Johansen bunları yazarken el yazısı neredeyse okunamaz hale gelmiş. Gemiye asla ulaşamayan altı kişiden ikisinin o lanetli anda korkudan öldüğüne inanıyor. Yaratık bütün tanımların ötesindeydi –böylesine çığlık çığlığa ve zaman kadar eski, dipsiz delilik uçurumlarını, tüm maddenin, gücün ve kozmik düzenin böylesine ürkütücü yadsımalarını tasvirde yeterli olabilecek hiçbir dil yoktu. Yürüyen ya da tökezleyen bir dağdı o. Tanrım! Dünyanın öteki ucunda büyük bir mimarın delirmesine ve zavallı Wilcox'un o telepatik anda ateşler içinde sayıklamasına şaşmamalı. Putların Yaratığı, yıldızların yeşil, yapışkan dölü kendisine ait olanı almak için uyanmıştı. Yıldızlar yeniden doğru konumdaydı ve çağlarca eski bir mezhebin planlarıyla başaramadıklarını bir grup masum denizci kazayla gerçekleştirmişti. Milyonlarca yıldan sonra yüce Cthulhu yeniden serbestti ve

zevk peşindeydi.

Daha kimse kımıldayamadan üç adam gevşek pençeler tarafından kavranıp yukarı kaldırılmıştı. Huzur içinde yatsınlar, eğer evrende huzur diye bir şey varsa. Onlar Donovan, Guerrera ve Angstrom'du. Üç kişi yeşil kabuklu sonsuz kayalar arasından deli gibi sandala koşarken Parker'ın ayağı kaymıştı; Johansen orada olmaması gereken bir duvar açısı tarafından yutulduğuna yemin ediyor; dar olan, ama sanki genişmiş gibi davranan bir açı tarafından. Böylece yalnızca Briden ve Johansen sandala ulaşabildiler; dağ gibi canavar kaygan kayalardan inip denizin kıyısında bocalarken *Alert*'e doğru umutsuzca kürek çektiler.

Herkesin karaya çıkmasına karşın, buhar tümüyle kesilmemişti ve *Alert*'i hareket ettirmek için çarklarla makineler arasında birkaç saniye çılgınca koşuşturmak yetmişti. Gemi yavaşça, tarifsiz sahnenin çarpık dehşetleri ortasında ölümcül suları yarmaya başladı; bu arada mezarsı sahildeki dünyaya ait olmayan yapıların üzerinde, yıldızlardan gelen dev Yaratık, Odysseus'un kaçan gemisine lanetler yağdıran Polypheme gibi salya akıtıyor ve anlaşılmaz şeyler söylüyordu. Sonra, öyküdeki Cyclops'dan daha cüretkâr çıkan yüce Cthulhu suların arasına kaydı ve büyük dalgalar oluşturan kozmik güç dolu kulaçlarla takibe başladı. Briden geriye baktı ve çıldırdı; ölüm, Johansen'in sayıklayarak ortalarda dolaştığı bir gece kendisini kabinde bulana dek aralıklarla kahkahalar atıp durdu.

Ama Johansen henüz pes etmemişti. Buhara tam yol verilmeden Yaratığın *Alert*'i kolayca yakalayabileceğini anlayınca gözüpek bir girişimde bulunmaya karar verdi; motoru son hıza ayarladıktan sonra yıldırım gibi güverteye koştu ve dümeni çevirdi. Denizde gürültülü anaforlar ve köpükler oluştu; buhar giderek artarken cesur Norveçli gemiyi kirli köpüklerin üzerinde şeytani bir kalyonun pupası gibi yükselen takipçi peltenin üstüne sürdü. Duyargaları kıvrılıp bükülen, iğrenç mürekkepbalığı kafası dayanaklı yatın neredeyse, burun dire-

ğine kadar yükseldi, ama Johansen inatla ilerlemeyi sürdürdü.

Sanki bir sidik torbası patlamış gibi bir ses duyuldu, karnı yarılmış bir aybalığından gelmişçesine iğrenç bir gürültü çıktı; bin mezar açılmış gibi pis bir koku yayıldı ve anlatıcının kâğıtta betimlemeye yanaşmadığı bir ses yükseldi. Bir an için gemiyi yakıcı ve kör edici, yeşil bir bulut kapladı ve sonra geride yalnızca zehirli bir fokurdama kaldı; ve –Ulu Tanrım!– *Alert* aradaki uzaklığı açarken o isimsiz gökyüzü dölünün dağılmış, peltemsi parçaları buharların arasında *yeniden bir araya geliyorlardı.*

İşte hepsi bu. Sonra Johansen kabindeki putun yanında düşlere daldı ve hem kendini, hem de yanı başındaki kahkahalar atan deliyi besledi. O gözüpek kaçıştan sonra gemiyi yönlendirmeye çalışmadı; çünkü o tepki ruhundan birşeyleri alıp götürmüştü. Sonra 2 Nisan'da fırtına baş gösterdi ve bilincinde bazı bulutlar yoğunlaştı. Sonsuzluğun sıvı girdaplarında hayaletimsi bir şekilde fırıl fırıl dönüyormuş gibi, bir kuyrukluyıldızın arkasında baş döndürücü evrenlere sersemletici yolculuklar yapıyormuş gibi ve cehennemden aya, sonra aydan tekrar cehenneme çılgınca atlamalarda bulunuyormuş gibi hislere kapıldı ve tüm bunlara çarpık, yaşlı, şen tanrıların ve Tartarus'un yeşil, yarasa kanatlı ve alaycı, ufak şeytanlarının katıldığı yüksek sesli kahkahalardan oluşan bir koro canlılık kattı.

O düşlerden sonra kurtarılış geldi –*Vigilant*, denizcilik mahkemesi, Dunedin sokakları ve Egeberg'deki eski eve geri dönerken yapılan uzun yolculuk. Bildiklerini anlatamazdı– onu deli sanırlardı. Ölmeden önce her şeyi yazacaktı, ancak karısı bunu sezmemeliydi. Eğer anıları silebilecekse ölüm bir nimetten başka bir şey değildi.

Okuduğum belge işte buydu ve şimdi onu kasaya, yarım kabartmayla Profesör Angell'ın kâğıtlarının yanına koydum. Oraya ayrıca bu yazdıklarımı da koyacağım –akıl sağlığımı sınavdan geçiren, içinde bir daha hiç bir araya getirilmeyeceklerini umduğum bilgilerin birleştirildiği bu evrakı. Evrendeki dehşetlerin tümünü tanıdım ve artık ba-

har gökleri ya da yaz çiçekleri bile bana zehir gibi gelecek. Ancak yaşamımın uzun süreceğini sanmıyorum. Amcamın gittiği gibi, zavallı Johansen'in gittiği gibi, ben de gideceğim. Çok şey biliyorum ve mezhep hâlâ yaşıyor.

Cthulhu da hâlâ yaşıyor sanırım, güneşin genç olduğu zamanlardan beri kendisini koruyan o taş yarığın içinde. Lanetli şehri bir kez daha battı, zira *Vigilant* Nisan fırtınasından sonra o noktada gezindi; ama yeryüzündeki temsilcileri hâlâ ıssız yerlerde, tepelerine putlar yerleştirilmiş anıtların çevresinde böğürüyor, hoplayıp zıplıyor ve katlediyorlar. Cthulhu, şehir batarken kara boşluğun içinde kısılı kalmış olmalı, yoksa tüm dünya şu anda korku ve delilik çığlıkları atıyor olurdu. Sonun nasıl olacağını kim bilebilir ki? Yükselmiş olan batabilir ve batmış olan yükselebilir. İğrençlik derinliklerde bekliyor ve düş görüyor; çürümüşlük insanoğlunun sarsılan şehirlerine yayılıyor. Öyle bir zaman gelecek ki –ama düşünemiyorum ve düşünmemeliyim! Dua etmeliyim ki, eğer bu elyazmasından sonra uzun yaşamazsam yasal vekillerim, tedbiri gözüpeklikten önde tutsunlar ve onu kimsenin okumamasını sağlasınlar.

İNNSMOUTH ÜZERİNDEKİ GÖLGE

- I -

1927-28 kışında Federal hükümet ajanları eski Massachussetts limanı Innsmouth'daki bazı koşulları inceleyen tuhaf ve gizli bir soruşturma yaptılar. Kamuoyunun bundan ilk kez Şubat ayında, yapılan çok sayıda baskından, tutuklamadan ve bunları izleyen, terk edilmiş rıhtım bölgesindeki harap, kurtlanmış ve boş olduğu sanılan pek çok evin –gerekli önlemler alınarak– kasıtlı yakılışından ve bombalanışından sonra haberi oldu. Bilgisiz kişiler, bu olayın, içkiye karşı arada sırada açılan savaşta yer alan büyük çatışmalardan biri olarak kabul edilmesine neden oldular.

Buna karşın, haber peşinde koşan daha uyanık kişiler yapılan tutuklamaların çokluğu, bu iş için kullanılan anormal fazlalıktaki insan gücü ve tutukluların nakli hususunda gösterilen gizlilik üzerine meraklanmaya başladılar. Ortada ne bir duruşma ne de belirgin bir suçlama vardı; tutuklananlara da daha sonra ülkenin bilinen herhangi bir hapisanesinde rastlanmamıştı. Ortalığa, önce karantinaya ve toplama kamplarına, daha sonra ise çeşitli deniz ve askeri cezaevlerine yapılan dağıtımlara ilişkin belirsiz söylentiler yayıldı, ama asla kesin bir şey öğrenilemedi. Innsmouth'un kendisi neredeyse bütünüyle boşalmıştı ve ancak şimdilerde ağır ağır canlanan bir varoluşun belirtilerini gösteriyor.

Pek çok liberal örgütten gelen şikayetler uzun süren gizli tartışmalara yol açtı ve temsilciler bazı kamplara ve hapisanelere ziyarete gö-

türüldüler. Sonuçta, bu dernekler şaşırtıcı bir şekilde pasifleşip suskunlaştılar. Gazetecileri idare etmek daha zordu, ama onlar da sonunda hükümetle işbirliğine büyük ölçüde yanaşmış göründü. Yalnızca bir tek yayın organı –yaygaracı politikası yüzünden hep hor görülen resimli, küçük bir gazete– Şeytan Kayalığı'nın hemen ötesindeki sualtı uçurumuna torpidolar gönderen derin dalma kapasiteli bir denizaltıdan bahsetti. Denizcilerin sık sık uğradıkları bir yerden şans eseri edinilmiş bu haber gerçekten oldukça abartılı görünüyordu; çünkü alçak, kara kayalık Innsmouth Limanı'ndan bir buçuk mil ötedeydi.

Civar köylerde ve kasabalarda oturan insanlar kendi aralarında pek çok şey mırıldanıyor, ancak dış dünyaya pek az şey söylüyorlardı. Ölmekte olan ve yarı terk edilmiş Innsmouth üzerine bir yüzyıl boyu konuşup durmuşlardı ve hiçbir şey yıllar önce fısıldayıp ima ettiklerinden daha çılgınca ya da korkutucu olamazdı. Pek çok şey onlara ağızlarını sıkı tutmayı öğretmişti ve üzerlerinde baskı kurmanın gereği yoktu. Ayrıca, gerçekte fazla bir şey de bilmiyorlardı; çünkü kıyı tarafındaki ıssız ve insansız, geniş tuz bataklıkları bu komşuları uzak tutmuştu.

Ama en sonunda ben bu konu üzerindeki konuşma yasağını hiçe sayacağım. Sonuçlar, ki bundan şüphe etmiyorum, öylesine mutlak ki, Innsmouth'a saldıran o dehşete kapılmış saldırganların ne bulduklarını ima etmek, bir tiksinti dalgası dışında, ülkeye hiçbir zarar getiremez. Bunun yanı sıra bulunanların birden fazla açıklaması olabilir. Bana tüm öykünün ne kadarının anlatıldığını bilmiyorum ve daha derinlemesine bir araştırmaya girişmemek için pek çok sebebim var. Çünkü bu işle ilintim herhangi bir görevlininkinden daha yakın oldu ve beni şiddetli taşkınlıklara yöneltecek izlenimlerin büyüsüne kapıldım.

16 Temmuz 1927'de, sabahın erken saatlerinde Innsmouth'dan çılgınca kaçan ve korku içinde devlet soruşturması yapılması talebinde bulunan ve açıklanan bütün olaylara yol açan kişi benim. Mesele

yeni ve belirsizken dilimi tutmaya razı oldum; ama şimdi öykü eskidiğine ve kamuoyunun ilgi ve merakı yok olduğuna göre, hakkında kötü söylentiler çıkan ve kötülükle gölgelenmiş o kâfir anormallik limanında geçirdiğim korku dolu birkaç saatten fısıltıyla bahsetmek için tuhaf bir dürtü duyuyorum. Sadece anlatmak bile kendi yeteneklerime olan güvenimi sağlamlaştırıyor; beni yalnızca bulaşıcı bir kâbus halüsinasyonuna yakalanan ilk kişi olmadığım konusunda ikna ediyor. Vermek zorunda kalacağım korkunç bir karardan önce kafamı toplama fırsatını da sunuyor.

Innsmouth'u ilk ve –şimdiye dek– son kez gördüğüm güne dek adını hiç duymamıştım. Reşit olmamı bir New England turuyla kutluyordum –tarihi eserler ve soyağacım üzerinde bilgi topladığım bir gezi– ve tarihi Newburyport'tan doğrudan Arkham'a, annemin ailesinin geldiği yere geçmeyi planlamıştım. Arabam yoktu, ama yolculuğumu trenle, tramvayla ve otobüsle sürdürüyor, hep en ucuz yolu seçiyordum. Newburyport'ta, buharlı trenin beni Arkham'a götüreceğini söylediler ve Innsmouth adını ilk kez istasyonun bilet gişesinde, yüksek fiyatlara itiraz ederken duydum. Aksanı oralı olmadığını açığa vuran iri yapılı, kurnaz görünüşlü biletçi, ekonomik olma hususundaki çabalarımı sempatiyle karşılamış göründü ve bana fikir danıştığım diğer kişilerin bahsetmediği bir seçenek sundu.

"Eski otobüsle gidebilirsiniz sanırım," dedi fark edilir bir kararsızlıktan sonra, "ama buralarda bu seçenek pek dikkate alınmaz. Otobüs Innsmouth'un içinden geçtiğinden –burası hakkında bir şeyler duymuş olabilirsiniz– insanın hoşuna gitmez. Sürücü Innsmouthlu bir heriftir –Joe Sargent– ama bu civarda hiç müşterisi yoktur, Arkham'da da olduğunu sanmıyorum. Niye hâlâ seferleri durdurmuyorlar, hayret doğrusu. Sanırım yeterince ucuz, ama içinde iki ya da üç kişiden fazlasını hiç görmedim –hepsi de Innsmouthlu herifler. Meydan'dan –Hammond'un eczanesinin önünden– sabah 10'da ve akşam 7'de kalkıyor, saatleri değişmediyse tabii. Görünüşü külüstür, kor-

kunç bir hurda yığını –ben hiç binmedim."

Gölgelenmiş Innsmouth'un adını ilk kez işte o zaman duydum. Yaygın haritalarda ve turist rehberlerinde gösterilmeyen bir kasabanın ilgimi çekmesi doğaldı; biletçinin takındığı garip tavır merakımı uyandırmıştı. Komşularını kendisinden böylesine nefret ettirmeyi beceren bir kasaba, diye düşünmüştüm, en azından oldukça sıradışıydı ve bir turistin ilgisini çekmeyi hak etmiş olmalıydı. Eğer Arkham'dan önce uğrarlarsa orada inecektim –böylece biletçiden bana biraz daha bilgi vermesini istedim. Oldukça temkinliydi ve kendini söz ettiklerinden hafifçe üstün tutar bir havayla konuşuyordu.

"Innsmouth? Doğrusu, Manuxet'in ağzındaki, oldukça tuhaf bir kasabadır orası. Eskiden neredeyse bir kent kadar büyüktü –ama son yüzyıl içinde bütün bunlar değişti. Şimdi demiryolu yok –B. ve M. hiç oradan geçmedi ve Rowley'den gelen hat da yıllar önce iptal edildi.

"Artık insandan çok, boş ev var sanırım ve balıkçılarla istakoz avı dışında sözü edilecek iş yok. Herkes ya buradan, ya Arkham'dan ya da Ipswich'den alışveriş eder. Eskiden bir sürü fabrikaları vardı, ama şimdi çok az çalışan bir altın rafinerisi dışında hiçbir şeyleri yok.

"Yalnız bu rafineri eskiden oldukça büyüktü ve sahibi yaşlı Marsh, Krezus'tan bile zengin olmalı. İhtiyar ve tuhaf bir herif; evinden dışarı pek adım atmaz. Yaşamının son yıllarında gözlerden uzak durmasına yol açan bir tür cilt hastalığına ya da bozukluğuna yakalandığı söyleniyor. İşi kuran Kaptan Obed Marsh'ın torunu. Anası yabancıydı sanırım –Güney Denizi Adaları'ndan geldiği söylenir– bu yüzden elli yıl önce Ipswichli bir kızla evlendiği zaman millet kıyameti kopardı. Bunu Innsmouthlulara hep yaparlar ve buralarda Innsmouth kanı taşıyan insanlar bunu hep gizlemeye çalışır. Ama Marsh'ın çocukları ve torunları görebildiğim kadarıyla normal insanlardan farksız. Bana göstermişlerdi onları –yalnız, konuşurken aklıma geldi, büyük olanı uzun süredir ortalarda görünmüyor. Yaşlı adamıysa hiç görmedim.

"Niye mi herkes Innsmouth'u böyle kötülüyor? Doğrusu, genç

adam, buralıların söylediklerine pek aldırış etmemelisiniz. Pek konuşkan sayılmazlar, ama bir başladılar mı da durdurabilene aşkolsun. Innsmouth hakkında şu son yüzyıldır konuşup –daha doğrusu fısıldaşıp– duruyorlar sanırım ve anladığım kadarıyla korktukları için yapıyorlar bunu. Bazı hikâyeleri duysanız gülersiniz –yok yaşlı Kaptan Marsh şeytanla anlaşmalar yapıyormuş ve Innsmouth'da yaşamaları için cehennemden ufak zebaniler getirtiyormuş, yok şeytana tapılıyormuş ve rıhtımların yakınında bir yerde, 1845'lerde tesadüfen keşfedilen korkunç kurban törenleri düzenleniyormuş– ama ben Panton, Vermont'dan geliyorum ve bu masallar bana sökmez.

"Yine de bazı ihtiyarların sahilin ötesindeki kara kayalıklar hakkında söylediklerini duymalısınız –Şeytan Kayalığı diyorlar oraya. Çoğu zaman su seviyesinin epey üstünde duruyor ve hiçbir zaman çok da altında kalmıyor, ama oraya bir ada denilebileceğini de hiç sanmıyorum. Anlatılanlara bakılırsa, orada bazen gelişigüzel yayılmış ya da tepedeki bir takım mağaralara girip çıkan sürüler halinde şeytanlar görülüyormuş. Sarp ve engebeli kayalıklar sahilin bir mil kadar açığındalar ve eskiden, gemilerin limana geldiği günlerde, denizciler oradan uzak durmak için geniş turlar atardı.

"Innsmouthlu olmayan denizciler yani. Yaşlı Kaptan Marsh aleyhinde söylenen şeylerden biri de bazen, uygun gelgit zamanlarında o kayalıklara uğradığıydı. Belki bunu yapıyordu da, çünkü şunu belirtmeliyim ki kayalığın biçimi gerçekten ilgi çekiciydi ve orada korsan defineleri arayıp buluyor olması da olasılıkdışı değildi; ama orada şeytanlarla uğraştığına dair söylentiler vardı. Aslına bakılırsa, kayalıklar hakkındaki kötü söylentileri çıkaran kişi kanımca kaptanın kendisinden başkası değildi.

"Bu, Innsmouth'da oturanların yarısından fazlasını öbür dünyaya yolcu eden 1846'daki büyük salgından önceydi. Sorunun ne olduğu asla tam olarak anlaşılamadı, ama herhalde gemiciler tarafından Çin'den ya da uzak bir yerden taşınan yabancı bir hastalıktı. Çok şid-

detli bir salgın olduğu kesindi –bu yüzden ayaklanmalar çıktı ve kasaba dışında asla bilinmediğine inandığım çok iğrenç şeyler yapıldı– ve kasabayı korkunç bir halde bırakarak terk etti. Bir daha da geri dönmedi –şimdi orada üç dört yüz kişiden fazlası yaşıyor olamaz.

"Ama milletin hissettiklerinin ardında yatan şey aslında ırk ayrımı –ve bu ayrımı yapanları suçlamıyorum. O İnnsmouthlulardan şahsen ben de nefret ediyorum ve kasabalarına uğramak istemem. New Englandlı gemilerimizin Afrika, Asya ve Güney Denizlerinin tuhaf limanlarında ve diğer yerlerde yapacak ne çok şey bulduklarını ve bazen yanlarında ne kadar tuhaf insanlar getirdiklerini –her ne kadar aksanınızdan batılı olduğunuz anlaşılsa da– biliyorsunuzdur sanırım. Evine Çinli bir eşle dönen o Salemli adamdan bahsedildiğini duymuşsunuzdur ve belki Cape Cod'un oralarda bir yerde hâlâ Fiji adalarından gelme bir takım insanların yaşadığından haberiniz vardır.

"Doğrusu, İnnsmouth halkının kökenlerinde de böyle birşeyler olmalı. Orası ülkenin geri kalanından bataklıklar ve nehir kollarıyla soyutlanmıştır hep, bu yüzden meselenin ince ayrıntılarından emin olamayız; ama yaşlı Kaptan Marsh'ın çok eskiden, yirmilerde ve otuzlarda, üç gemisinin de hâlâ çalıştığı zamanlarda, yurduna bazı tuhaf insanlar getirdiği apaçık ortada. Bugün İnnsmouth halkında gözle görülür, garip bir bozukluk var –nasıl açıklayacağımı bilmiyorum, ama içinizi gıcıklayan birşeyler. Eğer otobüsüne binerseniz bunu Sargent'de biraz fark edeceksiniz. Bazılarının düz burunlu ve patlak, parlak, sanki hiç kapanmayacakmış gibi görünen gözlü, acayip, dar kafaları var ve derileri de bir tuhaf; pürüzlü, kabuklu ve boyunlarının yanları da tümüyle pörsümüş, buruş buruş. Üstelik genç yaşta kel kalıyorlar. En kötü görünenler yaşlıları –işin doğrusu, şimdiye dek onlardan çok yaşlı bir tekine bile rastladığımı sanmıyorum. Aynaya bakınca ölüyorlar herhalde! Hayvanlar onlardan nefret ediyor –otomobilin icadından önce hep atlarla sorunları olurdu.

"Bu civardan ya da Arkham'dan ya da Ipswich'den kimse onlarla

bir işi olsun istemez ve onlar da kasabamıza geldiklerinde pek sokulgan davranmazlar. Buralarda başka hiçbir yerde balık olmazken İnnsmouth Limanı'nın balıkla kaynaması çok garip –ama orada avlanmayı deneyin de sizi nasıl kovaladıklarını görün! Buraya demiryoluyla gelirlerdi –hat iptal edildikten sonra, yürüyor ve Rowley'den trene biniyorlardı– ama şimdi o otobüsü kullanıyorlar.

"Evet, İnnsmouth'da bir otel var –adı Gilman Evi– ama pek işe yarayacağını sanmam. Orada kalmanızı hiç tavsiye etmem. En iyisi burada kalın ve yarın sabahki 10 otobüsüne atlayın; o zaman oradan Arkham'a kalkan akşam 8 otobüsüne binebilirsiniz. Birkaç yıl önce İnnsmouth'da bir fabrika müfettişi konaklamıştı ve orası hakkında hoş olmayan bir sürü imalarda bulundu. Oralı insanlar bir tuhaf herhalde, çünkü bu herif öteki odalardan gelen sesler duymuş –çoğunun boş olmasına karşın– ve bu sesler tüylerini diken diken etmiş. Yabancı bir dilde konuşulduğunu düşünmüş, ama söylediğine göre asıl kötü olan, arada sırada konuşan sesin kendisiymiş. Öylesine anormal bir sesmiş ki –dökülüyormuş gibi, demişti– soyunup yatmaya cesaret edememiş. Oturup beklemiş ve sabah ilk iş olarak oradan ayrılmış. Konuşma gece boyunca sürüp gitmiş.

"Bu herif –adı Casey'di– İnnsmouth halkının onu nasıl gözlediğini ve tetikte beklediğini anlatıp durdu. Marsh rafinerisini tuhaf bulmuştu –Manuxet'in aşağı çağlayanlarındaki eski bir değirmenin içindedir rafineri. Anlattıklarıyla işitmiş olduklarını uyuşuyordu; kötü durumdaki defterler ve anlaşmalar üzerine de açıkça tutulmuş hiçbir hesap yok. Biliyorsun, Marshların rafine ettikleri altını nereden buldukları hep bir sır olarak kalmıştır. Bu alanda pek yatırım yapmışa benzemiyorlar, ama yıllar önce bir gemi dolusu külçe altın ihraç ettiler.

"Eskiden denizcilerin ve rafineri çalışanlarının gizlice sattıkları ya da bir iki kez Marsh kadınlarında görülen acayip bir tür yabancı mücevherden bahsedilirdi. İnsanlar yaşlı Kaptan Obed'in onları putperest bir limandan pazarlıkla almış olabileceğini söylerlerdi, ne de ol-

sa denizcilerin pazarlıkta kullandıkları cam kolyeler ve incik boncuklardan torba torba sipariş verirdi hep. Diğerleriyse –ki hâlâ aynı fikirdeler– Şeytan Kayalığı'nda eski bir korsan ganimeti bulmuş olduğunu düşünürlerdi. Ama işte komik bir şey. Yaşlı kaptan öleli altmış yıl oluyor ve İç Savaş'tan beri oradan doğru dürüst bir tek gemi bile yola çıkmadı; ama yine de Marshlar hâlâ o incik boncukları almayı sürdürüyorlar –çoğunlukla cam ve lastik ıvır zıvır, bana söylenenlere göre. Belki Innsmouthlular onlara bakmayı seviyorlar –Tanrı biliyor ya, Güney Denizi yamyamları ve Gine yabanileri kadar berbat olmaya başladılar.

"46'daki o hastalık kasabanın en iyi ailelerini öldürmüş olmalı. Ne olursa olsun, şimdi ne idüğü belirsizler ve Marshlarla öteki zengin ailleler de diğerlerinden farksız. Size söylediğim gibi, bütün o sokaklara karşın tüm kasabada herhalde 400 kişiden fazlası yoktur. Güneylilerin 'beyaz süprüntü' dedikleri bu olsa gerek –kanunsuz, sinsice ve gizli kapaklı işlerle dolu. Bir sürü balık ve istakoz avlayıp kamyonlarla ihraç ediyorlar. Balıkların yalnızca oraya üşüşmesi ve başka bir yere uğramaması garip.

"Kimse bu insanların listesini tutamaz ve hükümet okul görevlileri, nüfus sayım memurları çok zor anlar yaşarlar. Meraklı yabancıların Innsmouth'da hoş karşılanmadığına bahse girebilirsiniz. Orada kaybolan işadamları ya da hükümet görevlileriyle ilgili şahsen birkaç öykü duydum; aklını kaçıran ve şimdi Denver'da yatan biriyle ilgili söylentiler dilden dile dolaşıyor. O herifi epey korkutmuş olacaklar.

"İşte bu yüzden sizin yerinizde olsam oraya gece vakti gitmezdim. Oraya hiç gitmedim ve gitmeye de niyetim yok, ama gündüz yapılan bir ziyaretin zararı olacağını sanmıyorum –bu civardaki insanlar size bunu yapmamanızı öğütleyecek olsalar bile. Eğer yalnızca gezinmeye gidiyor ve antika şeyler arıyorsanız, Innsmouth tam size göre bir yer."

Ve böylece o gecenin bir kısmını Newburyport Halk Kütüphanesi'nde, Innsmouth hakkında bilgi arayarak geçirdim. Dükkânlardaki,

yemekhanelerdeki, garajlardaki ve itfaiye merkezindeki yöre sakinlerinin ağızlarını aramaya kalktığımda, biletçinin tahminlerinin de ötesinde ketum olduklarını görmüştüm; ve onların içgüdüsel suskunluklarını yenmek için harcayacak zamanım olmadığını anlamıştım. Bir tür gizli şüpheciliğe sahiptiler, sanki Innsmouth'la çok fazla ilgilenen birinde ters birşeyler olmalıymış gibi. Konakladığım Y.M.C.A.'da,* tezgâhtar öylesine kasvetli, harap bir yere gitme hususundaki hevesimi kırmaya çalıştı; kütüphanedeki insanlar da aşağı yukarı aynı tavrı gösterdiler. Şurası açık ki, okumuşların gözünde Innsmouth, yalnızca yerel dejenerasyonun abartılmış bir örneğinden ibaretti.

Kütüphane raflarındaki Essex Kasabası tarih kitapları çok az şey söylüyordu; yalnızca kasabanın 1643'de kurulduğunu, Devrim'den önce gemi yapımıyla ünlendiği, 19. yüzyılın başlarında denizciler için büyük bir refah merkezi olduğunu ve daha sonra Manuxet'i güç kaynağı olarak kullanan ufak çapta bir fabrika merkezine dönüştüğünü. Sanki kasabanın itibarına gölge düşürecekmiş gibi, 1846 salgınından ve ayaklanmalardan çok az bahsedilmişti.

Daha sonraki kayıtların önemi apaçık olsa da çöküş hakkında söylenenler pek azdı. İç Savaş'tan sonra bütün endüstriyel yaşam Marsh Rafine Şirketi'yle sınırlandırılmıştı ve altın külçelerinin pazarlanması baştan beri süregelen balıkçılık dışındaki tek önemli ticari kaynak haline gelmişti. Ürünün fiyatı düştükçe ve geniş çaplı kurumlar işe el attıkça balıkçılığın getirdiği gelir de azalmıştı, ama Innsmouth Limanı civarında asla balık kıtlığı olmamıştı. Yabancıların oralara yerleştiği çok enderdi ve bunu yapmaya çalışan bir grup Polonyalı ve Portekizlinin özellikle çok şiddetli bir biçimde kovulduğuna dair bir takım belirsiz, dolaylı kanıtlar vardı.

Hepsinden ilginci Innsmouth'la belirsizce özdeşleştirilen tuhaf mücevhere yapılan kısa bir göndermeydi. Belli ki bu mücevher tüm yöreyi epey etkilemişti, çünkü Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi

* Genç Hıristiyan Erkekler Cemiyeti (Ç.N.)

Müzesi'nde ve Newburyport Tarih Kulubü'nün sergi odasında yer alan örneklerden bahsediliyordu. Bunlar üzerine yapılan eksik tanımlar yalın ve sıkıcıydı, ancak bana satır aralarında kalıcı bir tuhaflığın varlığını ima ettiler. Onlara ilişkin birşeyler öylesine acayip ve kışkırtıcı gelmişti ki, bir türlü aklımdan çıkmadılar ve saatin göreceli geçliğine karşın yerel örneği –bir taç niyetine yapıldığı anlaşılan iri, tuhaf orantılı bir nesneydi– görmeye karar verdim, eğer olanak bulursam tabii.

Kütüphaneci bana yakınlarda oturan dernek müdürü Bayan Anna Tilton'a göstermem için bir tanıtım kartı verdi ve kısa bir açıklamadan sonra bu yaşlı kadın beni, vakit çok geç olmadığından, kapalı binaya sokma nezaketini gösterdi. İçerideki koleksiyonlar gerçekten ilgi çekiciydi, ama ruh halim, beni, aradığım nesne, elektrik ışıklarının altında, bir köşe büfesinin içinde parlayan o tuhaf nesne dışında her şeye karşı ilgisiz kılmıştı.

Mor kadife bir yastığın üzerinde yatan o yabancı, zengin hayalin tuhaf, dünyadışı görkemi karşısında kelimenin tam anlamıyla nefesimin kesilmesi için güzelliğe karşı aşırı bir duyarlılığa sahip olmam gerekmemişti. Tanıtım yazısının dediği gibi bir tür taç olduğu görülse de şimdi bile gördüklerimi tarifte zorlanıyorum. Ön tarafı yüksekti ve çok geniş, tuhaf düzensizlikte bir dış kenara sahipti; sanki anormal, elips biçimli bir kafa için yapılmış gibiydi neredeyse. Yapıldığı madde büyük ölçüde altınmış gibi görünüyordu, her ne kadar esrarengiz ve daha açık bir parlaklık aynı derecede güzel ve tanımlanması zor bir metalle yapılan tuhaf alaşımı çağrıştırsa da. Neredeyse kusursuz durumdaydı ve kişi oturup inanılmaz bir ustalık ve zerafetle yüzeyine işlenmiş ya da beceriyle kabartılmış o çarpıcı ve şaşırtıcı alışılmamışlığa sahip desenleri inceleyerek –bazıları yalnızca geometrikti, bazıları açıkça denize ilişkindi– saatler geçirebilirdi.

Ona baktıkça daha çok büyüleniyordum ve bu büyülenmenin içinde sınıflandırılması ya da tarifi olanaksız, rahatsız edici garip bir

öğe vardı. İlkin bana rahatsızlık veren şeyin o işlemeciliğin ötedünyasal niteliği olduğuna karar verdim. Gördüğüm diğer bütün sanat eserleri ya bilinen etnik ya da ulusal bir akıma aitti, ya da bilinen her akımı bilinçli olarak reddeden modern yadsımalardı. Bu taç ikisi de değildi. Sınırsız olgunlukta ve kusursuzlukta bir yerleşik tekniğin ürünü olduğu su götürmezdi, ancak bu teknik işittiğim ya da örneğini gördüğüm –Doğu ya da Batı, eski ya da yeni– diğer tüm tekniklere bütünüyle yabancıydı. İşçilik başka bir dünyaya aitti sanki.

Yine de bir süre sonra rahatsızlığımın, tuhaf şekillerin çizimsel ve matematiksel anıştırmalarından güç alan ikinci ve ilki kadar etkili bir kaynağı olduğunu gördüm. Desenlerin hepsi de zaman ve uzay içindeki uzak gizemleri ve hayal edilemez boşlukları anıştırıyorlardı ve kabartmaların tekdüze suya ait yapıları aynı derecede sinsi bir kimliğe bürülüydü. Bu kabartmaların arasında, süregelen işlevleri bütünüyle ilkel ve şaşırtıcı eskilikteki derin hücrelerden ve dokulardan uyandırılmışçasına, belli bir saplantılı ve rahatsızlık verici sahte anımsamalar izleniminden ayırt edilemeyen, mide bulandırıcı biçimsizlik ve habislikteki –yarı balık ve yarı kurbağa– inanılmaz canavarlara ait olanlar vardı. Bazen bu kâfir balık-kurbağaların her çizgilerinin bilinmeyen ve insanlıkdışı kötülüğün mutlak özüyle dolup taştığını hayal ettiğim bile oldu. Tacın Bayan Tilton tarafından anlatılan kısa ve yavan geçmişi dış görünüşüyle tuhaf bir karşıtlık oluşturacak nitelikteydi. 1873'de State Sokağı'ndaki bir dükkâna sarhoş bir Innsmouthlu tarafından rehin verilmiş, adam bunun hemen ardından bir sokak kavgasında öldürülmüştü. Dernek tacı, değerine uygun bir ücret ödeyerek, rehinciden vakit kaybetmeden satın almıştı. Etiketinde büyük olasılıkla Doğu Hindistan ya da Hindiçini kökenli olduğu yazılıydı, ama bu nitelemenin bir varsayımdan ibaret olduğu açıktı.

Bayan Tilton tacın kökenine, New England'daki varlığına ilişkin bütün olası varsayımları karşılaştırdıktan sonra, yaşlı Kaptan Marsh tarafından bulunan yabancı bir korsan definesine ait bir parça oldu-

gu görüşünü benimsemişti. Marshların, bu tacın varlığını öğrenir öğrenmez çok yüksek bir ücret karşılığı ısrarla satın almak istemeleri ve Dernek'in satmama konusundaki kesin kararına karşın bu tavrı bu güne dek sürdürmeleri de bu teoriyi zayıflatmıyordu elbette.

İyi kalpli kadın, bana çıkış yolunu gösterirken Marsh servetine ilişkin korsan teorisini o bölgedeki zeki insanlar arasında oldukça benimsendiğini açıkladı. Gölgeli Innsmouth'a karşı kendisinin takındığı tavır –ki orayı hiç görmemişti– kültür seviyesi giderek düşen bir topluluğun hak ettiği tiksintiydi ve beni bütün o şeytana tapma söylentilerini, orada güç kazanmış ve bütün ortodoks kiliselerini yutmuş, tuhaf bir gizli mezhep tarafından kısmen doğrulandığı hususunda temin etti.

Mezhebin adı, söylendiğine göre, 'Esoterik Dagon Tarikatı'ydı ve hiç şüphesiz Doğu'dan yüz yıl önce, İnnsmouth balık sahasının kısır olduğu sıralarda getirilmiş seviyesiz, yarı putperest bir şeydi. Bereketli balık avının ani ve kalıcı dönüşü göz önüne alındığında, mezhebin cahil insanlar arasında tutunabilmesi şaşırtıcı değildi ve kısa sürede, Farmasonluğu bütünüyle devre dışı bırakarak ve Yeni Yeşil Kilise'deki Mason Binası'na karargâhını kurarak, kasabadaki en büyük güç haline gelmişti.

Bütün bunlar sofu Bayan Tilton için, o eski çürümüşlük ve terk edilmişlik kentinden uzak durma hususunda kusursuz sebepler oluşturuyorlardı; ama benim için yalnızca yeni bir teşvikten ibarettiler. Mimari ve tarihî açıdan beslediğim umutlara şimdi şiddetli bir antropolojik heves de eklenmişti ve gecenin ilerleyen saatlerinde, 'Y' deki küçük odamda uyumakta çok zorluk çektim.

- II -

Ertesi sabah saat 10'dan hemen önce, eski Çarşı Meydanı'ndaki Hammond Eczanesi'nin önünde, elimde ufak bir valizle Innsmouth otobüsünü beklemeye başladım. Otobüsün geliş saati yaklaştıkça, sokakta gezinenlerin ya uzak köşelere ya da meydanın karşısındaki Ideal Lokantası'na doğru uzaklaştıklarını fark ettim. Biletçinin, yöre sakinlerinin Innsmouth'a ve oralılara duyduğu nefreti abartmadığı ortadaydı. Birkaç dakika sonra son derece hurda ve koyu gri renkte, ufak bir otobüs State Sokağı'ndan tangırdayarak indi, saptı ve yanı başımda durdu. Beklediğim otobüsün o olduğunu hemen hissettim; ön camdaki yarı okunur *Arkham-Innsmouth-Newb'port* yazısı bu tahminimi kısa süre içinde doğruladı.

Yalnızca üç yolcu vardı –somurtkan, az çok genç görünüşlü, kara, bakımsız adamlar– ve araç durunca beceriksizce ayaklarını sürüye sürüye inip, State Sokağı'nda sessizce, neredeyse kaçamak bir tavırla yürümeye başladılar. Sürücü de indi; onun alışveriş yapmak için eczaneye girişini izledim. Bu, diye geçirdim içimden, biletçinin bahsetttiği Joe Sargent olmalı; ve daha ayrıntıları fark etmeden üstüme engellenemez ya da açıklanamaz gayri ihtiyari bir nefret dalgası çöktü. Yöre sakinlerinin bu adamın sahip olduğu ve kullandığı bir otobüse binmek istememeleri ya da böyle bir adamın ve akrabalarının oturduğu yere olabildiğince az uğramaları birden son derece doğal geldi bana.

Sürücü dükkândan çıkınca onu daha dikkatli inceledim ve kötücül izlenimimin kaynağını saptamaya çalıştım. Boyu bir seksenden çok az olmayan, yıpranmış mavi sivil elbiseler giymiş ve kafasına aşınmış bir golf şapkası geçirmiş zayıf, omuzları çökük bir adamdı.

Yaşı belki otuz beş vardı, ama ruhsuz, ifadesiz yüzü incelenmediğinde boynunun yan taraflarındaki tuhaf, derin buruşukluklar onu daha yaşlı gösteriyordu. Dar bir kafaya, patlak, asla kapanmazmış gibi görünen deniz mavisi gözlere, düz bir burna, geriye çekik bir alna ve çeneye, dikkat çekecek kadar az gelişmiş kulaklara sahipti. Uzun, kalın dudakları ve kaba, çilli yanakları düzensiz tutamlar halinde yayılmış ve kıvrılıp bükülmüş bir takım seyrek, sarı tüyler dışında bütünüyle sakaldan yoksun görünüyordu; ve bazı yerlerde deri acayip bir şekilde, sanki tuhaf bir hastalık yüzünden soyuluyormuşçasına bozuktu. Elleri iri ve damarlıydı; çok anormal, gri mavi karışımı bir renkteydiler. Parmakları vücuda oranla dikkat çekecek kadar küçüktü ve koca avucun içine doğru kıvrılma eğilimine sahip görünüyorlardı. Otobüse doğru yürürken ayaklarını garip bir biçimde, beceriksizce sürüdüğünü fark ettim ve ayaklarının ölçüsüzce büyük olduğunu gördüm. Onları inceledikçe adamın kendisine uygun ayakkabıları nasıl bulabildiğine daha çok şaşıyordum.

Heriften yayılan yağ kokusu da antipatimi artırdı. Balıkçı rıhtımlarında çalışıyor ya da o civarda geziniyor olmalıydı; beraberinde öralara özgü kokuyu getirmişti. Kanındaki yabancılığın nereye ait olduğu konusunda hiçbir fikrim yoktu. Gariplikleriyle ne Asyalılara, ne Polonezlere, ne Yakındoğululara, ne de zencilere benziyordu, ama insanların ona niye yabancı gözüyle baktıklarını anlayabiliyordum. Ben şahsen yabancı yerine biyolojik dejenerasyon terimini kullanmayı tercih ederdim. Otobüste benden başka yolcu olmayacağını anlayınca üzüldüm. Bu sürücüyle yalnız kalma fikri nedense hoşuma gitmemişti. Ama kalkış saati yaklaştıkça huzursuzluğumu yendim ve, adamı otobüse kadar izledikten sonra, bir dolar uzatarak "Innsmouth" kelimesini fısıldadım. Sessizce kırk sentlik para üstünü uzatırken bir an için beni merakla süzdü. Çok arkalarda ama onunla aynı tarafta bir koltuk seçtim, çünkü yolculuk süresince sahili seyretmek istiyordum.

En sonunda külüstür otobüs sarsıntıyla hareket etti ve State Soka-

ğı'nı egzos dumanına boğarak, eski tuğla binalar arasında tangırdayarak ilerledi. Kaldırımlarda yürüyen insanları izlerken, otobüse bakmamak için –ya da en azından, bakıyormuş görünmemek için– tuhaf bir çaba harcadıklarını fark ettiğimi sandım. Sonra sola ilerlemenin daha kolay olduğu High Sokağı'na saptık; cumhuriyetin ilk yıllarına ait eski, görkemli konakların ve daha eski koloni çiftliklerinin önünden, Lower Green'den ve Parker Nehri'den uçarcasına geçtikten sonra, en sonunda sahille birlikte göz alabildiğine uzanan, tekdüze bir kıra çıktık.

Hava ılık ve güneşliydi, ama ilerledikçe ayrık otlarından ve bodur çalılıklardan ibaret manzara giderek ıssızlaştı. Pencereden mavi denizi ve Plum Adası'nın kumsal şeridini görebiliyordum; dar yolumuz Rowley ve Ipswich'e giden anayoldan ayrılınca bir an için sahile çok yakınlaştık. Ortalıkta hiç ev yoktu ve yolun görünüşüne bakarak oralarda trafiğin pek yoğun olmadığını söyleyebilirdim. Kısa yıpranmış telefon direkleri yalnızca iki tel taşıyordu. Arada sırada yörenin içlerine uzanan ve bölgenin genel ıssızlığına katkıda bulunan gelgitli nehir kollarının üzerindeki ahşap köprülerden geçiyorduk.

Bazen kum yığınlarının üzerinde harap temellere, ufalanmış duvarlara rastgeliyor ve okuduğum tarih kitaplarından birinde bahsedilen o eski söyleni, buranın bir zamanlar verimli ve çok kalabalık bir yerleşim bölgesi olduğunu anımsıyordum. Yazılanlara göre değişim 1846'daki Innsmouth salgınıyla aynı anda gelmişti ve cahil yöre sakinleri bunun gizli kötülük güçleriyle karanlık bir bağlantısı olduğunu ileri sürmüşlerdi. Aslında sebep sahil yakınındaki ağaçlıkların bilinçsizce kesimiydi, böylece toprak en iyi korunmasından yoksun kalmış ve rüzgârın kumları savurması için bir yol açılmıştı.

En sonunda Plum Adası gözden kayboldu ve solumuzda uzanan Atlantik'in engin genişliğini gördük. Dar yolda yukarı doğru çıkmaya başlamıştık ve önümüzdeki ıssız doruğa, tekerlek izleriyle dolu şosenin gökyüzüyle birleştiği yere bakarken içimi garip bir endişenin kap-

ladığını hissettim. Sanki otobüs tırmanışını sürdürecek, aklı başında dünyayı bütünüyle geride bırakarak göğün bilinmeyen gizemleri ve muammalarıyla bütünleşecekti. Denizin kokusu uğursuz imalarla yüklüydü ve suskun sürücünün eğilmiş, sert sırtı ve dar kafası giderek daha fazla nefret uyandırıcı olmaya başlamıştı. Ona bakarken kafasının arkasının en az yüzü kadar tüysüz olduğunu, gri pullu bir yüzey üzerinde yalnızca birkaç sarı telin bulunduğunu gördüm.

Sonra doruğa ulaştık ve Kingsport Burnu'nda sona erip Ann Burnu'na doğru sapan uzun uçurum dizilerinin hemen kuzeyindeki, Manuxet'in denizle birleştiği yerde uzanan vadiyi gördük. Uzaklardaki sisli ufukta, tepesindeki hakkında o kadar çok efsane çıkarılan tuhaf, eski evle birlikte Kingsport Burnu'nun, baş döndürücü profilini seçebiliyordum; ancak o an için tüm dikkatim hemen altımdaki, daha yakın panoramaya çevrilmişti. Gölgeli, söylenli Innsmouth'la yüz yüze olduğumu anlamıştım.

Oldukça geniş ve yapılanması yoğun bir kasabaydı, ama yaşam belirtisi uğursuzca, yok denecek kadar azdı. Baca yığınları arasından bir duman demetinin yükseldiği çok nadirdi ve üç yüksek çan kulesi, deniz tarafındaki ufka karşı sade ve boyasız halleriyle olduklarından daha iri ve korkunç görünüyorlardı. Birinin tepesi ufalanmaya başlamıştı, ayrıca bunda ve bir diğerinde saat kadranlarının olması gereken yerlerde kara, geniş boşluklar vardı. Eğik, gambrel tarzı çatılardan ve sivri üçgen damlardan oluşan engin karmaşa, tiksindirici bir netlikle kurtlu çürümüşlük kavramını çağrıştırıyordu ve şimdi, aşağıya inen yolda ilerledikçe, pek çok damın bütünüyle çökmüş olduğunu görebiliyordum. Kasvetli damları, kubbeleri ve parmaklıklı yollarıyla yer yer geniş, dörtgen Georgia evleri de göze çarpıyordu. Bunların hemen hepsi sudan uzaktaydı ve bir iki tanesi oldukça iyi durumda görünüyordu. Terk edilmiş demiryolunun paslı, ot bürümüş çizgisinin şimdi tellerden telefon direkleri ve Rowley ile Ipswich'e giden eski nakliye yollarının yarı silik izleriyle, evlerin arasın-

dan içerilere doğru uzandığını görüyordum.

Her ne kadar tam ortasında ufak bir fabrikaymış gibi görünen, oldukça iyi korunmuş tuğla bir yapının beyaz çan kulesini seçebildiysem de çürümüşlük en çok rıhtım taraflarında belirgindi. Uzun süre önce kumla doldurulmuş olan liman eski bir taş dalgakıranla çevriliydi; bu dalgakıranın üzerinde oturmuş birkaç denizcinin ufak siluetini ve uç kısmındaki, eski bir fenerin kalıntıları olduğu anlaşılan temelleri ayırt edebilmeye başlamıştım. Bu engelin içinde kumdan bir dil oluşmuştu ve dilin üzerinde birkaç harap kabin, palamarlarla bağlı, dibi düz sandallar ve ortalığa saçılmış ıstakoz kavanozları vardı. Görünüşe bakılırsa sudaki tek derin yer, ırmağın, çan kuleli yapının yanından dökülüp dalgakıranın ucundan güneye yönelerek okyanusa karıştığı bölgeydi.

İskele kalıntıları orada burada ölçüsüz bir çürümüşlük içinde kumsaldan fırlamışlardı; en güneydekiler en çürümüş görünenlerdi. Ve açıklarda, denizin kabarmış olmasına karşın, gözüme su yüzeyinden belli belirsiz yükselen, ancak tuhaf, gizli bir kötülüğü çağrıştıran uzun, siyah bir çizgi çarptı. Bunun Şeytan Kayalığı olduğunu biliyordum. Bakarken yoğun bir tiksintinin yanı sıra bir de oranın beni tuhaf, karmaşık bir şekilde çağırdığını hisseder gibi oldum ve garip ama, bu hissi ilk izlenimimden daha rahatsızlık verici buldum.

Yolda kimseyle karşılaşmadık, ancak değişik derecelerde harap olmuş, terk edilmiş çiftliklerin yanından geçmeye başladık. Sonra kırık pencerelerine ve bina iskeletlerine bez parçaları tıkıştırılmış, dağınık avlularında ölü balıklar saçılı birkaç meskûn evin farkına vardım. Bir iki defa, aşağıdaki balık kokulu kumsalda, çorak bahçelerde çalışan ya da midye toplayan kayıtsız görünüşlü insanlar ve yabani otların bürüdüğü kapı önlerinde oynayan kirli, insandan çok maymuna benzeyen çocuklardan ibaret gruplar gördüm. Her nasılsa bu insanlar kasvetli yapılardan daha rahatsız edici görünüyorlardı, çünkü hemen her birinde, tanımlamaktan ya da kavramaktan aciz olduğum, içgü-

düsel olarak hoşlanmadığım bir takım surat ve hareket tuhaflıkları vardı. Bir an için bu tipik vücut yapısının belki bir kitapta, özellikle bir korku ya da melankoli anında, gördüğüm bir resmi çağrıştırdığını sandım; ama bu sahte anı çabucak yok oldu.

Otobüs daha alçak bir seviyeye indikçe, doğal olmayan dinginliğin ortasında bir çağlayanın düzenli sesini işitmeye başladım. Yolun iki yanında sıralanmış eğik, boyasız evler giderek artıyor ve ardımızda kalanlardan daha fazla kentsel nitelikler sergiliyorlardı. Önümüzdeki görüntü, daralarak bir sokak manzarasına dönüşmüştü ve bazı noktalarda eskiden var olmuş parke bir yolla geniş bir tuğla kaldırımın izlerini seçebiliyordum. Görünüşe bakılırsa bütün evler terk edilmişti ve yer yer yapıları anıştıran yıkık dökük bacalı ve mahzen duvarlı boşluklar vardı. Hayal edilebilecek en iç bulandırıcı balık kokusu her yana sinmişti.

Kısa süre sonra çapraz sokaklar ve kavşaklar belirmeye başladı; soldakiler döşenmemişlerdi ve sefil, yıkık dökük sahil bölgelerine açılıyorlardı, sağdakilerde ise geçmişte kalan bir görkemin manzarası gözler önüne seriliyordu. O ana dek kasabada kimseyi görmemiştim, ancak şimdi seyrek bir ikametin izleri fark edilmeye başlanmıştı –orada burada perdeli pencereler ve kaldırım kenarında ender de olsa, göze çarpan külüstür bir araba. Yol ve yaya kaldırımları giderek daha fazla belirginleşiyordu ve her ne kadar evlerin büyük çoğunluğu epey eskiyse de –19. yüzyıl başlarının ahşap ve tuğla yapıları– içlerinde oturulabilecek durumda oldukları apaçıktı. Amatör bir antikacı olarak geçmişe ait yapıların böylesine iyi korunmuş bir şekilde değişmeden kalabilmesi karşısında iğrenç kokuları ve kötücül önsezimle tiksintimi neredeyse unutmuştum.

Ama hedefime ulaşmadan önce yakıcı tatsızlıkta, çok güçlü bir izlenim edinecektim. Otobüs iki yanında kiliseler ve ortasında dairesel bir çimenliğin çamurlu kalıntıları bulunan, bir çeşit açık park yoluna ya da merkezi noktaya varmıştı ve ilerideki sağ kol kavşakta yer alan

yüksek sütunlu, resmi binaya bakıyordum. Yapının bir zamanlar beyaz olan boyası şimdi griydi ve dökülmüştü; alınlıktaki siyah ve altın rengi yazı öylesine silikti ki, ' Esoterik Dagon Tarikatı' sözcüklerini güçlükle seçebildim. O halde bu, şimdi düzeysiz bir mezhebin devraldığı Mason binasıydı. Bu yazıyı sökmeye çalışırken dikkatim sokağın öte yanından gelen soğuk, çatlak bir çan sesi tarafından dağıtıldı ve hemen dönüp otobüsün benim tarafımdaki camından dışarı baktım.

Ses, evlerin çoğundan, eski olduğu belli, biçimsiz, gotik tarzda inşa edilmiş ve kapalı pencerelere, oldukça orantısız, yüksek bir bodruma sahip, bodur kuleli taş bir kiliseden geliyordu. Her ne kadar baktığım taraftaki saatin kolları olmasa da, bu kısık tınıların on biri çaldığını biliyordum. Sonra ansızın, gerçekte ne olduğunu anlayamadan, zamanla ilgili bütün düşüncelerim beni kavrayan, keskin bir yoğunlukla ve anlaşılmaz bir dehşetle saldıran bir görüntü tarafından silindi. Kilise bodrumunun kapısı açıktı ve içerdeki karanlığı bir dikdörtgen şeklinde sergiliyordu. Ben bakarken bir nesne kara dikdörtgenin içinden geçti ya da geçmiş göründü; anlık bir kâbus zihnimi tutuşturmuştu ve inceleyince bunda tek bir kâbussu yan bulamamak, durumu daha da çıldırtıcı yapıyordu.

Nesne canlıydı –kasabanın merkezi bölgesine gireli beri sürücü dışında gördüğüm ilk canlı– eğer doğru dürüst bir ruh hali içinde olsaydım beni hiç de korkutmayacaktı. Gördüğüm kişinin Dagon Tarikatı'nın yerel kiliselerde yaptığı değişikliklerden sonra ortaya çıkan bir takım acayip kıyafetlere bürünmüş bir papaz olduğu, bir an sonra benim de farkına vardığım gibi, apaçıktı. Bilinçaltımın dikkatini ilk çeken ve o bir anlık tuhaf korkuya yol açan şey büyük olasılıkla kafasındaki kocaman, süslü taçtı; Bayan Tilton'un evvelsi gece gösterdiğinin neredeyse aynısı. Bu, hayal gücümü çalıştırarak belirsiz yüzde ve aşağısındaki cüppeli, ayaklarını sürüyen şekilde isimsizce sinsi özellikler görmeme yol açmıştı. Az sonra, o titretici, kötücül sah-

te anı dokunuşunu hissetmem için hiçbir neden olmadığına karar verdim. Yerel bir gizem mezhebinin havarileri arasında, topluluğa tuhaf bir şekilde tanıdık gelen –belki bulunmuş bir define gibi– ortak bir başlık şeklinin benimsenmesi doğal değil miydi?

Şimdi yaya kaldırımlarında, çok az sayıda da olsa itici görünüşlü, gençten insanlar görülmeye başlanmıştı –yalnız bireyler ve iki üç kişilik ufak sessiz gruplar. Çökmekte olan evlerin alt katlarına yer yer, pis görünümlü tabelalarıyla küçük dükkânlar açılmıştı ve otobüs tangırdayarak ilerlerken gözüme park edilmiş bir iki kamyon ilişti. Çağlayan sesleri giderek belirginleşiyordu ve birden ileride, daha ötesinde geniş bir meydanın uzandığı, üzerinden büyük bir demiryolu köprüsü geçen oldukça derin bir nehir birikintisi gördüm. Köprünün üzerinde tangır tungur ilerlerken iki yana da bakındım ve çimenli yarın ucunda ya da biraz aşağısında bir takım fabrika binaları bulunduğunu gözlemledim. Epey altımızda kalan su oldukça gür akıyordu ve sağımda iki, solumda ise en az bir tane, şiddetle akan çağlayan görebiliyordum. Bu noktada ses kulakları sağır ediciydi.

Sonra yalpalayarak nehrin ötesindeki geniş, yarım daire biçimli meydana vardık ve sağ koldaki sarı boya kalıntıları taşıyan yüksek, tepesi kubbeli ve üzerine yarı silik bir şekilde oranın Gilman Evi olduğunu ilan eden bir tabelanın asılı bulunduğu, sağ koldaki bir binanın önünde durduk.

O otobüsten kurtulduğuma memnundum ve hemen valizimi eski püskü otel lobisine emanet etme girişiminde bulundum. Ortalıkta yalnızca bir tek kişi vardı –artık 'Innsmouth görünüşü' demeye başladığım şeyden yoksun, yaşlı bir adam– ve bu otelde tuhaf şeylerin gözlemlendiğini anımsayarak ona kafamı kurcalayan sorulardan hiçbirini sormamaya karar verdim. Onun yerine otobüsün çoktan ayrılmış olduğu meydanda gezindim ve görüntüyü dikkatle değerlendirerek inceledim.

Parkeli açıklığın bir tarafında düz bir çizgi halinde uzanan nehir,

öte tarafındaysa güneydoğuya, güneye ve güneybatıya doğru pek çok sokağın çatallandığı, 1800'lerden kalma eğik çatılı, tuğla binalardan oluşma bir yarım daire vardı. Lambalar sayıca iç karartacak kadar azdı ve hepsi de düşük voltajlı küçücük elektrik ampülleriydi; planlarım sonucu karanlık basmadan ayrılacağıma seviniyordum, her ne kadar ayın o gece parlak olacağını bilsem de. Binalar oldukça iyi durumdaydı ve içlerinde işler durumda olan belki bir düzine dükkân vardı; bunlardan biri İlk Ulusal zincire ait bir bakkaldı, diğerleriyse kasvetli bir lokanta, bir eczane, toptan satış yapan bir balık tüccarının ofisi ve meydanın en güneyinde, nehrin yanında da kasabanın tek endüstrisinin ofisi –Marsh Rafine Şirketi'nin. Görünürlerde on kişi ya var ya yoktu; dört beş otomobil ve kamyon ortalığa saçılmış duruyordu. Buranın Innsmouth'un kasaba meydanı olduğunu anlamam için birinin söylemesine gerek yoktu. Güneyde, karşısında bir zamanlar güzel oldukları anlaşılan üç Georgia çan kulesinin çürüyen kalıntılarının yükseldiği limanın mavi ışıltılarını seçebiliyordum. Ve nehrin karşı kıyısında, kumsala yakın bir yerde, Marsh rafinerisi olduğuna karar verdiğim yerin üzerinde yükselen beyaz çan kulesini gördüm.

Herhangi bir sebepten dolayı araştırmalarıma, personeli Innsmouthlu değilmiş gibi görünen bakkal zincirinden başlamayı uygun buldum. Dükkânla ilgilenen on yedi yaşlarında, yalnız bir çocukla tanıştım ve ondaki zekâyı, neşeli bir bilgi alışverişini vaat eden nezaketi fark ederek sevindim. Genel tavrın tersine konuşmak için oldukça hevesli görünüyordu ve kısa süre sonra bu yeri, balık kokusunu ve sinsi halkını sevmediğini anladım. Dışardan gelen biriyle iki çift laf etmek bir rahatlamaydı onun için. Arkhamlıydı, Ipswich'den gelen bir ailenin üyesiydi ve boş vakit bulunca hemen oraya gidiyordu. Ailesi Innsmouth'da çalışmasından hoşlanmıyordu, ama onu buraya şirket göndermişti ve işini kaybetmek istemiyordu.

Söylediğine göre Innsmouth'da ne Halk kütüphanesi, ne de tica-

ret odası vardı, ama herhalde kaybolmazdım. Geldiğim yolun adı Federal'di. Bu sokağın batısında, içlerinde oturulan eski, tatlı sokaklar vardı –Broad, Washington, Lafayette ve Adams; güneyindeyse sahil tarafındaki yoksul mahalleler. Eski Georgia kiliselerini işte bu –Ana Cadde üzerindeki– mahallelerde bulabilirdim, ancak hepsi çoktan terk edilmişti. Böyle yerlerde insan fazla göze çarpmamaya dikkat etmeliydi –özellikle nehrin kuzeyinde– çünkü insanlar asık suratlı ve saldırgandı. Hatta bazı yabancıların kaybolduğu bile olmuştu.

Bazı yerler, acı tecrübeler sonucu öğrenildiği üzere, neredeyse yasaklanmış bölgelerdi. İnsan, örneğin Marsh rafinerisinin, hâlâ kullanımda olan eski bir kilisenin, ya da Yeni Yeşil Kilise'deki Dagon Tarikatı Binası'nın civarında pek dolaşmamalıydı. Bu kiliseler çok tuhaftı –hepsi de başka yerlerdeki saygıdeğer zümreler tarafından şiddetle reddedilmişti ve görünüşe bakılırsa en acayip türden ayinlere ve rahip giysilerine sahiptiler. İnançları aykırı ve gizemliydi; bu dünya üzerindeki –bir çeşit– bedensel ölümsüzlüğe yol açan bir takım mucizevi dönüşümlere ilişkin imalar da dahildi buna. Delikanlının kendi papazı –Arkham'daki Asbury M.E. Kilisesi'nden Dr. Wallace– ona Innsmouth'daki hiçbir kiliseye katılmamasını sıkı sıkıya tembih etmişti.

Innsmouth insanlarına gelince –delikanlı onları nasıl değerlendireceğini bilemiyordu. Ortalıkta inlerinde yaşayan hayvanlar kadar ender görünüyor ve yabancılardan uzak duruyorlardı; yöntemsiz balık avları dışında neler yaptıklarını kestirmek çok zordu. Belki de –tükettikleri kaçak içki miktarına bakılırsa– tüm gün boyunca alkol uyuşukluğu içinde yatıyorlardı. Birbirlerine kasvetli bir şekilde, bir çeşit dostluk ve anlayışla bağlanmış görünüyorlardı; sanki daha başka ve tercih edilir gezegenlere girip çıkabiliyorlarmış gibi dünyayı küçümsüyorlardı. Görünüşlerinin –özellikle asla kapalı görülmeyen o sabit, kırpılmayan gözlerin– yeterince tiksindirici olduğu ortadaydı ve sesleri mide bulandırıcıydı. Geceleri, özellikle yılda iki kez, 30 Nisan ve

31 Ekim'de kutladıkları en önemli bayramlarında ya da dinsel törenlerinde, kiliselerde söyledikleri ilahileri işitmek korkutucuydu.

Suya bayılıyorlardı ve hem nehirde, hem de limanda bol bol yüzüyorlardı. Şeytan Kayalığı'nda yapılan yüzme yarışları pek yaygındı ve ortalıktaki herkes bu güç spora katılabilecek kadar sağlıklı görünüyordu. Zaten biraz düşününce fark ediliyordu ki, ortalıkta görünenler yalnızca çok genç insanlardı ve bunların arasında en yaşlılar genelde en kötü görünüşe sahip bulunanlardı. İstisnalar çoğunlukla hiçbir tuhaflığı olmayan insanlardı, oteldeki yaşlı katip gibi. İnsan, İnnsmouth'un yaşlılarına ne olduğunu ve 'İnnsmouth görünüşü' denen şeyin yıllar geçtikçe etkisini artıran bir çeşit tuhaf ve sinsi hastalık olup olmadığını merak ediyordu.

Elbette ergenliğe ulaşmış bir bireyde böylesine büyük ve radikal anatomik değişimlere –kafatasının şekli gibi temel, kemiksel faktörleri içeren değişimlere– ancak çok ender rastlanan bir illet yol açabilirdi, ama ona bakılırsa bu durum bile hastalığın gözle görünür özelliklerinin tümü kadar şaşırtıcı ve duyulmamış değildi. Böyle bir konuda, diye belirtti delikanlı, kesin bir sonuca varmak zordu; çünkü kişi İnnsmouth'da ne kadar uzun süre yaşarsa yaşasın, yörelileri insan olarak tanıyamıyordu.

Delikanlı bir yerlerde en kötü görünüşlülerden bile daha kötü görünüşlü kişilerin kilitli tutulduğundan emindi. İnsanlar bazen en acayip sesleri duyuyorlardı. Nehrin kuzeyindeki harap liman kulübeleri, söylentilere göre en gizli tünellerle bağlantılı olduklarından, gözden uzak tutulan anormal kişiler için kusursuz barınaklar teşkil ediyorlardı. Bu yaratıkların kanlarının –eğer varsa tabii– hangi yabancı ülkeye ait olduğunu kestirebilmek olanaksızdı. Bazen, hükümet görevlileri ve dış dünyadan başkaları kasabaya geldiğinde, bazı özellikle tiksinti uyandırıcı tiplerin ortalarda görünmemesini sağlıyorlardı.

Konuşmacımın dediğine göre, kasaba hakkında yöre sakinlerine bir şey sormak boşunaydı. Konuşabilecek tek kişi kasabanın kuzey

yakasındaki düşkünler evinde yaşayan ve vaktini itfaiye merkezinin civarında gezinmekle ya da tembel tembel uzanmakla geçiren, çok yaşlı ama normal görünüşlü bir adamdı. Bu ak saçlı zat, Zadok Allen, 96 yaşındaydı ve kasabanın sarhoşu olmanın yanı sıra biraz da kafadan çatlaktı. Sanki bir şeyden korkuyormuşçasına ikide bir omzundan geriye bakan ve ayıkken asla yabancılarla konuşmaya yanaşmayan tuhaf, insanlardan uzak bir yaratıktı. Buna karşın, düşkün olduğu zehir sunulduğunda kesinlikle karşı koyamıyordu ve sarhoş olunca da fısıltılı anıların en hayret verici parçalarını döşerdi.

Yine de, her şeye karşın, ondan pek az faydalı bilgi edinilebilirdi; ne de olsa öykülerinin tümü, kendi hastalıklı imgelemi dışında hiçbir kaynağa sahip olamayacak, imkânsız mucizelerden ve dehşetlerden bahseden çılgınca, eksik imalardan ibaretti. Kimsenin inandığı yoktu ona, ama yöre sakinleri içip içip yabancılarla konuşmasından hoşlanmıyorlardı ve onu sorguluyor görünmek her zaman güvenli değildi. En çılgınca popüler söylentilerin ve hayallerin bir kısmı büyük olasılıkla ondan kaynaklanıyordu.

Oralı olmayan sakinlerin pek çoğu, arada sırada gördükleri canavarca şeylerden bahsetmişlerdi, ama yaşlı Zadok'un öykülerinin ve çarpık yapılı yöre sakinlerinin etkisiyle, bu tip hayallerin görülmesini normal karşılamak gerekiyordu. Yöreli olmayan kimse geceleri dışarı çıkmıyordu, çünkü bunun pek akıllıca olmadığı yolunda genel bir kanı vardı. Bunun yanı sıra, sokaklar tiksinti uyandırıcı biçimde karanlıktı.

İşe gelince –balıkların bolluğu elbette neredeyse tekinsizdi, ancak yöre sakinleri bundan giderek daha az yararlanıyorlardı. Ayrıca fiyatlar düşüyor ve rekabet artıyordu. Kentteki asıl iş, ticari ofisi meydanda, bulunduğumuz yerin yalnızca birkaç bina güneyinde olan rafineriydi elbette. Yaşlı Marsh ortalıkta hiç görünmüyordu, ama bazen fabrikaya kapalı, perdeli bir arabayla gittiği oluyordu.

Marsh'ın dış görünümünün nasıl değiştiği konusunda söylentiler

vardı. Bir zamanlar büyük bir züppeydi ve söylendiğine göre hâlâ tuhaf bir şekilde, bir takım biçimsizliklerle uydurulmuş, Edward dönemi tarzı redingotlu, süslü bir elbise giyiyordu. Oğulları önceleri meydandaki ofisi yönetiyorlardı, ancak son zamanlarda gözlerden epey uzak durmaya ve işlerin yükünü daha genç kuşaklara bırakmaya başlamışlardı. Oğulların ve kız kardeşlerinin görünüşleri giderek tuhaflaşıyordu, özellikle büyük olanların; söylentilere göre sağlıkları pek iyi değildi.

Marsh kızlarından biri o acayip taçla aynı esoterik geleneğe bağlı olduğu apaçık, garip mücevherler takan nahoş, sürüngen görünüşlü bir kadındı. Mücevherler konuşmacımın dikkatini defalarca çekmişti, onların ya korsanlara ya da şeytanlara ait gizli bir defineden geldiklerinin söylendiğini işitmişti. Papazlar da –ya da rahipler ya da bugünlerde adları neyse onlar– da bu tip süslemeleri kafalarına takıyorlardı; ama ortalıkta göründükleri çok enderdi. Delikanlı başka mücevher görmemişti, her ne kadar İnnsmouth'da daha bir sürü olduğu söyleniyorsa da.

Marshlar, kasabadaki diğer üç kibar aileyle birlikte –Waitesler, Gilmanlar ve Eliotlar– inzivadaydılar. Washington Sokağı'ndaki kocaman evlerde yaşıyorlardı ve pek çoğunun görünüşleri ortalarda gezinmeye pek uygun olmayan ve öldükleri bildirilip kayıtlara geçirilen, ama aslında sağ olan bazı akrabalarını gizlice barındırdıkları söyleniyordu.

Delikanlı, pek çok sokak tabelasının düşmüş olduğunu söyleyerek beni uyardıktan sonra kasabanın belli başlı yerlerini gösteren kabataslak, ama yeterli ve özenli, yüzeysel bir harita çizdi. Bir dakikalık incelemeden sonra bu haritanın hiç kuşkusuz çok işime yarayacağına karar verdim ve candan teşekkürlerle cebime attım. Gördüğüm tek lokantayı pisliğinden dolayı beğenmediğimden, daha sonra yemek üzere bol bol peynirli kraker ve zencefilli bisküvi aldım. Verdiğim karara göre programım belli başlı sokakları arşınlamak, karşılaştığım

yöre sakini olmayan insanlarla konuşmak ve Arkham'a giden 8 otobüsüne yetişmekti. Kasaba, görebildiğim kadarıyla, toplumsal çürümenin önemli ve abartılı bir örneğini teşkil ediyordu; ama sosyolog olmadığımdan ağırbaşlı gözlemlerimi mimari sahayla sınırlı tutacaktım.

Böylece İnnsmouth'un dar, gölgeli yollarındaki sistematik, ama aynı zamanda yan sersemletici turuma başladım. Köprüyü aşarak ve aşağıdaki çağlayanların gürlemelerine doğru yönelerek, tuhaf bir şekilde endüstri gürültüsünden yoksun görünen Marsh rafinerisinin yakınından geçtim. Bu bina, köprünün ve eskiden kasaba merkezi olduğuna, sonradan yerini şimdiki merkeze bıraktığına inandığım geniş bir kavşağın yanındaki dik nehir kayalığının üstünde duruyordu.

Ana Cadde köprüsünden birikintiyi tekrar geçtikten sonra beni nedense titreten, bütünüyle ıssız bir bölgede buldum kendimi. Üzerlerinde eski bir kilisenin hortlakı, tepesi uçmuş çan kulesinin yükseldiği, gambrel tarzı çatıların harabeleri, sivri uçlu ve inanılmaz bir ufuk çizgisi oluşturuyorlardı. Ana Cadde'deki bazı evlerde oturanlar vardı, ancak çoğu ev, çivilenmiş tahtalarla kapatılmıştı. Kaldırımsız ara sokaklarda ilerledikçe pek çoğu, yapıların çökmüş kısımlarına tehlikeli ve inanılmaz açılarla yaslanmış, terk edilmiş kulübelerin kara, açık pencerelerini gördüm. Bu pencereler öylesine hayaletimsi bir tarzda, dik dik bakıyorlardı ki doğuya, rıhtım tarafına dönmek cesaret istiyordu. Besbelli ki, evler çoğalıp mutlak ıssızlıktan bir kent oluşturdukça, terk edilmiş bir evin dehşeti de aritmetik değil, geometrik bir diziyle artacaktır. Böyle balık gözlü, bön bön bakışlara ve ölüme ait sonsuz caddelerin görüntüsü, örümcek ağlarına, anılara ve muzaffer solucanlara terk edilmiş, birbirleriyle öylesine ilintili kara, derin düşüncelere adanmış bölmelerin sonsuz imgesi en sağlam felsefenin bile dağıtamayacağı, iz bırakmış korkuları ve nefreti ayaklandırır.

Fish Sokağı, hâlâ kusursuz durumdaki pek çok tuğla ve taş depoya sahip olmakla farklılık gösterse de, en az Ana Cadde kadar terk

edilmişti. Water sokağı ise, iskelelerin yerinde, deniz tarafında büyük boşlukların bulunması dışında, onun neredeyse bütünüyle kopyasıydı. Uzaktaki dalgakırana yayılmış denizciler dışında hiçbir canlı varlık görmedim ve liman dalgalarının şıpırtısıyla Manuxet'teki çağlayanların gürültüsü dışında hiçbir ses duymadım. Bu kasaba sinirlerimi giderek daha fazla bozuyordu ve sallanan Water Sokağı köprüsü üzerinden geri dönerken arkama kaçamak bakışlar fırlatıp durdum. Fish Sokağı köprüsü, haritaya göre, yıkılmıştı.

Nehrin kuzeyinde, sefil bir yaşamın göstergeleri vardı –Water Sokağı'nda faal balık paketleme yerleri, orada burada dumanı tüten bacalar ve onarılmış damlar, arada sırada duyulan kaynağı belirsiz sesler ve kasvetli sokaklarla kaldırımsız geçitlerde ayaklarını sürüyen seyrek şekiller– ama bunu güneydeki terk edilmişlikten daha da bunaltıcı bulmuştum. Bir kere, insanlar kasaba merkezine yakın olanlara kıyasla daha çirkin ve anormaldi; öyle ki pek çok kez kötücül biçimde, tam olarak belirleyemediğim, bütünüyle olağandışı birşeyleri anımsadım. Kuşkusuz İnnsmouth halkındaki yabancı kan, –eğer 'İnnsmouth görünüşü' denen şey, gerçekten de, kan bağından çok bir hastalığın göstergesi değilse– burada, kara içlerine oranla daha fazlaydı, ki diğer olasılıkta bu bölgenin daha ilerlemiş vakaları barındırdığı söylenebilirdi.

Kafamı kurcalayan bir ayrıntı, duyduğum birkaç hafif sesin dağılımıydı. Doğal olarak yalnızca, içlerinde insanların oturur göründüğü evlerden gelmeleri gerekiyordu, ancak gerçekte en çok tahtalarla en sıkı biçimde kapatılmış evlerin içinden geliyorlardı. Gıcırtılar, koşuşturmalar ve kaynağı belirsiz, boğuk sesler vardı; rahatsız olarak, bakkaldaki çocuğun bahsettiği gizli tünelleri düşündüm. Ansızın kendimi bu yöre sakinlerinin seslerinin nasıl olduğunu merak eder buldum. Bu kesimde şimdiye dek hiç konuşma işitmemiştim ve durumun değişeceği düşüncesi bende tarifsiz bir kaygı uyandırıyordu.

Yalnızca Ana Cadde'deki Church Sokağı'ndaki çok güzel, ama ha-

rap durumdaki iki eski kiliseye bakmak için duraksayarak, o çirkin, sefil rıhtım mahallesinden aceleyle çıktım. Daha sonraki mantıksal hedefim Yeni Yeşil Kilise'ydi, ama nedense bodrumunda bir an için o tuhaf taçlı rahibin ya da papazın açıklanamayacak kadar korkutucu biçimini gördüğüm kilisenin yanından tekrar geçme düşüncesine dayanamıyordum. Ayrıca, bakkaldaki delikanlı bana Dagon Tarikatı Binası gibi kiliselerin de yabancılar için tavsiye edilir mekânlar olmadıklarını söylemişti.

Böylece kuzeye doğru yürümeyi sürdürerek Ana Cadde'den Martin Sokağı'na geçtim, sonra içerilere saptım ve Yeni Yeşil Kilise'nin kuzeyindeki Federal Sokağı'nı güvenle geçerek kuzeydeki Broad, Washington, Lafayette ve Adams sokaklarından oluşan, çürümüş aristokrat mahallesine adım atım. Her ne kadar kötü görünüşlü ve bakımsız olsalar da bu görkemli eski bulvarlar karaağaçların gölgelediği asaletlerini bütünüyle yitirmemişlerdi. Birbirleri ardınca uzanan konaklar gözümü aldı; çoğu ihmal edilmiş araziler üzerinde, harap durumda ve kapatılmıştı, ama her sokakta bir iki tanesi ikamet belirtileri gösteriyordu. Washington Sokağı'nda kusursuz durumda ve çok iyi bakılmış çimenlikleri ve bahçeleriyle dört beş evlik bir sıra vardı. Bunların en görkemlisinin –ta Lafayette Sokağı'na uzanan geniş teraslı çiçekliklere sahipti– lhtiyar Marsh'a, rafinerinin kederli sahibine ait olduğuna karar verdim.

Bütün bu sokaklarda hiçbir canlı görünmüyordu ve Innsmouth'da niye hiç kedi ve köpek olmadığını merak ettim. Kafamı kurcalayan ve beni rahatsız eden bir başka nokta da, en iyi muhafaza edilmiş konakların bazılarında bile üçüncü kat ve tavanarası pencerelerinin tahtalarla sıkıca kapatılmış olmasıydı. Bu suskun yabansılık ve ölüm kentinde, kaçamaklık ve gizemcilik genel tavır gibi görünüyordu; her tarafta pusuya yatmış sinsi, bakınan ve asla kapanmayan gözler tarafından izlendiğim duygusundan kurtulamıyordum bir türlü.

Solumdaki çan kulesi çatlak bir sesle üçü vururken titredim. Bu

seslerin geldiği bodur kiliseyi çok iyi anımsıyordum. Nehre doğru Washington Sokağı'nı takip ederek yeni bir endüstri ve ticaret bölgesine çıktım; önümde fabrika kalıntılarının sağındaki geçidin ötesinde, eski bir demiryolu istasyonundan ve üstü kapalı bir demiryolu köprüsünden artakalanları inceledim.

Şimdi girişinde durduğum güvenilmez köprünün yanında bir uyarı tabelası vardı, ama riski göze aldım ve yaşam belirtilerinin yeniden görüldüğü güney yakasına geçtim. Sinsi, ayaklarını sürüyen yaratıklar gözlerini esrarlı bir tavırla benim bulunduğum yöne diktiler ve daha normal suratlılar da soğuk bir merakla süzdüler beni. Innsmouth hızla katlanılmaz oluyordu ve o sinsi otobüsün hâlâ çok uzak olan kalkış saati gelmeden önce beni Arkham'a götürecek bir araç bulabilme umuduyla Paine Sokağı'ndan Meydan'a doğru saptım.

Solumdaki yarı yıkık itfaiye merkezini işte o zaman gördüm ve binanın önünde bir banka oturmuş, bir çift bakımsız, ancak anormal görünüşlü olmayan itfaiyeciyle konuşan tuhaf paçavralar içindeki kırmızı suratlı, çalı sakallı, sulu gözlü yaşlı adamı o zaman fark ettim. Bu, elbette, Zadok Allen olmalıydı, eski Innsmouth'la ve gölgeleriyle ilgili öyküleri öylesine korkutucu ve inanılmaz olan yarı deli, içkici doksanlık ihtiyar.

- III -

Planlarımı değiştirmeme yol açan şey kaderin bir cilvesi –ya da karanlık, gizemli güçlerin alaycı bir dürtüsü– olmalıydı. Epey uzun bir süre önce gözlemlerimi yalnızca mimariyle sınırlama kararını almıştım ve o zaman bile, bu çürümüş ölüm ve yıkım kentinden bir an önce kurtulmak için, çabuçak bir taşıt bulmak umuduyla Meydan'a koşturuyordum; ama ihtiyar Zadok Allen'ın görüntüsü zihnimde yeni eğilimler oluşturdu ve adımlarımı kararsızca yavaşlatmama yol açtı.

Beni, ihtiyarın çılgınca, ipe sapa gelmez ve inanılmaz efsaneler an-

latmak dışında hiçbir şey yapmayacağı konusunda ikna etmişler ve kasabalılar yüzünden, onunla konuşurken görünmenin pek güvenli olmadığı konusunda uyarmışlardı. Yine de, gemilerin ve fabrikaların olduğu eski günlere ait anılarıyla, kentin çürüyüşüne tanık olmuş bu yaşlı adam beni hiçbir mantığın karşı koyamayacağı bir şekilde cezbediyordu. Hem ne de olsa efsanelerin en acayipleri ve çılgınca olanları genellikle yalnızca gerçek üzerine kurgulanmış semboller ya da alegorilerdir –ve ihtiyar Zadok son doksan yıl içinde Innsmouth'da olup biten her şeyi görmüş olmalıydı. Merak sağduyunun ve tedbirin ötesinde alevlendi; gençliğin verdiği kibirle, büyük olasılıkla viskinin yardımıyla edineceğim o karma karışık, ölçüsüz iç döküşten, gerçek tarihe ait bir özü ayıklayabileceğime inandım.

Ona hemen orada yaklaşamayacağımı biliyordum, çünkü itfaiyeciler bunu mutlaka fark edecek ve karşı çıkacaklardı. Bunun yerine, diye düşündüm, dükkândaki çocuğun bana bol bol bulabileceğimi söylediği bir yerden biraz kaçak içki alarak hazırlık yapacaktım. Sonra göze çarpan bir kayıtsızlıkla itfaiye merkezinin oralarda aylak aylak gezinecek ve ihtiyar Zadok'la sık sık yaptığı yürüyüşlerden birinde karşılaşıverecektim. Delikanlının söylediğine göre yerinde duramayan biriydi ve itfaiye merkezinde bir iki saatten fazla oturduğu çok enderdi.

Bir litrelik viski Meydan'ın hemen yanındaki Eliot Sokağı'nın en sonundaki kirli bir bakkaldan, ucuzlukla değil ama kolaylıkla, edinildi. Başımda bekleyen pis görünüşlü herifte 'Innsmouth görünüşü' denen şeyden biraz vardı, ama yörelilere kıyasla oldukça uygar sayılırdı; belki de ara sıra kasabaya gelen keyif düşkünü yabancıların –kamyon sürücülerinin, altın alıcılarının ve benzerlerinin– siparişlerine alışmıştı.

Meydan'a yeniden girince şansın benden yana olduğunu gördüm; çünkü gördüğüm kişi –ayaklarını sürüye sürüye Paine Sokağı'ndan çıkıp Gilman Evi'nin köşesinden sapan– ihtiyar Zadok Allen'dan baş-

kası değildi.

Planımı uygulayarak, yeni aldığım şişeyi sallama yoluyla dikkatini çektim; ve kısa süre sonra, aklıma gelen en ıssız yere doğru gitmek için Waite Sokağı'na saparken, ayaklarını sürüye sürüye, hevesle ardımdan gelmeye başladığını fark ettim.

Yolumu dükkândaki çocuğun hazırladığı haritaya göre tayin ediyor ve daha önce uğramış olduğum, bütünüyle terk edilmiş güney liman bölgesine doğru yürüyordum. Oralarda yalnızca o uzak dalgakırandaki balıkçıları görebilmiştim; ve birkaç sokak güneye giderek bu insanların görüş alanları dışına çıkabilir, terk edilmiş bir iskelede oturacak bir yer bulup ihtiyar Zadok'u, görülme korkusu olmadan, istediğim kadar serbestçe sorgulayabilirdim. Henüz Ana Cadde'ye ulaşmamıştım ki, arkamdan zayıf ve hırıltılı bir "Hey bayım!" çağrısı geldi ve yaşlı adamın yetişip litrelik şişeden koca yudumlar almasına izin verdim.

Her yerde görülen terk edilmişliğin ve delice eğilmiş yıkıntıların arasında yürürken hafifçe ağzını aramaya başladım, ancak yaşlı dilinin beklediğim kadar çabuk çözülmediğini gördüm. Bir süre sonra harap duvarların arasında, ardında toprak ve tuğladan yapılma, yabani otlarla kaplı bir rıhtımın uzandığı, çimenli bir açıklık gördüm. Denizin yanı başındaki yosun kaplı taş yığınları iskemle niyetine kullanılabilirdi ve kuzeydeki yıkık bir ambar bulduğumuz yeri olası tüm bakışlardan gizliyordu. Burası, diye düşündüm, uzun gizli bir sohbet için ideal mekândı; böylece yol arkadaşımı dar sokaktan aşağı indirip, yosunlu taşlar arasında oturacak bir yer seçtim. Ölüm ve ıssızlık havası hortlaksıydı, balık kokusuysa neredeyse katlanılmazdı, ama hiçbir şeyin beni yıldırmasına izin vermemekte kararlıydım.

Eğer Arkham'a giden sekiz otobüsüne yetişeceksem sohbet için dört saatim kalıyordu; yaşlı akşamcıya daha fazla içki vermeye başladım; bu arada sade öğle yemeğimi yiyordum. Bağışlarımda fazla ileri gitmemeye dikkat ediyordum, çünkü Zadok'un sarhoş gevezelikleri-

nin sızmaya dönüşmesini istemiyordum. Bir saat sonra gizli suskunluğu kaybolma belirtileri gösterdi. Ancak tüm hayal kınklığıma karşın, hâlâ Innsmouth ve gölgeli geçmişiyle ilgili sorulanmı geçiştirmeyi sürdürüyordu. Güncel konulardan bahsedip saçmalıyor, gazeteleri oldukça iyi takip ettiğini belli ediyor ve büyük vecizelerle dolu, köy tarzı felsefe yapma eğilimini açığa vuruyordu.

İkinci saatin sonlarına doğru litrelik viskimin sonuç almakta yeterli olmayacağından kaygılanmaya başladım ve ihtiyar Zadok'u bırakıp biraz daha viski almaya gitmenin daha yerinde olup olmayacağını merak ettim. Neyse ki tam o sırada benim sorularımın başlatamadığı açılışı yaptı; ve hırıltılarla soluyan ihtiyarın daldan dala atlayan konuşmaları beni öne eğilip kulaklarını dört açmaya iten bir niteliğe büründü. Sırtım balık kokulu denize dönüktü, o tam tersine denize bakıyordu; bir şey, gezinen bakışlarının o sırada dalgaların üstünde yalınlıkla ve büyüleyici bir şekilde yükselen Şeytan Kayalığı'na takılıp kalmasına yol açtı. Görüntü hoşuna gitmemiş gibiydi, çünkü kendine güvenen bir fısıltı ve bilgiç bir yan bakışla son bulan bir dizi ince küfre başladı. Bana doğru eğildi, ceketimin yakasını kavradı ve yanlış anlaşılmasına olanak olmayan bir takım üstü kapalı sözler usladı.

"İşte her şeyin başladığı yer –derin suların başlangıcındaki o tüm kötülüklerin yuvası. Cehennem kapısı –asla ses gelmeyen dibe doğru tepelemesine düşüş. Yaşlı Kaptan Obed yaptı bunu –o ki Güney Denizi adalarında kendisi için iyi olandan fazlasını bulmuştu.

"O günlerde milletin işi kesattı. Ticaret azalmış, fabrikalar işlerini kaybetmekte –hatta yenileri bile– ve en iyi erkeklerimiz, ya 1812 Savaşı'nda öldürülmüş ya da *Elizy* briği ve *Ranger* mavnasıyla kaybolmuştu –her ikisi de Gilman gemileriydi. Obed Marsh; onun yüzen üç gemisi vardı –gulet *Columby*, brik *Hetty* ve *Sumatry Queen*. Güney yerlileri ile alışverişi ve Pasifik ticaretiyle uğraşmayı sürdüren tek oydu, gerçi Esdras Martin'in barkentinisi *Malay Bride* da 28'lere dek yolculuklarını sürdürdü ya.

"Kaptan Obed gibisi hiç yoktu –Şeytanın yaşlı bacağı! Heh Heh! O uzak yerlerle ilgili anlattıklarını hatırlayabiliyom ve herkese, Hıristiyan toplantılara gidiyo ve yüklerine uysalca boyun eğip katlanıyolar diye budalalar deyişini. Diyo ki, yerlilerin bazıları gibi daha iyi tanrılar edinseler daha hayırlı olurmuş –kurbanların karşılığında iyi balık getirecek ve milletin dualarını gerçekten cevaplayacak tanrılar.

"Matt Eliot, ikinci kaptanı, o da çok konuşuyodu, yalnız o milletin putperestlikle uğraşmasına karşıydı. Othaheite'in güneyinde bir adadan bahsederdi, orda bilinen her şeyden daha eski taş yıkıntılar varmış, Carolines'deki Ponape'dekiler gibi; onları andıran, ama Güney adalarındaki dev heykellere benzer taştan oyulmuş suratlara sahipmişler. Buranın yanında ufak bi volkanik ada da varmış, farklı yontularla dolu başka yıkıntılar da –yıkıntılar, sanki bi zamanlar su altındaymış gibi aşınmışmış ve her taraflarında da acayip canavarların resimleri varmış.

" Matt'a göre oralı yerlilerin istemedikleri kadar balıkları varmış ve bilezikler, kolçaklar, kafa takkeleri takas ediyolarmış, üzerlerinde o küçük adanın yıkıntılarına kazınanlar gibi canavar resimleri varmış –sanki insanmışlar gibi her pozisyonda çizilmiş bir takım balıksı kurbağalar ya da kurbağımsı balıklar. Bütün bunları nerden bulduklarını kimse söyletemedi onlara ve bütün diğer yerliler hemen yanı başlarındaki adalar açlıktan kırılırken, bunların nasıl bol bol balık bulmayı becerebildiğine şaşıyolardı. Matt; o da şaşmaya başladı ve Kaptan Obed de öyle. Obed ayrıca fark ediyo ki her sene yakışıklı yerlilerin çoğu bi daha görünmemecesine ortadan kaybolmakta ve ortalarda gezinen pek fazla yaşlı da yok. Ayrıca düşünüyo ki yerlilerin bazıları Kanakilere göre bile çok tuhaf görünüyodu.

"Obed o putperestlerden gerçeği öğrenmeyi becerdi. Nasıl yaptı bilmiyom, ama taktıkları altın benzeri şeylerle değiş tokuş yaparak başladı işe. Onların nereden geldiğini sordu ve daha fazla edinip edinemeyeceklerini ve sonunda yaşlı reisin ağzından baklayı aldı –Wala-

kea diyolardı ona. O yaşlı yaygaracı herife Obed'den başka kimse inanmazdı, ama Kaptan insanları kitap gibi okuyabiliyodu. Heh heh! Ben anlatınca da kimse bana inanmıyo ve senin de inanacağını sanmıyom, genç adam –gerçi şöyle bi bakıyorum da, sanki Obed'inkiler gibi sert araştırmacı gözlerin var senin de."

Yaşlı adamın fısıltıları giderek alçaldı ve her ne kadar öyküsünün yalnızca sarhoşluğun ürünü olduğunu bilsem de ses tonundaki korkunç ve samimi uğursuzluk karşısında titrediğimi hissettim.

"Doğrusu, bayım, Obed öğrendi ki bu dünyada milletin çoğunun asla duymadığı –ve duysalar bile inanmayacakları– şeyler var. Görünen o ki bu Kanakiler öbek öbek delikanlılarını ve bakirelerini denizin altında yaşayan bi çeşit tanrı benzeri şeylere kurban edip karşılığında istedikleri her şeyi alıyolardı. O şeylerle acayip yıkıntılı ufak adada karşılaşmışlardı ve görünen o ki balık-kurbağa canavarlar bu yaratıkların resimleriydi. Belki bütün o denizkızı efsanelerini başlatanlar da bu yaratıklardı. Deniz dibinde bi sürü kentleri vardı ve bu ada oradan fırlamıştı. Görünüşe göre ada aniden yüzeye çıkınca taş yapılarda bazı yaratıklar sağ kalmıştı. Kanakiler aşağıda yaşadıklarını böyle öğrenmişlerdi işte. Korkularını yener yenmez işaretlerle anlaşmaya başladılar ve kısa sürede bi pazarlıkta uyuştular.

"O şeyler insan kurbanlardan hoşlanıyodu. Çağlar önce onlara sahiptiler, ama zamanla yukarı dünyayla bağlantıyı kaybetmişlerdi. Kurbanlara n'apıyolardı söylemek bana düşmez ve sanırım Obed de sormaya pek hevesli değildi. Ama putperestler için her şey yolundaydı, çünkü zor zamanlar geçiriyolardı ve her şey hakkında umutsuzdular. Deniz yaratıklarına senede iki kez gençlerden belli bi miktar veriyolardı –Mayıs Arifesi'nde ve Cadılar Bayramı'nda– olabildiğince düzenli. Ayrıca oydukları incik boncukların bi kısmını da veriyolardı. Yaratıklarsa buna karşılık bol bol balık –onları denizin her tarafından toparlıyolardı– ve arada sırada o altın zımbırtılardan vermeyi kabul etmişlerdi.

" Eee, dediğim gibi, yerliler o yaratıklarla ufak volkanik adada karşılaştılar –kanolarına binip kurbanları ve bi sürü başka şeyle oraya gidiyo ve kendilerine verilen altın benzeri şeylerle geri dönüyolardı. İlk başta yaratıklar asla ana adaya çıkmıyolardı, ama sonunda bunu istemeye başladılar. Görünüşe bakılırsa yerlilerle kaynaşmanın ve büyük günlerde ayinlere katılmanın özlemini çekiyolardı –Mayıs Arifesi'nde ve Cadılar Bayramı'nda. Anlıyon ya, hem denizde hem karada yaşayabiliyolardı –amfibyan denenlerden galiba. Kanakiler onlara öteki adadakiler varlıklarını öğrenirse kendilerini öldürmeye çalışacaklarını anlattılar ama onlar aldırmadıklarını söylediler, çünkü isteseler bütün insan neslini yok edebilirlerdi –kayıp Eskiler tarafından, her kimlerse, bi zamanlar kullanılan bi takım işaretlere sahip olmayanları daha doğrusu. Ama uğraşmak istemediklerinden, birileri adayı ziyaret ettiğinde saklanıyolardı.

"İş o kurbağa görünüşlü balıklarla çiftleşmeye gelince, Kanakiler önce duraladı, ama sonra işe yeni bi boyut katan bi şey öğrendiler. Görünen o ki insan milletinin bu tür su canavarlarına bi yakınlığı var –her canlı sudan çıktı ve geri dönmek için yalnız biraz değişikliğe ihtiyaç duyuyo. O yaratıklar Kanakilere dediler ki, eğer kanlarını karıştırırlarsa doğacak çocuklar önce insana benziyecek, ama sonra giderek o yaratıkları andırmaya başlıyacak ve en sonunda suya atlayıp aşağıda gezinen ana topluluğa katılacaklar. Ve önemli kısım şu ki, genç dostum –o balıksı yaratıklara dönüşüp suya atlayanlar asla ölmiyeceklerdi. O yaratıklar şiddet kullanılmadıkça ölmüyolardı.

"Doğrusu bayım, görünen o ki, Obed, o adalıları tanıdığında hepsi de derin su yaratıklarının kanıyla doluydu. Yaşlanıp da bunu açığa vurmaya başlayınca suya atlayıp karadan vazgeçene dek gözden uzak tutuluyolardı. Bazıları diğerlerinden daha fazla değişiyodu ve bazıları da asla suya atlayacak kadar değişemiyodu, ama genellikle tam o yaratıkların söylediği miktarda değişiyolardı. O yaratıklara daha çok benzeyerek doğanlar çabuk değişiyodu, ama neredeyse insan gibi

olanlar, her ne kadar genellikle daha önce deneme yolculukları için dibe inmiş olsalar da bazen yetmişlerini geçene dek adada kalıyolardı. Suya gidenler sık sık ziyaret için geri dönüyolardı; böylece, bi adamın karayı bikaç yüzyıl önce terk etmiş beş kere büyük dedesiyle sohbet etmesi olağandı.

"Herkes ölüm fikrinden kurtulmuştu –komşu adalarla yapılan kano savaşları ya da aşağıda yatan deniz tanrılarına kurban törenleri ya da yılan ısırığı, salgın ve öldürücü hastalık ya da suya atlayamadan önce onları yakalayan herhangi bi ölüm sebebi dışında– ve bi süre sonra pek o kadar da korkunç gelmeyen bi değişimi bekleyip duruyolardı. Aldıklarının verdiklerine değdiğini düşünüyolardı ve sanırım yaşlı Walakea'nın öyküsü üzerinde biraz kafa yorduktan sonra Obed de aynı sonuca vardı. Buna karşın Walakea hiç balık kanı taşımayan ender kişilerden biriydi –diğer adalardaki soylularla evlenen soylu bi aileye mensuptu çünkü.

"Walakea, Obed'e deniz yaratıklarına ilişkin pek çok ayini ve büyülü sözcüğü öğretti ve köydeki insanlıktan oldukça çıkmış bazı kişileri görmesine izin verdi. Yine de, ne olursa olsun, denizden çıkagelen yaratıklardan herhangi birini görmesine asla izin vermiyodu. En sonunda denizde balıksı yaratıkları yavrularının olduğu herhangi bi yerden çağırabileceğini iddia ettiği kurşun ya da ona benzer bi şeyden yapılmış komik bi zımbırtı verdi. Yapılması gereken bu zımbırtıyı denize daldırıp doğru duaları etmek ve araştırmaktı. Walakea'nın dediğine göre bu yaratıklar tüm dünyaya yayılmış olduklarından, arayan kişi istediği zaman bi yuva bulup onları çağırabilirdi.

"Matt bu işten hiç hoşlanmıyodu ve Obed'in adadan uzak durmasını istiyodu; ama Kaptan'ın gözünü kâr hırsı bürümüştü ve o altın benzeri şeyleri çok ucuza alıp ticaretinden para kazanabileceğini fark etmişti. İşler yıllarca öyle sürüp gitti ve Obed, Waite'in yıkık değirmenindeki rafineriyi açacak kadar altın benzeri zımbırtı biriktirdi. Parçaları ilk aldığı haliyle satmıyodu, çünkü millet soru sorup duruyodu o

zaman. Yine de her ne kadar susmaya yeminliyseler de tayfasından birileri arada sırada bi iki parçayı satıyolardı ve kaptan kadınlarının biraz daha insan işi görünen parçaları takmasına izin veriyodu.

"Eee, otuz sekiz yılında –ben yedi yaşındayken– Kaptan yolculuklar arasında bütün ada halkının kökünün kurutulduğunu fark etti. Görünen o ki, diğer adaların sakinleri olup bitenleri fark edip ipleri ellerine almışlardı. Herhalde ellerinde deniz yaratıklarının korktukları tek şey olduğunu söyledikleri eski büyülü işaretlerden vardı. Deniz dibinden tufandan da eski yıkıntılarıyla bi ada fırladığında Kanakilerin eline neler geçecek bilinmez. Bu herifler dindardı –ana adada ve volkanik adada yıkıntıların parçalanamayacak kadar büyük olanları dışında taş üstünde taş bırakmadılar. Bazı yerlerde ortalığa üstlerinde şimdilerde gamalı haç denen işarete benzer şeylerle, ufak taşlar –muskalar gibi– saçılmıştı. Herhalde Eskiler'in işaretleriydi bunlar. Milletin toptan kökü kazınmış, altın benzeri şeylerin izi bile kalmamıştı ve civardaki Kanakilerden hiçbiri bu konudan söz etmeye yanaşmıyodu. Hatta bu adada insanların yaşamış olduğunu bile kabul etmiyolardı.

"Normal ticaretinin çok kötü olduğu da göz önüne alınınca, bu doğal olarak Obed'e epey ağır geldi. Bütün Innsmouth'u da etkiledi, çünkü denizcilik günlerinde, genellikle bi geminin efendisini kâra geçiren şey, orantılı olarak tayfaya da kazandırıyodu. Kasaba civarındakilerinin çoğu zor günlere koyun gibi boyun eğip köşelerine çekildi, oysa kötü durumdaydılar, çünkü balıklar azalıyodu ve değirmenler de çok iyi iş yapmıyodu.

"İşte o zaman Obed millete koyun gibi kafasız oldukları ve kendilerine yardımı dokunmayan bi Hıristiyan tanrısına dua ettikleri için lanet okumaya başladı. Onlara kendilerine gerçekten bişeyler veren tanrılara dua eden insanlar tanıdığından söz etti ve yanında sağlam bi grup adam olursa belki pek çok balık ve pek çok altın getirecek bi takım güçleri kontrol altına alabileceğini söyledi. Tabii *Sumatry Queenn*'de çalışanlar ve adayı görmüş olanlar ne demek istediğini hemen an-

lamışlardı ve bahsini duydukları o balıksı yaratıklara yaklaşmaya pek hevesli değildiler, ama bu işten habersiz olanlar Obed'in söylediklerinden etkilendiler ve onları sonuna ulaştıracak inancı kazanmak için n'apmak gerektiğini sormaya başladılar."

Burada yaşlı adam duraksadı, anlaşılmaz şeyler mırıldandı ve karamsar, endişeli bir sessizliğe büründü; sinirli sinirli omzunun arkasına bakarak ve sonra dönüp uzaktaki Şeytan Kayalığı'nı büyülenmiş gibi uzun uzun seyrederek. Onunla konuştuğumda yanıt vermedi, böylece bitirmesine izin vermem gerektiğini anladım. İşitmekte olduğum çılgınca masal beni derinden etkilemişti, çünkü orada Innsmouth'un tuhaflığında temellendirilmiş ve bir zamanlar yaratıcı ve egzotik efsane kırıntılarıyla dolu olan bir hayal gücü tarafından inceden inceye işlenmiş, kaba bir alegori olduğunu hayal etmiştim. Bir an için bile öykünün gerçekten doğru bir temele oturduğuna inanmış değildim; ama bu, yalnız Newburyport'da gördüğüm kötücül tacın açıkça benzeri olan tuhaf mücevherlere yapılan göndermeler yüzünden olsa bile anlatılanlarda samimi bir dehşet havası bulunduğu gerçeğini değiştirmiyordu. Belki de o süs eşyaları sahiden tuhaf bir adadan gelmişlerdi; ve büyük olasılıkla o çılgınca öyküler bu yaşlı ayyaştan çok, geçmişe gömülen Obed'in yalanlarıydı.

Zadok'a şişeyi verdim; içindekini son damlasına dek içti. Bu kadar viskiye nasıl dayanabildiğini anlamak zordu, çünkü tiz, hırıltılı sesinde bir kalınlaşma belirtisi bile yoktu. Şişeyi, ağzını yaladıktan sonra cebine attı, derken kendi kendine başını sallamaya ve hafifçe fısıldanmaya başladı. Söyleyebileceği herhangi bir anlamlı sözü yakalayabilmek için ona doğru eğildim ve kırçıl, çalı gibi sakalların ardında alaycı bir gülümseme gördüğümü sandım. Evet –gerçekten de sözcükler oluşturuyordu ve bunların büyük bir kısmını anlayabiliyordum.

" Zavallı Matt –Matt, o hep buna karşıydı– milleti kendi tarafına çekmeye çalıştı ve vaizlerle uzun uzun konuştu –boşuna– Kilise papazını kasabadan kovdular ve Metodist herif de kendi ayrıldı –Azim-

li Babcock'u, Baptist papazı bi daha hiç görmedim– Yehova'nın öfkesi –epey ufak bi yaratıktım, ama duyduklarımı duydum, gördüklerimi gördüm –Dagon ve Ashtoreth – Belial ve Beelzebub – Altın Caff ve Kenan diyarının putları ve Filistinliler – Babil kötülük nesneleri, *Mene, mene tekel, upharsin–*"

Yeniden durdu ve soluk mavi gözlerindeki bakıştan bayılmak üzere olduğu korkusuna kapıldım. Ama hafifçe omzunu sarstığımda şaşırtıcı bir ataklıkla bana döndü ve üstü kapalı bir sürü cümle daha sıraladı.

" Bana inanmıyon, ha? Heh heh he –o zaman söyle bakalım, genç dostum, niye kaptan Obed ve yirmi tuhaf adam gece karanlığında Şeytan Kayalığı'na kürek çekip, rüzgâr doğru yönden estiğinde, tüm kasabadan duyulabilen şarkılar söylüyolardı? Söyle bana, ha? Ve bana, Kaptan'ın niye kayalığın diğer tarafındaki derin sulara, suların bi tepe eteğindeymiş gibi derinleştiği, dibi görünmediği yere sürekli ağır şeyler atıp durduğunu söyle. Walakea'nın verdiği o komik görünüşlü kurşun zımbırtıyla n'aptığını söyle. Ha evlat? Ve niye yeni kilise rahiplerinin –eski denizci olan heriflerin– o acayip cüppeleri giydiklerini ve üzerlerini Obed'in getirdiği o altın benzeri şeylerle kapladıklarını anlat. Ha?"

Soluk mavi gözleri şimdi neredeyse vahşi ve kaçıktı, kirli beyaz sakalı elektriklenip dimdik olmuştu. Yaşlı Zadok irkilişimi görmüş olmalıydı, çünkü şeytanca, kesik kesik gülmeye başladı.

"Heh, heh, heh, heh! Anlamaya başlıyon, ha? Belki o günlerde benim yerimde olmak isterdin, geceleri evimin tepesinden denizdeki şeyleri gördüğüm zaman. Oh, sana söyleyebilirim ki ufak insanların büyük kulakları vardır, Kaptan Obed ve kayalığa giden diğerleri hakkında dolaşan dedikoduları hiç kaçırmıyodum! Heh, heh, heh! Babamın gemici dürbününü alıp çatıya çıkar ve ay yükselir yükselmez suya atlayan, kayalıkta kaynaşıp duran şekilleri izlerdim. Obed ve arkadaşları bi balıkçı kayığındaydılar, ama bu şekiller arka taraftan derin

sulara dalıp bi daha çıkmıyolardı... Ufak bi oğlan olup bi çatıda insan *olmayan şekilleri* izlemek hoşuna gider miydi?... Ha? Heh, heh, heh..."

Yaşlı adam isterik olmaya başlamıştı ve ben de isimsiz bir korkuyla titriyordum. Omzuma yamru yumru bir pençe dayadı ve bana titremesi yalnızca neşeden değilmiş gibi geldi.

"Bi gece kayalığın ötesinde, Obed'in balıkçı kayığından ağır bi şeyin denize atıldığını gördüğünü ve ertesi gün bi delikanlının kaybolduğunu öğrendiğini farzet. Ha! Kimse Hiram Gilman'ın izine rastladı mı bi daha? Rastladı mı? Ya Nick Pierce'in, Luelly Waite'in, Adoniram Saouthwick'in, Henry Garrison'un? Ha? Heh, heh,heh... Elleriyle işaret dili konuşan şekiller... gerçek ellere sahip olanlar...

"Doğrusu bayım, Obed'in iki ayağı üzerinde yeniden dikilmeye başladığı günlerdi onlar. İnsanlar üç yardımcısının daha önce kimsenin onlarda görmediği altın benzeri şeyleri taktıklarını gördü ve rafineri bacasından duman çıkmaya başladı. Diğer insanlar da zenginleşiyodu –öldürülmeye uygun balıklar limana akın etmeye başladı ve Newb'ryport'a, Arkham'a ve Bostan'a hangi boyutlarda kargolar göndermeye başladığımızı Tanrı bilir. Obed eski demiryolunu o zamanlar yaptırdı. Bazı Kingsportlu balıkçılar balıkların bolluğunu duyup küçük yelkenlilerle geldiler, ama hepsi kayboldu. Onları bi daha gören olmadı. Ve tam o sırada bizim millet Esoterik Dagon Tarikat'nı kurdu ve Calvary Yönetimi'nden Mason Binası'nı satın aldı...Heh, heh, heh! Matt Eliot bi Mason'du ve bu satışa karşıydı, ama tam o sıralarda ortadan kayboldu.

"Neyse, Obed'in işleri tam o Kanaki adasındaki gibi düzenlemek istediğini söylemiyom. En başlarda kaynaştırma yapmayı ya da suya atlayıp ölümsüz balıklara dönüşecek gençler yetiştirmeyi planladığını da sanmıyom. O altın benzeri şeyleri istiyodu ve bunun bedelini ödemeye hazırdı ve sanırım diğerleri de bi süre için tatmin olmuşlardı...

"Kırk altı senesinde kasaba kendisine bakmaya ve düşünmeye başladı. Pek çok kişi kaybolmuştu –pazar toplantılarında aşırı çılgın-

ca konuşmalar yapılıyodu– o kayalıktan çok bahsediliyodu. Sanırım Yönetim Kurulu Üyesi Mowry'ye çatıdan gördüklerimi anlatarak buna ben de biraz katkıda bulundum. Bi gece bi grup oluşturuldu ve Obed'in çetesi kayalığa dek takip edildi ve balıkçı kayıklarının arasında silah sesleri duydum. Ertesi gün Obed ve otuz iki kişi hapisteydi ve herkes n'olup bittiğini, neyle suçlandıklarını merak ediyodu. Tanrım, eğer birileri ileriyi görseydi... bikaç hafta sonra, denize o kadar uzun bi süre hiçbi şey atılmayınca..."

Zadok korku ve yorgunluk belirtileri gösteriyordu; bir süre için susmasına izin verdim, her ne kadar endişeyle saatime bakıp dursam da. Deniz yükseliyordu ve dalgaların sesi onu canlandırmış gibiydi. Denizin yükselmesine sevinmiştim, çünkü o zaman balık kokusu katlanılabilir hale gelebilirdi. Tekrar fısıltılarını dinlemeye çabaladım.

"O korkunç gece... gördüm onları, çatıdaydım... ordu halindeydiler... sürü halindeydiler... kayalığı kaplamış ve limandan Manuxet'e yüzüyolardı... Tanrım, o gece Innsmouth sokaklarında neler oldu... kapımızı tıkırdattılar, ama babam açmadı... sonra Yönetim Kurulu Üyesi Mowry'yi bulmak ve ne yapabileceğini görmek için elinde eski piyade tüfeğiyle mutfak penceresinden çıktı... Ölülerin ve ölmekte olanların iniltileri... silah sesleri ve çığlıklar... Eski Meydan'da ve Kasaba Meydanı'nda ve Yeni Yeşil Kilise'de bağrışmalar –hapisaneye girilmiş...– bildiri... devlete hıyanet... insanlar gelip milletin yarısının kaybolduğunu görünce salgın dendi... Obed'le ve o yaratıklarla birleşecek ya da çenesini tutacak kişiler dışında kimse kalmamıştı... bi daha babamdan söz edildiğini duymadım..."

Yaşlı adam nefes nefeseydi ve durmadan terliyordu. Omzumu kavrayışı sıkılaştı.

"Sabah her şey temizlenmişti –ama *izler* vardı... Obed, o, yönetimi ele alıyo ve diyo ki işler değişecek... buluşma zamanları bizimle birlikte *diğerleri* de ibadet edecek ve bazı evlerin *ziyaretçileri* ağırlaması gerek... Kanakilerle yaptıkları gibi kaynaşmak istiyolardı ve o, on-

ları durdurma gereğini duymuyodu. Obed iyice uçmuştu... bu konuda tam bi deli gibiydi. Bize balık ve hazine getirdiklerini ve özlemini duyduklarını elde etmeleri gerektiğini söylüyodu...

"Dış görünüşte hiçbi şey değişmeyecekti, yalnız kendimiz için olanı biliyosak yabancılardan uzak durmamız gerekiyodu. Hepimizin Dagon Yemini etmesi gerekiyodu ve bi süre sonra bazılarımız ikinci ve üçüncü Yeminleri de etti. Özel hizmetlerde bulunanlar özel ödüller alıyolardı –altın filan gibi– Direnmenin faydası yoktu, çünkü aşağıda milyonlarcaydılar. Yüzeye çıkıp insanı neslini silmemeyi yeğliyolardı, ama ele verilir ve buna zorlanırlarsa bu sonucu getirecek pek çok şey yapabilirlerdi. Güney Denizi'ndeki insanların sahip olduğu, onları durduracak eski muskalara sahip değildik ve Kanakiler de sırlarını vermeye asla yanaşmazlardı.

"Yeterince kurban, yabani incik boncuk ve istediklerinde kasabada barınacak yer verildiği sürece bizi kendi halimize bırakıyolardı. Dışarda öyküler anlatabilecek yabancılara ilişmiyolardı –yani meraklılar dışında. İnananların grubundaki –Dagon Tarikatı'ndaki– adam ve çocuklar asla ölmeyecekti, çünkü Ana Hydra'ya Baba Dagon'a, bi zamanlar geldiğimiz yere geri döneceklerdi...*Ia! Ia! Cthulhu fhtagn! Ph'nglui mglw' nafth Cthulhu R'yleh wgah-nagl fhtaga-*"

Yaşlı Zadok hızla deliliğin pençesine düşüyordu ve ben nefesimi tuttum. Zavallı yaşlı adam –o üretken, yaratıcı beyni, içkisi, çürümeye karşı nefreti ve çevresinde kol gezen hastalıkla hangi acınası halüsinasyonun derinliklerine atılmıştı! Şimdi inlemeye başlamıştı ve gözyaşları buruşuk yanaklarından sakalının derinliklerine süzülüyordu.

"Tanrım, on beş yaşımdan beri gördüklerim –*Mene, mene, tekel, upharsin!*– insanlar kayboluyodu, insanlar kendilerini öldürüyodu –Arkham'da ya da Ipswich'de ya da benzeri yerlerde olanları anlatanlara deli gözüyle bakılıyodu– ama Tanrım, neler gördüm –Beni bildiklerim yüzünden uzun süre önce öldüreceklerdi, ama Obed'in birinci ve ikinci Yeminlerini etmiştim, bu yüzden onlardan kurulu bi

mahkemede olup bitenleri bile bile ve kasıtlı olarak anlattığım kanıtlanmadıkça koruma altındaydım... Ama üçüncü Yemini etmedim –Bunu yapmaktansa ölmeyi yeğlerdim–

"İç Savaş sırasında işler kötüleşti, *kırk altıdan beri doğan çocuklar büyümeye başladığı sırada*–bi kısmı, daha doğrusu. Korkuyodum –o korkunç geceden sonra hiçbi yeri gözetlemedim ve –*onlardan*– hiçbirini yaşamım boyunca yakından görmedim. Daha doğrusu kanı tümüyle değişmiş olanlardan hiçbirini. Savaşa gittim ve eğer biraz cesaretim ya da aklım olsaydı asla geri dönmez, buradan uzakta bi yere yerleşirdim. Ama insanlar bana yazıp işlerin o kadar kötü olmadığını söyledi. Bu, öyle sanıyom ki, hükümetin askeri işler görevlilerinin 63'ten sonra kasabada olması yüzündendi. Savaştan sonra işler yine eskisi gibi kötüleşti. İnsanlar azalmaya başladı –değirmenler ve dükkânlar kapandı– gemicilik durdu ve liman tıkandı –demiryolu kapatıldı– ama *onlar*... onlar Şeytan'ın o lanetli kayalığından gelip nehirde ileri geri yüzmekten asla vazgeçmediler –ve giderek daha fazla tavanarası merdiveni tahtalarla kapatıldı ve içlerinde kimse olmaması gereken evlerden giderek daha yüksek sesler duyulmaya başlandı...

"Dışardaki insanlar bize ait öyküler anlatıyo– bana sorduğun sorulara bakılırsa bunların pek çoğunu işitmiş olmalısın– arada bi gördükleri şeyler ve hâlâ eritilmemiş o acayip mücevher hakkında –ama hiçbi şey asla kesinleşmez. Kimse hiçbi şeye inanmaz. O altın benzeri şeylere korsan ganimeti diyolar ve İnnsmouthluların yabancı bi kana sahip olduklarını ya da huysuz olduklarını filan söylüyolar. Ayrıca burda yaşayanlar kaçırabildikleri kadar yabancıyı kaçırıyolar ve kalanları daha fazla meraklı olmamaya teşvik ediyolar, özellikle gece vakti. Hayvanlar yaratıklarla karşılaşınca ilerlemiyolar –atlar ve katırlar– ama otomobiller alındıktan sonra işler düzeldi.

"46'da Kaptan Obed, *kasabada kimsenin asla görmediği* ikinci bi kadınla evlendi –bazıları bunu istemediğini, ama onların zorladığını söylüyo– o kadından üç cocuğu oldu –ikisi gençken ortadan kaybol-

du, ama herkes gibi bi görünüşü olan üçüncüsü Avrupa'da eğitim gördü. Obed en sonunda bi numara çekip kadını hiçbi şeyden şüphelenmeyen Arkhamlı bi herifle evlendirdi. Ama şimdi dışardan kimse Innsmouthlularla bi ilişkisi olsun istemiyo. Şimdi rafineriyi yöneten Barnabas Mash, Obed'in ilk karısından torunu –Onesiphorus'un, en yaşlı evladının oğlu, *ama anası da onlardan biriydi ve asla gün ışığında görülmedi.*

"Şimdi Barnabas neredeyse değişti. Artık gözlerini kapayamıyo ve biçimi iyice bozuldu. Hâlâ elbise giydiğini söylüyolar, ama çok yakında suya atlayacak. Belki şimdiden denemiştir –bazen, tamamen denize dönmeden önce ufak deneme dalışları yapıyolar. Zavallı karısı neler hissediyo bilmem –Ipswich'den gelme ve elli tuhaf yıl önce onu davet ettiğinde Barnabas'ı az daha linç ediyolardı. Obed, o, 78'de öldü ve daha sonraki kuşağın hemen hemen tümü şimdi gitti –*ilk* karısının çocukları öldü ve kalanları ise... Tanrı biliyo..."

Yükselen denizin sesi şimdi giderek artıyordu ve yaşlı adamın ruh hali, yavaş yavaş, sarhoş, sulu gözlülükten uyanık korkuya dönüşmüş göründü. Arada sırada durup arkasına ya da kayalığa sinirli sinirli bakmayı sürdürüyordu ve, öyküsünün çılgınca saçmalığına karşın, belirsiz kuruntularını paylaşmama engel olamıyordum. Zadok giderek tizleşen bir sesle bağırmaya başlamıştı ve sesini yükselterek cesaretini toplamaya çalışıyormuş gibi görünüyordu.

"Hey yavu, sen niye bi şey söylemiyosun? Böyle bi kasabada yaşamayı ister miydin, her şeyin çürüdüğü, öldüğü ve kapatılmış canavarların süründüğü, melediği, havladığı ve kara mahzenlerde, tavanaralarında, dönüp baktığın her yerde zıplayıp durduğu bi kasabada? Hey? Her gece kiliseden ve Dagon Tarikatı Binası'ndan gelen ulumaları duymayı ve bu *ulumaların bi kısmını neyin çıkardığını bilmeyi* ister miydin? Her Mayıs Arifesi'nde ve Cadılar Bayramı'nda o berbat kayalıktan gelen sesleri işitmeyi ister miydin? Ha ? Yaşlı adamın kaçık olduğunu sanıyon, ha? Doğrusu bayım, sana *en kötüsünün bu ol-*

madığını söylememe izin ver!"

Zadok şimdi gerçekten haykırıyordu ve delice coşkusu beni iyice huzursuz etmişti.

"Lanet olsun sana, oturup o gözlerini bana dikme –Obed Marsh'a cehennemde olduğunu ve orada kalması gerektiğini söylüyom! Heh, heh... cehennemde diyom! Beni ele geçiremezler –Hiçbi şey yapmadım, kimseye bi şey söylemedim–

"Ah sen, genç dostum? Eee, henüz kimseye bi şey söylememiş olsam da, şimdi yapıcam bunu! Şimdi kıpırdamadan otur ve beni dinle, evlat –bu kimseye söylemediğim bi şey... O geceden sonra hiçbi şeyi gözlemediğimi söylemiştim –*ama yine de bazı şeyleri anladım!*

"Gerçekten korkunç olan şeyin ne olduğunu biliyon mu ha? Doğrusu, işte bu –sorun o balık şeytanların *ne yaptığı* değil, *ne yapacakları!* Geldikleri yerden kasabaya pek çok yaratık getiriyolar –Water Sokağı ve Ana Cadde arasındaki, nehrin kuzeyindeki evler onlarla dolu– o şeytanlarla ve *beraberlerinde getirdikleriyle* –ve hazır olduklarında... Diyom ki *hazır olduklarında...* hiç *shaggoth* diye bi şeyden bahsedildiğini duydum mu?

"Ha, duyuyon mu beni? Sana diyom ki *o şeylerin ne olduğunu biliyom –onları bi gece gördüm, tam... eh–ahhh– ah! e'yahhh..."*

Yaşlı adamın çığlığındaki çirkin anilik ve insanlıkdışı korku neredeyse bayılmama yol açacaktı. Ardımdaki pis kokulu denize dikili gözleri faltaşı gibi açılmıştı; bu arada yüzü bir Yunan trajedisine uygun düşecek bir korku maskesine bürünmüştü. Kemikli pençesini omzuma canavarca geçirmişti ve baktığı şeyin ne olduğunu görmek için kafamı çevirdiğimde hiçbir harekette bulunmadı.

Görebildiğim kadarıyla hiçbir şey yoktu. Yalnızca yükselen deniz ve belki de upuzun uzanmış dalgakıran şeridini aşabilen birkaç dalgacık. Ama şimdi Zadok beni sarsıyordu ve dönüp o korkuyla donmuş yüzün eriyerek açılıp kapanan göz kapaklarından ve anlaşılmaz şeyler mırıldanan dudaklardan ibaret bir kaosa dönüşmesini izledim.

Sonra sesi geri geldi –titrek bir fısıltı halinde olsa da.

"*Kaç burdan!* Kaç burdan! *Bizi gördüler* –canını kurtarmak için kaç burdan! Hiçbi şeyi bekleme –*şimdi biliyolar*– Kaç –çabuk– *bu kasabanın dışına*–"

Eski rıhtımın gevşemiş taşlarına bir başka büyük dalga daha çarptı ve deli ihtiyarın fısıltısını bir başka insanlıkdışı ve kan dondurucu çığlığa dönüştürdü. "*E-yaahhhh!...yhaaaaaa!...*"

Şaşkınlığımdan kurtulamadan omzundaki kavrayışını gevşetmiş ve kara içlerine, sokağa doğru çılgınca bir koşu tutturarak yıkık ambar duvarı boyunca sendeleye sendeleye kuzeye dönmüştü.

Yeniden denize baktım, ama orada hiçbir şey yoktu. Ve Water Sokağı'na ulaşıp kuzeye baktığımda Zadok Allen'dan hiçbir iz göremedim.

- IV -

Bu sinir bozucu, aynı anda hem çılgınca hem acınası hem acayip hem korkutucu olaydan sonra içinde bulunduğum ruh halini size anlatabileceğimi sanmıyorum. Dükkândaki çocuk beni buna hazırlamıştı, ama başıma gelmesi yine de şaşırttı ve rahatsız etti. Öykü çocukça da olsa, yaşlı Zadok'un delilere özgü içtenliği ve dehşeti, içimde daha önce kasabaya ve onun elle tutulmaz gölgeli felaketine karşı uyanan nefretle giderek artan bir huzursuzluğu birleştirmişti.

Daha sonra öyküyü inceleyip tarihsel bir alegori özü ayıklayabilirdim; ama o anda yalnızca kafamdan atmak istiyordum onu. Zaman tehlikeli bir şekilde ilerlemişti – saatim 7,15'i gösteriyordu ve Arkham otobüsü Kasaba Meydanı'ndan saat 8'de kalkıyordu– bu yüzden, açık çatılar ve eğreti evlerle dolu ıssız sokaklarda, valizimi bıraktığım ve otobüsümü bulacağım otele doğru, hızlı adımlarla yürürken, düşüncelerimi olabildiğince renksiz ve pratik bir kimliğe büründürmeye çalıştım.

Her ne kadar geç öğle sonrasının altın ışığı eski çatılara ve yıpranmış bacalara mistik bir tatlılık ve huzur havası veriyorsa da, ikide bir omzumdan geriye bakmama engel olamıyordum. Kötü kokulu ve korkunun gölgelediği Innsmouth'dan çıkıp gitmenin beni mutlu edeceği kesindi ve o sinsi görünüşlü herifin, Sargent'in kullandığı otobüs dışında bir başka araca binmeyi isterdim. Yine de aşırı telaşlı bir acelecilik içinde değildim, çünkü her sessiz köşede izlenmeye değer mimari ayrıntılar vardı; ve, hesaplarıma göre, gereken mesafeyi yarım saate rahatlıkla aşabilirdim.

Dükkândaki çocuğun haritasını inceleyerek ve daha önce izlemediğim bir rota belirleyerek, Kasaba Meydanı'na yaklaşmak için State Sokağı yerine Marsh Sokağı'nı seçtim. Fall Sokağı'nın köşesinde dağınık gruplar halinde fısıldaşan sinsi kişiler görmeye başladım ve en sonunda Meydan'a vardığımda neredeyse tüm aylakların Gilman Evi'nin kapısı etrafında toplanmış olduklarını gördüm. Lobiden valizimi isterken sanki pek çok patlak, sulu, kırpılmayan göz tuhaf bir şekilde bana bakıyordu ve bu sevimsiz yaratıklardan hiçbirinin otobüste bana yol arkadaşlığı etmeyeceğini umut ettim.

Otobüs, oldukça erken, 8'den biraz önce içinde üç yolcuyla tangırdayarak geldi ve kaldırımdaki kötü görünüşlü bir herif sürücüye anlaşılmaz bir kelime mırıldandı. Sargent dışarı bir posta çuvalı ve bir tomar gazete fırlatıp otele girdi; bu arada yolcular –sabahleyin Newport'a geldiklerini gördüğüm kişiler– ayaklarını sürüyerek kaldırıma indiler ve avarenin tekiyle, İngilizce olmadığına yemin edebileceğim bir dilde belli belirsiz, gırtlaksı sözcüklerle konuştular. Boş otobüsüme bindim ve daha önce oturduğum koltuğa kuruldum, ama hemen Sargent belirdi ve tuhaf bir şekilde tiksinti verici, boğazdan gelen konuşmasıyla birşeyler mırıldanmaya başladı.

Görünüşe bakılırsa çok şanssız bir günümdeydim. Motorda bir arıza olmuştu, her ne kadar Newburyport'tan tam zamanında gelse de, otobüs Arkham'a yapılacak yolculuğu tamamlayamayacak du-

rumdaydı. Hayır, o gece onarılması mümkün değildi, Arkham'a ya da başka herhangi bir yere herhangi bir şekilde ulaşmanın da yolu yoktu. Sargent üzgündü, ama Gilman'da konaklamak zorunda kalacaktım. Herhalde kâtip benim için fiyatlarda indirim yapardı, fakat yapacak başka bir şey yoktu. Bu ani engel karşısında neredeyse afallamış ve bu çürümüş yan ışıklandırılmış kasabada gecenin çöküşünden iyice ürkmüş bir halde otobüsten indim ve otel lobisine yeniden girdim; oradaki suratsız, acayip görünüşlü kâtip bana bir dolar karşılığında en üst kattaki –geniş, ama suyu akmayan– 248 No'lu odada kalabileceğimi söyledi.

Newburyport'ta bu otel hakkında işittiklerime karşın kayıt defterini imzaladım, dolarımı ödedim, kâtibin valizimi almasına izin verdim ve o huysuz, yalnızlığa mahkum görünüşlü hizmetkârı, yaşamdan bütünüyle yoksunmuş gibi görünen tozlu koridorlardan geçerek, merdivenleri gıcırdayan üç kat boyunca izledim. Arka tarafa bakan iki pencereli ve sade, kasvetli görünüşlü, ucuz eşyalarla döşeli odam alçak, terk edilmiş bloklar tarafından kuşatılmış kirli bir avluyu sergiliyordu ve ötesinde bataklıklı bir kırın batıya uzandığı yıkık çatılarla dolu bir manzaraya sahipti. Koridorun sonunda bir banyo vardı –eski, mermer bir lavaboyla, teneke küvetle, solgun ışıkla ve en alçak yüzeyleri kaplayan küflü bir tahta panelle cesaret kırıcı bir tarihi eser.

Gün ışığı hâlâ kaybolmadığından Meydan'a indim ve akşam yemeği yiyebileceğim bir yer aradım; bu arada sağlıksız görünüşlü avarelerin tuhaf bakışlarını da üzerimde hissettim. Bakkal dükkânı kapalı olduğundan daha önce sakındığım restoranın müşterisi olmak zorunda kaldım; müşterilere dik dik bakan, gözlerini hiç kırpmayan kambur, dar kafalı bir adam ve inanılmayacak kadar kalın, beceriksiz ellere sahip, yassı burunlu bir genç kız ilgileniyordu. Servis bütünüyle büfe tarzıydı ve pek çok yiyeceğin konserve ve paketlerden alınmış olduğunu fark etmek beni rahatlattı. Bir kâse sebze çorbası ve krakerler benim için yeterliydi; kısa süre sonra yol üstünde kötü suratlı kâ-

tibin masasının yanındaki sarsak tezgâhtan bir akşam gazetesi ve sinek ölüleriyle dolu bir dergi alarak, Gilman'daki neşesiz odama geri döndüm.

Alacakaranlık çökünce ucuz, demir karyolalı yatağın baş ucundaki zayıf ışıklı elektrik ampulünü yaktım ve başladığım okumayı elimden geldiğince sürdürmeye çalıştım. Zihnimi bütünüyle meşgul etmenin iyi olacağını hissediyordum, çünkü hâlâ sınırları içindeyken bu eski, felaketin gölgelediği kasabanın anormallikleri üzerinde kafa yormak iyi olmazdı. Yaşlı ayyaştan işittiğim çılgınca masal bana pek hoş düşler vaat etmiyordu ve o vahşi, soluk gözleri hayal gücümden olabildiğince uzak tutmak gerektiğini hissettim.

Ayrıca fabrika müfettişinin Gilman Evi ve sakinlerinin geceleri çıkardığı sesler üzerine Newburyport'taki biletçiye anlattıklarını da düşünmemeliydim –ne bunları, ne de o kara kilisenin antresindeki tacın altındaki yüzü; bilincimin dehşetini belirleyemediği o yüzü. Belki oda tüyler ürpertici bir biçimde eski ve küflü olmasa düşüncelerimi rahatsızlık verici konulardan uzak tutmak daha kolay olacaktı. Ne yazık ki, ölümcül küf kasabanın gene balıksı kokusuyla tiksinti uyandırıcı bir bileşimde buluşuyor ve kişinin imgelemini ısrarla ölüm ve çürüme üzerinde tutuyordu.

Beni rahatsız eden bir başka şey de odamın kapısında sürgü olmayışıydı. İzlerin açıkça gösterdiği gibi eskiden bir tane vardı, ama kısa süre önce çıkarıldığı anlaşılıyordu. Kullanılmaz hale gelmişti hiç şüphesiz, bu yıpranmış binadaki pek çok şey gibi. Sinirle sağa sola bakındım ve gardıropta, üzerindeki işaretlerden de anlaşıldığı kadarıyla kapıdan çıkarılanla aynı boyutlarda olan bir sürgü buldum. Genel huzursuzluğumdan kısmen de olsa kurtulmak için, anahtarlığımda taşıdığım ve içinde bir tornavida da bulunan üç parçalık kullanışlı bir alet setinin yardımıyla, kendimi bu madeni eşyayı eski sürgünün yerine monte etmekle oyaladım. Sürgü kusursuzca uydu ve dinlenirken onu sıkıca kapayabileceğimi görmek beni bir dereceye kadar rahatlat-

tı. Ona gerçekten gereksinim duyacağımdan endişelenmiyordum, ama bu türden bir yerde herhangi bir güvenlik sembolü rahatlık vericiydi. Bitişik odalara açılan iki yan kapının üzerinde kullanıma hazır sürgüler vardı ve bunları sürmeledim.

Soyunmadım ve uykum gelene dek kitap okuyup sonra yalnızca ceketimi, yakalığımı ve ayakkabılarımı çıkararak uzanmaya karar verdim. Valizimden bir cep feneri çıkardıktan sonra pantolonumun cebine soktum, böylece daha sonra karanlıkta uyanırsam saatime bakabilecektim. Ancak bir türlü uykum gelmedi; ve düşüncelerimi incelemek için duraksadığımda, huzursuzluk verici bir şekilde, aslında bilinçsizce bir şeyi duymak için –ödümü kopartan, ancak isimlendiremediğim bir şeyi duymak için beklediğimi– fark ettim. O adamın öyküsü hayal gücümü sandığımdan daha fazla çalıştırmış olmalıydı. Yine okumaya çalıştım, ama bunu beceremediğimi gördüm.

Bir süre sonra merdivenlerden ve koridorlardan aralıklarla, sanki birileri yürüyormuşçasına gıcırtılar geldiğini duyar gibi oldum ve diğer odaların dolmaya başlayıp başlamadığını merak ettim. Yine de hiç ses yoktu ve bu gıcırtılarda şeytani bir sinsilik olduğunu sezdim. Bu hiç hoşuma gitmedi ve uyumaya çalışmanın iyi bir davranış olup olmayacağını sorguladım. Bu kasabada bir takım tuhaf insanlar vardı ve pek çok kişi ortadan kaybolmuştu. Yoksa burası insanların paraları için boğazlandığı o konak yerlerinden biri miydi? Oysa zengin biri gibi görünmediğim kesindi. Yoksa kasaba sakinleri meraklı yabancılardan gerçekten bu kadar nefret mi ediyorlardı? Elimde bir haritayla ortalarda gezinmem hoşnutsuz bir dikkat mi uyandırmıştı? Birkaç gıcırtının bu türden düşünceleri getirebilmesi için sinirlerimin iyice gerilmiş olması gerektiğini fark ettim –ancak yine de bu, silahsız olmaktan duyduğum kaygıyı azaltmadı.

En sonunda uykuyla ilgisi olmayan bir bitkinlik hissederek koridora açılan kapının yeni takılmış sürgüsünü kapadım, ışığı söndürdüm ve kendimi ceketim, yakalığım, ayakkabılarım ve diğer her şe-

yimle birlikte, dağınık yatağa fırlattım. Karanlıkta gecenin her usul sesi büyümüş göründü ve öncekinden iki kat daha sevimsiz bir düşünce seli beni alıp götürdü. Işığı söndürdüğüme pişmandım, ama kalkıp yeniden yakamayacak kadar da yorgundum. Sonra, uzun, korku dolu bir aradan ve merdivenlerle koridordan gelen yeni gıcırtılardan sonra, tüm kuruntularımın habis bir gerçekleşimi gibi görünen o hafif, kuşkuya yer bırakmayacak, kahrolası ses duyuldu. Şüphe götürmeyecek bir şekilde, kapımın kilidi bir anahtarla –dikkatle, sinsice denenerek– zorlanıyordu.

Bu gerçek tehlikeyi fark edince içimde beliren duygular az önceki belirsiz kuşkularıma kıyasla daha az düzensizdi. Daha önce belirli bir sebep olmaksızın, içgüdüyle tetikteydim –ve bu, yeni ve gerçek tehlike de benim lehimeydi, sorun her ne olursa olsun. Yine de tehdidin belirsiz önseziden o anki gerçekliğe dönüşmesi çok büyük bir şoktu ve üzerime fiziksel bir darbenin ağırlığıyla indi. O yoklamanın yalnızca bir hata olabileceği düşüncesi bir kez bile aklımdan geçmedi. Düşünebildiğim tek şey kötü niyetti ve ölümcül bir sessizliğe gömüldüm, müstakbel davetsiz konuğumun bir sonraki eylemini bekleyerek.

Bir süre sonra dikkatli tıkırtılar durdu ve kuzeydeki odaya anahtarla girildiğini duydum. Sonra iki odayı bağlayan kapı yavaşça denendi. Kilit dayandı elbette ve sinsi sinsi gezinen kişi odadan çıkarken döşemenin gıcırdadığını işittim. Bir an sonra hafif bir tıkırtı daha geldi ve güneydeki odaya da girilmiş olduğunu anladım. Yine kilitli kapı sinsice denendi ve yine gıcırtı uzaklaştı. Bu kez gıcırtı koridor boyunca ilerledi ve merdivenlerden indi, böylece gizlice gezinen kişinin kapıların kilitli olduğunu fark edip çabalarına uzun ya da kısa bir süre için –ki bunu zaman gösterecekti– ara verdiğini düşündüm.

Bir planı eyleme geçirmeye böylesine hazır oluşum bir kötülükten bilinçsizce korkup, saatlerdir olası bir kaçış yolunu aramakta olduğumun kanıtıydı. Kapımı yoklayan ve görme fırsatını elde edemediğim kişinin karşılaşılacak ya da savaşılacak biri değil, hızla kaçılacak bir

tehlike oluşturduğunu daha ilk başta anlamıştım. Yapılacak tek şey bu otelden canlı bir şekilde, olabildiğince çabuk çıkmak ve bunu ön merdivenlerden ve lobiden geçmeden becermekti.

Yavaşça kalkarak ve cep fenerimi yakarak hızlı, valizsiz bir kaçış için bazı eşyaları seçmek üzere, yatağın baş ucundaki ışığı açmaya karar verdim. Ancak hiçbir şey olmadı; elektriğin kesilmiş olduğunu gördüm. Gizli kapaklı, şeytani, büyük çapta bir eylemin sürdürüldüğü apaçıktı –yalnız ne olduğunu bilmiyordum. Orada elimi şimdi işe yaramayan düğmenin üzerine koymuş kara kara düşünürken alt kattan boğuk bir gıcırtı geldi ve konuşan sesleri belirsizce ayırt edebildiğimi sandım. Bir an sonra duyduğum derin seslerin konuşmalar olduğundan emin değildim, çünkü kısık, havlama olduğu apaçık seslerin ve düşük heceli vıraklamaların bilinen insan konuşmasıyla çok az ilintisi vardı. Sonra fabrika müfettişinin bu harap ve tehlikeli binada gece vakti duydukları, daha güçlü bir şekilde aklımdan geçti.

El fenerinin yardımıyla ceplerimi doldurduktan sonra, şapkamı başıma geçirdim ve iniş şansımı hesaplamak için parmaklarımın ucunda yürüyerek pencerenin yanına gittim. Eyaletin güvenlik nizamnamesine karşın otelin bu tarafında yangın merdiveni yoktu ve pencerelerin altındaki kaldırım döşeli avluyla aramda tam üç kat olduğunu gördüm. Buna karşın sağ ve sol taraflarda bir takım eski iş hanları otele yaslanıyordu; meyilli damlarıyla dördüncü kattaki odam arasında, atlamak için, oldukça yeterli bir boşluk vardı. Bu iki bloktan birine ulaşmak için benimkinin iki yanındaki bir odada olmam gerekiyordu –kuzeydekinde ya da güneydekinde- ve zihnim hemen bu geçişi sağlamak için sahip olduğum şansı hesaplamaya girişti.

Koridora çıkma riskini göze alamayacağıma karar verdim; çünkü ayak seslerim mutlaka duyulacaktı ve istediğim odaya girmek için karşıma çıkan güçlükleri aşamayacaktım. Eğer ilerleyeceksem, bu, odalardaki daha dayanıksız bağlantı kapılarından geçilerek yapılmalıydı; kilitleri ve sürgüleri gerekirse güç kullanarak, omzumla kırmak

zorunda kalacaktım. Bunun evin yapısının sarsak doğasından ötürü mümkün olacağını düşünüyordum; ama bu işi sessiz yapamayacağımı fark ettim. Bütünüyle hıza ve herhangi bir saldırgan güç sağdaki kapıyı bir anahtarla açacak kadar bilinçli davranmadan bir pencereye ulaşma şansıma güvenmek zorundaydım. Kendi dış kapımı, arkasındaki dolabı iterek takviye ettim –olabildiğince az ses çıkarmak için yavaş yavaş iterek.

Şansımın çok az olduğunu kavradığımdan gerçekleşebilecek her felaket için bütünüyle hazırdım. Bir başka çatıya geçmek bile sorunu halletmeyecekti, çünkü oradan aşağı inmeyi ve kasabadan kaçıp kurtulmayı da becermek zorundaydım. Bitişik binaların terk edilmiş, harap durumu ve her sıra boyunca kara kara bakınarak uzanan açık dam pencerelerinin fazlalığı ise lehimeydi.

Bakkaldaki çocuğun haritasına bakarak kasabadan çıkmak için en iyi yolun güneye gitmek olduğuna karar verdikten sonra, önce odanın güney tarafındaki ara kapıya bir göz attım. Bu kapı benim tarafıma açılıyordu; bu yüzden –sürgüyü çekip diğer kilitlerin de yerlerinde olduğunu gördükten sonra– zorlamaya uygun olmadığını gördüm. Böylece bu yönden vazgeçince, daha sonra bitişik odadan yapılabilecek herhangi bir saldırıya dayanması için karyolayı dikkatle kapının önüne çektim. Kuzeydeki kapı dışa açılıyordu ve –her ne kadar bir deneme bu kapının öteki taraftan kilitli ya da sürgülü olduğunu ortaya çıkarsa da– yönümün bu taraf olması gerektiğini anlamıştım. Eğer Paine Sokağı'ndaki binaların çatılarına ulaşıp aşağı inmeyi başarabilirsem, belki avluya dalıp bitişik ya da karşı binalardan Washington ya da Bates Sokağı'na geçebilirdim –veya Paine'e çıkıp sine sine güneye giderek Washington'a varırdım. Her olasılıkta, amacım bir şekilde Washington'a ulaşmak ve hızla Kasaba Meydanı bölgesinden çıkmaktı. Tercihim Paine'den uzak durmaktı, çünkü oradaki itfaiye merkezi bütün gece açık olabilirdi.

Bütün bunları düşünürken altımda uzanan ve biraz ufalmış bir do-

lunayın aydınlattığı sefil, çürümüş çatılar denizinin ötesine bakıyordum. Sağ tarafta nehir birikintisi uzun ve derin bir bıçak yarası gibi manzarayı ayırıyordu; terk edilmiş fabrikalar ve tren istasyonu midye gibi yan taraflarına yapışmıştı. Paslı demiryolu ve Rowley yolu onun ötesinde, daha yüksek ve kuru, çalılarla dolu toprak kümelerinin yükseldiği düz, bataklık bir arazi boyunca uzanıyordu. Sol taraftaki dereli kır daha yakındı ve Ipswich'e giden dar yol ay ışığında bembeyaz parlıyordu. Arkham'a giden, izlemeye karar verdiğim güney yolunu otelin bu tarafından göremiyordum.

Kuzeydeki kapıya yüklenip yüklenmeme ve bunu nasıl en az ses çıkararak becerebileceğim hususunda ikircikli düşüncelere dalmışken, aşağıdan gelen belirsiz seslerin yerini merdivenlerden gelen yeni ve daha ağır gıcırtılar aldı. Kapımın üstündeki pencerede titrek ışık parıltıları belirdi ve koridorun tahta döşemesi çok ağır bir yükün altında inildemeye başladı. Gırtlaktan çıkıyora benzeyen boğuk gürültüler yakınlaştı ve en sonunda sert bir şekilde kapım çalındı.

Bir an için yalnız nefesimi tutup bekledim. Sonsuzluklar akıp gitmişti sanki ve bulunduğum yerin mide bulandırıcı balıksı kokusu ansızın ve dikkat çekici bir biçimde artmış göründü. Sonra vuruşlar yinelendi –bu kez aralıksızdılar ve giderek daha ısrarcı oluyorlardı. Eylem zamanının geldiğini anlamıştım ve hemen kuzeydeki ara kapının sürgüsünü açıp omuzlamaya hazırlandım. Vuruşlar iyice şiddetlendi ve bu sesin çıkaracağım gürültüyü bastıracağını umdum. En sonunda işe koyularak ince kapıya sol omzumla tekrar tekrar saldırdım, şoka ya da acıya aldırış etmeden. Kapı tahminimden zorlu çıktı, ama vazgeçmedim. Ve bu arada dış kapıdaki yaygara artıp duruyordu.

En sonunda ara kapı pes etti, ama öyle bir çatırtı çıkardı ki, dışarıdakilerin duyduğunu biliyordum. Dışarıdaki vuruşlar hemen şiddetli darbelere dönüştü ve iki tarafımdaki odaların koridor kapılarında anahtar sesleri uğursuzca yankılandı. Yeni açılan bağlantıya dalarak, kilit açılmadan kuzeydeki koridor kapısını sürgülemeyi başar-

dım; ama bunu yaparken üçüncü odanın koridor kapısının –aşağıdaki çatıya ulaşmayı umduğum odanın kapısının– bir anahtarla denendiğini duydum.

Bir an için mutlak bir umutsuzluğa kapıldım, çünkü odada hiç pencere olmadığından içine düştüğüm tuzak tamamlanmış görünüyordu. Neredeyse anormal bir korku dalgası benliğimi silip süpürdü ve daha önce bu odadan kapıyı zorlayan davetsiz konuğun korkunç ve açıklanamaz tuhaflıktaki, cep fenerinin ışığıyla aydınlanan ayak izlerini fark ettim. Sonra mutlak umutsuzluğa direnen şaşkın bir özdevinimle bir sonraki ara kapıya atıldım ve açıp –Tanrı'dan sürgülerin bu ikinci odadaki kadar sağlam olacağını umarak– kilit dışarıdan açılmadan koridor kapısını sürmeleme çabasıyla ittim.

Kısa süreli kurtuluşumu yalnızca şansa borçluydum –çünkü önümdeki ara kapı, kilitli olmaması bir yana, aynı zamanda aralıktı da. Bir saniye içinde geçip sağ dizimi ve omzumu görünür bir şekilde içeri doğru açılan bir koridor kapısına bastırmıştım. Yaptığım baskı kapının arkasındakini hazırlıksız yakaladı, çünkü iter itmez kapandı ve iyi durumdaki sürgüyü bir önceki kapıda yaptığım gibi çekme olanağı buldum. Bir an için soluk alma fırsatı bulurken diğer iki kapıdaki darbelerin azaldığını ve karyolayla desteklenmiş kapıdan düzensiz tangırtılar geldiğini duydum. Saldırganların çoğunluğunun güneydeki odada toplandığı ve yan kapıya saldırmaya hazırlandıkları açıktı. Ama aynı anda kuzeydeki kapıdan bir anahtar sesi geldi ve daha yakın bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumu anladım.

Kuzeydeki ara kapı ardına dek açıktı, ama koridordaki açılmakta olan kilidi kontrol etmeye zaman yoktu. Tek yapabileceğim açık ara kapıyı kapayıp sürgülemek ve aynı işlemi karşı taraftaki kapıya da uygulamaktı –birine bir karyola, diğerine bir dolap dayadım ve koridor kapısının önüne bir lavabo çektim. Görebildiğim kadarıyla pencereden çıkıp Paine Sokağı'ndaki bloğun tepesine ulaşana dek elimdeki bu iğreti barikatlarla yetinmem gerekiyordu. Ama bu vahim anda bi-

le asıl korkum mevcut savunmanın zayıflığıyla ilintili değildi. Titriyordum, çünkü takipçilerimin bir teki bile bir takım korkunç solumalar, homurtular ve tuhaf aralarla duyulan, bastırılmış havlamalar dışında boğuk olmayan ya da anlaşılır bir tek ses çıkarmış değildi.

Eşyaları itip pencerelere atılırken koridorda, kuzeyimdeki odaya yönelen korkutucu, telaşlı koşuşmalar duydum ve güneydeki engelin zorlanmaktan vazgeçilmiş olduğunu anladım. Hasımlarının çoğunun doğrudan bana açıldığını bildikleri ince ara kapıya yüklenecekleri belliydi. Dışarıda, ay aşağıdaki bloğun çatı sırtında oyunlar oynuyordu ve üzerine düşmek zorunda olduğum yüzeyin dikliği yüzünden atlayışın umutsuzca tehlikeli olduğunu gördüm.

Koşulları inceledikten sonra, kaçışım için iki pencereden güneydekini seçtim; çatının iç tarafına düşüp en yakın dam penceresine doğru koşmayı planlıyordum. Harap tuğla yapılardan birine kapağı attıktan sonra takipçilerimi hesaba katmak zorunda kalacaktım; ama inip gölgeli avlu boyunca uzanan antrelerde saklanmayı, böylece Washington Sokağı'na ulaşmayı ve güney yönünde kasabadan sıvışmayı umuyordum.

Kuzeydeki ara kapıdan gelen tangırtılar şimdi dehşet vericiydi ve dayanıksız tahtaların yarılmaya başladığını gördüm. Kuşatıcıların ağır bir nesne getirip koçbaşı niyetine kullandıkları açıktı. Buna karşın karyola hâlâ dayanıyordu; böylece kurtulmak için ufak da olsa bir şansım vardı. Pencereyi açarken pirinç tutamaklarla bir çubuktan sarkan, kadife taklidi ağır perdelerin asılı durduğunu ve ayrıca dış pancurlar için de geniş, öne doğru yönelen bir kilit dili bulunduğunu fark ettim. Tehlikeli atlayıştan kaçınmanın olası bir yolunu görerek perdelere asıldım ve aşağı indirdim, her şeyle birlikte; sonra tutamakların ikisini hızla kilit diline doladım ve perdeyi dışarı savurdum. Ağır kumaşın tamamı bitişik çatıya ulaştı ve tutamaklarla dilin ağırlığıma dayanabileceğini anladım. Böylece pencereden çıkıp uyduruk bir ip merdivenden aşağı inerek Gilman Evi'nin hastalıklı ve dehşet dolu

binasını sonsuza dek ardımda bıraktım.

Dik çatının gevşek kiremitleri üzerine güvenli bir şekilde indim ve kaymadan kırık dam penceresine ulaşmayı becerdim. Dönüp çıktığım pencereye baktığımda hâlâ kapkaranlık olduğunu gördüm, her ne kadar uzaklarda, harap bacaların kuzeyinde, Dagon Tarikatı Binası'nda, Baptist Kilisesi'nde ve her anımsayışımda beni titreten Cemaat kilisesinde ışıklar uğursuzca parıldasa da. Aşağıdaki avluda kimse yok gibiydi ve genel bir alarm verilmeden önce kaçabilme şansını bulabileceğimi umuyordum. Cep fenerimi dam penceresine tutarak aşağı inen merdiven olmadığını gördüm. Ancak yükseklik çok azdı ve kenardan atladım; böylece kırık sandıkların ve varillerin karma karışık saçılı durduğu tozlu bir zemine düştüm.

Bulunduğum yer mezarsı bir görünüşe sahipti, ama bu tür izlenimlere aldıracak halde değildim ve saatime aceleyle bakıp 2'yi gösterdiğini gördükten sonra, hemen cep fenerimin aydınlattığı merdivenlere yöneldim. Basamaklar gıcırdıyordu, ama yeterince sağlam görünüyorlardı; ambar gibi görünen bir ikinci katı hızla geçip zemin kata indim. Ortalık son derece haraptı ve adımlarıma yalnızca yankılar karşılık veriyordu. En sonunda yıkık Paine Sokağı kapısını işaret eden belli belirsiz, parlak bir dikdörtgene açılan bir koridora ulaştım. Diğer tarafa koşarak arka kapının da açık olduğunu gördüm; ve beş taş basamağı aşarak avlunun ot bürümüş parkelerine vardım.

Ay ışığı buraya ulaşamıyordu, ancak cep fenerine gereksinim duymaksızın yolumu görebiliyordum. Gilman Evi tarafındaki evlerin bazılarının pencereleri hafifçe parıldıyordu; içlerinden karma karışık seslerin geldiğini duyduğumu sandım. Yavaşça Washington Sokağı'na doğru yürürken açık pek çok kapı gördüm ve en yakındakini seçtim. İçerideki koridor kapkaranlıktı ve diğer uca vardığımda sokak kapısının, açılmasını olanaksız kılacak bir biçimde çivilenmiş olduğunu anladım. Bir başka binayı denemeye kararlı bir şekilde, el yordamıyla avluya geri dönüyordum ki, antreye yaklaşınca duraksadım.

Çünkü Gilman Evi'ndeki açık bir kapıdan ne idüğü belirsiz şekillerle dolu koca bir kalabalık sokağa akıyordu –fenerlerle karanlıkta beliriyor ve korkunç kurbağa sesleri İngilizce olmadığı kesin bir dilde alçak sesle haykırıyorlardı. Şekiller kararsızca geziniyorlardı ve nereye gittiğimi bilmediklerini anlayarak rahatlamama karşın, yine de ürperdim. Yüz hatlarını seçemiyordum, ancak çömelerek, ayaklarını sürüye sürüye yürüyüşleri tiksinti uyandırıcı bir şekilde iticiydi. Ve en kötüsü, bir şeklin tuhaf bir cüppe giymiş olduğunu ve bana kesinlikle çok tanıdık gelen bir taç takmış olduğunu fark ettim. Şekiller avluya dağılırken, korkularının arttığını hissettim. Ya bu binada sokak tarafına açılan bir çıkış bulamazsam o zaman ne yapacaktım? Balık kokusu mide bulandırıcıydı ve bu kokuya bayılmadan dayanabilmeme şaştım. Yeniden sokak yönünde el yordamıyla ilerleyerek, koridordaki kapılardan birini açtım ve sıkıca kapalı, ancak çerçevesiz pencereleri olan boş bir odaya girdim. Bir süre cep fenerimin ışığında sağa sola çarptıktan sonra, kepenkleri açabileceğimi fark ettim; ve bir saniye sonra dışarı tırmanmış, kepenkleri dikkatle eski haline getiriyordum.

Şimdi Washington Sokağı'ndaydım ve bir an için ne canlı bir varlık, ne de ay ışığı dışında herhangi bir ışık gördüm. Ancak uzaklardan, pek çok yönden boğuk sesler, ayak sesleri ve pek de ayak sesine benzemeyen acayip patırtılar geldiğini duyabiliyordum. Kaybedecek zamanım olmadığı açıktı. Pusulanın uçları bana yönümü gösteriyordu ve tüm sokak lambalarının, ay ışığının güçlü olduğu gecelerde fakir kırsal kesimlerin âdetlerine uygun bir şekilde, sönük olduğuna memnundum. Seslerin bir kısmı güneyden geliyordu, yine de o yönden kaçma planımdan vazgeçmedim. Takipçilere benzeyen herhangi bir kişiyle ya da grupla karşılaştığımda saklanabileceğim pek çok ıssız antre bulabileceğimi biliyordum.

Hızlı hızlı, sessizce ve yıkık evlere yakın yürüdüm. Çetin tırmanışımdan sonra şapkasız kalmama ve saçımın darma dağınık olmasına

karşın, özellikle dikkat çekici bir görünümüm yoktu; herhangi bir yayla karşılaşmak zorunda kalırsam fark edilmeden geçip gitme olasılığım çok fazlaydı. Bates Sokağı'nda, ayaklarını sürüyen iki şekil önümden geçerken açık bir geçide saptım, ama kısa süre sonra tekrar yola düştüm ve Eliot Sokağı'nın güney kavşağında Washington'la eğimli bir şekilde kesiştiği açıklığa yaklaştım. Bu açıklığı daha önce hiç görmesem de, bakkaldaki çocuğun haritasında bana oldukça tehlikeli gelmişti; çünkü ay ışığı orada her şeyi aydınlatıyordu. Oradan sakınmak gibi bir şansım da yoktu, çünkü herhangi bir alternatif beni felaketle sonuçlanabilecek kadar açığa çıkmaya zorlayacak ve gecikmeme yol açacak dolambaçlı yollara saptıracaktı. Yapılacak tek şey burayı cesurca ve çekinmeden, Innsmouth halkının tipik ayak sürüyüşünü elimden geldiğince taklit ederek ve ortalıkta kimsenin –ya da en azından takipçilerimin– olmadığını umarak geçmekti.

Takibin ne kadar iyi organize edildiğini –ya da amacının ne olduğunu– bilmiyordum. Kasabada olağandışı bir faaliyet var gibi görünüyordu, ama Gilman'dan kaçtığım haberinin henüz yayılmamış olduğuna karar verdim. Elbette kısa bir süre sonra Washington'dan daha güneydeki bir sokağa sapmak zorunda kalacaktım; çünkü oteldeki grup hiç şüphesiz peşime düşecekti. O en son girdiğim eski binada tozlu ayak izleri bırakmış ve sokağa nasıl ulaştığımı açığa vurmuş olmalıydım.

Açıklık, beklediğim gibi, ay ışığıyla aydınlanmıştı; ve ortasında park benzeri, demir parmaklıklarla çevrili bir çimenliğin kalıntılarının durduğunu gördüm. Her ne kadar Kasaba Meydanı'ndan vızıltı ya da kükreme benzeri acayip sesler gelse de, şans eseri etrafta kimsecikler yoktu. Güney Sokağı epey genişti ve hafif bir eğimle doğrudan aşağı, liman mahallesine iniyor, engin bir deniz manzarasını gözler önüne seriyordu; parlak ay ışığının altında bu sokağı geçerken uzaktan kimsenin bakmayacağını umuyordum.

İlerleyişimi kimse engellemedi ve gözlendiğimi belli edecek yeni

bir ses de yükselmedi. Çevreme bakınarak, ışıldayan ay ışığının altında görkemli bir şekilde parıldayan, sokağın ucundaki denize bir göz atmak için bir an elimde olmadan yavaşladım. Dalgakıranın ötesinde Şeytan Kayalığı'nın belirsiz, kara çizgisi vardı ve oraya bakarken son otuz dört saat içinde duymuş olduğum bütün o korkutucu –bu pürüzsüz kaya parçasını anlaşılmaz dehşetin ve tarifsiz anormalliğin hüküm sürdüğü diyarlara açılan gerçek bir kapı olarak tasvir eden– efsaneleri düşünmeden edemedim.

Sonra, ansızın, uzaktaki kayalığın üzerinde belirip kaybolan ışıklar gördüm. Işıklar kuşkuya yer bırakmayacak kadar belirgindi ve zihnimde tüm mantıklı tanımlamaların ötesinde kör bir dehşet uyandırdılar. Panik içinde kaçmak için gerilen kaslarıma yalnızca bilinçsiz bir sakınım duygusu ve yarı hipnotik bir büyülenme engel oluyordu, ve şimdi, işleri kötüleştirmek istercesine arkamda, kuzeydoğu tarafında belirsiz bir hayalet gibi yükselen Gilman Evi'nin yüksek kubbesinden, farklı aralıklarla da olsa bir yanıt sinyali olduğu açık, benzer ışıklar gönderiliyordu.

Kaslarımı kontrol ederek ve ne kadar kolay görülebileceğimin bir kez daha bilincine vararak, yeniden gücümü topladım ve ayaklarımı numaradan sürüyerek yürümeye devam ettim; yine de Güney Sokağı'ndaki açıklık denizi gözlerimin önüne serdiği sürece bakışlarımı o şeytani ve uğursuz kayalıktan ayırmıyordum. Şimdi harap çimenlikten sola sapmıştım ve hâlâ ay ışığı altında parıldayan okyanustaki o isimsiz, açıklamasız fenerlerin şifreli yanıp sönüşlerinden gözlerimi ayırmış değildim.

İşte o zaman izlenimlerin en korkuncu –kendi üzerimdeki son hakimiyet kırıntılarını da yok eden ve terk edilmiş kâbus sokağının esneyen karanlık antrelerinin ve balıksı bakışlı pencerelerinin yanından çılgınca koşarak güneye doğru kaçmama yol açan izlenimi– üzerime çöktü. Çünkü daha dikkatli bakınca ayın altındaki, kayalıkla sahil arasında uzanan suların hiç de boş olmadığını gördüm. Kasabaya

doğru yüzen kalabalık bir şekiller ordusuyla kaynıyordu ve aradaki engin uzaklığa ve yalnızca bir an süren algılayışıma karşın inip kalkan kafaların ve denizi kamçılayan kolların yabancı ve sapkın olduğunu, açıklanması ya da bilinçli olarak ifade edilmesi çok zor bir şekilde, anlamıştım.

Çılgınca koşuşum daha bir sokağı geçmeden son buldu, çünkü sol tarafımdan organize edilmiş bir takibin bağrışmalarına benzer sesler duymaya başlamıştım. Koşuşturmalar ve gırtlaksı sesler vardı ve tangırdayan bir motor güneyden, Federal Sokağı boyunca hırıldayarak ilerliyordu. Bir saniye içinde tüm planların değişmişti –çünkü eğer önümdeki güney anayolu kapatılmışsa, Innsmouth'tan çıkan bütün yollarda devriyelerin gezdiği anlamına geliyordu; çünkü hangi yoldan kaçmayı planladığımı bilemezlerdi. Eğer durum böyleyse yollardan uzak durarak kırlara kaçmam gerekecekti; ama bölgenin bataklık ve derelerle dolu doğası göze alınınca bunu nasıl yapabilirdim? Bir an için beynim durdu –hem mutlak ümitsizlikten, hem de her yanı saran balık kokusundaki hızlı artıştan.

Sonra Rowley'e giden, çakıllı, dikenli toprağıyla hâlâ harap istasyondan başlayıp nehir birikintisi boyunca en kuzeye uzanan terk edilmiş demiryolunu düşündüm. Kasaba halkının bu yolu düşünmemiş olması olasılığı vardı; ne de olsa dikenli çalılarla dolu yıkıntısı onu aşılması zor ve seçilebilecek yolların en kötüsü kılıyordu. Yolu otel penceremden açık seçik görmüştüm ve nasıl uzandığını biliyordum. İlk kısımlarının çoğunluğu rahatsızlık verici bir şekilde Rowley yolundan ve kasabadaki yüksek yerlerden görülebiliyordu; ama çalıların arasından fark edilmeden süzülüvermek olasıydı. Ne olursa olsun, tek kurtuluş yolum buydu ve şansımı denemek dışında yapılacak hiçbir şey yoktu.

Terk edilmiş sığınağımın holüne doğru çekilerek, cep fenerimin yardımıyla, bakkaldaki çocuğun verdiği haritaya bir kez daha başvurdum. İlk sorun eski demiryoluna nasıl ulaşacağımdı; şimdi en güven-

li yolun önce Babson Sokağı'na gitmek, sonra batıya, Lafeyette'e sapmak –orada daha önce kat ettiğime benzer bir düzlüğü, ortasından geçmeden, çevresinden dolanarak aşmak– ve daha sonra Lafayette, Bates Adams ve Bank Sokakları boyunca –en sonuncusu nehir birikintisinin kenarındaydı– kuzeye ve batıya zigzaglar çizerek penceremden gördüğüm terk edilmiş ve bakımsız istasyona varmak olduğunu anlıyordum. Babson'a kadar düz gitme sebebim daha önceki açıklığı geçmeyi ya da batı yönündeki yolculuğuma South gibi geniş bir sokaktan başlamayı istemeyişimdi.

Bir kez daha yola çıkarak, Babson'dan olabildiğince dikkat çekmeden dolanmak için, sokağın sağ tarafına geçtim. Federal Sokağı'ndan hâlâ sesler geliyordu ve arkama bakınca kaçışımı sağlayan binanın yakınlarında bir parıltı gördüğümü sandım. Washington Sokağı'ndan kurtulma isteğiyle, kimsenin beni görmemesi için şansıma güvenerek, sessizce koşmaya başladım. Babson Sokağı'nın köşesindeki evlerden birinin, penceredeki perdelerden anlaşıldığı kadarıyla, hâlâ kullanılmakta olduğunu görmek beni telaşlandırdı; ama içeride ışık yoktu ve sorun çıkmadan geçtim.

Federal'i çaprazlamasına kesen ve böylece beni takipçilerimin eline düşürebilecek Babon Sokağı'nda, elimden geldiğince eğri büğrü binalara yakın durdum; iki kere, arkamdaki seslerin bir an için yükselmeleriyle, bir kapı ağzında duraksadım. Önümde uzanan geniş ve ıssız açıklık ay ışığında pırıl pırıl parlıyordu, ama oradan geçmek zorunda kalmayacaktım. İkinci duraksayışım sırasında belirsiz seslere yenilerinin eklendiğini fark ettim ve saklandığım yerden dikkatlice baktığımda bir arabanın açıklığa daldığını, hem Babson'la hem de Lafayette'le birleşen Eliot Sokağı'na yöneldiğini gördüm.

Sonra –balık kokusundaki kısa bir azalmanın ardından ani artışla birlikte– bir grup kaba saba, çömelmiş şeklin uzun, rahat adımlarla koşarak ve ayaklarını sürüyerek çıkagelişini izledim ve bu grubun Eliot Sokağı'nın bir uzantısını oluşturan İpswich yolunda nöbet tut-

tuğunu anladım. Gözüme çarpan figürlerden ikisi kat kat cüppeler içindeydi ve biri de ay ışığında beyaz beyaz parıldayan sivri bir taç takmıştı. Bu şahsın yürüyüşü öyle acayipti ki beni titretti –çünkü bana yaratık neredeyse hopluyormuş gibi gelmişti.

Gruptakilerin en sonuncusu da gözden kaybolunca, köşeden Lafayette Sokağı'na saparak ve gruptan artakalanlar oralardan geçer korkusuyla hızla Eliot'u aşarak ilerleyişimi sürdürdüm. Kasaba Meydanı taraflarından bir takım vıraklamalar ve takırtılar geldiğini duydum, ama bu kısımdan başıma bir bela gelmeden geçtim. En büyük korkum geniş ve ay ışığının aydınlattığı –deniz manzaralı– Güney Sokağı'nı yeniden geçmekti ve kendimi bu işkence için sakinleştirmek zorunda kaldım. Herhangi birinin bakıyor olma olasılığı çok fazlaydı ve Eliot Sokağı'nda gezinenlerin beni her iki taraftan da görememelerine olanak yoktu. Son dakikada koşmaktan vazgeçmenin ve sıradan bir Innsmouth yerlisi gibi ayaklarımı sürüyerek yürümenin daha iyi olacağına karar verdim.

Deniz yeniden göründüğünde –bu kez sağımdaydı– çok ciddi bir şekilde olmasa da, ona bakmama kararı aldım. Ancak içimdeki dürtüye karşı koyamadım; dikkatlice ve kasabalıların yürüyüşünü taklit ederek ilerideki koruyucu gölgelere doğru ilerlerken, acele bir bakış fırlattım. Görünürde, için için öyle olmasını beklediğim gibi, gemi yoktu. Buna karşı, ilk gözüme ilişen, terk edilmiş rıhtımlara doğru ilerleyen ve kocaman, muşamba sarılı bir nesneyle yüklü ufak bir sandal oldu. Kürek çekenler, çok uzaktan ve belli belirsiz görülmelerine karşın, özellikle itici bir görünüme sahiptiler. Hâlâ pek çok yüzücü seçilebiliyordu; bu arada uzaktaki kara kayalıklarda daha önceki yanıp sönen fenere benzemeyen ve tam olarak belirleyemediğim tuhaf bir renkteki, sabit parıltıyı fark ettim. Önümdeki eğik çatıların üstünde ve sağında Gilman Evi'nin büyük kubbesi yükseliyordu, ama bütünüyle karanlıklar içindeydi. Bir an için tatlı bir esinti tarafından dağıtılmış olan balık kokusu şimdi çileden çıkarıcı bir yoğunlukla geri

gelmişti.

Sokağı tam olarak geçmemiştim ki kuzeyden, Washington'dan mırıldanan bir grubun yaklaştığını duydum. Ay ışığının aydınlattığı sulara ilk baktığım geniş açıklığa ulaştıklarında yalnızca bir sokak ötelerindeydim ve onları net bir şekilde görebiliyordum –ve suratlarındaki hayvansı anormallik, çömelerek yürümelerindeki köpeksi insandışılık karşısında dehşete düşmüştüm. Uzun kolları sık sık yere değen bir adam bütünüyle maymunsu bir şekilde yürüyordu; bir başkasıysa –cüppeli ve taçlıydı– zıplayarak ilerliyor gibi görünüyordu. Bu grubun Gilman'ın avlusunda gördüğüm –yani beni en yakın takip altına alan– grup olduğuna karar verdim. Bazı şekiller bana doğru dönüp bakarken korkudan bulunduğum yere çakılıp kalmıştım, ancak kendimi zorlayıp ayaklarımı sürüyerek, gelişigüzel yürümeyi sürdürdüm. Beni görüp görmediklerini bugün bile bilmiyorum. Eğer görmüşlerse hilem onları aldatmış olmalı, çünkü yönlerini değiştirmeden –bir yandan bana yabancı olan nefret uyandırıcı, gırtlaksı bir yerel dilde vıraklayıp anlaşılmaz laflar ederek– ay ışığının aydınlattığı açıklıktan geçip gittiler.

Bir kez daha gölgeye ulaşınca, gecenin içine boş gözlerle bakan eğik ve yıkık evlerin arasında az önce yaptığım gibi koşmaya başladım. Batıdaki yaya kaldırımından sonraki en yakın köşeden Bates Sokağı'na sapıp, güney tarafındaki binalardan uzaklaşmamaya dikkat ettim. İçinde birilerinin oturduğu anlaşılan iki evin yanından geçtim; birinin üst katlarında donuk ışıklar vardı, ancak hiçbir engelle karşılaşmadım. Adams Sokağı'na sapınca kendimi bir dereceye kadar güvende hissettim, ama tam önümdeki karanlık bir antreden karşıma bir adam çıkınca şoka uğradım. Neyse ki adam başıma bela olamayacak kadar sarhoştu; böylece Bank Sokağı ambarlarının kasvetli yıkıntılarına sağ salim vardım.

Nehir birikintisinin yanındaki o ölü sokakta kimse yoktu ve çağlayanların gürültüsü ayak seslerini epeyi bastırıyordu. Harap istasyo-

na kadar bayağı koşmam gerekiyordu ve etrafımdaki büyük, tuğla ambar duvarları her nasılsa özel evlerin cephelerinden daha korkutucu görünüyordu. En sonunda eski, kapalı istasyona –ya da istasyondan geriye kalana– ulaştım ve hemen uzaktaki ucundan başlayan raylara doğru koştum.

Raylar paslıydı, ancak temelde sağlamdı ve yalnızca yarısı çürümüştü. Bu yüzeyde yürümek ya da koşmak çok güçtü; ama elimden geleni yaptım ve genel olarak zamanımı çok iyi kullandım. Demiryolu bir süre birikinti boyunca ilerledi; en sonunda kanyonun üzerinden baş döndürücü bir yükseklikte geçen eski, üstü kapalı köprüye vardım. Bundan sonraki adımımı köprünün durumu belirleyecekti. Eğer olasıysa, onu kullanacaktım; eğer değilse sokaklarda biraz daha gezinmeyi göze alıp en yakındaki sağlam anayol köprüsünden geçecektim.

Eski köprünün engin, ambarımsı uzunluğu ay ışığında pırıl pırıl parlıyordu ve en azından bir iki metre boyunca bağların sağlam olduğunu gördüm. Köprüye adım atarak cep fenerimi kullanmaya başladım; çevremde uçuşan yarasalar neredeyse düşmeme yol açıyordu. Yolun aşağı yukarı yarısına gelmiştim ki, tahtalardan birinin eksik olduğunu ve arada tehlikeli bir boşluk kaldığını görerek bir an için daha fazla ilerleyemeyeceğimden korktum; ama en sonunda umutsuz bir atlayışı göze aldım ve şansım varmış ki, başardım.

O korkunç tünelden kurtulduğumda ay ışığını yeniden gördüğüme memnundum. Eski raylar, River Sokağı'nı aynı yükseltide kesiyor ve hemen daha kırsallaşan ve Innsmouth'un tiksindirici balık kokusunun giderek azaldığı bir yöreye sapıyordu. Burada yoğun çalı ve diken örtüsü beni engelledi ve acımasızca elbiselerimi yırttı, ama tehlike anında bana saklanma olanağı sağlayacağından varlıklarından şikayetçi değildim. Bu geçici korunaktan çok memnundum, çünkü pencereden gördüğüm kadarıyla bu noktada Rowley yoluna rahatsızlık verecek kadar yakındım. Ayrımın sonunda yolla raylar kesişecek

ve birbirlerinden daha güvenli bir şekilde uzaklaşacaklardı; ama şimdilik son derece dikkatli olmam gerekiyordu.

Ayrıma girmeden hemen önce arkama baktım, ama beni takip eden kimseyi göremedim. Çürüyen Innsmouth'un eski sivri kuleleri ve çatılan, büyülü sarı ay ışığında tatlı ve tanrısal bir biçimde parlıyordu ve eski günlerdeki, üzerlerine o gölge çökmeden önceki görünüşlerini hayal etmeye çalıştım. Sonra, bakışlarım kasabadan daha içerilere doğru çevrildikçe, hafifçe kıpırdayıp duran bir şey dikkatimi çekti ve beni bir an için hareketsiz kıldı.

Gördüğüm –ya da gördüğümü sandığım– şey uzaklardaki, güneydeki rahatsızlık verici, dalgalanan bir hareketti; beni kasabadan çok büyük bir kalabalığın çıkıp Ipswich yoluna döküldüğüne inandıran bir hareket. Uzaklık epey fazlaydı ve hiçbir ayrıntı göremiyordum; ama o hareket halindeki kalabalığın görünüşünü hiç beğenmemiştim. Fazla dalgalanıyor ve şimdi batmakta olan ayın ışığı altında fazla parıldıyorlardı. Her ne kadar rüzgâr ters yönden esiyor olsa da bazı sesler –son birkaç saat içinde karşılaştığım gruplardan duyduğum seslerden bile daha kötü hayvansı gıcırtılar ve böğürtüler– duyuluyordu.

Zihnimden her türlü kötü varsayım geçti. Rıhtım mahallesi civarındaki harap, yüzyıllık konutlarda kaldıkları söylenen o çok uç noktadaki Innsmouth tiplerini düşündüm. Gördüğüm o isimsiz yüzücüleri de düşündüm. Şimdiye kadar görmüş olduğum gruplara büyük olasılıkla diğer yollan tutanlar da eklenince, takipçilerimin sayısı Innsmouth gibi tenha bir kasaba için tuhaf kaçacak kadar fazlalaşıyordu.

Şimdi görmekte olduğum kalabalığı oluşturacak kadar çok insan nereden gelmiş olabilirdi? O eski, eğri büğrü mahalleler sapkın, tanımlanmamış ve şüphe edilmeyen bir yaşamla mı kaynıyordu? Ya da o cehennem kayalığının üzerine bir gemi görünmeden kimliği belirsiz bir yabancılar ordusu mu bırakmıştı ? Kimdi onlar? Niye buradaydılar? Ve Ipswich yolunda koşturuyorlarsa, diğer yoldaki devriyelerin

sayısı da aynı şekilde artmış mıydı?

Çalılı kesime yeniden girmiş ve çok yavaş bir hızla ilerlemeye çalışıyordum ki, o lanet olası koku yeniden arttı. Rüzgâr ansızın doğu yönünde mi esmeye başlamıştı ki böyle denizden gelip kasabanın üzerinden esebiliyordu? Sonunda böyle olduğuna karar verdim, çünkü şimdi o sessiz yönden şok edici, gırtlaksı mırıldanmalar duymaya başlamıştım. Bir başka ses daha vardı –her nasılsa en tiksindirici imgeleri çağrıştıran bir tür geniş çapta, ötelerde kalan Ipswich yolundaki o rahatsızlık verici, dalgalanan kalabalığı düşündürdü.

Ve sonra hem koku, hem de sesler arttı; öylece titreyerek durdum ve etrafımdaki çalılara minnet duydum. Rowley yolunun batıya dönüp ayrılmadan önce eski demiryoluna iyice yaklaştığı yerin burası olduğunu anımsamıştım. Bu yoldan birşeyler geliyordu ve o şeyler geçip uzaklaşana dek saklanmalıydım. Tanrı'ya şükür, bu yaratıklar av köpekleri kullanmıyorlardı –belki de her tarafa sinmiş yerel koku onları faydasız kılıyordu. O kumlu ayrımın çalıları arasına çömelmiş dururken kendimi yeterince güvende hissediyordum, her ne kadar beni arayanların önümdeki yüz metreden uzakta olmayan raylardan geçmek zorunda kalacaklarını bilsem de. Ben onları görebilecektim, ama onların beni görmeleri kötü bir mucize dışında, olanakdışıydı.

Birden geçerlerken onları görmekten korkmaya başladım. Dalga dalga akıp gidecekleri, ay ışığının aydınlattığı dar geçide bakıyor ve orasının önlenemez kirlenişi üzerine acayip şeyler düşünüyordum. Belki de geçecek olanlar Innsmouth'taki tiplerin en berbatlarıydı –insanın anımsamak istemeyeceği kadar berbat.

Kötü koku iyice arttı ve sesler insan sesiyle en ufak bir benzerlik göstermeden yükselerek hayvansı bir vıraklama, uluma ve havlama kargaşasına dönüştü. Bu sesler gerçekten takipçilerime mi aitti? Gerçekten köpekleri var mıydı? Innsmouth'da şimdiye kadar o hayvanlardan hiç görmemiştim. O kanat çırpmalar ve patırtılar gerçekten canavarcaydı –bu sesleri çıkaran dejenere yaratıklara bakamazdım. Ses-

ler batı yönünde kaybolana dek gözlerimi kapalı tutacaktım. Kalabalık şimdiden çok yakınlaşmıştı –boğuk, berbat hırıltıları her yanı sarmıştı ve yabancı ritimli adımları toprağı neredeyse sarsıyordu. Nefesim az kalsın kesiliyordu ve göz kapaklarımı kapalı tutmak için bütün irade gücümü kullandım.

Şimdi bile daha sonra olup bitenlerin iğrenç bir gerçeklik mi, yoksa yalnızca kâbuslarda görülen bir halüsinasyon mu olduğunu söyleyebilecek durumda değilim. Çılgınca taleplerimden sonra hükümetin yaptığı eylemler olanların canavarca bir gerçeklik olduğunu doğruluyor; ama o yaşlı, hayaletli ve gölgeli kentin yarı hipnotik etkisi ikinci bir kez yinelenmiş olamaz mı? Bu tür yerlerin tuhaf özellikleri vardır ve o ölü, leş kokan sokakların, sıkışıp kalmış çürüyen çatıların ve çökmüş çan kulelerinin arasındaki çılgın efsanenin mirası birden fazla insanın hayal gücünü etkilemiş olabilir. Innsmouth üzerine çökmüş olan gölgenin derinliklerinde bulaşıcı bir deliliğin tohumlarının yatıyor olması olanakdışı mı? Yaşlı Zadok Allen'ın öyküsüne benzer şeyler duyduktan sonra, kim gerçeklikten emin olabilir ki? Hükümet adamları zavallı Zadok'u asla bulamadılar ve başına ne geldiği konusunda herhangi bir varsayımları yok. Delilik nerede sona erer ve gerçeklik nerede başlar? Kapıldığım en son korkunun bile yalnızca bir yanılsama olması olası mı?

Ama o gece o alaycı, sarı ayın altında gördüğümü sandığım şeyi –o terk edilmiş demiryolu ayrımının vahşi çalıları arasında çömelmiş dururken Rowley yolunda gözlerimin önünde dalgalanarak ve zıplayarak geçen şeyi– anlatmaya çalışmalıyım. Elbette gözlerimi kapalı tutmayı başaramamıştım. Bu kararım başarısızlığa mahkûmdu –çünkü yüz metreden daha yakın bir uzaklıktan kimliği bilinmeyen bir vıraklayan-uluyan yaratıklar ordusu gürültüyle, çırpınarak geçip giderken kim körlemesine çömelmeyi sürdürebilir ki?

En kötüsüne hazır olduğumu sanıyordum ve daha önce gördüklerim göz önüne alınırsa gerçekten de hazır olmalıydım. Diğer takip-

çilerim lanetli bir şekilde anormaldiler –bu yüzden anormalliğin artmasına, içinde normallikten eser barındırmayan şekillere bakmaya hazır olmam gerekmez miydi? Boğuk gürültüler yükselip tam önüme gelene dek gözlerimi açmadım. İşte o zaman aralığın düzleştiği ve yolun raylarla kesiştiği yerde ne kadar kalabalık olduklarını anladım –ve o yan yan bakan, sarı ayın sergileyeceği dehşet her neyse, gözlerimi daha fazla kapalı tutamayacaktım.

Benden artakalan yeryüzündeki yaşama dair, iç huzurunun her zerresine, doğanın bütünlüğüne ve insan zihnine duyulan güvene dair her şeyin sonuydu bu. Hayal edebileceğim hiçbir şey –hatta yaşlı Zadok'un çılgınca öyküsünün her kelimesinin doğru olduğunu kabul etseydim bile– gördüğüm –ya da gördüğümü sandığım– o şeytani, kâfir gerçeklikle karşılaştırılamazdı. Onu açıkça yazmanın dehşetini ertelemek için imalarda bulunmaya çalıştım. Bu dünyanın böyle yaratıklar –insan gözlerinin tüm gerçeklikleriyle sahiden gördüğü ve insanların şimdiye dek hummalı fantazilerle ve yüzeysel efsanelerle tanıdığı yaratıklar– doğurması olası mı?

Yine de onların sonsuz bir ırmak halinde aktığını gördüm –çırpınarak, zıplayarak, vıraklayarak, meleyerek– ayın parlak ışığı altında acayip, kötücül bir hayali kâbus dansı içinde, insanlıkdışı bir biçimde dalgalandıklarını gördüm ve bazıları o isimsiz beyaz-altın metalinden yapılma kocaman taçlar takmışlardı... ve bazılarının tuhaf cüppeleri vardı... ve başı çeken biri hayaletimsi bir kamburlukta siyah bir ceket ve çizgili pantolon giymişti, insan kafasının yerini tutan o acayip nesnenin tepesine de bir erkek şapkası tünemişti. Bedenlerindeki hakim renk grimsi bir yeşildi sanırım, ancak göbekleri beyazdı. Genelde parlak ve kaygandılar, ama sırt çizgileri pulluydu. Biçimleri belirsizce maymunu andırıyordu, kafaları ise, hiç kapanmayan iri gözleriyle, balık kafasıydı. Boyunlarının yanlarında nabız gibi atan solungaçları vardı ve uzun pençeleri perdeliydi. Düzensizce zıplayıp duruyorlardı, bazen iki, bazen de dört ayakları üstünde. Dörtten fazla

uzuvları olmamasına nedense sevinmiştim. Konuşmak için kullandıkları açıkça anlaşılan, vıraklama, uluma sesleri bakıp duran suratlarında eksik olan bütün karanlık ifadelerin gölgelerini taşıyordu.

Ancak bütün canavar görünümlerine karşın bana yabancı değillerdi. Ne olduklarını çok iyi biliyordum –ne de olsa Newport'taki kötücül tacın anısı hâlâ taze değil miydi? Onlar o isimsiz desenlerdeki kâfir balıksı kurbağalardı –capcanlı ve korkunçtular– ve onlara bakarken o kara kilise bodrumunda kambur taçlı rahibin de bana korkutucu bir şekilde neyi çağrıştırdığını biliyordum. Sayıları tahminin ötesindeydi. Bana sınırsız sayıda bir sürüymüşler gibi geldi –ve bir anlık bakışımla yalnızca çok azını görmüş olabilirdim. Bir an sonra, Tanrı'ya şükür, her şey silindi ve bayıldım; yaşamımda ilk kez başıma geliyordu bu.

- V -

O çalılarla dolu demiryolu aralığında beni baygınlığımdan uyandıran tatlı bir sabah yağmuruydu ve az ilerideki yola doğru sendeleyerek yürüdüğümde taze çamur üzerinde hiçbir ayak izine rastlayamadım. Balık kokusu da kaybolmuştu; Innsmouth'un harap çatıları ve yıkık çan kuleleri güneydoğuda kasvetli gri renkleriyle yükseliyordu, ama civardaki tüm o ıssız tuz bataklıklarında bir tek canlı varlık bile göremedim. Saatim hâlâ çalışıyordu ve bana vaktin öğleyi geçtiğini gösterdi.

Başımdan geçenlerin gerçekliği konusunda büyük şüphelerim vardı, ancak geri planda korkunç bir takım şeylerin yattığını hissediyordum. Kötü gölgeli Innsmouth'dan kurtulmalıydım; bu yüzden sancılı, yorgun hareket yetimi denemeye başladım. Bitkinliğe, açlığa, dehşete ve şaşkınlığa karşın bir süre sonra yürüyebildiğimi gördüm; böylece Rowley'e giden çamurlu yolda yavaşça ilerlemeye başladım. Akşam olmadan köye varmış, karnımı doyurmuş ve doğru dürüst kı-

yafetler edinmiştim. Arkham'a giden gece trenine yetiştim ve ertesi gün oradaki hükümet görevlileriyle uzun ve içten bir konuşma yaptım; aynı şeyi Boston'da da yineledim. Kamuoyu bu konuşmaların ana sonuçlarını biliyor –ve keşke, normallik adına, anlatacak daha başka şeyler olmasaydı. Belki delilik ele geçiriyor beni –ama belki de daha büyük bir dehşet– ya da daha büyük bir mucize bana uzanıyor.

Tahmin edilebileceği gibi, turumdaki daha önceden planladığım bütün gezileri –çok önemsediğim bütün o pitoresk, mimari ve antik eğlenceleri– bir kenara ittim. Miskatonic Üniversitesi Müzesi'nde olduğu söylenen o acayip mücevher parçasını görmeye de cesaret edemedim. Yine de Arkham'daki konaklayışımı uzun süredir edinmeyi istediğim, soyuma ait bir takım notları toplayarak değerlendirdim; gerçi çok kabataslak ve alelacele elde edilmiş bilgilerdi, ama daha sonra, onları karşılaştırarak okumaya ve bir sıraya koymaya zamanım olduğunda epey işe yarayabilirlerdi. Oradaki tarih derneğinin müdürü –Bay E. Lapham Peabody– bana eşlik ederken çok nazik davrandı ve 1867'de doğup on yedi yaşında Ohiolu James Williamson'la evlenen Arkhamlı Eliza Orne'un torunu olduğumu öğrenince özel bir ilgi gösterdi.

Görünüşe bakılırsa dayılarımdan biri de uzun yıllar önce benimkine benzer bir araştırma için gelmişti ve büyükannemin ailesi yerel bir merak konusuydu. Bay Peabody'nin söylediğine göre babası Benjamin Orne'un İç Savaş'tan sonra evlenmesi büyük tartışmalara yol açmıştı; çünkü gelinin ecdadı tuhaf bir bilmeceydi. Kendisinin New Hampshireli Marsh tarafından evlat edinildiği anlaşılıyordu –Essex ilçesi Marshlarının kuzeni– ancak eğitimini Fransa'da tamamlamıştı ve ailesi hakkında çok az bilgisi vardı. Bir koruyucu, kendisinin ve Fransız mürebbiyesinin geçimlerini sağlamak için bir Boston bankasında hesap açmıştı; ama bu koruyucunun ismi Arkhamlılara yabancıydı ve bir süre sonra ortadan kaybolmuş, böylece mürebbiye mahkeme kararıyla onun rolünü üstlenmişti. Fransız kadın –öleli epey oluyordu–

çok suskundu ve bazıları söylediklerinden çok daha fazlasını bildiğini iddia ediyordu.

Ancak en şaşırtıcı olanı, kimsenin genç kadının yasal ana babasına –Enoch ve Lydia (Meserve) Marsh– New Hampshire'ın bilinen aileleri arasında rastlamayışıydı. Pek çoğuna göre hatırı sayılır bir Marsh'ın öz kızıydı –kadında gerçek Marsh gözleri olduğu kesindi. Şaşkınlığın çoğu kadının, büyükannemi doğuruşu sırasındaki vakitsiz ölümünden sonra ortaya çıkmıştı –büyükannem tek çocuğuydu. Marsh ismiyle bir takım sevimsiz izlenimleri bağdaştırmış olduğumdan, bu isme kendi soyağacımda rastlamak hiç hoşuma gitmedi; Bay Peabody'nin bende de gerçek Marsh gözleri olduğunu belirtmesi de öyle. Yine de, işe yarayacağını bildiğim bilgiler edindiğimden dolayı memnundum ve haklarında epey fazla doküman olan Orne ailesiyle ilgili pek çok not ve başvurulacak kitap listesi aldım.

Boston'dan direkt olarak Toledo'ya, evime gittim ve daha sonra başımdan geçenlerin etkisinden kurtulmak için Maumee'de bir ay dinlendim. Eylül'de son senemi tamamlamak üzere Oberlin'e girdim ve sonraki Haziran'a dek derslerden ve diğer gündelik faaliyetlerden başımı kaldıramadım; geçmişe gömülen dehşeti yalnızca yakarışlarım ve gösterdiğim kanıtlar sonucu başlatılmış olan seferberlikle ilintili olarak arada sırada resmi ziyaretlerde bulunan hükümet adamlarını görünce anımsıyordum. Haziran'ın ortalarına doğru –Innsmouth deneyiminden tam bir yıl sonra– soyağacımla ilgili elimdeki yeni bilgileri oradaki pek çok notla, gelenekle ve nesilden nesile aktarılan materyalle karşılaştırarak artık sağ olmayan annemin Cleveland'daki ailesiyle bir hafta geçirdim.

Bu işin çok fazla hoşuma gittiği söylenemezdi, çünkü Williamson evinin atmosferi bana hep depresif gelmişti. Oranın sağlıksız bir havası vardı ve annem ben çocukken ailesini ziyarete gitmemi istemezdi, her ne kadar babasını Toledo'ya geldiğinde güleryüzle karşılasa da. Arkham doğumlu büyükannem bana tuhaf ve neredeyse korku-

tucu gelirdi ve ortadan kaybolduğu zaman yas tuttuğumu sanmiyorum. O zamanlar sekiz yaşındaydım ve en büyük oğlu, Douglas dayımın intiharından sonra acıya dayanamayıp kendini yollara vurduğu söylenmişti. Dayım New England'a yaptığı bir yolculuktan sonra kendini vurmuştu –Arkham Tarih Kulübü'nde anımsanmasına yol açan yolculuk buydu hiç şüphesiz.

Bu dayım büyükanneme benziyordu ve ikisini de bir türlü sevememiştim. İkisinin de yüzlerindeki dik dik bakan, göz kırpmayan ifade bana belirsiz, anlatılmaz bir huzursuzluk verirdi. Annem ve Walter dayım o görünüşe sahip değildiler. İkisi de babama benziyorlardı, ancak zavallı kuzen Lawrence –Walter'ın oğlu– durumu kötüleşip Canton'daki bir sanatoryumda daimi inzivaya çekilmeye zorlanana dek büyükannemin kusursuz bir kopyasıydı. Onu dört yıldır görmüyordum, ama dayım bir keresinde hem zihinsel, hem de fiziksel durumunun çok kötü olduğunu ima etmişti. Annesinin iki sene önce ölmesinin temel sebeplerinden biri de bunun endişesi olmalıydı.

Büyükbabam ve şimdi dul olan oğlu Walter, Cleveland evinin sahibiydiler, ancak eski zamanların anıları bu evde tazeliklerini yoğun bir şekilde koruyordu. Orayı hâlâ sevmiyorum ve araştırmalarımı elimden geldiğince çabuk tamamlamaya çalıştım. Williamson kayıtları ve gelenekleri büyükbabam tarafından bol bol sağlandı; her ne kadar Orne materyalleri için, notlar, mektuplar, gazete kupürleri, aile yadigârları, fotoğraflar ve minyatürler de dahil olmak üzere, tüm dosyalarının içindeki her şeyi bana sunan dayım Walter'ın yardımına başvurmam gerekse de.

Kendi soyumdan ürkmeye Orne tarafına ait mektupları ve resimleri incelerken başladım. Söylediğim gibi, büyükannem ve Douglas dayım bana hep huzursuzluk vermişti. Şimdi, ölümlerinden yıllar sonra, resimlerindeki yüzlerine belirgin bir şekilde yoğunlaşmış bir tiksinti ve yabancılaşma duygusuyla bakıyordum. Değişime en başta anlam veremedim, ancak yavaş yavaş, bilincimin bu konudaki en

ufak bir şüpheyi bile şiddetle reddetmesine karşın, korkunç bir karşılaştırma bilinçaltımda yer etmeye başladı. Bu suratlardaki tipik ifadelerin daha önce çağrıştırmadıklan bir şeyi –eğer çok açık düşünülürse şiddetli bir paniğe yol açacak bir şeyi– şimdi çağrıştırdıklan apaçıktı.

Ancak şokların en kötüsü dayım kent merkezindeki kiralık bir kasada Orne mücevherlerini gösterince geldi. Bazı parçalar yeterince zarif ve ilham vericiydi, ama gizemli büyük büyükannemden kalma bir kutu dolusu tuhaf eski mücevherat vardı ki, dayım bunlan neredeyse gönülsüzce gösterdi. Dediğine göre bunlann motifleri acayip ve neredeyse tiksinti vericiydi ve her ne kadar büyükannem onlara bakmaktan hoşlansa da, bildiği kadarıyla halk arasında hiç takılmamışlardı. Kötü şansla ilgili belirsiz efsaneler çevrelerini sarmıştı ve büyük büyükannemin Fransız mürebbiyesi onların New England'da takılmamaları gerektiğini, ancak Avrupa'da takmanın oldukça güvenli olacağını söylemişti.

Dayım bu nesneleri ağır ağır ve gönülsüzce ortaya çıkarırken beni motiflerin yabancılığı ve yoğun korkutuculuğu karşısında şok olmamam için uyardı. Onları görmüş olan ressamlar ve arkeologlar işçiliğin eşsiz ve egzotik bir zerafette olduğunu söylemişler, ancak kimse ne keskin materyallerini tanımlayabilmiş, ne de onları herhangi bir sanat akımına bağlayabilmişti. İki kolçak, bir taç ve bir tür göğüs süsü vardı; en sonuncusu neredeyse dayanılmaz zerafette, tanrısal şekillere sahipti.

Bu tanımlama sırasında duygularıma sıkıca gem vurmuştum, ancak yüzüm giderek artan korkularımı ele vermiş olmalıydı. Dayım endişelenmiş göründü ve nesneleri ortaya çıkarmayı kesip suratımı incelemeye başladı. Devam etmesini işaret ettim ve o da yenilenmiş isteksizlik belirtileri göstermesine karşın bana uydu. İlk parçayı –tacı– çıkardığında birşeyler bekler gibi görünüyordu, ama olup biteni gerçekten beklediğinden şüpheliyim. Ben de beklemiyordum, çünkü

mücevherin ne olduğu konusunda önceden yeterince uyarıldığımı sanmıştım. Yaptığım sessizce bayılmaktı, tıpkı bir yıl önce o dikenli çalılarla kaplı demiryolu aralığında bayıldığım gibi.

O günden sonra yaşamım derin düşüncelerle, endişelerle dolu bir kâbusa dönüştü ve ne kadarının korkutucu gerçek, ne kadarının delilik olduğunu bilmiyorum. Büyük büyükannem ne idüğü belirsiz, kocası Arkham'da yaşayan bir Marsh'tı –ve yaşlı Zadok, Obed Marsh'ın canavar bir anneden olma kızının bir hile sonucu Arkhamlı bir adamla evlendirildiğini söylememiş miydi? O yaşlı ayyaşın gözlerimin Kaptan Obed'inkilere benzediğini söyleyerek mırıldandıkları neydi? Arkham'da da, dernek müdürü gerçek Marsh gözlerine sahip olduğumu söylemişti. Obed Marsh benim kendi büyük büyük büyükbabam mıydı? Büyük büyük büyükannem kimdi –ya da neydi o halde? Ama belki tüm bunlar çılgınlıktı. O beyazımsı altın süsler büyük büyükbabamın babası tarafından, her kimse, Innsmouthlu bir denizciden satın alınmış olabilirdi pekâlâ. Ve büyükannemle kendini öldüren dayımın dik dik bakan suratlarındaki görünüş yalnızca benim imgelemimden –hayal gücümü öylesine karanlık bir şekilde renklendirmiş olan Innsmouth gölgesinin desteklediği imgelemimden– kaynaklanmış olabilirdi. Ancak dayım niye New England'da soyuyla ilgili bir araştırma yaptıktan sonra kendini öldürmüştü?

İki yıldan uzun bir süre boyunca bu düşünceleri bastırmakta, kısmen de olsa başarılı oldum. Babam bana bir sigorta şirketinde iş buldu ve kendimi elimden geldiğince tekdüzeliğe gömdüm. Ancak 1930-31 kışında düşler başladı. İlk başta çok seyrek ve sinsiydiler, ama haftalar geçtikçe sıklıkları ve canlılıkları arttı. Gözlerimin önünde büyük su mekânları açıldı ve acayip balıkların bana eşlik ettiği muazzam batık sütunlu girişlerde ve yabani otlar bürümüş harçsız duvarlı labirentlerde yüzdüm. Sonra diğer şekiller belirmeye başladı, uyandığım anda içimi isimsiz bir dehşetle dolduran şekiller. Ancak düşler sırasında beni hiç de korkutmuyorlardı –onlarla birliktim; in-

sansı olmayan süslerimi takıyor, sualtı yollarında yürüyor ve deniz dibindeki kötücül tapınaklarında canavarca dualar ediyordum.

Anımsayabildiğimden çok daha fazlası vardı, ama her sabah anımsadıklarım bile, onları yazmaya cesaret etseydim, bir deli ya da dahi damgası yememe yeterdi. Korkutucu bir etkinin beni yavaş yavaş sağlıklı dünyanın aklı başında yaşamından sürükleyerek çıkarıp karanlığın ve yabansılığın isimsiz boşluklarına atmaya çalıştığını hissediyordum ve bu işlemin ağır etkileri üzerime çökmüştü. Sağlığım ve dış görünüşüm giderek bozuluyordu, öyle ki, en sonunda işimden ayrılıp bir yatalağın durgun, tecrit edilmiş yaşamını kabullenmek zorunda kaldım. Tuhaf bir sinirsel bela beni pençesine almıştı ve bazen gözlerimi kapayamadığımı fark ediyordum. İşte o zaman aynayı giderek artan bir endişeyle incelemeye başladım. Hastalığın yavaş tahribatını izlemek hoş değildir, ancak benim durumumda, arka planda daha derin ve şaşırtıcı bir şey yatıyordu. Bunu babam da fark etmiş görünüyordu, çünkü bana merakla ve neredeyse ürkerek bakmaya başlamıştı. Bana ne oluyordu? Büyükannemi ve Douglas'ı andırmaya başlamış olabilir miydim?

Bir gece deniz altındaki büyükannemle buluştuğum korkutucu bir düş gördüm. Pek çok evden ibaret, tuhaf cüzamlı mercanlarla ve acayip, kolumsu, billur çiçeklerle bezeli bahçeleri olan fosforlu bir sarayda yaşıyordu ve beni alaycı olabilecek bir sıcaklıkla karşıladı. Değişmişti –suya gidenlerin değiştiği gibi– ve bana hiç ölmemiş olduğunu söyledi. Sadece ölü oğlunun öğrendiği bir yere gitmiş ve oğlunun dumanı tüten bir tabancayla, mucizelerini bir kenara ittiği –onun da kaderi olan– bir diyara atlamıştı. Bu benim de diyarım olacaktı –bundan kurtulamazdım. Asla ölmeyecek ve insanoğlu toprağın üzerinde yürümeden bile yaşamakta olanlarla birlikte yaşayacaktım.

Onun büyükannesiyle de tanıştım. Seksen bin yıl boyunca Pth'thya-l'yi, Y'ha-nthlei'de yaşamıştı ve Obed Marsh'ın ölümünden sonra oraya geri dönmüştü. Y'ha-nthlei yukarı dünya insanları denize

saldırdığında yok olmamıştı. Yaralanmış, ama yok olmamıştı. Derinlerde Yaşayanlar asla yok edilemezdi, her ne kadar unutulmuş Eskiler'in Dördüncü Zaman büyüleri onları bazen durdursa da. Şimdilik dinleneceklerdi; ama bir gün, eğer anımsarlarsa, Yüce Cthulhu'nun arzu ettiği saygı için yeniden yükseleceklerdi. Gelecek seferki, İnnsmouth'dan daha büyük bir kent olacaktı. Yayılmayı planlamışlar ve onlara yardımcı olacaklan yukarı çıkarmışlardı, ama şimdi bir kez daha beklemeleri gerekiyordu. Yukarı dünya insanlarının ölümünü getirdiğim için günahımın bedelini ödemem gerekiyordu, ama bu bedel çok ağır olmayacaktı. Bu düşle ilk kez bir *shoggoth*'u gördüm ve bu görüntü karşısında çılgınca haykırışlarla uyandım. O sabah ayna bana kesinlikle *Innsmouth görünüşü*nü edindiğimi gösterdi.

Şimdiye dek Douglas Dayı'nın yaptığı gibi kendimi vurmadım. Bir otomatik tabanca aldım ve az kalsın o adımı atıyordum, ancak bazı düşler beni niyetimden vazgeçirdi. Dehşetin keskin uçlan köreliyor ve o bilinmeyen deniz derinliklerine, oralardan korkmak yerine, tuhaf bir şekilde çekildiğimi hissediyordum. Uykuda garip şeyler işitiyor ve yapıyor, korku yerine bir çeşit heyecanla uyanıyorum. Eğer beklersem, babam zavallı küçük kuzenim gibi beni de bir sanatoryuma kapar herhalde. Aşağıda harikulade ve duyulmamış görkemler beni bekliyor ve kısa süre sonra onların peşine düşeceğim. *Iā-R'yleh! Cthulhu fhtagn! Iā! Iā!* Hayır, kendimi vurmayacağım –kendimi vurmaya zorlanamam!

Kuzenimi o Canton akıl hastanesinden kaçırmayı planlayacağım ve birlikte olağanüstü gölgeli İnnsmouth'a gideceğiz. Denizdeki o kara düşünceli kayalara yüzeceğiz ve kara boşluklara dalıp o dev ve sütunlarla dolu Y'ha-nthlei'ye varacağız ve Derinlerde Yaşayanlar'ın o barınağında mucizeler ve görkem içinde sonsuza dek yaşayacağız.